

K.0000 1533177

7.36

834

BIBLIOTHECÆ
ARABICO-HISPANÆ
ESCURIALENSIS
TOMUS POSTERIOR.

*Libros histos. esp. - vide n.n. 1647, 1648, 1649, 1665, 1666, 1667,
1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1675, 1674, 1703, 1707, 1720, 1721, 1722,
1723, 1724, 1725, 1726, 1727, 1728, 1729, 1730, 1731, 1732, 1751, 1768,
1771, 1772, 1800, 1805, 1807, 1811, 1812, 1820.*

Los n. 1856, 1857 y 1767 fueron vendidos en la col. de lauda

BIBLIOTHECA
ARABICO-HISPANA
ESCURIALENSIS
TOMUS POSTERIOR

LEGADO
J. Oliver Asín

BIBLIOTECA
DE
JAIME OLIVER ASIN

BIBLIOTHECA

ARABICO-HISPANA ESCURIALENSIS

SIVE

Librorum omnium Mss. quos Arabicè ab auctori-
bus magnam partem Arabo-Hispanis compositos
Bibliotheca Cœnobii Escurialensis complectitur,

RECENSIO & EXPLANATIO

*Operâ & studio Michaelis Casiri Syro-Maronitæ,
Presbyteri, S. Theologiæ Doct̄oris, Regis à Biblio-
theca, linguarumque Orientalium interpretatione:*

CAROLI III. REGIS OPT. MAX.

auctoritate atque auspiciis edita.

TOMUS POSTERIOR.

MATRITI

Antonius Perez de Soto imprimebat

ANNO M. DCC. LXX.

BIBLIOTHECA
ARABICO-HISPANA
ESCURIALENSIS

LIBRIS

Librorum omnium MSS. quos Arabicis ab auctoribus
his magnam partem Arabo-Hispanis compositos
Bibliotheca Conventus Escorialensis complectitur

RECENSIO & EXPLANATIO

Opera & studio Michaelis Calvi Sive Mariani,
Presbyteri, & Theologiae Doctoris, Regis & Hispaniae
linguae unguis Orientalium interpretis

CAROLI III. REGIS OPT. MAX.

auspiciis atque auspiciis edita

TOMUS POSTERIOR.

M. A. T. R. I. T. I.

Antoniæ Peres de Soto imprimebat

ANNO M. DCC. LXX.

MONITUM AD LECTOREM

Fisi in Præfatione prioris voluminis Bibliothecæ nostræ amplissimum totius Operis argumentum, scribendi rationem & utilitatem quam in Orbem litterarium, maximè Hispanum, redundaturam speramus, uberiùs exposuimus; sunt tamen nonnulla quæ hic præterire nefas duximus, ut & mens nostra magis in aperto sit, & Lectoribus innotescat quid á nobis adhuc præstitum sit, ut quam fieri posset, emendatissimum prodiret Opus.

Itaque nos in hac Bibliotheca recensenda adornandaque id perpetuò servavimus, ut Arabicos Scriptores præ oculis habentes, illorum patriam, vitam atque sententias ex ipsorum præcipuè scriptis in publicum ederemus, Latinorum aliorumque de eodem fortè argumento agentium testimoniis haud inconsultò ferè missis. Quod quidem eo potissimum consilio facere decrevimus, ne opinionum varietate, quæ inter Arabicos aliosque auctores passim occurrunt, involuti, vel forsan decepti, aberrare potius quam rem attingere videremur. Deinde ab scopo nostro longè abhorrebat dissidentium sententias excutere, in concordiam redigere, atque in ijs immorari: quapropter hanc aliis provinciam, qui & otio abundant & litteris, tradere lubenter decrevimus, genuina Arabum placita tradidisse contenti.

Quam ob rem Historiam Hispanam, quam sæpissimè in hoc volumine ex Arabum annalibus scriptisque illustramus, talem Lectoribus exhibemus, qualem illi posteris reliquerunt. Insigniora proinde ipsorum loca in medium attulimus, eaque, prout res postulare videbatur, Latina interpretatione vel integra vel in epitomen contracta, nostris etiam subjectis adnotatiunculis, ea qua par est fide ac religione, repræsentamus, atque in Operis decursu, quasi aliud agentes, obscuriora tum locorum, tum Principum Scriptorumque nomina illustramus. Quo quidem labore, cum & passim fontes indicemus unde ignota prorsùs hucusque depromi possint Historiæ Hispanæ documenta, nos, ut videmur, magnum attulimus adjumentum hominibus nostris, qui se in posterum accingent ad res Arabum in Hispania gestas prodi-

MUSEUM

dignitate tractandas. Nostras verò de re Chronologica , Geographica ac Etymologica conjecturas , quas , ut res alioqui difficillimæ clariori luce affunderentur , adjecimus , potiusque ut experiremur hac in re ingenium quid posset nostrum , Eruditorum judicio expendendas , æstimandasque æquo animo relinquimus ; quibus si conatus nostri minus arriserint , non repugnabimus : nolumus etenim *Varrone* illo Romanorum doctissimo esse feliciores.

Præterea , ut nostra Bibliotheca , quæ disciplinarum ordine et Codicum numero digesta est , in publicum commodiùs ac utiliùs cederet bonum , & quò res præstantissimæ scituque dignæ jam hinc inde dispersæ expeditiùs faciliùsque reperirentur , sapientissimus , omnisque disciplinæ ac eruditionis laude ornatissimus *Joannes de Santander* , Regiæ Bibliothecæ Præfectus , optimè de labore nostro ac de re litteraria mereri cupiens , post evoluta summo studio atque constantia duo Operis nostri volumina , rerum ac verborum Indicem amplissimum desiderari probè agnoscens , normam ac regulam illius conficiendi omnium sanè optimam præscripsit : provinciam alioqui arduam ac molestatam , nec unius sed plurium virorum onus , non quidem mihi in Latinam Canonum Ecclesiæ Hispanæ Arabicè conscriptorum versionem jussu CAROLI III. Regis nostri munificentissimi incumbenti , sed tribus Regiæ Bibliothecæ Subcustodibus demandavit , *Francisco* nempe *Moran* , *Josepho Rodriguez de Castro* , & *Ioanni Fernandez de Oteo* , qui è vita excedens , magnum sui nobis reliquit desiderium ob suavissimos mores atque in litteris præstantiam.

Nos verò cum universo Orbe litterario triumviris hisce diligentissimis magnas sanè pro labore suo & debemus ac agimus gratias : cùm ipsorum operâ , quidquid eximium ac notatu dignum in nostra Bibliotheca occurrit , confectus Index plenissimè & accuratissimè exhibeat. Nam præter *Catalogos* qui in toto Opere sparsim reperiuntur , interferuntur ibidem & alii , qui tum Regum ac Calipharum cujusque Regni , Provinciæ & urbis ubi rerum summa potiti sunt , tum Præfectorum , Præsidorum , Quæstorum , Judicum , ac aliorum qui in eisdem munus suum obierunt , nomina , uti & Regum , cæterorumque cuique Provinciæ aut civitati præpositorum fideliter repræsentant. Anonymorum

rum

rum item omnium, quorum in Bibliotheca nostra sparsim mentio aliqua fit, Operum series sub uno contextu subjicitur, magno certè Reipublicæ litterariæ emolumento. Sed ne quis accuratiorem, extremamque, ut ita dicam, in hoc Opere edendo desideret diligentiam, laudatus Bibliothecæ Regiæ Præfectus, post absolutum nostri laboris quod ipse in se susceperat examen, non ejusdem modo excutiendi provinciam mihi iterum injunxit, sed & Opus integrum ad *Gregorium Majansium*, nostræ olim Bibliothecæ Custodem, Prætorem nunc Regium virumque eruditissimum, transmisit, qui, quâ est in hoc studiorum genere diligentia, quædam adnotavit, ac adnotationum suarum nos participes per litteras amicissimè reddidit. Unde factum est, ut quæ correctione aliqua indigerent, aut maiorem explanationem postulerent, emendata aut illustrata sint: quæ sanè omnia Lector benevolus ad finem hujus Præfationis consulere poterit. Errata verò Typographica, aliaque, quæ in hanc primam editionem Arabico-Latinam irreperunt, ad calcem operis relegata sunt. Si quæ fortè adhuc supersint censura digna, Lectoris erit prudentiæ castigare.

Ex his patet, nihil esse prætermissum, quo & numeris omnibus absolutum prodiret Opus, & eo dignum honore, quo prius volumen profequutus est CAROLUS III. Orbis utriusque moderator, cujus patrocinio recreati ad maiora in dies aggredienda acriter incitamus. Tu vero, Lector erudite, laborem nostrum, & quæ addenda vel castiganda nobis visa sunt, æquo & benigno animo suscipe.

Tom. I.

Pag. 62. col. 1. CCLIX, lege, CCLXIX. Ab hoc numero Romano reliqui, qui in utroque Tomo perturbato ordine vagantur, numerandi sunt.

Pag. 101. col. 1. lin. 19. post Bonifæ, adde, vulgò Enefa.

Pag. 140. col. 2. in fine CCCCXXXVI, lege, CCCCLXXXVI.

Pag. 248. col. 2. lin. 24. Obiit Rex Henricus &c. lege, Rex Henricus III. obiit Toleti die Sabbati 25. Decembris anno Christi 1406.

Æræ Hispanæ 1444.

Pag.

GEO

Pag. 315. col. 2. lin. 15. *dele*, fortè Hispani ex Orihuela usque ad verba ut libri habet inscriptio.

Pag. 335. col. 2. lin. 29. post mulieres, *adde*, Cæterum re diligentius expensâ, *Memezam* vel *Memitam*, ut illam vocat Serapio Latinè conversus, fol. 156. esse *glaucium* sive *Papaver corniculatum* deprehendimus. Videtis *Dodeneum* libro IV. fol. 448.

Tom. II.

Pag. 123. col. 2. lin. 32. post *Bairan*, *adde*, vel *Bairen*.

Pag. 128. col. 1. lin. 16. *Cabtel* aut *Cabtal*, *adde*, hodie *Cabtiel*.

Pag. 128. lin. 26. post *Rogat*, *adde*, vel *Rugat*.

Pag. 281. col. 2. lin. 20. post *Albaicin*, *adde*, hoc nomen significare etiam potest *Sericorum Mercatores*.

GEOGRAPHICI

I N F O L I O.

CODEX MDCXXIX.

ODEX nitidè exaratus die 20. Gemadi prioris, anno Egiræ 898. Christi 1492. quo continetur opus partim Geographicum, partim Historicum, hoc titulo: (1) *Rerum mirabilium & peregrinarum Liber.* (2) Dividitur in Capita XIV. ubi, præmissâ tabulâ Geographicâ, à cæteris omnibus quæ ad hanc diem innotuere, penitè diversâ, sermo fit de terrarum orbis Regionibus, Insulis, Urbibus; de Montibus, Maribus, Fluminibus, Fontibus; de Plantis, Fructibusque; Quadrupedibus, Avibus, Gemmis ac Metallis. Auctor est SERAGEDDINUS OMARUS BEN ALVARDI (3) *Mauritanus*, qui librum è variis Scriptoribus, NASSIREDDINO videlicet, THUSEO, PTOLEMÆO, BALKHENSIS, MASSUDEO, EBN ATHIR, MARACENSIS, ALCHARIPHO ELDRISI, atque

Tom. II.

aliis collectum *Schahino*, Arcis *Alepenfis* Præfecto, dedicavit. Inter urbes Hispaniæ, quas memorat celeberrimas, opibus, incolarum fortitudine, omnium artium exercitatione præstant *Granata*, *Setabis*, *Almeria*. Porro *Granatæ*, Regiæ urbis, Historiam pertexens, eam tradit recentius conditam. *Setabim* verò elegantissimæ chartæ confecturâ; *Almeriam* omni artificiorum nobilitate florentissimam laudat. Cæterum Scriptor hic à nobis cum Geographo *Nubiensi* diligenter collatus, non pauca ex eo, & quidem ad verbum omninò, descripsisse compertus est.

Hujusce operis Geographici plura occurrunt omnis moduli exemplaria in Catalogo MSS. Orientalium Regiæ Bibliothecæ *Parisiensis* à pag. 159. ad pag. 162. Ibidem etiam pag. 454. legitur ejusdem Auctoris *Historiæ Mahometanæ* Compendium ab anno Egiræ 454. ad annum 775. deductæ.

A

Co

(1) Titulus: كتاب العجايب
والغرائب

(2) Initium: فان خالق الخلق

كلامها وعظة ابها من الدرر

(3) Auctor: سراج الدين بن عم
الوردى

MDCXXX.

Codex literis Cuphicus descriptus vocalibusque animatus, operis Geographico-Historici tripartiti volumen continens tantummodò secundum, quod *Ægypti superioris, Africa, necnon Mauritania* descriptionem complectitur. Cætera, primum videlicet ac tertium de *Asia* atque *Hispania*, intercidiſſe non mediocriter dolemus. *ABU OBAID* Cordubensis, antiquus, sed incertæ ætatis Scriptor, qui Geographiæ *Nubiensis* rationem fecutus, omiſſis latitudinis & longitudinis locorum mensuris, ad distantiam solum pertinentes designat, ut in iis videre est quæ hîc adnotanda præ reliquis diximus.

*DE ÆGYPTI ATQUE
Africa præcipuis aliquot ac memorandis Urbibus ex ABU OBAID
Cordubensis Volumine II.*

URbs *Pheiuma* à *Fustata* Libonotum versùs abest quatuor fere dierum itinere. *Bahmassa* ab urbe *Mnahmassa* XII. parasangis, III. verò ab *Amarâ* distat; *Amarâ* à *Thaba* VIII. parasangis. Inter urbem *Thaba* & *Aschmunam* parasangæ XV. numerantur. Inter *Aschmunam* & oppidum *Cahki* VIII. parasangæ; inter *Cahki* & *Akhmim* totidem intercedunt. Haud plures inter *Akhmim* & *Ansanam*, perinde atque inter *Ansanam* & *Boram*. Inter *Boram* ac *Busirum* parasangæ VII. habentur. *Busir* autem urbs duplex est, altera *Thebaidis*, sive superior; inferior

„ altera, quæ ad *Samnudam* pertinet. Inter *Busirum* & *Asmidam* una est parasanga; una itidem inter *Asmidam* & *Azmidam*; inter *Asmidam* & *Asuanam* IX. parasangæ; inter *Busi* & *Domairam* III; inter *Domairam* & *Damlacam* X; inter *Damlacam* & *Damiatam* VIII. Est & urbs *Asiuta* ad occidentale Nili latus sita, mœnibus cincta atque eleganter extructa, solo frugum feraci; sed in primis Sacchari & copia & bonitate omnium Thebaidos civitatum præstantissima. Sunt etiam urbes, videlicet *Tithani*, *Damsis*, *Maliich*, *Sahrageta*, &c.

„ *Tanis* Africae urbs est, quam nautæ quidam Hispani, scilicet *Alkorki*, *Abu Aischa*, *Alsapharus*, *Sahebus*, alique recentius condiderunt, anno nimirum Egræ 162. ac frequentare solent cives *Illiberis* & *Tadmiri*. *Oran* urbs est munita, aquis & viridariis abundans. Eam extruxere *Mohamad Ben Abi Ann*, *Mohamad Ben Abdum*, alique Hispani nautæ an. Egræ 297. A Barbaris dirutam Oranenses sub auspiciis *Abi Hamid Dausi Ben Sula* instaurandam curarunt labente anno Egræ 300. Anno verò 343. eam invasit *Iali Ben Mohamad*, atque incendiis vastavit: quam duobus post annis Oranenses incolæ tertio demum refecerunt. Hi corporum magnitudine & viribus maximè celebrantur. *Fessa* duplex est, utraque muris cincta, magno flumine interfluente; altera Hispaniæ contermina, anno Egræ 193. condita; altera *Caruanensibus* confinis, (a) (*borealis illa, hæc australis.*)

Re-

(a) بين الفيوم ومصر سفر أربع أيام بين بهناس والمنتهمس اثني عشر فرسخاً بين الهمس والعمر ثلاثة فراسخ بين العمر وطحا ثمان فراسخ بين طحا والاشمون خمس عشر فرسخاً بين اشمون والقهقي ثمان فراسخ بين القهقي واخميم ثمان فراسخ بين اخميم وانسانه ثمان فراسخ بين انسانه وجورة ثمان فراسخ بين جورة

Reliquum est ut aliquid de urbibus oppidisque supra memoratis proferamus, ne ad peregrina infuetaque nomina Lector offendat. Etenim à Latinis Græcisque Geographis immane quantum Arabes in locorum appellationibus dissonent. Inde has investiganti quantum caliginis errorisque ! Cujus sanè rei causas non alias fuisse crediderim, quàm imperiorum vires, mutationes gentium, linguarum varietates.

Pheiumam esse urbem Ægypti vetustissimam & à *Josepho* Patriarcha fundatam Arabum Scriptores prodidere. Urbem circumdat fecatque Nilus. Territorium autem universum, cujus *Pheiuma* caput, humili adeò & depresso esse loco tradit *JACUTUS* à *Golio* laudatus, ut quemadmodum sitiente reliqua Ægypto, Nilum haurit ad fecunditatem : ita & ab eodem obrui facile possit & sub-

Tom. II.

mergi ad exitium usque, cum partes aliæ ad voluptatem irrigantur. Cui quidem commodo retinendo, incommodo autem propulsando, tres à *Josepho* ductos fuisse alveos memorant, eos scilicet, quibus hodieque *Pheiuma* regio includitur. Australis *Menba* dicitur; occidentalis à pago quodam *Tihamert*, cujus pars in ejusdem solitudinem sese effundit; ac orientalis, *Amnis Pheiuma* dictus. Complures interjacent pagi; multæ etiam alluendis agris paratæ sunt fossæ, per quas, curatoribus ad amnium illorum ostia appositis, aqua distribui solet pro agrorum mensura atque inopia. Situm *Pheiuma*, aditumque in eam Arabibus non nisi anno, postquam potiti Ægypto essent, exacto innotuisse scribit *EBN ABDELHAKIM* in *Ægypti expugnata Historia*; ob eam scilicet causam, quòd & humilitate loci & alveorum implexu

A 2 urbs

جوره و دوصير سبع فراسخ : أما دوصير جوصيران جوصير السعيد و دوصير اسفل وهي دوصير سمنود : بين جوصير و اسميد فرسخ : بين اسميد و انمير فرسخ : بين اسميد و اسوان تسع فراسخ : بين جوسي و دميره ثلاث فراسخ : بين دميره و دملقة عشر فراسخ : بين دملقة و دمياط ثمان فراسخ : مدينة اسبوط هي علي الشاطي الغربي من النيل وهي مدينة مسورة جميلة كثيرة الخير والفوايد وهي اكثر بلاد الصعيد قصب سكر واطيبة : مدينة تيطاني : دمسيس : مليح : صهرجت :
وتنس المدينة الحديثة اسمها البحرديون من اهل الاندلس منهم الكركي وادو عايشة : الصفر و صهيب وغيرهم وذلك سنة مائة و ثنين وستون و يسكنها اناس من اهل البيرة و اهل تدمير : وهران مدينة حصينة ذات ميات و دساتين : و بني مدينة وهران محمد بن ابي عون : محمد بن عبدون و جماعة من الاندلسيين البحرديين في سنة مائتين و سبعة و تسعين : هدمت من القبائل : ثم عاد اهل وهران اليها و باصر ابي حميد داوس بن صولا بنيت في سنة ثلاث مائة : ثم دخل يعلي بن محمد مدينة وهران و ملكها سنة ثلاثة مائة و ثلاث و اربعين و خربها ثانيا و احرقها : ثم عمرها اهلها بعد سنتين : و اهلها موصوفون بعظم الاجساد والقوة : اما مدينة فاس مدينتان مسورتان و بينهما اثنان : اي فاس في عدوة الاندلس التي اسست في سنة ثلاث و تسعين و مائة : والتي في عدوة القرويين :

urbs illa quodammodo latitaret. Deprehensam nullo negotio statim occuparunt. Ego verò hujusmodi regionem eandem esse puto, quam *Heracleotica Praefectura* nomine Græci designarunt; aut si quis malit, *Pheiuma Lacum*, qui, auctore *ABULPHEDA*, distat ab urbe Occidentem versùs iter dimidii diei, haud alium à *Meotide Palude*, quam unà cum *Heracleotica* regione describit *Strabo Lib. XVII.* Consule *Kircherum*, *Gottium*, & *Leonem Africanum* in *Descriptione Africa*, pag. 280.

At si non omnia locorum nomina, quæ supra recensuimus, apud *Geographum Nubiensem*, ac *Leonem Africanum* invenias; aliquot saltem ibi memorantur, quæ nos hîc indicabimus. Itaque *Geographus Nubiensis* in *Parte IV. Climatis secundi*, solum memorat urbem *Albahnasam*, quæ jacet ad ripam (Nili) occidentalem. Et ab hac urbe ad *Mesram* septem est longarum dierum iter. Defluit postea is fluvius in Septentrionem ad urbem *Ahmas*, (quam Auctor noster *Mnahmas* appellat) spatio duarum stationum.... Ibidem superius: Ex illis etiam est urbs *Thaha*, estque infra urbem *Osmuni* (*Aschmuna* melius appellandam). Ab urbe *Anšana* ad parvum locum *Almarâa*, & ab ipsa ad urbem *Armant* ad Occidentem Nili quinque sunt ferè milliaria... Ab urbe *Armant* ad urbem *Asuan* est item navigatio unius diei per Nilum.

Ansenam vocat *Antinopolim* *PTOLEMÆUS*, *Asnam* verò *Latonopolim*. Cætera vide apud *Kircherum* in *Prodromi Supplemento*; ut & aliquot urbes apud *Leonem Africanum* descriptas. Illud hîc animadvertendum *Tanis*, de qua noster Auctor in *Africa descriptione*, aliam omninò esse à *Tanis*, *Ægypti insulâ*,

cujus meminit *Geographus Nubiensis*, *Parte III. Clim. III.*

MDCXXXI.

Codex literis Cuphicus exaratus die 3. mensis Saphari anno Egiræ 588. Christi 1192. foliis 118. constans, quo continetur Opus Cosmographicum in XXX. capita divisum, ubi Cœli, Globi terræque & *Nili* descriptio, subjectis eorum tum Astronomicis, tum Geographicis figuris (1). Ejus auctor *ABU ALI BEN ALZEIAT Hispalensis*, Regius Chronographus, (à quo suam ducit nobilissimam originem *Leo Africanus*) in prioribus capitibus de Terræ situ, figura, magnitudine; de Maris Fluviorumque æstu ejusque causa differit; in reliquis verò posterioribus de *Nili* incremento & origine: ubi eadem fermè, quæ apud *Leonem Africanum*, notatu digna reperias.

Audiendus tamen est hac de re spectator *Geographus Nubiensis Parte III. Clim. III.* Longitudo autem Nili hæc est. A litore maris Rum, ubi habet terminum suum, usque ad terram Nubiæ, quæ alluit illam à tergo *Aluabat*, protenditur XXV. ferè stationibus. A termino Nubiæ, quæ Meridiem respicit è regione ejusdem Nubiæ, circiter octo stationes. Indèque ad principium termini à nobis superius memorati, excurrit spatio duodecim penè stationum.

De *Nilometrio* differens, sic pergit: In medio cisternæ extat columna marmorea erecta, cubitorum digitorumque interjectorum numero signata. Super verticem columnæ est ædificium saxeam, firmum, coloratum, auro, cæruleo, & variis coloribus fortiter hærentibus distinctum. Aqua devenit ad

(1) *Initium*: هذا كتاب المد والجزر

Finis: فماخون من الكتاب

„ ad eam cisternam per canalem amplum
 „ ductum ab ipsa ad aquam Nili; non
 „ tamen ingreditur aqua in cisternam,
 „ nisi ad Nili incrementum, quod
 „ accidit mense Augusto. Crescunt au-
 „ tem ordinariò ejus aquæ sexdecim cu-
 „ bitis, & tunc alluunt terram Imperato-
 „ ris æqualiter: Cum autem crescit Ni-
 „ lus cubitis octodecim, alluit totas am-
 „ bas terras, quæ sunt ibi: Quòd si cres-
 „ cat viginti cubitis, infert detrimen-
 „ tum. Crescit verò ad minimum cubi-
 „ tis duodecim; cubitus autem est vigin-
 „ ti quatuor digitorum. Itaque quoties-
 „ cumque excedit cubitos decem & oc-
 „ to, damnum infert, quoniam evellit
 „ arbores, & destruit: & similiter cum
 „ minùs crescit quàm duodecim cubitis,
 „ affert secum tali defectu penuriam,
 „ annonæ caritatem, & parcam semi-
 „ num injectionem.

Siquis plura atque alia de Nilo stu-
 pendisque ejus animalibus nosse velit,
 consulat *Leonem Africanum*, *Lib. VIII.*
 & *IX.* Id autem argumenti fusiùs tra-
 ctarunt Scriptores Arabes, in iis noster
 CAZVINÆUS in sua *Geographia*, de quo
 suo loco.

Ad extremum hujus Codicis acce-
 dunt *De Astrologia Judiciaria* libri duo
 R. SAHELI BEN BASCHARI, cujus Tracta-
 tum *De Electionibus* alibi recensuimus.

GEOGRAPHICI

IN QUARTO.

MDCXXXII.

711 **C**odex nitidè exaratus anno Egiræ
 701. quo continetur opus Geo-
 graphico-Historicum, inscriptum Re-

gionum *Mirabilia* (1), in Climata septem
 veterum more distributum: auctore ce-
 leberrimo Philosopho & Geographo ZA-
 CHARIA BEN MOHAMAD BEN MAHMUD
 ALCAZVINI (2) *Persa*, in urbe CAZVIN
 nato: qui quàm plurimis Persiæ, Asiæ,
 Africaë regionibus peragratis, huic operi
 manum admovit, finemque demum fe-
 cit anno Egiræ 661. In eo quidem præ-
 mittit Prolegomena fatis docta in Lapi-
 dum pretiosorum, Metallorum, Vege-
 tabilium pariterque Animantium singu-
 lis regionibus maximè peculiarium hi-
 storiam; inde constituta singulis climati-
 bus dimensione secundum *Alfergani* sy-
 stema, Urbium, Oppidorum, Insula-
 rum situs nominaque, perinde ac insti-
 tuta, mores, administrationem, religio-
 nem, resque in ea memorabiles, tam à
 se ipso diligenti observatione indagatas,
 quàm in veris Mahometanorum Anna-
 libus memoriæ traditas copiosè descri-
 bit: adeò ut id operis Historiæ Natu-
 ralis & Civilis lectissimæ, necnon Geo-
 graphiæ Thesaurum jure dixeris: quod
 ex illius Compendio à nobis elaborato,
 & ad prælum jam parato omninò lique-
 bit. (3)

MDCXXXIII.

Codex optimæ notæ, Cairi exara-
 tus anno Egiræ 779. in quo nimirum
 habentur:

1.º Anonymi Opusculum Geogra-
 phicum, cui titulus: *De Telluris natu-
 ra, situ & figura, necnon de Climatum
 descriptione* (4). Auctor est natione, ni-
 fallor, *Aegyptius*, non mediocriter do-
 ctus. *Ptolemaum*, cujus rationem sequitur,
 sæpiùs laudat. Et quoniam is ab *Insulis*
 For-

(1) Titulus: كتاب عجائب البلدان

(2) Auctor: تاليف تركرديا بن محمد بن محمود القزويني

(3) Initium: اني قد جمعت في هذا

الكتاب ما وقع لي وسمعت وشاهدته

لاقتهم من هذا الي هاهنا

(4) Titulus: في هيئة خلق الارض وشكلها والكلام في الاقاليم

Fortunatis cum antiquioribus, five Græcis, five Arabibus, longitudes locorum deducit; cum sexto, vel inchoato septimo Egiræ seculo floruisse colligas.

2.º Eiusdem *Synopsis Astronomica*, ubi de variis Syderum five errantium, five inerrantium motibus orbibusque, tum de singulorum numero, situ, magnitudine, distantia, ortu atque occasu enucleatè differitur.

3.º Eiusdem *De Arte Nautica* Commentariolus, in quo varia juxtaque utilia traduntur maris Arabici & Indici navigandi præcepta: accedente multarum Insularum atque Urbium historiâ, è quibus hæc tantum nomina visa sunt annotanda: „*Khur*, „*Saïpha*, „*Insula Haizeran*, „*Mirza*, „*Mons Mangelur*, „*Calicut*, „*Schaliat*, „*Mons Socothri*. (a)

4.º Collectio *Poëmatum* multiplicis argumenti; sed & omisso Auctoris nomine, & initio detracto.

MDCXXXIV.

Codex nitidè exaratus anno Egiræ 869. Christi 1464. complectens opus Geographico-Historicum, cui titulus: *Notitia & Methodus Regia* (1), in partes septem distributum: auctore *SCHAHAB ALDINO ABILABASO AHMADO BEN FADHL ALLA ALAMRÆO* (2) *Ægyptio*, qui *Ægypti Regis Almaleki Alfalehi* anno Egiræ 647. Christi 1249. à secretis fuit. (3)

MDCXXXV.

Codex inferioris notæ, in quo alterum eiusdem operis exemplar.

(a) الخور، السيق، جزيرة حيزران، مبرزة، جبل منجلور، قاليفة، وت

شاليات، جبل سفطري

(1) *Titulus*: كتاب التعريف بآل مصطلم الشريفي

(2) *Auctor*: تاليف شهاب الدين

Eo quidem in opere Auctor, utpote Epistolæ conseribendarum artem quàm absolutissimam Scribæ Regio traditurus, *Ægypti* & *Syriæ* urbes aliaque loca diligentissimè describit; tum Regum ac Principum cujuscunque gentis, regionis, religionisve nomina & titulos recenset; postremò variarum rerum ad Regales ritus, ad civilem prudentiam, ad militarem disciplinam spectantium nomenclaturam contextit. Cæterum quum apud eundem scriptorem *nitratæ Pulveris* occurrat mentio, rem non ingratam me facturum arbitror, si & Arabum testimonia, & Latinorum placita eâ de re subjiciam.

DE TORMENTORUM bellicorum, & nitratæ Pulveris apud Arabas antiquitate atque usu.

Missiles ignes, nempe faces, sagittas ardentes aliaque ignita hujusmodi tela machinis, vel manu in oppida obsessa, aut in naves jacere Græcis Romanisque mos fuit vetustus. De quibus, ut cæteros omittam, Vegetius in *Libris De Re militari*, tum Leo Imperator in *Tacticâ* fusè tractat; atque, inter alia rei militaris præcepta, id tradit: „Si ædes in castello ad comburen-
„ dum idoneæ fuerint, sagittis igniferis
„ per multa & varia loca sparsis, idque
„ potissimum vento ingenti aliquo flante,
„ te, incendes; saxa etiam quadrata igne
„ plena, & manganica alacatia, quæ
„ saxa emittunt atque ejiciunt, adhibe-
„ bis, & in ædes quæ facillè incendium
„ re-

ابي العباس احمد بن فضل الله العمري

(3) *Initium*: فلما اغري اهل الفضائل وهي فارغة الجراب

„ recipiunt, conjicies „. At de nitrati, si-
ve tormentarii Pulveris apud veteres illos
populos usu nulla prorsus extat men-
tio. Quo autem tempore hujusmodi in-
ventum hominibus innotuerit; quisve
illius auctor extiterit, lis est inter Scri-
ptores. Carolus du Fresne in *Glossario
Med. & Inf. Latinit.* in voce *Bombarda*
sic habet: „ Pulveris autem tormen-
tarii... auctorem ferunt chymistam
quemdam nomine Bertholdum *Sch-
warths*, seu Nigrum, Monachum...
Illius ab ann. 1338. in Gallia usum
fuisse docet computum Bartholomæi
du Drach Thesaurarii guerrarum istius
anni „: In cujus rei fidem Gallica ip-
sius Bartholomæi verba continuo subi-
cit. Alii verò ex bene multis, quos ibi-
dem congerit, auctores alium invento-
rem & recentiorem usum prodidere.

At Arabum monumenta longè an-
tiquiorem apud Persas & Africanos ex-
stitisse referunt. Quare verisimile est ab
Arabibus Pulveris nitrati notitiam &
usum ad Hispanos, inde ad Gallos di-
manasse, qui pulverem hunc postea per-
fecerunt, & in granula cogendi ratio-
nem edocuerunt. Id sanè haud obscu-
rè indicant Codices Arabici MSS. no-
stræ Bibliothecæ, atque inter alios hicce
Codex, cujus auctor, ut suprà dictum
est, anno Christi 1249. clarus, ibidem
varia tormenta bellica suo ævo Arabi-
bus usitata ita describit. „ Serpunt, su-
„ furrantque scorpiones circumligati ac
„ pulvere nitrato incensi, unde explo-
„ si fulgurant ac incendunt. Jam vi-
„ dere erat Manganum excussum ve-

„ luti nubem per aëra extendi ac to-
„ nitrûs instar horrendum edere frago-
„ rem ignemque undequaque vomens,
„ omnia dirumpere, incendere, in cine-
„ res redigere. (a)

Ex dictis sanè liquet Scriptorem
nostrum de globis ferreis ope ignis ar-
tificialis excussis loqui; vocabulis enim
Naphtha & *Barud* ubique utitur, ex qui-
bus per ea tempora pulvis tormentarius
conficiebatur. Nomine autem *Barud*
Persæ, Turcæ & Arabes olim *Nitrum*,
hodie *Pulverem nitratum* intelligunt;
Naphtha verò bituminis genus sulphure
mistum significat. Atque de hujusmodi
globis ope *Naphthæ* in hostes explosis
differens nobilis scriptor Granatensis
ABU ABDALLA EBN ALKHATHIB in *Hi-
storia Hispana* ad annum Egiræ 712.
& 724. Christi 1312. & 1323. hæc
habet: „ Ille (videlicet *Abalvalid Ismael*
„ *Ben Nasser*, Granatæ tùm temporis
„ Rex) castra movens, multo milite
„ hostium urbem *Baza* obsedit, ubi
„ machinam illam maximam *Naphtha*
„ & globo instructam, admoto igne,
„ in munitam arcem cum strepitu ex-
„ plosit. (b)

Talis apud Arabas tormenti bellici
usum obtinuisse confirmat Alphonfi XI.
Regis Chronicon Hispanum, cujus in
Cap. CCXXXIII. legas, interea dum op-
pidum *Algezira* ab eodem Rege obsi-
deretur, *Ærà* videlicet MCCCLXXX.
„ Multa Mauros ab oppido in exerci-
„ tum displosisse tonitrua, quibus fer-
„ reas pilas malis Matianis prægrandibus
„ pares emittebant; idque tam longè,
„ ut

(a) د ب بعقارب البارود المصرورة وتوقدت فامرا حيث تدفع تحرق بماتمت—رت
كانها سحاب وهدرت كانها رعود واضطربت كانها حريق وجعلت الكل رماد
(b) وعمل الحركة الي بلاد العروء الي مدينة بسطة فاخذ في حلقها ونشر الحسب
عليها وزرمي بالالة العظمي المتعددة بالنفط كرة محممة طاقة البرج المنيع

„ ut aliæ obsidentium copiarum statio-
 „ nem præterirent, aliæ ipsas offende-
 „ rent copias. (a) „ At ibidem *Cap.*
CCCXXXVII. res apertius & ci-
 tra omne dubium expressa his verbis:
 „ Quorum maxima parte confectâ, die
 „ vigesima quarta hujus mensis Februa-
 „ rii (Æra nempe MCCCLXXXII.)
 „ quinque Zabrà & Sagetia oppidi
 „ portum subiere, farina, melle, bu-
 „ tyro, &, quo tonitrus emittebatur,
 „ pulvere, onustæ. (b)

Prioris facti meminit Petrus Mexia
 in *Sylva Variæ Lætionis*, *Lib. I. cap. 8.*
 posterius silet. Verùm ad majorem id ge-
 nus machinæ antiquitatem asserendam,
 idem eodem capite talia subjicit: „ Quin-
 „ multo ante Petrus, Episcopus Legio-
 „ nensis, in *Chronico Regis Alphonfi To-*
letanae urbis expugnatoris scriptum re-
 „ liquit maritimo prælio quod inter Mau-
 „ rorum Regum classes, Tuncetani scili-
 „ cet & Hispalensis, quibus Rex idem Al-
 „ phonfus favebat, commissum est, Tunc-
 „ etani Regis naves ferreis quibusdam
 „ fuisse tormentis, sive lombardis instru-
 „ ctas, quarum ope ignea tonitrua be-
 „ ne multa contorquebant. Quod qui-
 „ dem si ita est, illas sanè machinas eas-
 „ dem fuisse oportet quæ nunc *Artille-*
ria vocitantur, licet minùs perfectas;
 „ adeoque annis abhinc quadringentis
 „ & ampliùs extitisse. (c)

Verùm si ex Arabum monumentis
 exempla repetantur, vetustissimum sanè
 apud illos hujusmodi pulveris usum esse
 constabit. Audiatur inter alios *ELMACI-*
NUMS Latio haud ignotus, qui *Lib. I. Hist.*
Sarac. ad annum Egirianum 71. qui
 Christiano 690. respondet, hæc tradit:
 „ Eodem hocce anno *Hagiageus* arcta
 „ premens obsidione *Meccam*, manga-
 „ nis & mortariis ope naphthæ & ignis
 „ in Cabam jactis, illius tecta diruit,
 „ combussit ac in cinerem redegit. (a)

Ad hæc etiam accedunt Scriptorum
 Europæorum suffragia apud Fabricium,
 in *Bibliographia Antiquaria*, pag. 636.
 Ibi, auctore Thoma Hyde in *Histor.*
Schachiludii, pag. 175. legas: „ Indis an-
 „ te plurima sæcula perspectam fuisse pul-
 „ veris pyrii, & tormentorum ignes ja-
 „ culantium rationem; ab Indis eam ac-
 „ cepisse Chineses, „; tùm ex viri docti
 sententia in *Variis observationib.* pag.
 89. „, à Chinesibus accepisse Saracenos,
 „ qui etiam illo postea in bello adversùs
 „ Ludovicum Sanctum Gallia Regem
 „ usi sunt, Jonvillio oculato teste.

De Invento longè funestissimo, at-
 que humanis corporibus in primis mor-
 tifero differentem subiit utilissimi con-
 tra, humanisque ingeniis maximè vitalis
 Inventi recordatio, quæ suasit de Char-
 ta, lintea videlicet & bombycina, pau-
 ca hæc subnectere.

DE

(a) في هذه حاصر الحجاج مكة أشد حصار ورمي الكعبة بالمجانيق حتى
 هدمها ورموها بكبيران النفط والنار واحترقت الستارات حتى صارت رمادا

(a) Y los moros de la ciudad lançaban muchos
 truenos contra la hueste en que lançaban pellas de
 fierro grandes tamañas como mançanas muy gran-
 des, y lançabanlas tan lexos de la ciudad, que pas-
 savan allende de la hueste algunas dellas, è algu-
 nas dellas ferian en la hueste.

(b) Idem *Chronicon*, cap 337. fol. 181. col.
 2. Y seyendo fecha la mayor parte dello en veynte
 y quatro dias andados deste mes de febrero, en-
 traron en la ciudad cinco Zabras y Saetias carga-
 das de farina y de miel y de manteca y de pol-
 vora con que lançaban del trueno.

(c) *Ex editione Hispalensi anni 1570 in fol.*
 Y aun mucho tiempo antes desto en la Coronica
 del rey don Alonso que gano a Toledo, escriue
 Don Pedro Obispo de Leon, que en vna batalla de
 mar que vuo entre el armada del rey de Tuncet,
 y la del rey de Seuilla, moros a quien fauorecia el
 rey don Alonso, los nauios del rey de Tuncet
 trayan ciertos tiros de hierro, o lombardas, con que
 tirauan muchos truenos de fuego, lo qual si así
 es, deuio de ser artilleria, aunque no en la per-
 fesion de agora, y ha esto mas de quatrocientos
 años.

D E C H A R T Æ
apud Arabes Antiquitate
atque usu.

A BŪ ALI MOHAMAD ALGAZELUS, patriâ Meccanus, septimi Egiptæ seculi Scriptor in egregio opere Historico *De Arabicarum Antiquitatum eruditione*, ubi de Arabum studiis, moribus atque inventis disserit, Chartæ inventum & usum apud Arabas ita memorat: „Anno Egiptæ 88. Christi 706. „quidam *Josephus*, cognomento *Amru*, omnium primus Chartam in urbe „Meccana invenit, ejusque usum Arabibus induxit. (a)

Antiquissimum apud Sinas Persarum Chartæ usum esse docet ALI BEN MOHAMAD *Persa*, *Samarcandaus*, Historiæ Arabum Auctor, qui anno Egiptæ 30. in urbem *Samarcandam* artem conficiendæ Chartæ inventam esse testatur, addens: *Antehac Chartæ usum, & artem non nisi in urbe Samarcauda & Sinarum regione reperiri.* (b)

Unde verisimile profectò est Arabes hujusmodi usum à Persis & Sinesibus, quorum regiones partim expugnarunt, partim perlustrarunt, jamdiu accepisse. Id ipsum luculentissimè demonstrant complures Codices MSS. *Escorialensis* Bibliothecæ, quorum aliqui exarati sunt anno Egiptæ 400. Christi 1009. alii anno 500. Christi verò 1106.

Persæ quidem ac Sineses non solum Calligraphiæ arte, sed & artificio Chartam nitidissimam, necnon Atramentum splendidissimum, Coloresque floridissimos conficiendi cæteras nationes antecellunt. Eorum egregii perpetuique

Tom. II.

æmulatores Arabes olim extitere, ut omittam artificium aliud non minùs admirandum, pelles videlicet concinnandi tingendique, quæ sive rubri, sive nigri coloris, adeò nitent, ut ego ipse in illis veluti in speculo me non semel inspexerim.

Joannes Raius *Historiæ Plantarum Libro XXII. cap. 2. De Papyri invento*, longè minorem Chartæ tribuit antiquitatem, ejus artificium circa annum 1470. cœpisse ratus. Sed gravissimè fallitur; siquidem non pauca in Regia *Escorialensi* Bibliotheca extant monumenta tum chartacea, tum bombycina quæ ante tertium decimum Christi seculum sunt exarata.

Atque hæc pauca Geographica ex aliquot Geographicis monumentis describere licuit. Cætera enim, in iis Geographia, vulgò *Nubiensis*, tum *Abulphedæ*, *Rasisque* ejusdem argumenti opera in luctuosissimâ illâ incendiî jam supra memorati clade nunquam satis lugendâ intercidere. Quum autem tria *Geographiæ Nubiensis*, Latio jam donatæ, Arabica exemplaria Romæ impressa nobis Bibliotheca *Escorialensis* exhibeat: quæ Arabum Scriptores de præstantissimo illius Auctore prodiderint, hîc suo veluti loco referre visum est.

D E G E O G R A P H I A
Nubiensi ejusque Auctore
Disquisitio.

Geographiam, quæ *Nubiensis* nomine circumfertur, Epitomen esse fusioris Geographiæ Principis *ALCHARIF ALDRISI*, in *Abulphedæ* Proœmio ad Tabulas Geographicas laudati, asse-

B ri-

(a) اول من صنع القسطاس عمر في مكة سنة ثمانية وثمانين وسكنت بين العرب

(b) وليس قبل ذلك يوجد القسطاس الا جسم قند وبالصين

rimus; idque ex duplici argumento. Primum quidem ex ipso Scriptoris (quis ille sit) Geographiæ *Nubiensis* testimonio, qui in Præfatione hæc habet: „ Legenti mihi librum, qui *Curiosi animi Relaxatio* inscribitur (hunc ipsum Titulum præfert laudati *ALDRISI* Geographia), & ejus sensum, mentemque consideranti arrisit valde methodus ipsius. Sed quoniam in illo multa sunt superflua sæpèque repetita: & in Climatuum descriptione nonnulla omituntur, alia pro libito adjunguntur: idcirco selegi ex ejus sermone quæ ad rem videbantur, quæque ad Portus & Regiones agnoscendas necessaria judicavi. „ Deinde verò ex variis ejusdem *ALDRISI* Geographiæ exemplaribus MSS. in quibus Regiæ Bibliothecæ *Parisiensis* unum in folio, signatum Num. DLXXX. *Eduardi Pocockii* & *Joannis Grævii* duo, illud è Syria, hoc ex *Ægypto* allatum. Unde factum est ut *Meccæ* Descriptionem, quam Geographiæ *Nubiensis* Auctor ex industria omisit, laudatus *Pocockius* è suo exemplari depromserit & *Notis ad ABULPHARAGII* Historiam pertinentibus Arabicè & Latinè inseruerit, pag. 122. hisce verbis:

„ *Meccæ* urbs est perantiqua, Pergrinorum frequentiam ex universo Musulamorum imperio visendi causâ celebratissima, inter duos montes sita est. „ Longitudo ejus à superiori ad inferius latus, ab Austro videlicet ad Septentrionem, protensa, passuum est circiter bis mille; & ab imo montis *Giad* ad fastigium montis *Coaicam* mille passus numerantur. In medio hujus spatii (id est in valle) interjacet urbs lapidibus & luto extructa, qui quidem lapides ex ipsius montibus excili sunt. „ Fora habet pauca. Porro in medio *Meccæ* templum visitur, quod vocatur *Alharam* (Sacrum) tecto caret at-

que instar septi spatium ambit intermedium. Est autem *Alcaba* domus tecto operata in medio templo, cujus longitudo exterior Orientem versus 24. cubitorum; eademque lateris oppositi, quæ Occidentem spectat, mentura est. „ Ad partem Orientalem est porta *Alcaba* circiter hominis staturam alta, cuius imo pavimentum *Alcaba* interius æquale est; in ejus angulo est lapis niger. Longitudo autem parietis qui Septentrionem spectat, *Damasceni* scilicet, 23. cubitorum est; totidemque paries ei oppositus Meridiem versus. „ Juxta fundamentum hujus partis locus est sacer circumseptus, circularis, longitudine 50. cubitorum, in quo est lapis albus, qui *Ismaelis* filii *Abrahami* sepulchrum perhibetur. Ad partem Orientalem templi extat Hemicyclium *Abbasi*, puteus *Zomzom*, & Hemicyclium *Judææ*. *Alcaba* totam murus cingit, in quo noctu lampades ac faces accenduntur. *Alcaba* bina sunt tecta, à quorum superiori aqua effunditur extra domum per siphonem ligneum: ita ut decidat in lapidem, quem *Ismaelis* sepulchrum censeri diximus. Domus autem pars exterior tota vestibus è serico *Iracensi* confectis exornatur: adeò ut nulla ejus pars oculis pateat. „ Altitudo hujus domus 27. cubitorum est. Vestes autem illæ uncinulis & spinteribus appensæ sunt. Mittit quotannis *Bagdadi* Dominus, Calipha videlicet, novas, quibus detractis vestibus, obtegatur; nec aliis præter *Calipham* eam operire permissum est. „ *Alcaba*, ut memoriæ proditum est, domus erat *Adami*, lapide ac luto extructa: quæ quum à diluvio subversa esset, eo statu mansit ad tempora usque *Abrahami* & *Ismaelis*, quibus præcepisse Deum ut ipsam iterum ædificarent, fama est. *Abrahamus* ergo cum *Ismaele* manu conferta, mutuis operis

„ ris

„ ris eam lapide & luto extruxerunt.
 „ Non est autem in urbe *Mecca* aqua
 „ fluens , præter eam quæ à fonte quo-
 „ dam longè difsito derivatur ; atque id
 „ opus haud perfectum erat , cui suo de-
 „ mum tempore ultimam imposuit ma-
 „ num *Almuktaderus* Imperator Abba-
 „ fida. Itaque *Mecca* aquæ falsæ sunt,
 „ nec bibenti gratæ ; quarum tamen op-
 „ tima est aqua putei *Zomzom* , quæ qui-
 „ dem potabilis est , sed non continuo
 „ bibenda. Nec est in universa *Mecca*
 „ arbor frugifera præter illas quæ deserti
 „ propriæ. Habitat autem *Meccæ* Prin-
 „ cept in arce quam habet ad latus ur-
 „ bis Occidentale , in loco dicto *Alma-*
 „ *raba* , qui tribus circiter mille passis
 „ ab urbe distat : cui adjacet hortus,
 „ non ita pridem confitus , in quo palmæ
 „ tum domesticæ , tum sylvestres sunt
 „ quamplures , arboreque omnis gene-
 „ ris aliunde translata. Non est *Alhaf-*
 „ *chemo* *Meccæ* Principi agmen equestre,
 „ sed copiæ pedestres tantum : vocantur
 „ ejusmodi pedites *Spiculatores*. Vestibus
 „ indui solet albis , & infulis etiam albis

Tom. II.

„ equo vehitur. Præclarum habet in sub-
 „ ditos regimen ; optimè administratur
 „ justitia , & æquitas cuique patet ; bene-
 „ ficentiam quoque munificè pro viri-
 „ bus exercet. *Meccæ* duo sunt tempo-
 „ ra statuta , quibus erogatur quidquid in
 „ eam annonæ advectum fuerit , videli-
 „ cèt initium *Ragebi* mensis , & tempus
 „ quo conveniunt Peregrini. Incolæ
 „ ejus auri & argenti copia abundant,
 „ necnon gregibus passim vagantibus ;
 „ jumenta item & camelos possident ;
 „ frugum & tritici nihil habent , nisi
 „ quod ab aliis regionibus ad eam affer-
 „ tur. A locis circumjacentibus dactylo-
 „ rum copia advehitur , uvæ verò à *Tha-*
 „ *iepha* , quum pauca admodum in ip-
 „ sa crescant : illius incolæ qui tenuioris
 „ fortunæ sunt , fame laborant , variif-
 „ que incommodis sunt obnoxii. E *Mec-*
 „ *ca* viro cuique egresso omni ex par-
 „ te occurrunt valles , in quibus aquæ
 „ fluentes sunt & fontes perennes , pu-
 „ teique aquis abundantes , horti fre-
 „ quentes & agri contigui. (a)

B 2

Præ.

(a) ومدينة مكة قديمة ارضية البنا مشهورة الثنا معبودة مقصودة من جميع الارض
 الاسلامية والبها حجهم المعروف بها وهي مدينة بين شعاب الجبال بها طولها من المعلاة
 الي المستغلة نحو ميلين وهو من جهة الجنوب الي جهة الشمال ومن اسفل جبل
 اجياد الي ظهر جبل قعيقعان ميل بها والمدينة في وسط هذا الفضا وديانها حجر وطين
 وحجارتها من جبالها بها واسواقها قليلة بها في وسط مكة مسجدها الجامع المسمي
 الحرام بها وليس لهذا الجامع سقف وانما هو دابر كالخطيرة بها الكعبة هو البيت
 المسقف في وسط الحرم بها وهذا البيت طوله من خارجة من ناحية الشرق اربعة
 وعشرون ذراعا وكذلك طول الشقة التي تقابلها في جهة المغرب بها وبشرقي هذا
 الوجه باب الكعبة وارتفاعه علي الارض نحو قامة بها وسطح الكعبة من داخل
 مساو لاسفل الباب وفي ركنة الحجر الاسود بها وطول الحائط الذي من جهة الشمال
 وهو الشامي ثلثة وعشرون ذراعا وكذلك الشقة الاخرى التي تقابلها في جهة اليمن
 ومع اصل هذه الشقة موضع محجور في دابر وطوله خمسون ذراعا وفيه حجر ابيض
 يقال

Præterea in eodem opere *ALDRISIVS* copiosè de Plantis agit, quæ in regionibus quibusque præcipuæ habentur: quas quidem in *Compendio Nubiensi* vix reperies memoratas; quasque *ALBARTHARVS* noster in *Libris De Re Herbaria* sub nomine *ALDRISII* passim laudat.

Ex iis omnino patet *Geographum Nubiensem* non nisi amplioris *Geographiæ*, quæ *ALDRISIO* tribuitur, esse breviatorem. Ad hæc sua illum, quoties de rebus ad religionem pertinentibus agit, loquendi ratio Christianum egregiè prodit. Quæ verò de ejus ætate à *Gabriele Sio-*

يقال انه قبر اسمعيل بن ابراهيم عليهما السلام في وفي الجهة الشرقية من الحرم قبة العباس وبير نمرزم وقبة اليهودية وما استدار بالكعبة كله حطيم يووقد فيه بالليل مصاييح ومشا على الكعبة سقفان وما السقف الاعلى يخرج عنه الي خارج البيت في ميزاب من خشب وذلك الماء يقع على الحجر الذي قلنا انه قبر اسمعيل والبيت كله من خارج علي استدارته مكسو ثياب الحرير العراقية لا يظهر منه شي وارتفاع سمك البيت المذكور سبعة وعشرون ذراعاً وهذه الكسوة معلقة فيه بانرار وعري وصاحب بغداد المسمي بالخليفة يرسلها في كل سنة اليها فتكسي بها وتزال الاخري عنها ولا يقدر احد يكسوها غيره وما يذكر اهل الخبر ان الكعبة كانت خيمة ادم وكانت مبنية بالطين والحجارة فهدمها الطوفان ونفيت مهزمة الي مدة ابراهيم واسمعيل فقيل ان الله امرهما ببنيا نها فنهض ابراهيم الي ابنة اسمعيل وتعاونوا في بنيانها بالحجر والطين وليس بمكة ماء جار الا ما اجري اليها من عين علي بعد من البلد ولم يستتم فلما كانت ايام المفتدر من بني عباس استتم بناه ومياة مكة ترعاق لاتسوغ لشارب واطيبها ماء بير نمرزم وماوها شروب غير انه لا يمكن ادمان شربه وليس بجميع مكة شجر مثمر الا شجر البادية ويسكن صاحب مكة في قصر له بالجهة الغربية بموضع يعرف بالمربعة علي ثلاثة اميال من مكة وهو قصر مبني من الحجارة وتجاوره حديقة قريبة العهد فيها نخيلات وكثير من المقل وبها جملة شجر منقولة اليها وليس لها شمي صاحب مكة عسكر خيل وانما عسكره رجالة لا خيل عندهم وتسمي برجالته الحرابة لباسه البياض والعمائم البيض يركب الخيل سياسته حسنة حكمه عدل وانصاف ظاهر واحسانه عرف علي قدر امكانه ولمكة موسم الحجاج ينفق فيهما كل ماجلب اليها احدهما في اول رجب والثاني موسم الحج ولاعلاها اموال صامتة واحوال فاشية ودواب وجمال لانرع بها ولا حنطة الا ما يجلب اليها من ساير البلاد والتمر ياتي اليها كثيرا مما حولها والعنب يجلب اليها من الطابق وهو بها قليل جدا والغالب علي ضعفها اهلها الجوع وسو الحال واذا خرج احد من مكة في كل جهة تلقاه اودية هناك جارفة وعيون مطردة وابار غرقة حوايط كثيرة ومزارع متصلة

Sionita & *Joanne Hesronita* pronuntiantur ex hisce verbis: *Asserimus ergo Siciliam esse vetustissimam, & Regem ejus Rogerium dominari hoc tempore, præsentis æra libri, in centum triginta regiones intra insulam ipsam contentas, quæ in opere NUBIENSIS, Parte II. Clim. IV. pag. 170. legere est, aliisque alibi in eodem libro annotatis, ALDRISIO Principi optimè conveniunt, quem Arabes Scriptores hoc nomine insignem ABU ABDALLA MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN ABDALLA BEN EDRIS, ex Regia nimirum Edrisitarum familia genus ducentem, Septæ anno Egiræ 493. natum, Cordubæ disciplinis operam dedisse, Geographiam verò anno Egiræ 548. Christi 1153. ut ipse in Præfatione testatur, conscripsisse tradunt.*

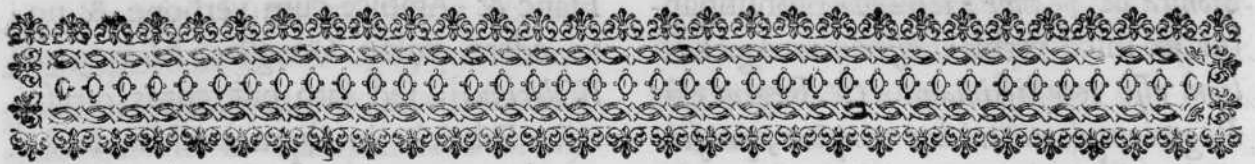
De *Geographia Nubiensis* præstantia non Arabum, sed Latinorum sententiam ac judicium referam. Vossius *De Disciplinis Mathematicis, pag. 251.* Scriptorem nostrum præclare de Orbis Descriptione, Asiæ præcipuè, Africæ & Hispaniæ promeritum vocat; subditque Arabiam ita ab eo describi, ut nihil unquam accuratius sit reperire. Abraham etiam Hinkelmannus in *Præfatione ad Alcoranum* de Arabum Historiæ, Chronologiæ & Geographiæ utilitate disserens, ait: „ Interim monere nos possunt „ sunt *Geographia Nubiensis*, & quæ „ ad *Alferganum Goliis* annotavit, „ quantum adhuc emendandum restet. Videtis plura apud Fabricium in *Bibliotheca Antiquaria, pag. 129. & seqq.*

Hæc autem Epitome primum Arabicè ad exemplaris MSS. Medicei fidei Romæ prodiit anno MDXCII. in 4.º Deinde ex Arabico in Latinum versa à *Gabriele Sionita*, Syriacarum & Arabicarum literarum Professore atque Interprete *Regio*, & *Joanne Hesronita*, earundem *Regio* Interprete, Maronitis, Parisiis edita est anno MDCXIX. in 4.º

Hanc & Arabicè cum versione & notis edere voluit *Georgius Hieronymus Welschius*; sed fato præventus omisit, teste Fabricio in supra laudata *Bibliotheca Antiquaria, pag. 130.* Eiusdem etiam interpretatio quædam Italica MS. auctore *D. Placido Macri* Meliteni, sed omisso temporis, quo facta est, indicio, laudatur ab *Augustino Inveges, Parte I. Annalium Civitatis Panormi*, quos Italicè confecit, in *Apparatu* ad eisdem, *cap. 1. pag. 15.*

Ad Arabicam & Latinam editionem quod attinet, suis utraque vitiis haud caret. In illa locorum nomina interdum corrupta, eaque punctis diacriticis destituta passim occurrunt; in hac non pauca Regionum & Urbium vocabula adeò deformata reperias, ut sæpius nec Arabicè, nec Latinè sonent. Hinc fit, ut lector ambiguus ac cæcutiens vel patriæ suæ locorum nomina vix agnoscat: cui sanè incommodo fati consultum iri puto, si hujusmodi Arabica nomina Latinis literis, prout sonant, exprimantur, adjectis prætereà iisdem nominibus, quæ apud veteres & recentiores Geographos obtinent. Quid enim, exempli gratia, sibi volunt *Regio Bahaira, Saduma, Bascharat, Alxarase?* quid urbs *Labla, Elisena, Bister, Beschegar?* atque alia id genus sexcenta loca insolentibus ac barbaris vocibus mirum in modum obscurata?

Quapropter amicorum votis indulgens, multa ex Codicibus Arabicis MSS. excerpere decreveram, quorum ope & Arabicum hujus Geographiæ textum, ubi res postularet, præcipuè in locis ad Hispaniam spectantibus, emendarem, & Latinam versionem quamplurimis Notis locupletarem. Sed aliis distentis studiis, operi manum admoveere necdum potui. Id tamen, si quid otii aliquando nactus fuero, me, Deo favente, præstiturum non diffido.

HISTORICI

IN FOLIO.

CODEX MDCXXXVI.

792

ODEX eleganter exaratus die prima Rabii prioris, anno Egiræ 792. quo continetur Historia universalis, inscripta *Epitome Historiam gentium, sive Annales complectens*, & in partes quinque distributa: quam Scriptor celeberrimus *ABULPHEDA* ad annum usque Egiræ 710. Christi 1310. perduxit. (1)

Ad Codicis calcem manu Historici *Abulphadeli Mohameti*, vulgò *Ben Haggiari*, hæcce nota occurrit: „ Auctor & „ Scriptor egregius operis est *OMAD- „ ELDINUS ABU MOHAMAD ABULPHE- „ DA ISMAEL*, filius Regis *Alaphdali „ Nureddini Abilhasseni Ali Ben Alma- „ lek Almodpheri Takildini Omar Ebn „ Nureldaula*, Persicè *SCHACHIN SCHAH*

„ nuncupatus, id est, *Princeps Principum*, Apameæ Rex. Hic Regni gubernacula suscepit anno Egiræ 720. tandemque sexagesimum annum agens, ejusdem Æræ anno 733. ibi facto functus est, postquam Ægyptum, atque alia Regna perlustrasset, pluraque eruditionis suæ reliquisset monumenta, opus videlicet *Geographicum*, *Tabula Regionum* inscriptum, quo nullum hæctenus præstantius editum est, necnon *Historiam universalem*, atque *Tractatum de Arte Medica*, titulo *Analecta*. (a) „ Unde liquet illum, præter *Artem Medicam* & *Poëticam*, *Philosophicis* & *Mathematicis* disciplinis, maxime verò *Astronomiâ*, fuisse excultum.

Auctor operis Historici *Sukardan* in-

(a) المؤلف هو السلطان الملك العالم المورخ عماد الدين ابو محمد ابو الفدا اسمعيل بن الملك الافضل نور الدين ابي الحسن علي بن الملك المظفر تقى الدين عمر ابن نور الدولة شاهن شاه صاحب حماه دخل في الملك سنة عشرين وسبعماية الي سنة ثلاثه وثلثين وسبعماية ثم مات مالكا بها وله ستون سنة دخل مصر وغيرها من البلدان وكان عالما بالطب والشعر كما ايضا بالحكمة والهيئة له كتاب تقويم البلدان ما جمع مثله وله المكناس المويدي في علم الطب

ثم دخلت سنة سبعماية وعشر : *Finis* : انه سنح الـ : *Initium* (1)

inſcripti, Abulphedæ obitum ad annum Egirianum 746. refert. At nos *Mahometum Ben Hagiar* ſupra laudatum, melioris notæ Scriptorem, omnino ſequendum putamus. Hic quoque illud eſt animadvertendum, variis nominibus & titulis *ABULPHEDAM* ab Auctoribus laudari, ut *SCHAHEN SCHAH*: quo titulo deceptus Abrahamus Ecchellenſis, non *ABULPHEDÆ*, ſed alterius Scriptoris Hiftoriam eſſe ſibi falſò perſuaſit. Quæ autem quantuſque extiterit *ABULPHEDA*, ex præſtantiffimis ejus ſcriptis necnon ex ſummis, quibus cumulatus eſt præconiis, facile colligas.

Ad hujus verò Codicis partem, quæ res in Sicilia ſub Mahometana ditone geſtas perſequitur, quod attinet; Auguſtinus Inveges in *Preliminari ad Annales Siculos Apparatu*, Panormi excuſo an. 1709. in 4.º pag. 51. earum rerum memorat Epitomen hoc titulo inſcriptam: *Chronologia, ſeu brevis Hiftoria rerum geſtarum in Sicilia per 200. & plus annos Amirum, ſive Ducum Mahometanorum, qui in ea tyrannicè regnarunt; deſumpta ex Codice Arabico univerſalis Chronologiæ, collectæ per Iſmaelem Almujadad Abulfedax, Regem Amanæ: nunc primum ab Arabico in Latinum translata à Mario Dobelio Citerone, peritiſſimo profefſore linguæ Arabicæ, à Codice Manuſcripto Regiæ Bibliothecæ S. Laurentii in Eſcurialibus.* Quibus verbis talia continuo ſubjungit: „Hæc tractio Latina originalis portavit ex „Hiſpania Panormum Antoninus Amicus Meſſanenſis, & Canonicus Panormitanus; quæ cum in meas perveniſſet manus, ego translata in Latina „Lingua in Italicam, typis mandavi in „2. Parte Annalium Civitatis Panormi, „in Æra 6. Saracenicæ: & originale „latinum depoſui in Bibliotheca cujuſdam amici. „Eadem ferè idem tradit in *Annalium Panormi Parte II. fol. 634.*

additque ſupra dictum Antoninum Amicum, ſive *d' Amico*, qualem ibi appellat, in *Differtatione Hiftorica & Chronologica de antiquo Urbis Syracuſarum Archiepiſcopatu* ſpem feciſſe eam ſe Chronologiam typis mandaturum; ſed illo immatura morte ſublato, promiſſa ad effectum minimè perducta; ejuſque librum autographum, cum in manus incidiſſet ſuas, è Latino in Italicum ſe vertiſſe, ſuiſque Annalibus, at multis aliorum ſcriptorum monumentis auctiorem, Æræ Saracenicæ locupletandæ gratiâ inſeruiſſe. Quod quidem ille præſtat; ſed quàm pravè, quàm infeliciter! Librum ſcilicet rùm minutalis inſtar in mille concidens fruſtula, tum variis hiftoriarum fragmentis involvens commiſcenſque: adeò ut is immenſa obrutus farragine, totus propemodum interiſſe videatur.

Extat & penès Amicum noſtrum *D. PETRUM CAMPOMANES Abulphedanæ Hiftoriæ Synopſis MS.* ab eodem *Mario Dobelio Citerone* Hiſpanè conſcripta, notis que paſſim illustrata.

Hæc quidem ducto initio ab anno Egiræ 26. in annum ejuſdem Æræ 709. deſinit. Continet Calipharum ſeriem, necnon Hiſpaniæ Regum res geſtas unà cum ſelecta notitia rerum notabilium, quæ Maurorum temporibus contingere. Denique eadem Hiftoria *ABULPHEDÆ* Arabicè exarata, ſed minùs plena occurrit in Regiis Bibliothecis Pariſienſi, Cæſarea, & Lugduno-Barava.

INDEX SCRIPTORUM quos in Hiftoria ſua laudat ABULPHEDA.

„ **E**BN ALATHIR BEN ALGIUZI, cujus Hiftoria XIII. voluminibus „ eſt comprehenſa.

„ *ABU ALI BEN MASCUTA*, Ærarii „ Præfectus apud Regem *Adhadeldaulat.* In *Perſide* nobili genere natus, „ *AVI-*

Dobelio Citerone

„ *AVICENNÆ* æqualis, doctus & eruditus
 „ Scriptor, uno magnæ molis volumine
 „ publicavit *Annales*, quos ad annum
 „ *Egiræ* 372. feliciter perduxit „. Illius
 „ meminit Bibliotheca Arabica Philoso-
 „ phorum pag. 371. unde hæc descripsi-
 „ mus.

„ *ABU ISA AHMAD BEN ALI*, Astro-
 „ nomus, Historiam scripsit univerfa-
 „ lem, quam *Dilucidam Mundi Chro-*
 „ *nologiam* nuncupavit.

„ *SCHEHABEDDINUS Apamensis*, qui
 „ Historiam in sex volumina distribu-
 „ tam posteritati commendavit.

„ *SCHAMSEDDINUS EBN KHALCAN*,
 „ *Damasci* Prætor, cujus Historia lite-
 „ rarum ordine digesta atque in quatuor
 „ libros distributa, hoc titulo prodiit:
 „ *Virorum illustrium Obitus*.

„ *OMARAH*, Jurisconsultus, qui
 „ egregiam edidit *Historiam Arabiæ Fel-*
 „ *licis* uno volumine complexam.

„ *ABU MOHAMAD ABDELAZIZ Al-*
 „ *Sanhageus*, Historiæ *Cyrenaicæ* Scriptor.

„ *EBN ABI MANSOR*, qui *Annales*
 „ *Dynastiæ interruptæ* edidit, quatuor
 „ Voluminibus comprehensos.

„ *HAMZA Hispahanensis*, Historiæ
 „ *Georgianæ* auctor.

„ *EBN SAID*, qui in lucem protulit
 „ *Africæ Annales* in XV. Tomos distri-

„ butos, *Exotica Historia* titulo infi-
 „ gnes.

„ *GEMALELDINUS EBN VASEL* Histo-
 „ riam de *Ajubitarum Dynastia* condi-
 „ dit, inscriptam *Solamen Mæroris*, in
 „ III. Tomos divisam.

„ *ALI BEN MUSA Hispanus*, Histo-
 „ riæ *Cordubæ* Scriptor, quæ sub titulo
 „ *Rerum gestarum Delectatio* duobus
 „ Tomis comprehensa prodiit.

„ *KHALATH ALANSARÆUS Hispanus*,
 „ Historiæ *Calipharum* auctor.

„ *ABI ABDALA BEN GEMAD Septa-*
 „ *nus* edidit mundi *Annales* hoc titu-
 „ tulo: *Epitome omnia complectens*.

„ *EBN PASQUAL Hispanus*, Biblio-
 „ thecæ *Arabico-Hispanæ* Scriptor, cui
 „ titulus *Munus oblatum*.

„ *ABI ABDALLA MOHAMAD Alaba-*
 „ *reus*, *Hispanus*, qui modò laudatam
 „ Bibliothecam *Supplementi* nomine con-
 „ tinuavit.

„ *EBN ZOB AIR*, Scriptor *Hispanus*,
 „ edidit Bibliothecam *Arabico-Hispa-*
 „ *nam*, cui titulus *Munerum Munus*.

„ *ABI ABBAS ALABLI* ex urbe *Nie-*
 „ *bla*, Scriptor *Hispanus*.

„ *EBN ALARBI Hispalensis*, Belli *Hi-*
 „ *spanici* Scriptor.

„ *ABDALLA BEN ALKHATHIB Grana-*
 „ *tensis*, Historiæ *Granatæ* auctor (a).

Quum

(a) ابن الاثير بن الجوزي وتاريخه ثلث عشر مجلداً

تاريخ ابي علي بن مسكودة خاتن عضد الدولة

تاريخ ابي عيسى احمد بن علي المنجم المسمي بكتاب البيان عن تاريخ ترمين
 العالم

تاريخ شهاب الدين الحموي مجلدات ستة

تاريخ القاضي شمس الدين ابن خلكان المسمي بوفيات الابعان مرتب علي
 الحروف وهو اربع مجلدات

تاريخ اليمين للعقبة عمارة وهو مجلد لطيف

تاريخ قروان لا بي محمد عبد العزيز الصنهاجي

تاريخ

Quum autem eo in opere clarissimus Scriptor complura eruditè accurate tradat, quæ ad prischorum recentiorumque Arabum mores, studia & Reges pertinent, præter alia non pauca de Chronologorum discrepantibus inter se sententiis, de Epochis celeberrimis, quas figurâ circulari exhibet, quarumque discrimen ad annos Egirianos, ductis quibusdam lineis, refert; atque etiam de Judæorum, Persarum & Romanorum Regibus, &c. nonnulla, quæ scitu digniora nobis visa sunt, hîc loci annotanda duximus.

*DE ARABUM ORIGINE,
Moribus, Institutis, Studiis,
Lingua & Epochis.*

DISSERTATIO.

Antiquitatum Arabicarum notitia non nisi ab illius gentis petenda est Historiis, quæ sua optimè novit ac
Tom. II.

enarrat. Enimverò *Ara volatûs*, *Elephantina Ara*, quâ Mahometi natalis dies notatur, quid sit, quando cœperit, nemo fanè intelligat, nisi vetusta Arabum monumenta Musarum cantibus consecrari solita pervoluet. Prisci namque Arabes Hebræorum more suos Annales stricta oratione, eo nimirum consilio condidere, ut narratio rerum gestarum Poëticæ suavitatis lenocinio & auribus gratior accideret, & memoriæ faciliùs mandaretur. Unde non immeritò creditum Arabas sermonis sui vel integritatem constantiamque, vel amplitudinem tam latè ubique terrarum patentem suæ omnino Poësi acceptam referre. Quod apertè *ASSIUTHÆUS* in libro *Anthologica* inscripto hisce profitetur verbis: „Fuerunt carmina Arabibus olim Pandectæ, quorum beneficio Genealogiarum series servata est, ut & rerum gestarum memoria; quinimo sermonis Arabici peritia inde hausta est. (a)

C Ara-

تاريخ الدول المنقطعة لابن ابي منصور وهو اربع مجلدات

تاريخ بلاد جرجانية لخمزة الاصبهاني

تاريخ ابن سعيد المسمي بالمغرب في اخبار اهل المغرب نحو خمس عشر مجلدا

تاريخ مفرج المكروب في اخبار بني ايوب لجمال الدين بن واصل ثلاث مجلدات

تاريخ قرطبي لعلي بن موسى الاندلسي المسمي كتاب لذة الاحلام في مجلدين

تاريخ الخلفاء لخلط الانصاري الاندلسي

تاريخ العالم المسمي اختصار المدارك لابي عبد الله بن جواد السبتي

تاريخ ابن بشكوال الاندلسي المسمي كتاب الصلوة

تاريخ ابي عبد الله محمد الابار الاندلسي وهو كتاب الكملة

تاريخ صلوة الصلوة لابن زبير الاندلسي

تاريخ ابي عباس البليبي الاندلسي

تاريخ العوامم والقوامم لابي العربي الاندلسي الاشبيلي

تاريخ اغرناطة لعبد الله بن الخطيب الغرناطي

(a) كان الشعر ديوان العرب وده حفظت الانساب وعرفت المآثر ومنه تعلمت اللغة

Arabes in primis non à locis campestribus & desertis, nec à mistis populis, ut frustra contendit noster Ecchellenfis in *Chronico Orientali*; sed ab *Araba*, urbe non longè à *Medina* sitâ, nomen sibi adsciscere communis est Scriptorum Arabum persuasio & sententia, teste inter alios *EBN SAIDÆO* ab *Abulpheda* laudato, qui sic ait: „ Non „ una eademque de Arabum etymo „ fuit mens atque opinio; at omnium „ verissima est sententia, quæ illud ab „ *Araba*, à *Farabo* *Factani* filio olim con- „ ditâ atque appellatâ, deducunt. (a)

Arabum porrò duplex est genus, unde eorum gemina oritur denominatio. Qui à *Farabo* oriundi, *Arab Alaraba*, scilicet *Puri* & *Genuini* العرب العاربة & العرب الحضرية vocitantur; qui verò ab *Ismaele* originem ducunt, & quotquot Arabum moribus, linguæ atque vitæ instituto assueverunt, *Arab Almostareba*, سرق المستعربة, id est *Ascripti*, dicuntur: unde Ritus vulgò *Mozarabe* nomen habet, de quo plura perperam excogitata sunt etyma, quæ nec hujus loci, nec instituti nostri est referre & refellere; satis enim in præsentia sit genuinam illius vocis *Mozarabe* derivationem indicasse. At cur Arabes postea *Saraceni* dicti sint, alii alia sentiunt.

Josephus Scaliger, quem plures inter Latinos sequuntur, in *Chronico Eusebii Lib. IV. Cap. II. Saracenos* à verbo Arabico *Sarac* سرق, quod *furari* denotat, nomen traxisse autumat. Sed à quibus nomen hocce illis inditum sit, non innuit. Certè non ab ipsis, ut rectè arguit *Pocockius*, qui famæ suæ percussit; nec ab aliis, sive Hebræis, aut Syris, sive Græcis, aut Latinis, qui suâ

potiùs quàm Arabum linguâ illos eo vocabulo nominassent. Nec nobis probatur *Abrahami Ecchellenfis* sententia, qui in *Hist. Arabum Cap. V. pag. 445. Saracenos* cum *Circassis* malè confundit, non animadvertens illos longè antiquiores, hos recentiores esse, quippe qui non nisi post annum Egirianum sexcentimum primum inclarescere cœperunt, ut ex Arabum monumentis planè constat.

Pocockius in *Notis ad Abulpharagium pag. 34.* explosâ *Scaligeri* sententiâ, suam sanè non improbandam statuit. Putat ille *Saracenos* nomen à voce Arabica *Scharc* شرق, id est *Oriens*, quasi *Orientalis* dicas, habuisse. Nostri huic sententiæ calculum libentiùs adjiceremus, si illa vox *Scharc*, quæ latinè *Orientem* sonat, *Arabas* tantum, non autem *Syros*, *Hebraeos* cæterosque *Orientis* incolas designaret. Quis enim *Saracenorū* nomine *Hebraeos*, *Syrosque* unquam intellexerit? quinimo neque *Arabas* omnes ea vox *Saraceni* comprehendit. Nam *Homairitæ*, nobilissimi Arabum & antiquissimi, nusquam *Saraceni* dicti sunt, sed potiùs ab illis distinguuntur: quod *Pocockius* ipse ibidem *pag. 35.* clarè fatetur. En illius verba: „ Nonnosus apud *Photium* le- „ gatione se functum scribit ad *Æthio- „ pes*, *Homairitas* atque *Saracenos*. „ Viderint eruditi an nomen *Saraceni* à voce *Scharc* commodè petatur.

Sunt & alii non pauci, qui *Saracenis* à *Saraca* loco in Arabia propè *Nabathæos* nomen inditum existiment. Equidem non video, cur Arabes à *Saraca*, humili Arabia loco, potiùs quàm ab aliis antiquioribus, simulque insignioribus

Ara-

(a) اختلف في نسبتهم والاصح انهم نسبوا الي عربية وليعرب ابن يقطان الـ ذى

جه سميت به

Arabia regionibus urbibusve denominentur. Cur, inquam, non *Femanita* à *Femana*? *Hagiazita* ab *Hagiaza*? *Tahamita* à *Tahama*? *Nagiadita* à *Nagiada*? *Femamita* à *Femama*? *Zapharita* à *Zaphara*? *Adenita* ab *Adena*? *Sanaita* à *Sana*, olim Metropoli *Femana* regionis? *Sabaita* à *Saba*? *Tabalita* à *Tabala*? *Marabita* denique à *Maraba*?

Quod si me mea non fallit opinio, censerem *Saraceni* vocem compositam esse, eamque ex gemina hacce dictione *Sara* & *Scenita* conflata, vel à voce Arabica *Sabraimi*, صحريين *Saraini*, id est *Campestres*, derivari: unde corrupto postea vocabulo, *Saraceni* dicti sunt. Verùm si res altiùs repetenda sit, asserere non verear *Saracenos* à voce Arabica *Scharak*, شراك, quæ Latine sonat *communicare*, seu *miscere*, nomen accepisse. Arabum siquidem triplex pro vario tempore genus nobis considerandum est, *Gentilium*, *Christianorum*, & *Mahometanorum*, in quos omnes verbum *communicare*, seu *miscere* optimè convenit. De Arabibus Gentilibus, fertur eos impurissimi cujusdam nebulonis dogma amplexos esse, qui quum omnia inter homines odia, dissidia, bella extinguere penitus vellet, quæ plerumque mulierum & opum causâ oriri videret, docuit: „ Opes & Uxores omnibus „ mortalibus communes esse, utpote qui „ fratres essent iisdem parentibus Adamo & Eva geniti (a)

Arabes verò Christiani sunt *Jacobita*, de quibus *Abulpharagius pag. 93.* unam in Christo Domino adstruentes naturam ex divina & humana conflata. Denique Arabes *Mahometani* peculiari nomine Historicis Europæis

Tom. II.

Saraceni dicti sunt, varium nempe illud mistum ac turbulentum genus hominum. Atque ii profectò sunt *Saraceni*, quos *Communicantes*, vel *fœdere conjunctos* jure dixeris, quosque memorant *Ptolemæus*, *Photius*, *Isidorus*, &c.

Itaque Arabibus non una eademque erat ante Mahometismum religio. Quidam ex illis Moseam, quidam verò Christianam profitebantur legem; alii autem, etsi à primis parentibus veri numinis cognitionem hauserant, in idolorum tamen cultum, quod & plurimis gentibus contigit, temporum vicissitudine sunt prolapsi: atque ita in varias sectas scissi, variis perinde superstitionibus se se tradiderunt. Ut autem brevem aliquam de Idolorum hujusmodi numero notitiam afferamus, illud in præfenti scire sufficiat, Arabibus in uno *Caba* templo tot fuisse numina, quot ferme erant anni dies. „ Erant, inquit „ *ALGIANABIUS*, circa *Caba* domum idola tercentum & sexaginta: وكان حول البيت ثلاثمائة وستون صنم adeò ut Arabibus illis singula singulis diebus, si liberet, numina invocare liceret, aut singulos (ut solent *Perfæ* ab Angelis) totius anni dies ab Idolis appellare. Ceterùm qui subtiliùs hæc nosse velit, consulat *Seldenum*, & *Pocockium* in *Historia Arabum Specimine* à pag. 89. usque ad pag. 150. ubi rem hanc eruditè tractat, & *Scriptorum Arabum*, unde materiam hausit, placita expedite proponit. Sed jam ad Anni Arabici descriptionem nos vocat oratio.

Prisci Arabes Annum in XII. Menses, *Hedomadas* verò in VII. Dies ad Creationis memoriam distinxere, nomen

C 2

fin-

(a) انه ذهب بالنساي في الاموال وان يشتركو في النساء لانهم اخوة لاب وام

ادم وحواء

singulis peculiare suo ordine imponentes. Hebdomadis Dierum nomina hocce disticho antiquissimus quidam Poëta *Tamudita* complexus est.

Latiorem spero vitam; postremus tamen dies fortè erit dies Aval, vel Bahun, vel Gebar.

„*Vel tempus fatale erit Debar: ☉*
 „*si hunc excefferim, Munis, vel Aruba,*
 „*vel Schiar. (a)*

Quid autem ea nomina denotent, res in antiquitatis recessu tenebris involuta manet; puto tamen illa ad Deos quos colebant, vel ad mores superstiosos referri. Alia quoque Hebdomadis Dies nomina apud Arabas obtinere, quæ suo loco referemus. Ad Mensium nomina quod spectat, Abulphedam eorum seriem referentem audiamus.

„ Arabibus olim fuerunt XII. menses,
 „ quorum nomina sunt, *Mutamar,*
 „ *Nagir, Khauan, Suan, Ratma, Ai-*
 „ *dat, Asam, Adel, Nathel, Vael, Var-*
 „ *na, Burak. (b)*

Quum verò Arabes Annum in tempestates sex distinxissent, recensitorum profectò nominum etymon non aliunde quàm ab Anni natura & proprietate sumendum est. Itaque *Mutamar* & *Nagir* sunt æstivi fervidique Anni Menses. *Kauan* ac *Suan* Veris tempus designant. *Ratma* & *Aidat* ad alterum anni tempus, id est ad Autumnum, referuntur. *Asam* ac *Adel* sunt sacri Menses, qui-

bus Arabes à bello gerendo vacabant. *Natel* & *Vael* Vindemiæ tempora spectant. *Varna* demum atque *Burak* Menses, quibus arma capeflere soliti erant, designant. Eorundem nominum usus etiam ante Mahometi tempora prorsus apud Arabas obsolevit; atque in illorum locum hæc nomina suffecta fuerunt, quorum postea usum Pseudopropheta religionis lege sanxit, videlicet:

Moharram محرم primus Mensis, Arabibus *Sacer*, quod nimirum in eo pugnare nefas esset. Ubi animadvertendum est, Menses Sacros Arabibus antiquis fuisse quatuor, quibus bellum eos inter se gerere communis quædam religio vetabat. De iis *CAZVINUS* noster in *Historia Naturali* ita scribit: „ Sacris „ hisce mensibus Arabes adhuc ethnici, „ spicula eximebant hastis, & belli fe- „ rias celebrabant: quo quidem tempo- „ re inimicitis quisque depositis, tutus „ degebat: adeo ut, si quis parentis sui, „ aut fratris interfectorem occurrisset, illum „ certè minimè læderet (c). „ Magnum profectò, ut scitè Golius annotat, humanioris ingenii in illa gente argumentum, quæ quum propter diversarum tribuum principatus & juris tuendi studium mutuis bellis obnoxia esset, ferventem animum temperare pietate & statis induciis didicit.

Saphar صفر secundus Mensis est, quo Arabes, relictis sedibus, ad prælia se

(a) او مل ان اعيش وان يومى جاول او باهون او جبار ☉

او الموفى دبار فان افته قمومس او عروبة اوشيار ☉

(b) وكان للعرب في القديم اثني عشر شهرا وهذه اسمها موتمر ☉ ناجر ☉

خوان ☉ صوان ☉ مرتما ☉ ايدة ☉ اسم ☉ عادل ☉ ناطل ☉ واعل ☉ ورتة ☉ برك ☉

(c) كانت العرب في الجاهلية في هذه الاشهر تنزع الاسنة عن رماحهم وتقعن

عن شن الغارات وكان فيها يامن اعداية حتي انا ان الرجل لقي قاتل ابيه او اخيه

لم يتعرض له بشي يوزيه ☉

se conferebant: quod & illius vocis etymon ostendit.

Rabii Alawal & *Rabii Alakher*, ربيع الأول و ربيع الآخر id est *Rabii Prior* & *Posterior*, tertii & quarti Mensis nomen, à Veris tempestate ita dictum.

Gemadi Prior & *Posterior*, quintus & sextus جمادى الأولى جمادى الآخرة Arabicus Mensis est. Uterque summum frigus indicat; siquidem aqua iis mensibus solet gelu concrefcere.

Ragiab رجب septimi Mensis nomen, qui Paganismi tempore sacer erat, jejunio & induciis dicatus: unde propter horum & observantiam & reverentiam in honore est habitus. Alii ejus etymon ab arboribus novo germine frondescentibus, ob similitudinem aptius perunt.

Schaban شعبان الثشعب العود octavus Mensis, ita dictus ob ramorum propaginem. Arabes eo mense in cohortes distributi erant belli gerendi gratiâ.

Ramdan رمضان nonus Mensis, sic dictus ex communi Arabum consensu à summo aestu. Celeberrimus est hic mensis simulque Mahometanis sacer, quo jejunium illis ipso religionis jure singulis annis indicitur.

Schaval شوال decimus est Mensis, quo Cameli præ coitûs libidine caudas agitant & fœminas inire solent.

Dulcadar ذو القعدة undecimus Mensis, ita nuncupatus ab Arabum more, qui eo labente se se in domos recipiebant, bello & excursionibus superfluentes.

Dulagiat ذو الحجة duodecimi Men-

sis nomen, qui Peregrinationem Meccanam ab Abrahamo & Ismaele, ut ferunt, ac tandem à Mahometo religionis causâ institutam designat.

Mensium Arabicorum nomina, ut ex dictis liquet, prisorum Arabum mores temporumque rationem denotant, quod *ABULPHEDA* hisce verbis innuere videtur: „ Fertur Arabes, quum mensium „ nomina è dialecto antiqua transtulerint, ea juxta temporum, in quæ inciderint, rationem nuncupasse. (a)

Mahometani, jactis Imperii sui fundamentis, priores quinque hebdomadis dies, initio à Dominica factis, iisdem nominibus appellavere quibus illi à multis Orientalibus usurpati, nimirum his: *Feria prima*, *Feria secunda*, *Feria tertia*, *Feria quarta*, *Feria quinta*. Dies autem sextum & septimum peculiaribus vocabulis *Diem Conventus*, *Diem Quietis* dixerunt. (b)

Præter Diem sextum, quo in templum convenire solent, ipsis sunt & alii Dies sacri & solemnes, videlicet Dies decimus mensis *Moharami*; *يوم عاشوراء* Dies octavus mensis *Dilhagia*, *يوم النورجة* quo Peregrini Meccani aquam ex puteo *Zom-zom*; religionis ergo hauriunt; Dies nonus ejusdem mensis, quo illi in monte *Araphat* *يوم عرفة* non procul à Mecca sua peragunt sacra. Similiter ejusdem Mensis Dies decimus, *Dies jugulationis* dictus, *يوم النحر*; Dies proximè sequens, *Dies Alcarr* *يوم القر*, id est *Dies Quietis*, quo Peregrini, peractis de more publicè ritibus, in suis quiescunt mansionibus; Dies tandem *Discessus*, quum Pe-

(a) قال انهم لما نقلوا اسما الشهور عن اللغة القديمة سموها بالارمنية التي وقع-

فيها

(a) يوم الأحد يوم الاثنين يوم الثلاثاء يوم الأربعاء يوم الخميس يوم

الجمعة يوم السبت

Peregrini à Valle *Mina* nuncupatâ ab-
turi sunt يوم النفر

Prisci Arabes ethnici, & qui postea
Mahometo nomen dedere, tum in ci-
vilibus, tum in sacris Annum observant
Lunarem; in reliquis verò rebus quæ ad
Agriculturam & Navigationem potissimum
spectant, ad Anni Solaris Calen-
darium se se accommodant: adeò ut
Orientis Arabes Orientalium, Occiden-
tis Occidentalium supputandi ratione
utantur: quod sæpius observatum nobis
est in eorum Codicibus MSS. maxime
in Codice *EBN ALAVAN De Re Rustica*,
ubi is Auctor Latina Mensium no-
mina usurpat. Jam verò etsi Arabas *Æra*
vocabulum ante Omari Imperatoris tem-
pora latuit; non ideo ipsis omnino defuit
annorum supputandorum ratio, seu me-
thodus; Hemairitis enim mos erat suos
annos putare à Regibus suis; Ismaelitis
à condito *Caba* templo; aliis à bellorum
initiis & celebrioribus præliis. Ita proxime
ante *Egiram* duplex usu recepta fue-
rat Epochæ *Alphagiar* dicta, الفجار, qua-
si *Bellum injustum impiumque*; atque *Elephantina*
عام الفيل, quæ Mahometi or-
tum annis 42. præcedit. Hujus autem ori-
ginem sic recenset *ABULPHEDA*: „Æthio-
piæ Rex, subacta Arabia Felici, Christia-
næ Religionis professionem Arabibus
edicto imperavit. Quam cum illos ab-

„nuere intellexisset, coactis septuaginta
„millibus militum, adductis quoque Ele-
„phantis tredecim, oppugnatum Mec-
„cam venit. Elephantorum ergo novitas,
„qui nunquam Arabibus antea visi, *Æra*
„illi & locum & nomen dedit.

„Supputabant olim gentes, ait *EBN*
„*ALATHIR*, annos ab insignioribus gestis
„& Regnis Regum; Ismaelitæ autem
„à condito *Caba* templo; deinde ab
„anno *Elephantino* & die *Belli injusti*
„*Alphagiar*; similiter à diebus quibus
„inter ipsos comissa sunt prælia, ut à
„prælio *Ebn Vaieli*, *Albesufsi*, *Aldahe-*
„*si*. Homairitæ autem & Kahlanitæ à
„Regibus suis temporum rationem du-
„cebant, uti & ab igne *Dharar*, qui
„in locis quibusdam Arabiæ Felicis la-
„pidosis apparuit; item ab inundatio-
„ne aggerum, deinde ab Æthiopum
„in Arabiam Felicem incursione. Græ-
„ci verò ab *Alexandro*, Coptitæ à *Dio-*
„*cletiano*, Magi ab *Adamo*, Persæ à
„cæde *Darii*, inde à Rege *Azdeschiro*;
„tandem à Rege *Yzdegerde* numera-
„runt. Jam verò & *Elephantini* & *Belli*
„*injusti* *Æra* Apud Arabas ad Omari
„Imperatoris tempora usque viguit:
„quo quidem imperitante, placuit *Æra*
„suæ initium à *Mahometi Fuga* sume-
„re, à die scilicet prima mensis *Mo-*
„*harami*. (a)

Oma-

(a) وكانت الامم السالفة تورخ بالاحداث العظام وملك الملوك اما بنوا اسمعيل
فارخوا بينا الكعبة ثم بعام الفيل وبيوم الفجار ثم بايام الحروب كحرب ابن
وايل والبسوس وحرب داحس وكانت حمير وكهلان يورخون بملوكهم وارخوا
بنار ضرار ناركانت تظهر ببعض حرات اليمن ويسيل العرم ثم ارخوا بظهور
الحبشة علي اليمن اما اليونانيون فيورخون بظهور الاسكندر والقبط بملك
دقلطيانوس المجوس بادم والفارس بقتل دارا ثم بظهور اردشير ثم بملك
يزدجرد ولم تنزل العرب تورخ بعام الفيل وبيوم الفجار الي ان ولي عمر بن
الخطاب فتقرر الامر علي ان يورخ بهجرة النبي فجعلوا التاريخ من اول يوم
المحرم

Omarus ergo Imperator anno Egiræ tertio decimo, ut suæ gentis commodis in posterum confuleret, litiumque causas, maximè in contractibus, caveret, certam stabilemque annorum computandorum rationem, quâ litteræ & publica quæque acta subnotarentur, instituit. Itaque accersitis Proceribus & Mathematicis Persis, novæ Epochæ initium à Mahometi Fuga auspiciatus est, cui & nomen *Tarikh* تاريخ à Persis mutuatum indidit. Quum autem ea Fuga, quæ *Hagera* هجرة Arabicè dicitur, contigerit die VIII. mensis Rabii prioris; eam, ut rectæ computationis ratio postulat, ab ejusdem anni principio, nimirum mensis *Moharami* Neomeniâ, ducendam arbitratus est. Hæc autem eo anno incidit in feriam quintam, in diem scilicet XV. Julii, anno Alexandri, seu Seleuci 934. & Christi Domini 622. Unde liquet Egiram sexaginta & octo diebus à proprio tempore & loco retrocessisse.

Rem hanc egregiè nobis describit *ABULPHEDA*: „ Vox, inquit, *Æra* apud „ Arabas nuper inventa est; fertur enim „ *Omarus Ben Alkothab*, delatâ ipsi à „ *Maimonide Ben Mahran* syngrophâ „ mensis Schabani signatâ, annum illius „ mensis quæsisse. Idcirco Imperator „ Proceres ad deliberandum ea de re

„ convocavit, qui Persas esse consulentes „ censuerunt. Tum accersitus Har- „ mozanus Persa, nobis ait esse computationem quam *Mahruz* appellamus, id est *Mensium Dierumque Calendarium*: unde statim vox Arabica „ *Muarrakh* conflata est, quam & postea „ *Tarikh*, id est *Æram*, dixere. Illius „ ergo initium à mense *Moharam* re- „ petendum esse statuerunt: qua in re „ vero Egiræ tempori menses duos *Moharam* & *Saphar* integros cum octo „ diebus Rabii prioris addiderunt, retroeundo & numerando 68. dies. (a)

Quo autem Christi anno *Egiriana* Epochæ suum nacta sit exordium, Scriptorum Arabum ferè omnium sententia, uno *Abulpheda* excepto, qui illam ab anno Christiano 630. inchoandam putat; illud ab anno Christi 622. & à feria V. sumendum esse docet; etsi pauci admodum, maximè Historici, primam hujus Epochæ Neomeniam à nascentis lunæ phasi & à feria sacra, nimirum sexta, repetere contendunt. Ea autem sententia, quæ usu nunc receptissima est, Tabulis Chronologicis à Scriptoribus tum Mahometanis, tum Latinis hæctenus editis quàm maximè comprobatur, ut videre est in Tabulis Gravianis, ubi Epochæ celebriores Cataiorum, Græcorum, Arabum ad Periodum Julianam & Epocham

(a) اما لفظة التاريخ فهي حديثه في لغة العرب وذللك جات الرواية عن ميمون بن مهران انه رفع الي عمر بن الخطاب صك محله شعبان وفسال من اية سنة ثم جمع وجوه الصحابة في هذا الامر فقالوا نسال الفرس وذللك استحضر عمر لهرمزان وساله عن ذلك فقال ان لنا به حسابا نسميه مهرون ومعناه حساب الشهور والايام فعربوا الكلمة فقالوا مورخ ثم جعلوا اسمه التاريخ واتفقوا ان يكون المبتدا من شهر محرم اول سنة الهجرة وذللك قدموا علي نرمن الهجرة شهرين محرم وصفر وثمانية ايام من ربيع الاول ورجعوا القهقري ثمانية وستين يوما

cham Christi Domini vulgarem in annis expansis reducuntur, subjectis ubique anni, mensis & diei notis ad annum usque Egirianum 1470.

Nec leve sententiæ nostræ pondus adji-
ciunt complures Regis Marochi Episto-
læ ad Regem Catholicum *Ferdinandum*
Sextum datæ: quas inter exemplo sit una
præferens anni notam 1165. *Christi*
1751. altera anni proximè sequentis
1166. *Christi* 1752. Ubi si ex utraque
anni notâ Egiræ annos retrorsum enume-
res, illius sanè initium reperias incidere
in annum Christianum 622. Atque hæc
est regula omnium certissima ac tutissima
ad Egiræ initium planè cognoscendum.

Animus erat Egiræ Tabulas ab Ara-
bibus confectas hîc subicere; sed quum
id nec hujus loci, nec instituti nostri sit,
eas libenter omittimus, satis esse rati quas
Joannes Gravius, Pocockius, aliique vi-
ri doctissimi ex Arabum monumentis
prodiderunt, indicasse. Cæterum illud est
diligenter observandum, annos Arabum
embolimæos esse 2. 5. 7. 10. 13. 15. 18.
21. 24. 26. 29. „ Intercalationes pe-
„ nens Arabas, inquit *ABU ABDALLA BEN*
ABI SCHAKER Granatensis in Codice
„ nostro MS. *De Tabulis Chronologicis*,
„ undecim sunt, quæ singulis tricenis
„ annis eadem recurrunt, & litteris *Ba*,
„ *Ha*, *Za*, *Ia*, *Iag*. *Iah*, *Iahh*, *Ka*, *Kad*,
„ *Ku*, & *Kat* (a) comprehenduntur,
(quæ XI. numeris supra recensitis ex
æquo respondent.)

Hactenus de Epocha Arabica nobis
abundè dictum. Jam verò de cæterarum
nationum Æris, eodem Abulpheda auc-
tore, aliquid delibemus. Epocha *Græ-*
ca, quam *Alexandri* & *Seleuci* vocant,
initium ducit à feria 2. elapsis XII. annis
ab obitu Alexandri filii Philippi Græci,
idque ante Salvatoris nostri nativita-
tem annis 312. juxta alios 310. Epocha
verò *Persica* varia & vaga fuit, quippe
quæ annos à Regum imperio ducebat.
Alia etiam apud recentiores Persas Æra
obtinuit, *Iezdegerdica* dicta, cujus prin-
cipium incidisse traditur anno Christi
632. in diem 16. Junii, in feriam 3. Hæc
itaque ab initio anni, quo *Iezdegerdis*
postremus Persarum Rex imperare cœ-
pit, jure petenda est; non autem, ut
Chronologi Europæi quidam putant, ab
illius nece, quæ anno Egiræ XXXI. con-
tingit. Verba *ABULPHEDÆ* sunt: „ *Persæ*
„ olim à suis Regibus, quos in classes
„ quatuor distribuere, Chronologiam du-
„ cebant. Prima classis est Regum *Pisch-*
dadiarum, id est *Justorum*, qui IX.
„ numero censentur. Secunda Regum
„ Classis, qui *Kaianita*, videlicet *For-*
tissimi, dicuntur; novem etiam illos nu-
„ merant. Tertia Classis Regum *Afchga-*
nitarum, qui ad XI. numerum per-
„ tingunt. Quarta denique Classis eo-
„ rum est, qui *Sassanida* & *Kosroes* vo-
„ citantur; ex iis tæminæ aliquot post
„ Egiram imperitarunt. (b)

Neque hic nobis propositum est in

iis

(a) والكبايس عند العرب احدي عشر سنة وتعود في كل دور ثلاثين سنة وهي

ب ه ن ي ج د ح ك ا ك ر ك و ك ط

(b) الفرس كانت في قديم الزمن تجعل لملوكها اربع طبقات تورخ عليها اولها

الفيرشادية ومعناها هذه اللفظة سيرة العدل ودردهم تسعة ملوك والثانية يقال لهم

الكيبانية ومعناها الجبار وعدتهم تسعة الثالثة الاشغانية وعدتهم احدي عشر

والرابعة الساسانية وهم الاكاسرة ومملك منهم عدة من النسا بعد الهجرة

iis quæ apud Scriptores Arabas Latine conversos occurrunt, harum rerum vestigia persequi, diutiùsque immorari. Ad pauca tamen, quæ de Linguæ Arabicæ origine & progressu adnotanda visa sunt, quæque vix apud Auctorem ullum, quod sciam, pertractata reperias, digitum intendere haud supervacaneum erit.

Unam omnium hominum à principio fuisse linguam, eamque Hebraicam, vel Chaldaicam divinitus Protoplasto inspiratam, nemo sanè in sacrarum litterarum studiis versatus inficiabitur. Eam Adamus ejusque simul litteras posteris impertivit: eâ Moses Pentateuchum conscripsit. Atque hîc non alienum sit observare hujus ævo duplicem Litterarum extitisse formam: alteram qua Tabulæ cælitus sunt exaratae, alteram quæ in communem celsit usum, cujusmodi fuere Litteræ Phœnicia, nunc Samaritana habitæ, unde tanquam ex fonte cum cæteræ linguæ, tum earum litteræ postea dimanarunt: quod non obscure tradunt Herodotus & Plinius, dum aiunt Latinis & Græcis easdem olim fuisse litteras, easque à Phœnicibus originem duxisse. Id etiam patet ex Inscriptione *Nausicratis* Atheniensis Romæ insculpta, ut ex utriusque Linguæ litterarum ordine, nomine, potestate dignosci potest.

Itaque Arabica Lingua, ut & ipsa gens, *Iarabum* Jactani filium, parentem simulque auctorem habuit, qui omnium primus eam ab Hebraica, seu Chaldaica lingua mutuatus, Arabicè loquutus esse fertur. Hinc factum ut Arabum Dialectus cum Hebraica, sive Chaldaica in pluribus consentiat, proindeque Hebraicum ac Syriacum plerumque sapiat. Hanc porrò initio quidem rudem atque imperfectam *Homairus*, Sabæ filius, Arabiæ Felicis Rex quintus, suis invenit; *Choraisitæ* verò multis post annis

fordibus suis purgatam politioem uberiorioremque præstitere. Illam *Homairitarum*, hanc *Choraisitarum Dialectum* عربية حمير عربية قريش Arabes appellare solent; hæc autem posterior ab illa quam antiquitùs Homairitæ usurparunt, planè discrepat; eaque utpote elegantiori conscriptus est Alcoranus.

Hæc ergo Lingua, quemadmodum plures Dialectos, ita & diversam Litterarum formam temporis progressu sortita est. Omnium autem prima & antiquissima *Homairitana* censetur, à memorato Rege *Homairo* reperta, quæ sanè ab ea, qua Arabes ante Mahometi tempora & nunc utuntur, longè diversa est. Id scripturæ genus *Homairitanus Calamus* قلم الحميري appellatur, litteris constans mutilis, imperfectis ac inter se implexis, litterarum Samaritanarum formam quodammodo præ se ferentibus: quod quidem vel ipso Mahometi ævo jam penè exoletum, ita successu temporis ex hominum memoria excidit, ut inscriptionem quandam ejusmodi litteris exaratam, *Samarcandæ* primis Egiræ annis repertam, qui legere posset inventus sit nemo.

Litteras Homairitanas *Moramerus Ambariensis* magna ex parte perfecit, quas *Arabius* postea *Choraisitas* docuit; atque ex *Cuphica* inde dictæ, quod *Cupha* primùm concinnata fuisse perhibentur. Id autem scribendi genus, ceteroquin rude & impoliturum, diu apud Arabas Africanos, Mauritanos, Hispanosque invaluit; atque etiamnum totâ Africâ maximè viget, donec anno Egiræ 316. *ABU ALI MOHAMAD*, cognomento *BEN MOCLA*, Litteras Arabicas recentiores unà cum punctis diacriticis invenit: quas tandem anno Egiræ 400. *ABULHASSANUS ALI*, vulgò *BEN BAUAB*, ad summum elegantiae fastigium perduxit, *Calligraphi* nomen inde apud suos meritò adeptus. Inter hæc eò perfectionis

nis Arabum sermo processit, ut neque Græciæ, neque Latio, sive litterarum nitorem, sive verborum proprietatem, elegantiam, copiam spectes, quidquam concedat, aut invidet. Et quidem de copia, id tantum nosse sufficiat, vel unius rei vocabulum & explanationem non semel iusti voluminis præbuisse materiam; idque ex eo tibi planè persuadeas, quòd Lexicographi Arabes *Oculi* nomina ad quinquaginta, *Mellis* ad octoginta, *Serpentis* ad ducenta, *Leonis* ad quingenta, *Ensis* ad mille & ultra enumerent.

Quod verò ad ejus utilitatem pertinet, quàm illa longè latèque pateat, vel me tacente, loquuntur palamque profitentur quotquot Asiam, Africam, Mauritaniam Cæleriensem & Tingitanam; Numidiam, Cyrenaicam, Lybiam, Æthiopiam, Ægyptum, Arabiam Felicem, Desertam, Petream; Syriam, Cœlesyriam, Assyriam, Parthiam, Mediam, Persidem, Gedrosiam, Sufianam, Arianam, Indiam ultra & citra Gangem; Scythiam, Tartariam, Hircaniam, Armeniam, utramque Ciliiciam, Georgiam, Paphlagoniam, Macedoniam, Thraciam, Daciam, Valakiam, Serviam, Bosniam, & siquæ aliæ sint provinciæ, vel commercii exercendi, vel Evangelii prædicandi causâ perlustrarunt. Accedant tandem testes tot ac tanta eruditionis Arabum monumenta, ab ipsis sive conscripta, sive è Græco in Arabicum sermonem translata, unde varia, quæ perire, Græcorum opera restitui possint.

Sed quid de Lingua Africana, quam jam interiisse atque ex hominum memoria penitus excidisse omnes fatentur? Nos Arabum sententias & conjecturas paucis referemus, qui Afros olim peculiarem quemdam sermonem cum suis litteris habuisse, eumque *Homairitano-Arabicum* esse ex eo deducunt, quòd

Africus, Arabiæ Felicis Rex decimus octavus, à quo *Africa* denominata est, primus regionem hanc incoluerit, quò etiam nativi sermonis Arabici usum invexit; deinde quòd Mahometani rerum in Africa potiti, in aliqua illius parte hujusmodi linguæ vestigia deprehenderint, quæ cum veterum Arabum sermone collata, parum discrepare comperta est. Id ipsum hisce dictionibus magis demonstratur, quæ tum Africè, tum Arabicè idem significare videntur: cujusmodi sunt voces apud Leonem Africanum *Lib. I. Descriptionis Africae* memoratæ, videlicet *Goron* à voce Arabica *غرة* rem singularem & præcipuam denotans, quam esse arborem ait fructum Castaneæ similem nonnihil amarum producentem, eamque in ea regione solam spectari; *Aquel Amarig* *اقوال اماريج*, id est sermo cultus & sæcundus, si à verbo *Mariu* *مرج* derivatur; quod si à voce *Marib*, *مريج*, sermo gratus intelligitur: *Gorranita*, Nobiles, Arabicè *Gorri* *غري*; *Havara*, Debiles, à voce Arabica *Haur* *حور*; *Masmuda* *مصمودة*; Tribus maxime expetita & sublimis, à voce *Samad* *صمد*; tandem vox illa *Furnum*, quæ Africè & Arabicè analogiâ quadam idem sonat, tempus nimirum quo fructus maturescunt: de quo vocabulo hæc habet Leo Africanus *Lib. citato, pag. 30.*, Habentque duobus illis mensibus, Augusto videlicet atque Septembri, æstum non tam ingentem. Id tamen tempus quod inter decimumquintum Augusti ac decimumquintum Septembris includitur, ab antiquis totius anni *Furnum* appellitari consuevit, eò quòd ficus, mala cotonea atque id generis fructus ad maturitatem perducere solet.

Idem & eodem quidem jure dicendum videtur de Punica Lingua, quam *Homairitano-Arabicam* esse contendimus, ut ex hocce Disticho Plauti in *Pæ-*

nulo patet, quod apud Samuelem Bochartum de *Geographia Sacra*, pag. 722. litteris tum Latinis, tum Hebraicis legitur: *Naat Alionim Vaaliunur Sicorat Iesmecon Zoth. Cai Malcai Netamu Mazlii Modaberhiom.* (a)

Idem secundum recentiorem Arabum Dialectum sic se habet. (b)

Latinè verò ita sonat: *Gemebundus rogo superos superasque qui urbem hanc tuentur, ut desiderium meum invenienti illum expleatur eorum providentiâ & ductu.*

MDCXXXVII.

Codex nitidè exaratus die 19. Rabbii posterioris anno Egiræ 970. quo continentur Pars XI. & Pars XII. Historiæ universalis, quæ inscribi solet *Scopus desideriorum in Arte disciplinarum* (1): auctore AHMAD BEN ABDALVAHAB ALBAKARI ALTAIMI ALCARSCI, vulgò ALNOVAIRI (2), qui anno Egiræ 732. supremum obiit diem. Historicum hocce Opus, quod apud Arabas magno est in pretio, in volumina X. atque in partes XXX. distribuitur. Ibi de Regibus qui in Arabia Felici rerum potiti sunt; de antiquis Arabum originibus, Idololatriæ tempore, Diluvio & Gentium Dispersione; de principibus Ægypti & Persarum Regibus; de Alexandro Magno, illiusque successoribus Ptolemæis; de Assyriorum & Romanorum Imperatoribus; de iis quæ in Tom. II.

(a) نوات عليونيم وعليونون شفقورة يسمنقون نروت قي ملقي نتمو مطبيع مدريرهم

(b) نيت العالمين والعالايات السامكون ذاة القرية كي ملقاي يتم بتتظليبع

قديبرهم

(1) Titulus: كتاب نهاية الأرب في فنون الأدب

(2) Auctor: ذاليق احمد بن عبد الوهاب البكري التيمي القرشي المعروف بالنوويري

(3) Titulus: كتاب السكردان

Africa & Occidente ab anno Egiræ 40. ad annum usque 666. contigerunt; de expugnata ab Arabibus Sicilia, eaque à Christianis recepta. Accedit præterea Omniaditarum Historia, qui in Hispania regnarunt ab anno Egiræ 238. ad annum 290. Aliquæ illius Historiæ partes habentur in Regia Bibliotheca Parisiensi. Noster verò Codex Veteris & Novi Testamenti Historiam complectitur; licet ex XI. Partis initio aliquot desiderentur folia.

MDCXXXVIII.

Codex optimæ notæ, exaratus feriâ 2. die 6. Gemadi prioris, anno Egiræ 889. Christi 1484. quo continetur Historia Ægypti, inscripta *Vas sacchariferum*, à vocabulo Persico composito *Sukardan* (3): quam publicavit, annoque Egiræ 757. Naffero Ægypti Sultano nuncupavit ejus auctor ABILABBAS AHMED EBN ABI HAGELA Africanus (4). Constat Præfatione & Capitibus septem, ubi de *Numeri Septenarii* præstantia, ad Regis dotes ingeniosè alludendo, differtur. (5)

MDCXXXIX.

Codex nitidis litteris descriptus absque anni notâ, quo continetur Chronologia rerum ab orbe condito ad Auctoris usque tempora gestarum, cui titulus *Speculum Temporis* (6), in plures

D 2 To

(4) Auctor: ذاليق ابي العباس احمد ابن حجلة المغربي

(5) Initium: فلما كانت السبعة

(6) Titulus: مرآة الزمردان

Tomos tributa, quorum primus est noster hic Codex. Illius scriptor SCHAMSELDINUS ABILMODHFER JOSEPHUS SEBTH, cognomento EBN ALGIZI (1), qui hocce Opus Damasci absolvit anno Egiræ 579. Extat in Regia Bibliotheca Parisiensi in epitomen contracta, Num. DCCLXXII.

MDCXL.

Codex anni notâ destitutus, complectens Chronologiæ proximè recensitæ Tomum IX. qui ab anno Egiræ 167. ad annum 210. pertingit (2). Agitur ibi de Calipharum rebus præclare gestis, perinde ac de Viris tum litterarum, tum armorum gloriâ conspicuis. Hic autem silentio minimè videtur prætereunda Caliphæ Almohdi eximia liberalitas, qui Poëtam EBN ALKHALATH ob Epigramma in ipsius laudem conditum quinquagies mille aureis donasse traditur. Ex quo facile intelligas quanto olim in honore ac pretio apud Caliphas fuerint Litteræ.

MDCXLI.

Codex nitidè exaratus feriâ 3. die 24. Dilhagia, anno Egiræ 719. Christi 1319. ejusdem Chronologiæ Tomum XIII. continens, ducto ab anno Egiræ 218. ad annum 253. initio. Reliquos hujus Operis Historici Tomos, qui ad annum Egiræ 579. ut supra dictum est, pertinent, incendii sæpius deplorati calamitate cum aliis plurimis codicibus interuisse planè crediderim.

- (1) *Auctor* : شمس الدين ابي المظفر
يوسف سبط ابن الجوزي
(2) *Initium* : السنة السابعة والستون
بعد المائة
Finis : وكان له عشر بنين وعشر
بنات
(3) *Titulus* : رفع الامتياز عن المؤلف

MDCXLII.

Codex manu peritâ descriptus die 19. mensis Schevali, anno Egiræ 806. in quo habetur Dictionarium Historicum, hoc titulo : *Expulsio Dubiorum ex Nominibus ambiguis* (3), in Partes quatuor distributum & litterarum serie digestum : ubi differitur 1.º de illis Operibus quæ suis tantum titulis, non auctoribus innotescunt, quippe quorum propria nomina vel omnino lateant, vel incerta sunt ; 2.º de iis Scriptoribus qui suis tantummodo cognomentis inclaruerunt ; 3.º de aliis qui à Patre, aut à Filio denominantur ; 4.º de iis demum qui ab arte quam profitebantur, vel aliâ quavis causa cognomina fortiti sunt. Egregii Operis auctor est Vir clarissimus ABI NASSER BEN ALVAZIR ABILCASSEM HEBAT ALLA, cognomento BEN MAKULA (4), qui, referente MOHAMAD BEN NASSERO, in *Carmania itinere* à suis famulis & opibus & vita spoliatus est anno Egiræ 475. ætatis suæ 55.

In extremo Codice occurrit hujusmodi nota ipsius Auctoris manu adscripta : *Id opus, cui manum admovi vespere feriæ 7. die 2. mensis Saphari, anno Egiræ 464. absolutum est feriâ 2. die 3. Schabani, anno ejusdem Egiræ 467.* (5)

MDCXLIII.

Codex exaratus anno Egiræ 851. in urbe Bagdadi, quo continetur ejusdem Auctoris Dictionarii Historici Pars III. olim ex Regiæ Bibliothecæ Marochanae libris.

Co-

- والمختلف في الاسم
(4) *Auctor* : تاليف ابي ناصر بن الوزير
ابي القسم هبة الله المعروف بابن
ماكولا
(5) *Initium* : لما نظرت في كتاب ابي
بكر
Finis : ابي جعفر الثقفي

MDCXLIV.

Codex nitidis litteris exaratus die
2. Schabani, anno Egiræ 587. Christi
587 1191. in *Urbe Pacis* (1), nimirum
Bagdadi, ubi ejusdem Dictionarii Pars
IV. occurrit: ita ut in hoc altero exem-
plari & I. & II. Pars omnino desideren-
tur.

MDCXLV.

Codex Cuphicus litteris exaratus fe-
601 riâ 3. die 23. Dilcadat, anno Egiræ 601.
Christi 1204. quo continetur Dictiona-
rium Historico-Etymologicum, inscri-
ptum *Liber Rerum Exoticarum* (2): aucto-
re *ABU SAID ABDELMALEKO BEN CORAIEB*,
dicto *ALASMAEO* (3), qui natus anno
Egiræ 123. obiit anno 215. imperitan-
te Calipha *Maimonide*, apud quem &
gratia & auctoritate maximè valuit. Eo
in opere Arabum Antiquitates, in qui-
bus versatissimus fuit noster Auctor,
enarrantur, in primis verò quæ ad va-
rios præcorum Arabum usus & dictiones
spectant: unde postea Scriptores cæteri
reconditissimas quasque illorum ævi no-
ticias deprompsere.

MDCXLVI.

Codex litteris Cuphicus, initio & fi-
ne carens, quo continetur Anonymi
Dictionarium Historico-Geographicum,
ordine alphabetico digestum: ubi Ur-
bes, Oppida, Castra, Putei, Fontes,
Flumina, Montes, & alia id genus
memoranda, quæ ad Asiam, Africam,
Perfidem attinent, historicè recensen-
tur.

- (1) *Titulus*: في مدينة السلطنة
(2) *Titulus*: كتاب الغريب
(3) *Auctor*: أبو سعيد عبد الملك بن
قريب المعروف بالاصمعي
(4) *Titulus*: تحفة الانفس وشعر

MDCXLVII.

Codex Cuphicus descriptus litteris
absque anni notâ, quo continetur Opus
bipartitum, hoc insigne titulo: *Animo-
rum Munus & Tessera Hispana* (4):
auctore *ALI BEN ABDALRAHMAN BEN
HAZIL Granatensi* (5), qui librum *Abil-
hagigeo Ismaeli Ben Naffero*, Regi *Gra-
nata*, anno Egiræ 763. dedicavit. (6)

Ibi varia de *Re Militari* præcepta,
ut & ingeniosa *Strategemata*, pluri-
bus capitibus comprehensa proponun-
tur; complurium etiam Virorum Hispa-
norum exempla occurrunt, quos bellica
virtus non semel commendavit; simili-
ter Cap. XVII. describitur primus Mau-
ritanorum in Hispaniam ingressus: ubi
brevis *Tarecki Ducis* ad milites refertur
oratio; tum prælii adversus Christia-
nos commissi notitia exhibetur, qua de
re suo loco, Deo favente, dicturi su-
mus. Agitur denique Cap. XX. de *Præ-
sidiis muniendis*: ubi de *Pulveris nitrati*
usu fit mentio; verum caput hoc ma-
gnâ ex parte mutilum.

In hoc opere laudantur qui sequun-
tur Libri.

Tractatus *De Belli præstantia & vir-
tute*: auctore *BEN IONASSO Cordubensi*.
Opus *De Animi in præliis constan-
tia, qua Hispani cæteras inter nationes
præcellunt*, olim editum à *BEN MON-
DERO Valentino*.

Opus *De Belli Regimine*, auctore
BEN HAZEMO Hispano.

Tractatus *De Arte Equestri*, quem
in lucem edidit *ALDHAMIATHI*, patriâ
Cordubensis.

Li-

- سكان الأندلس
(5) *Auctor*: علي بن عبد الرحمن بن
هرجيل الغرناطي
(6) *Initium*: كتب الله النصر الموجد
Finis: مع

Liber *De Animi fortitudine*, auctore *HOMAIDEO Hispano*.

Liber *De Certamine ac de instruenda Acie*.

Liber *De Equitis Regimine*.

Liber *De Equis & Armis*.

Liber *De Praesidiorum limitaneorum Praefecto*. Posteriores hujusmodi Libri, praetermissis Auctoris nomine, allegantur. (a)

MDCXLVIII.

799 Codex litteris Cuphicis exaratus anno Egræ 799. quo continetur Historia Regum Granatensium *Ben Nasser* nuncupatorum, quorum ibi series, res præclare gesta & bella recensentur. Incribitur *Lectoris Oblectamentum* (1): auctore *ABULHASSENO ALI ABI MOHAMAD ABDALLA ALGIAZAMÆO Malacitano* (2), qui ultimam huic operi manum imposuisse se profitetur anno Egræ 781. Christi 1379. De hac Dynastia postea fiet mentio quum Historiam Hispanam *BEN ALKHATHIBI* Latinitate donandam aggrediemur. (3)

MDCXLIX.

990 Codex litteris Cuphicis descriptus die 13. Schabani, anno Egræ 990. principio carens, & foliis 197. constans:

(a) كتاب ابن يونس القرطبي في فضل الجهاد: كتاب ابن المنذر البليسي في الرباط وفضله في المحاربة وما خصت به من ذلك جزيرة الاندلس: كتاب السياسة لابن حزم الاندلسي: كتاب الرمياني ثم القرطبي في الخيل: كتاب الحماسة للحميدي الاندلسي: كتاب في مراتب الجهاد: كتاب تدريب المجاهد الفارس: كتاب في الخيل والسلاح: كتاب في حكم ولاية الثغور:

(1) *Titulus*: كتاب زهرة البصير:

(2) *Auctor*: تاليف ابو الحسن علي ابي محمد عبد الله الجزامي المالقي:

(3) *Initium*: فاني كنت قد املت:

Finis: وكان الفراغ من هذا:

in quo Historia virorum genere & dignitate illustrium qui apud Hispanos Poëseos laude claruerunt, lectissimis eorundem infertis carminibus, hocce titulo insignita, *Vestis Serica* (4): auctore *ABU BAKERO ALCODAEEO EBN ALABAR Valentino* (5), qui anno Egræ 658. supremum diem obiit.

Quædam ex hoc Codice excerpta ad Hispaniæ Historiam maximè spectantia ordine chronologico hîc repræsentabimus iisdem, quibus ab Auctore expressa sunt, ferè verbis.

EGIRÆ SÆCULUM II.

Abdelrahman Ben Mauia Ben Hescham Ben Abdalmalekus Ben Meruan, cognomento *Abulmothrephus*, primus ex Omniaditarum stirpe Hispaniarum Rex anno Egræ 138. die 3. mensis Rabbii prioris renunciatus, sedem Regiam *Cordubæ* primùm fixit. Tanti Principis carmina referunt, maximeque celebrant inter Hispanos Scriptores *ABU MERVAN HIAN BEN KHALAPH in Hispaniæ Annalibus*; *ALHOMAIDEUS ABULCASSEMUS KHALAPH BEN ABDELMALEKUS BEN PASQUAL*, & *ISA BEN AHMAD ALRAZEUS*.

Hescham, modò laudati Regis *Abdelrahmani* filius & successor, *Iustus* nun-

المجموع في سنة احد وثمانين وسبعماية:

(4) *Titulus*: الرحلة السيرة:

(5) *Auctor*: ابو بكر القضاعي ابن

الاجبار البليسي:

cupatus, *Corduba* natus est die 4. mensis Schevali, anno Egræ 139. anno verò 172. *Merida* Rex electus fuit.

Hakem filius *Heschami*, dictus *Abulafi*, Hispani Regni gubernacula suscepit die 14. mensis Saphari, anno Egræ 180. Litteris & bellica virtute clarissimus, fatis concessit die 26. mensis Dilhagia, anno Egræ 206.

Edris Ben Abdalla Ben Hassen Ben Ali Ben Abi Thaleb, Mauritanæ Rex.

Abu Davud, filius *Edrisi* & in Regno successor. Res utriusque gestas fusius describit *ABU BAKER ALRAZÆUS*, vulgò *RASIS*, in *Historia Hispana*: cujus verba apud Scriptorem nostrum citata hujusmodi sunt: „ *Edrisus Ben Abdalla* ab *Almansore Abu Giafaro*, tunc temporis Imperatore, in fugam pulsus, Africam Ramdani mense, anno Egræ 172. ingressus est. Huc vix pervenit, in Urbe *Valila*, hodie *Melilla*, Provinciæ Tingitanæ quievit; mox à Barbaris Rex creatus, urbem *Fessam* condidit, inde dictam, quòd quum prima ejus jacerentur fundamenta, eo loco inventus fuerit aurum cumulus. Tandem anno ejusdem Æræ 174. mortuus, ancillam reliquit gravidam, quæ filium peperit patris nomine *Edrisum* appellatum. Hujus regnum ad multos processit annos; siquidem anno Egræ 213. defunctus est, natus anno 175. regnumque au-

„ spicatus annum agens ætatis undecimum. (a)

Utrum autem memoratus *ABU BAKER RAZÆUS* sit Historiæ illius Hispanæ auctor, quæ *RASIS* nomine circumferitur, postea Deo volente, disputabimus. Id unum in præsentì Nobis exploratum, Historiam illam gravissimi Scriptoris stylum minimè sapere, ibique falsis vera sapius involvi: magno sanè argumento illam fuisse ab inepto ac futili aliquo scriptore conflata, majorique fidei conciliandæ *RASÆO* affectam.

Abdelmalekus Ben Omar Ben Meruan Ben Alhakem, vir sanè doctus ac rei militaris peritissimus, anno Egræ 140. ad Hispaniam cum filiis decem ætate jam adultis se contulit. Ibi à Rege *Abdelrahmano* supremus militiæ Dux, Hispalisquæ Præfectus constitutus est: cujus ductu idem *Abdelrahmanus Josephum Ben Abdelrahman Alamri*, totius Hispaniæ per id temporis Proregem, vicit victumque interemit. Pro tanta igitur victoria, atque in grati animi pignus Abdelrahmanus Fratris sui filiam, nomine *Kanza*, nuptum illi dedit; duos verò ejus filios *Abdallam* & *Abrahamum* præfecit *Meridæ* & *Alicanti*.

Abdelmalecus Ben Baschar Ben Meruan Ben Alhakem, Rege *Abdelrahmano* Ommiadita, cum *Gazi Ben Abdelazizo* patrueli, aliisque ex Meruanorum stirpe Hispaniam petiit & *Cordubam* incoluit, ubi

(a) ذكر أبو بكر الرازي أن إدريس بن عبد الله دخل أفرقيية سنة اثني عشر وسبعين بعد المائة في شهر رمضان هاربا بنفسه من أبي جعفر المنصور الخليفة فتمزل مدينة وليلي من أرض طنجة فجاءت معت اليه قبائل من البربر فقدموه على أنفسهم وبنى مدينة فاس ولما احتضرت أساساتها القي في بعضها فاس فسميت بمدينة فاس فلم تطل أيامه وهلك سنة أربع وسبعين ومائة وترك جارية حاملا منه فولدت ابناسمي باسم أبيه إدريس بن عبد الله وملك وطالت مودته توفي سنة ثلاث عشرة ومائتين ومولده في سنة خمس وسبعين ومائة بن وقر ملك وهو ابن أحري عشر سنة بن

ubi egregia sanè opera poëtica evulgavit.

Habibus Ben Abdelmalekus ex genere *Meruanorum*, à Rege *Abdelrahmano Toleti* Prætor constitutus, insignis etiam fuit Poëta.

Alhafemus Ben Dharar Ben Soliman Alkalbæus, magni consilii vir, anno *Egira* 118. Imperatore *Heschamo Ben Abdelmaleko*, *Africa*, inde *Hispaniæ* Præfecturas per annos XXIV. obtinuit. Is Cohortes militares, quæ in *Hispania* ea tempestate complures erant, in diversas distribuit civitates, idque ut mutua inter eos milites dissidia & bella exorta quàm celerrimè sedaret. Itaque *Damascenos* milites in Regia urbe *Corduba* constituit; *Egyptios* & *Arabes Hispanos* in urbibus *Ulyssipone*, *Beja* ac *Tadmir*; *Emessenos* in urbibus *Hispali* & *Niebla*; *Palæstinos* in urbibus *Medina-Sidonia* & *Algezira*; *Perfas* in urbe *Huete* ٤٥٩; *Allyrios* in urbe *Illiberi*; *Kinfaritas* denique in urbe *Faen* collocavit. Hæc tamen præsidia progressu temporis in totidem factiones conversa, discordiarum seminarium ac totius Imperii Arabico-Hispani excidium tandem extiterit.

Samiel Ben Hatem Alkalbæus, *Arabs Cuphita* nobilissimus, necnon Dux fortissimus. Huic *Abdelrahmanus* universæ jam *Hispaniæ* compos, multas victorias acceptas referens, *Cæsaraugusta* atque *Toleti* Præfecturas concessit. Inde variante, ut solet, fortuna, ab eodem in carcerem conjectus, brevi è vivis sublatus est, anno *Egira* 142. labente, ut refert *RAZEUS*, qui Elegiam de *Samielis* infausto exitu ab amicis editam *Historiæ suæ Hispanæ* inseruit: cujus initium indicat Scriptor noster ad pag. 20.

Abrahamus Ben Mohamad Ben Mazin Alazadita, *Toleti* Prætor, & Dux in arte militari versatissimus, teste

MOHAMAD BEN ISA BEN MAZIN rerum *Hispanarum* Scriptor.

Amer Ben Almoamer Ben Senan, *Castellæ* Præfectus, litteris & virtute bellica nulli secundus, *Hispanici Belli* versibus enarrati Scriptor egregius.

Obaidalla Ben Alhagial, Rethor & Poëta insignis, necnon in *Arabum antiquitatibus* versatissimus, *Egypti*, *Africa*, *Hispaniæ* Præfecturas obtinuit.

Abdelrahman Ben Habib Ben Abi Obaidat Ben Acbat Alamvi ad *Hispaniam* se contulit unà cum nonnullis *Damasci* proceribus anno *Egiriano* 123. cujus operâ *Balegius Ben Baschar* Imperatoriæ militiæ Dux, à quo Cohors *Hispana Balegiana* postea dicta, sic *Barbaros* in *Hispania* tunc temporis tumultuantes profligavit, ut ad triginta millia interierint.

Amer Ben Amru Alcoraischita Alabdari, à quo palatium quoddam extra occidentales *Cordubæ* muros sibi fuisse extructum, ad hanc usque diem ejusdem nomen retinet, *Hispaniæ* clasis Præfectus fuit. Quum autem illa Præfectura ab Imperatore, auctore *Josepho Ben Abdelrahman Alphabri Amero*, abrogata fuisset, hic exercitu maximo educto, *Cæsaraugustam* obsedit anno *Egira* 136. eaque captâ, Rex salutatus est. At anno proximè sequenti *Josephus Ben Abdelrahmanus* multo milite urbem premens, *Amerum* ejusque filium crudelissimo mortis supplicio affecit prope oppidum *Vadilrama* à *Toledo* milliariis circiter quinquaginta distantum, idque anno 138. quum *Abdelrahmanus Ommiadita* rerum in *Hispania* potitus est.

Josephus Ben Abdelrahmanus Alphabræus, vulgò *Ben Abib*, qui postremus utrique *Hispaniæ*, Occidentali videlicet & Orientali secundum *Arabum* divisionem, *Calipharum* nomine præfuit. Hunc *Abdelrahmanus Ommiadita*

di-

lo debis a Joseph
el Jihvi

dita bello inito, apud Castrum, cui nomen *Almonkab* ita profligavit, ut fufis omnino factiosis & ad internecionem deletis, Toletum sese coactus fit recipere. Ibi collectis denuo viribus, arcessitisque clam copiis, crebris excursionibus Hispaniam vastavit. At iterum victus, turpiter interfectus est anno Egiræ 142. Pace ubique constituta, Abdelrahmanus Hispaniæ Imperium adeptus est: adeo ut Hispani Arabes, nemine prorsus dissentiente, post cruenta aliquot prælia tandem sedati, eum Imperatorem delegerint.

Extincto *Josepho*, ejus filius *Mohamad*, cognomento *Abulassuad*, Cordubæ in carcerem conjectus fuit. Hinc cæcitate simulata deceptoque custode, amnem urinando transgressus, evasit; bellumque adversus *Abdelrahmanum* Regem, ingenti Toletanorum exercitu sibi comparato, renovavit primùm apud urbem *Faen*, inde prope oppidum *Castulon* قسطلون, vulgò *Cazlona*, ubi magnis utrinque animis pugnatum. At victoria semper ab Abdelrahmano stetit, qui hostis exercitu partim ferro, partim aquis absumto, *Abulassuadum* ad *Coriam* usque urbem, inde Toletum fugavit, ubi supremum diem obiit anno Egiræ 170. Auctor *RAZÆUS*, seu *RASIS* in *Historia Hispana* in Codice nostro passim allegatus.

Alhassineus Ben Aldagiani Ben Abdalla Alocaili, Regis *Abdelmaleki* Ommiaditæ fautor acerrimus, vir in primis genere, doctrinæ laude & rei militaris peritiâ clarus. Eo duce bellum adversus Christianos susceptum est, sed infausto exitu; quippe is ingenti clade affectus, fugâ saluti consuluit; ejus verò collega *Solimanus Ben Schahabus* cum maxima exercitus parte occubuit, anno scilicet Egiræ 139. die 2. Rabii posterioris, Christi 736.

Abdalla Ben Abdelrahman Ben Moavia, vulgò *Valentinus* dictus, quòd
Tom. II.

defuncto patre *Valentia* Principatum sibi arrogasset; Imperii Hispanici gubernacula pro *Heschamo* fratre, *Abdelrahmani* successore, qui *Merida*, seu *Emerita* ea tempestate versabatur, suscepit anno Egiræ 172. Reduce paulò post *Heschamo*, & Rege renunciato, *Abdalla* Valentiam sese mox contulit, unde exortis ipsum inter & Regem disidiis, ad fratrem *Solimanum* *Heschamo* quoque infensum, Toletum confugit: hinc copiâ à Rege factâ, uterque Africam petiit. Tunc *Heschamus*, tranquillitate sibi Regnoque jam partâ, curas omnes in rempublicam rectè administrandam & Imperium propagandum convertit, donec diem obiit anno Egiræ 180. quum annos septem, menses novem, diesque octo regnasset. Illius mortis perlatâ famâ ad *Solimanum* & *Abdallam*, hi trajecto mari ingenti classe, *Alhakemum* jam Regem affligere statuerunt: cui bello indicto, in pugna, quæ triduo durasse fertur, *Solimanus* interfectus est; *Abdalla* verò, arrepta fugâ, cum Africanis copiis *Valentiam* secessit. Is, mortuo interim *Alhakemo*, & ad Regium solium *Abdelrahmano* ejus filio evecto, novis ex Africa arcessitis copiis, in bellum incubuit. At *Abdelrahmanus*, in itâ cum eo pace, urbem *Tadmir* ei tributariam fecit; ibique tandem fato functus est anno Egiræ 208.

Phathis Ben Soliman Ben Abdelmalek Abu Soliman, qui teste *RAZÆO*, quem Scriptor noster laudat, Hispaniam ingressus est, Imperatore *Abdelrahmano* Ommiadita, hujus nominis primo, apud quem *Viziri* dignitatem obtinuit: quo & munere, *Heschamo* Rege constituto, functus est, atque etiam urbibus *Xucar* & *Cabra* præfuit.

EGIRÆ SÆCULUM III.

Abdelrahmanus, cognomento *Abul-*
E mo-

mothreph, *Alhakemi* filius & *Heschami* nepos, hujus nominis secundus, & Hispaniarum Rex quartus, electus est feriâ 5. die 26. mensis Dilhagiat, anno Egiræ 206. Christi 821. Is summam rei militaris peritiam optimarum artium studiis adjunxit; subjectorum omnium gratiam moribus elegantissimis promeruit. Erat alioquin gravissimus vir & constantiæ singularis: adeo ut quæ religiose promitteret, eadem omni fide præstare niteretur. Mendacium nec ipse dicebat, nec pati poterat. Quot bella gessit, tot de hoste victorias reportavit. Duces habuit fortitudine præstantissimos; viris à consiliis & secretis sapientia ac fide maximè præditis usus est; literatum quemque beneficiis allicere & amore prosequi solebat.

Cordubam lapide stravit, superbis palatiis exornavit; aquam è montibus in eandem urbem tubis plumbeis primus deducere aggressus est; *Barcinonem* à Christianis ereptam recuperavit: quæ omnia ipse eleganti, quod noster exhibet Codex, prosequitur carmine. Imperavit annos XXXI. menses III. dies VI. Obiit anno Egiræ 238. successorem relinquens *Mohametum Abu Abdalla*, qui fortitudine, liberalitate, comitate, dicendi copia, atque Poëtica & calculatoria facultate omnes ante se Reges longè superavit. Prælia à se perpetrata ipse carmine descripsit. E vivis tandem excessit, annum agens sexagesimum quintum post regnum florentissimum, quod ad annos XXXI. processisse memoratur.

Labente anno Egiræ 275. extincto Rege *Almondero*, *Abdalla Ben Mohamad Ben Abdelrahman*, ejus frater Regnum auspiciatus est. Princeps eloquentissimus & apprimè eruditus fuit. Fovente *Kalebo Ben Haphsun*, seditio *Corduba* à militibus excitata est, quos validissimis copiis Rex *Abdalla* adortus

oppressit, & *Kalebum Ben Haphsun* in turpem fugam conjecit. Obiit diem anno Egiræ 300. jam septuagenarius, postquam regnasset annos XXV.

Jacobus, cognomento *Abu Casa*, Regis *Abdelrahmani* hujusce nominis secundi filius, à puero humanioribus litteris excultus, varia scripsit carmina, quorum aliqua Auctor noster adducit. Fratrem habuit, nomine *Bascharum*, sibi eruditione & Poëtica facultate haud impari.

Alcafemus Rege *Mohameto* procreatus, Princeps tum virtute bellica, tum arte poëtica insignis; cujus specimen Elegias edidit. In custodiam ab *Abdalla* fratre datus, veneno periit.

Almothrephus, frater *Alcafemi* natu minor, adolescens Poëtices & Musices peritiâ nobilis, anno ætatis suæ XXIV. decessit. *RAZÆUS* Scriptor & *MOHAME-TUS BEN ABDELAZIZ* illum styli magnitudine, ac sententiarum gravitate reliquis fratribus anteponunt.

Abanus & *Othmanus* fratres, Poëtæ insignes, *Abdelrahmanum* IV. Hispaniarum Regem nacti sunt patrem: utriusque meminit *RAZÆUS* in *Libro Etymologiarum*.

Moslema Abu Said, *Heschamus Abulvalid*, *Alasbaghus Abulcassem*, & *Abdelrahmanus Abulmothreph*, Regis *Mohameti* filii, politioribus litteris instructi. Eorum primus *Sidonia* urbi præficitur; secundus *Giennii* Principatum obtinuit; reliqui verò de Imperio inter se contententes, multis invicem & illatis & acceptis cladibus, contriti penitus sunt.

Mohametus, Regis *Abdallæ* filius, eruditione, consilio & egregia fortitudine præditus, Hispalis Præfectus à Patre constituitur. Hic paterno excusso jugo, *Omaro Ben Haphsun*, qui eâ tempestate crebris excursionibus Hispaniam affligebat, adjunctus comes. Tandem

dem

dem à fratre *Almothrepho* victus & interemptus est die 10. mensis Schevali, anno Egræ 282. annum XXVII. agens.

Ahmetus Abulcassemus, Regis *Abdelrahmani* pronepos, qui & *Ben Alcath* nuncupatus, gratiam corporis morum elegantia & litterarum studio perornavit. *Abdallâ* imperitante, regnum affectans, cum Arabum factiosorum sexaginta millium exercitu, adjectis quoque *Toletanorum* & *Talabricensium* viribus, ad *Zamoram* castra movit, ubi misso ad Gallæciæ Regem nuncio, bellum indixit. Itaque Christianorum & Mohametanorum exercitus bis in conspectum veniunt; sed neuter prælium audet inchoare. Tandem Gallæciæ Rex, multis Arabum millibus interfectis, *Ahmetum* profligavit. Id factum anno Egræ 288. Christi 900. Prælium autem hoc, quod *Zamorensis* nomen postea obtinuit, apud Arabas Hispanos memorabile.

Mohametus Ben Abdelsalam, filius *Basilii*, Viziri dignitatem apud Regem *Alhakemum* adeptus est: quo mortuo, equitum & annonæ Præfectus à Rege *Abdelrahmano* constitutus. Regia etiam vectigalia eo ordine distribuit, ut Hispaniarum Regum opes propè in immensum excreverint. Auctor *RAZEUS*.

Mohametus Ben Said Ben Rostom, nobili genere in Hispania natus, à Rege *Abdelrahmano* urbi *Sidonia* præficitur, qui & eodem duce, Arabibus factiosis *Hispalim* aliasque urbes eripuit. Poëta fuit egregius, & latrunculorum lusor longè celeberrimus.

Abdalla Ben Mohamad Ben Omia Ben Iazid, dictus *Abu Hauthorat*, Hispaniam, Rege *Alhakemo*, cui primùm à rationibus, deinde à libellis fuit, ingressus esse traditur. Hoc eodem munere illius filius *Abdelmalekus* apud Regem *Mohametum* postea functus est. Utrumque, Patrem videlicet & Filium, litteris

Tom. II.

humanioribus excultos fuisse Arabum Scriptores cum *RAZEO* referunt.

Valid Ben Abdelrahman Ben Abdelhamid Ben Ganem, vir omni scientiarum genere exornatus, à *Mohameto* Rege exercitûs Imperator electus fuit. Quo duce *Mohametus* Rex jam memoratus, victor semper ab acie discessit. Adeo bellica ejus gesta Historicis sunt celebrata, ut Ducibus in posterum bellandi ratio & norma extiterint.

Mohamad Ben Abdelmalekus Ben Gehur Ben Ioseph, natione *Persa*, vir factiosus & vafer, sed rei militaris peritissimus, Hispaniam transmeavit: ubi à Rege *Abdelrahmano* *Ommiadita*, hujus nominis primo, humanissimè exceptus, *Corduba* præficitur. Mox ad Viziri dignitatem evectus, expeditionis Gallæcæ auctor fuit. *Toleti* denique diem obiit.

Abrahamus Ben Alhagiageus Ben Omar Ben Habib Allakhamita, Emessinorum militum Dux, grassantibus in Hispania factionibus, *Karibam Ben Othman Ben Khaldun* interfecit; atque *Hispali* & *Carmone* captis, Regis sibi nomen arrogavit: quod quidem contigisse fertur anno Egræ 298.

Isacus Ben Abraham Ben Sakhr Alocaili ob eximiam prudentiam & fidem à Rege *Mohameto* militiæ & consiliis adhibitus fuit. At crescentem in dies perduellis *Ben Aphsuni* potentiam veritus, in oppidum, vulgò *Montesa*, quod ipse præfidiis vigiliisque munierat, secessit. Regnante verò *Abdelrahmano*, hujus nominis tertio, rebus interea compositis, *Cordubam* accitus est, ubi anno Egræ 313. decessit.

Mohamad Ben Adha Ben Abdallatiph Alhamdani inter Illiberitanos Arabas nobilissimus, adeo rei militaris scientia & sermonis enituit lepore, ut Regibus *Abdalla* & *Abdelrahmano* ejus filio in deliciis semper sit habitus.

Ahmad Ben Abilaglab ex illustri

E 2

Agle-

Aglebitarum familia, doctrinæ laude commendabilis, patrem habuit perpetuum *Siciliæ* Prætorem anno Egiræ 221. Ob nimiam arrogantiam omnibus despectui fuit. Varia tum solutâ, tum strictâ oratione conscripsit, quæ *RAZÆUS* in sua *Historia Hispana* uberius memorat.

Abdelkarimus Ben Abdelvahed Ben Moghith Viziri dignitatem apud Regem *Alhakemum* obtinuit. Plura bella gessit, hostes sæpius fudit, multas expugnavit urbes, quas inter *Faen*, *Huelva*, *Alcala*, *Cæsaraugusta* numerantur. Urbium *Faen*, *Cæsaraugustæ* ac *Tubellæ*, teste *ISA BEN AHMAD ALRAZÆO*, Præfectus fuit.

Heschamus Ben Abdelaziz Abu Kaled, vir longè omnium, qui in Hispania eruditione, ingenio & bellica virtute florere, excellentissimus extitit. Huic ex rebus actis auctisque *Magni* nomen inditum. A Rege *Mohameto* Urbi *Faeni* præfectus, complures expeditiones suscepit. Urbem *Ubedam* non modò restauravit & validissimis mœnibus cinxit, verùm etiam illius ditionem quàm longissimè protulit. Defuncto Rege *Mohameto*, *Almonderus* filius in ejus locum successus est feriâ 1. die 3. mensis *Rabii* prioris, anno Egiræ 273. Christi 886. Is dissimulato odio in *Heschamum* jam diù concepto, illum sibi regnandi socium adjunxit; inde locum injuriis quærens, in carcerem conjecit; nec multò post publicatis ejus bonis, capite plecti jussit, eodem nempe anno 273. ad vespertas feriæ 1. die 26. *Schevali*. Quàm autem *Cordubensibus* carus ille vixerit, luctu funeris indicatum. Quum autem *Almonderus* in prælio adversus *Ben Aphsun* perduellem acerrimum suscepto, propè oppidum *Huete* cecidisset, *Abdalla* ejus frater Rex salutatus est: qui ubi folio confedit, nulla interpositâ morâ, *Omarum* & *Ahmedum* *Heichami* filios in carcere asservatos, necique jam destinatos libertate donavit, amplissimis-

que Imperii honoribus cumulavit; alter enim urbis *Faenis* Præfectus, alter summus militiæ Dux creatus. Quæ quidem fusiùs memorat *ISA BEN AHMAD BEN MOHAMAD ALRAZÆUS*, *RAZÆI* *Historiæ Hispanæ* Scriptoris nepos, in *Annalibus*, quos *De Viris Hispaniarum Regum à secretis* conscripsit, unde hæc Scriptor noster excerpit: qui utrumque *RAZÆUM* non rarò laudat, cæterisque Historicis anteponit.

Tamam Ben Alcama Abu Galeb, Rege *Abdelrahmano* hujus nominis primo, in Hispaniam venit; ibique apud illum Viziri munere functus est. Eo duce *Toletum* urbs ad deditionem coacta. *Oscæ*, *Turiasoni*, *Dertosæ* præfuit, ubi senio confectus obiit. Carmen scripsit de *Tareki Ben Zaid* in Hispaniam ingressu, de Bellis ibi gestis atque de illius Regum & Præfectorum serie.

Mansur Ben Mohamad Ben Abi Abahlul variis legationibus ad Regem *Alhakemum* functus est; equitum etiam Præfectus constitutus. Illius eruditionem ac Poësis peritiam abundè celebrat *RAZÆUS*.

Obaidalla Ben Mohamad Ben Algamri Abi Abda ob singularem virtutem meruit ut *Abdalla* Rex filium natu majorem in disciplinam ei traderet. Exinde Regiæ urbis, tum *Classis* Præfectus, tandem Regi à secretis electus fuit. Plura bella feliciter gessit; atque extinctis belli civilis auctoribus, annum tertium & octogesimum excelsit in altissima tranquillitate.

Suar Ben Hamdun Alcaisi, vir fortissimus & maximè ambitiosus, anno Egiræ 276. imperitante *Abdalla*, Arabum & Christianorum agmine ad sex millia collecto, in *Granata* montes naturâ validè munitos sese recepit: ubi arce constructa, à præsidiis in ea collocatis Rex creatus est. Is varia Christianorum & Mahometanorum oppida, agros

agros, urbemque ferro & igne sic devastavit, ut Rex *Abdalla* ejus vires extimescens, *Giaedum Ben Abdelghaferum*, virum belli expertum, ad eum debellandum miserit. Quem *Suar* aggressus, ingenti clade superavit, interfectis septem hominum millibus. Itaque viribus & potentia auctus, brevi Arabas *Illiberitanos* & *Calatrabenses* suo subiecit imperio. His auditis, *Abdalla* Rex maximo comparato exercitu, victisque locorum difficultatibus, Granatæ montes obsedit: quo factum ut traditâ arce munitissimâ, atque coniectis in fugam conjuratis, *Suarum* captum interfecerit, labente nimirum anno Egiræ 277. Atque hîc observandum est, præsidia ab Arabibus conjuratis eâ tempestate in Granatæ montibus constituta, vernaculo sermone *Alborgela* البراجلة, idest *Sociorum propugnacula* dicta fuisse: quam vocem corrupto, ut moris est, sono, hodie Hispani *Alpujarras* efferunt.

Extincto *Suaro*, Arabes factiosi *Saidaum Ben Giudi*, natione *Syrum*; virum bellicosum, ducem sibi delegerunt, qui inito propè Granatam urbem prælio, captus, admoto oculis candente ferro, excæcatus est, ac triduo post morte affectus. Quamobrem in illius locum *Mohametus Ben Adha Abdallatiph Alhamdani*, gente *Persa* ac oppidi *Alhama*, vulgò *Aljama*, Princeps suffectus esse traditur: qui etiam à Rege *Abdelramano*, hujus nominis tertio, prælio superatus, multisque vulneribus acceptis, in fugam turpiter coniectus est. Quæ *RAZEUS* contigisse memorat anno Egiræ 311.

Solimanus Ben Anfus Ben Asbaga Meknafita, nobili genere natus, avum habuit *Emeritæ* Præfectum, quo mortuo, urbem illam, invito Rege *Abdalla*, in suam potestatem redegit: ubi Princeps factus, bellum Regi non semel intulit. At ab eo tandem superatus, ob-

tentâ veniâ, in ejus gratiam rediit; nec multò post honoribus auctus, Viziri dignitatem adeptus est. *Solimanus* tamen tanti beneficii immemor, satyras in Regem scripsit, illum *Afinum* appellans: quem Rex ad se vocatum pro singulis versibus aureorum mille solvere jussit, inquit: *Si plus asinum onerasses, plus solveres.*

Abdelrahmanus Ben Valid Ben Ganem, vir & honestis moribus & doctrinâ spectatissimus, *Mohameti* Regis à secretis fuit, *Cordubæ* præfuit, summus etiam militiæ Dux non semel electus. Ingeniosa carmina condidit, quorum specimen lectoribus noster hic Scriptor diligentissimus exhibet.

EGIRÆ SÆCULUM IV.

Abdelrahmanus, hujus nominis tertius, idemque Hispaniarum Rex è stirpe *Ommiaditarum* octavus, *Alnasserus Ledinalla* dictus, felicissimum ac longissimum præ ceteris tum Occidentis, tum Orientis Imperatoribus fortitus est Regnum; etenim, mortuo *Abdalla* Rege, avo paterno, *Cordubæ* Rex renunciatus anno Egiræ 300. Christi 912. feriâ quinta die I. mensis Rabii prioris, excessit è vita anno 350. die 3. *Ramadani*, postquam annos quinquaginta & menses ferè sex imperasset. Hic Arabum factiones & bella civilia, quibus universa Hispania jam diu ardebat, prudentia ac fortitudine penitus delevit extinxitque: adeo ut, eo Rege, Imperium justitia & pace quàm maximè floruerit; ac proinde Litteræ, quas ipse honoribus præmiisque fovebat & suo etiam exemplo promovebat, non parum ceperint incrementi.

In Regnum sic pacatum successit ejus filius *Alhakemus* hujus nominis secundus, *Almostanserus Billa* nuncupatus, qui fato functus est anno Egiræ 366. die 2. mensis Saphari, quum imperasset

set annos quindecim & menses quinque. Alhakemus, teste *ALRAZEO* & *EBN HAIANO*, omni scientiarum genere fuit excultissimus: ita ut summam in eo Juris peritiam, nec vulgarem eruditionem facillè agnosceres. Nullum unquam evolvit librum in quo doctas annotationes manu sua exaratas non reliquerit. Bonarum Artium in Hispania augendarum in primis studiosus, eruditos quosque viros ex Oriente summis propositis præmiis evocandos; Codices præterea omni doctrina refertos immensis pecuniæ largitionibus undique conquirendos curavit. Quorum tanta confluerat copia, ut, si Scriptoribus fides, Bibliotheca Regia illo ævo ad sexcenta voluminum millia excreverit: quæ non nisi quadraginta quatuor ingenti mole Catalogis recensebantur. Celeberrima Cordubensis Academia tanti Principis auspiciis condita, complura etiam Collegia studiorum causâ extracta, complures per universam Hispaniam Bibliothecæ conflata; nec pauci Scriptores, eodem Rege auctore, virorum doctrinâ & eruditione inter Hispanos excellentium facta litteris consignarunt.

Abdalla Abu Mohamad, Regis *Abdelrahmani Alnaseri Ledinalla* filius, litteris à pueritiâ operam dedit, in quibus haud parùm profecit; nam Legis ac Poëtices, quâ excelluit, peritiæ etiam Philosophiæ Astronomiæ studium adiunxit. Præterea *Historiam Imperatorum Abdasidarum* ad sua tempora perductam, perinde atque alia tum solutâ, tum strictâ oratione conscripsit, quorum meminit *RAZÆUS*, qui illum à Patre, utpote cujusdam seditionis auctorem, interfectum esse tradit.

Mohamad Ben Abdelmalek, *Abdelrahmani Alnaseri Ledinalla* filius, insignis fuit Poëta. Is duos Hispaniæ Reges dedit belli civilis tempore, quorum prior nuncupatur *Abdelrahmanus Al-*

mortadhi, alter *Abi Baker Hescham Almotad*, postremus *Ommiaditarum* Rex, qui anno Egiræ 364. natus, Regnum auspiciatus est anno 420. vel, ut aliis placuit, 418. Cæterum anno imperii sui tertio vix quidem expleto, Regnum abdicare coactus est.

Abdelazizæus, *Almonderi* filius, Regis *Abdelrahmani Alnaseri Ledinalla* nepos, cognomento *Ebn Alcarschia*, Rethor & Poëta non ignobilis extitit: cujus carmina referunt *ABULVALID ISMAEL HABIB*, ac *ABI OMARUS JOSEHP BEN HARUM ALRAMADI* in *Poëtarum Hispanorum Historia*.

Abdalla Ben Abdelaziz Ben Mohamad ex Regia *Ommiaditarum* stirpe, apud *Heschamum* Regem *Almoaidum* consilio & auctoritate maximè valuit, à quo *Toletanæ* urbi præficitur, indeque præsidiorum limitaneorum Præses ac Propugnator deligitur. Hunc *Almansor Mohamad Ben Abi Amer*, summus Regiæ Aulæ Præfectus, socium in Gallaciæ expeditione sibi adiunxit. Anno verò Egiræ 371. lectis *Toletanorum* equitum viribus, urbem *Zamoram* circumfedit: quam tandem vi cepit, centumque oppida & nomine & civium numero celebratissima evertit; atque inde Captivorum è Christianis quatuor millia *Cordubam* victor deduxit.

Edris Ben Iahia Abu Raphe Ben Hamud, *Malacæ* Rex, *Alali العالی* dictus, eruditione clarus & mirâ in subditos pietate parens extitit: adeo ut exules in patriam restitutos honoribus cæterisque civium privilegiis donaverit, pauperibusque nummos aureos 500. singulis feriæ VI. diebus erogare sit solitus. Vectigalia Regia non modò diminuit, sed suis etiam inopiæ tempore condonavit: Princeps ita justitiæ tenax, ut quum jus diceret, Legis Doctores semper adessent, veniâ illis admonendi concessa, siquid ab ipso minùs rectè pronunciatum.

Gebur

v. vide Dory, Recherches. 1.º. ch. p. 269

Gehur Ben Mohamad Ben Obaidalla Abulhazemus extinctâ penitus Regum *Ommiaditarum* familiâ, à Cordubensi Senatu Princeps Maximus eligitur. Eo ille consilio & ratione rempublicam administravit, ut Arabas rebelles præliis fregerit domueritque; nimiam quoque militum licentiam compescuerit; Regios prætereà redditus, constitutis pluribus teloniis, ubi Vectigalia exigerentur, quàm maximè auxerit. Hujusmodi autem Vectigalium Curatores, seu Decimarum Exactores Arabicè *Almoxariffazka*, dicti المشاريذى الزكاء: unde Hispani nomen *Almoxarifazgo*, quod pecuniæ Regi persolvendæ Exactoris munus designat, sicut Regionis *Alxarafe* Tributum apud Arabes *Malalmoxarafa* appellari placuit. Itaque *Gehur* omnibus carus & observandus Cordubæ decessit anno Egræ 435. Christi 1043. die 6. mensis Moharami.

Mohamad Ben Ismail Ben Abad Allakamita Abulcassemus, patriâ *Hispanensis*, origine *Emessenus*, vir divitiis affluens & Poëtica facultate præditus, Hispaniarum Rex per ea Arabicæ Conjuratiōnis tempora à Cordubensibus creatus est: qui morti proximus in solio collocavit *Abu Amru Obad*, aliàs *Almotadhedum Billa*. Is autem patri multum dissimilis, præliis & voluptatibus unice deditus, omnium in se invidiam propter crudelitatem & innumera vitia concitavit; tamen nulli Principum sive corporis elegantia, sive fortitudine atque eloquentiâ fuerit secundus. Multis etiam victoriis nominis famam ad posteros propagavit; maximisque Regibus potuisset exæquari, nisi subditis parum consulisset. Eum Concubinas 500. habuisse, & virgines 800. corrupisse Hispani perhibent Scriptores; adduntque prætereà Principem immanissimum in deliciis magis habuisse pinacothecam capitum Regum à se inter-

fectorum, quàm pretiosorum lapidum. Cordubæ diem obiit anno Egræ 461. acerbissimo, quem ex immatura morte filia suæ *Athira* dictæ cepit, mœrore confectus.

Eodem quidem anno successit in illius locum *Mohamad* filius, *Almotemedus Alalla* nuncupatus, qui & *Albhapherus* & *Almuiedus* interdum dicitur, annos viginti novem natus. Hic patris crudelissimi vestigiis minimè insistent, summâ sapientiâ ac justitiâ Regnum administravit. Ob eximias etiam virtutes subjectis adeo carus, ut omnes maximum ex ejus interitu dolorem luctumque ceperint; sua tamen digno Principi non defuere vitia, quæ postea & ipsius regno & ipsi quidem exitio fuere. Ferunt enim eum in venerem effusum ac vino prætereà & otio in primis indulgisse, aliis Regni curâ permiffâ. Itaque *Alphonfi* Regis crescentem in dies potentiam veritus, *Josephum Ben Tashphin*, tunc temporis Africæ Regem, in auxilium vocavit. Is postquam ingenti cum classe ad Hispaniam appulerat, anno videlicet Egræ 479. junctis ibi Arabum Hispanorum viribus, prælio *Alphonsum Castellæ* Regem superavit apud locum quemdam, nomine *Zalaca* زلاقة, *Roderico Tolentino Zalla*, non procul ab urbe *Badajoz* situm. Partâ verò victoriâ, de Hispano Regno sibi vindicando cogitavit. Quare *Mohamad*, abdicato per vim Imperio die 21. Rabi anno Egræ 484. tribus post annis in oppido *Agmat* اغمات (quod *Leo Africanus Agmetum* vocitat, miliaribus plus minus viginti quatuor Marocho distans) miserimè periit. Fuit ille in dicendo eloquentissimus, & in scribendis carminibus suavis, ingeniosus, mirificè promptus: quod eorum nonnulla, quæ in nostro Codice occurrunt, satis superque demonstrant.

Filios VII. reliquit, non quidem Regni sibi adempti, sed virtutis doctrinæque hæredes, *Mohametum* videlicet *Obaidalla Alraschideum*; *Abu Bakerum*; *Abdalla Almotadeum Alphatehum Abu Nasser Almamuneum*; *Abukhaledum Iazid Alradheum*; *Abu Amru Obad Serageldaulatum*; *Abu Soliman Alrabieum Tageldaulatum*, & *Abu Haschemum Almali Zaineldaulatum*: quorum primus, præter morum integritatem ingeniumque mite, Poëticâ, Musicâ & aliis disciplinis erat ornatus. Hispalis Quæstor à patre delectus, judicia summa cum fide & prudentia exercuit. Senex demum septuagenarius in oppido *Henda* in Mauritania anno *Egiræ* 530. postquam filios quadraginta septem succiperat, vitæ finem implevit.

Abulkaledus autem, *Iazid Alradheus* nuncupatus, à patre Præfectus *Algezira* constitutus est: ubi Regem *Atricæ Josephum Ben Taschphin* cum Classe excepit. Inde ad urbem *Rondam* se contulit, ibique à *Caruro Lamrunio* exercitus Duce infidiis interfectus est anno *Egiræ* 484. Hunc, si Scripto-ribus Hispanis fides adhibenda, Philosophicis disciplinis, Jurisprudentiâ, Antiquitatum Arabicarum peritiâ, atque arte Poëticâ suos fratres longè superasse pronuntiaveris.

Mohamad Ben Man Ben Somadeh ex Altigibitarum familia, *Abu Iahia, Almotesemus Billa* & *Aluatekus Billa* nuncupatus, Cæsaragustæ natus est. Ibi ejus pater Præturam gessit, uti & *Oscæ* Consulatam Avus, qui, exortâ Arabum in Hispania seditione, Valentiam ad *Abilhasenum Abdelaziz Ben Abi Amer*, illius eâ tempestate Regem, se recepit, cui nec multò post filiam in matrimonium dedit. Itaque *Mohamad Ben Man*, extincto avo paterno, patri jam *Almeriæ* Regi, adhuc vivo successus est, annum XVIII. agens, anno scilicet

Egiræ 444. Ad folium evectus, primum *Moezaldaulat* nuncupari se voluit, mox *Almotesimi* ac *Aluateki Billa*: quæ nomina Calipharum more sibi vindicavit. Ingenio miti & magnifico in primis fuit præditus perinde ac justitiâ atque amore in litteras insignis. Extant illius in hocce Codice complura carmina, quibus de Poëseos principatu ipsum inter & *Almotemedum* *Cordubæ* Regem summis viribus certatum est. Hic *Josepho Ben Taschphin* in multis præliis comitem se præbuit, maximè in obsidione *Arcis*, cui nomen *Albet*, in ditione *Lorca*, quam Christiani collectis ingentibus copiis occupaverant. Postremo cum *Almorabethin*, id est, Confœderari, quos Hispani *Almoravides* appellant, urbem *Almeriam* longâ premerent obsidione, præ dolore interiit anno *Egiræ* 484. die 4. Rabii posterioris, quum regnasset annos quadraginta, relictis duobus filiis, *Obaidalla Moezaldaulat Abu Maruan*, & *Raphildaulat*.

Eorum prior, teste *ABU AMER ALSALAMITA*, docto Hispalensi Scriptore, legatus à patre ad *Josephum Ben Taschphin* Regem *Granatam* mittitur: ubi in arctissimum carcerem inclusus, rem patri per litteras renunciavit: cujus tandem ope atque arte in libertatem assertus, *Almeriæ* Rex post *Almotesemi* patris obitum salutatus est. Quum autem *Almoravidas* armis potentes & victoriis elatos extimesceret, urbe relicta, cum omnibus, mari trajecto, in *Africam* fugit, anno videlicet 484. die 23. *Schabani*; inde in urbem *Beja* ad Regem *Almansorem Ben Alnas Ben Hamad Alsanhageum* se contulit, ubi litterarum studio omnino deditus, multa condidit carmina.

De altero verò *Historiæ Hispanæ* Scriptores, puta *ABU AMRU OTHMAN Cordubensis*, *ABA ZAKARIA Cæsaraugustæ*

ranus, & supra laudatus *ABU AMER* referunt, illum in urbe *Tremisena* sedem fixisse, & Poëtica facultate mirum in modum excelluisse ad annum usque Egirianum 539. quo ibidem decessit.

Abu Mohamad Omarus Ben Mohamad Ben Moslama Altegibi, vulgò *Ebn Alaphthas*, cognomento *Almetuakelus*, Rex urbis *Badajoz*, tum bonis artibus, tum opibus & felicitate apud Historicos inclytus memoratur. Sævitiâ summa humanitate, ac mirâ comitate simulabat: adeo ut nemo tam humilis esset, cui non ad eum aditus pateret. *Baeza* Prætor à patre creatus, rempublicam præclare gessit & civium discordias brevi sedavit. Toletum ad tempus præficitur; mox, defuncto fratre *Iahia*, Regnum adeptus est. In prælio *Zalacensi* adversus Alphonsum Regem commisso, *Josepho Ben Taschphin* Imperatore, animi fortitudinem & rei militaris scientiam præ cæteris Regibus exhibuit. Insigni partâ victoriâ, *Ioseph Ben Taschphin* cum de reditu in Africam cogitaret, *Sirinum Abu Baker* ex Almoraviditarum Ducibus unum, virum subdolum & Imperii cupidum, in Hispania Legatum reliquit. Is arcessitis clam copiis, *Hispalim* & urbem *Badajoz* post diurnam obsidionem in suam potestatem redegit: inde captum *Almetuakelum* Regem anno Egiræ 487. Christi 1094. feria 7. die 7. mensis Saphari in carcerem conjecit, flagrisque cæsum, cum filiis *Alphadelo* & *Abbaso*, uno ab urbe *Badajoz* milliari gladio interfici iussit. Tragicam hujusmodi necem summi Poëtæ flebili musâ cecinere: in iis *EBN ABDUN*, cujus elegantissimum Poëma omnium manibus teritur. Extant quoque non inepta carmina in nostro Codice relata, quæ *ALMETUAKELUS*, quum in vinculis esset, de calamitate sua conscripsit.

Regiæ hujus Familiæ, quam vocant Arabes *Beni Alaphthas*, originem altiùs

Tom. II.

repetens simulque causam *Ben Tasphini* adventûs in Hispaniam referens Scriptor diligentissimus *BEN HAIAN*, hæc tradit: „ *Abu Baker Abdalla*, vulgò *Ben Alaphthas*, *Mekanassæ* in Mauritania natus, „ genere & eruditione clarus, quippe „ qui Historiam universalem ab ipso „ conscriptam hoc titulo, *Rerum Memoria*, voluminibus quinquaginta complexus est, Hispaniam venit, in urbe „ *Badajoz* regnante *Saburo*, vel *Sapore*, „ *Almostanferi* Regis Egypti olim liberto: apud quem tantâ valuit gratiâ & „ auctoritate, ut brevi opibus & viribus auctus, rerum summâ potitus sit: „ Vir fanè, dum vixit, felicissimus, qui „ non tam fortunæ alumnus dici potuit, „ quàm partus. Rex pronuntiatus, *Almansoris* nomen sibi assumpsit. Morti demum proximus, *Mohamedo* filio, qui *Almozpherus* nuncupatus est, „ Regnum obtulit. Is duos reliquit filios Regni, non verò felicitatis successores, *Iahia* videlicet *Almansor*, „ atque *Almetuakelum* dictos; ille siquidem ob discordias ipsum inter & „ fratrem exortas Regnum maximè turbulentum sortitus est, in hoc nimirum sub vitæ finem à se discordante „ fortunâ.

Ad *Josephum Ben Tasphinum* quod attinet, hæc addit: „ *Alphonsum*, expugnata *Toleti* urbe, victoriâ elatus, multa miscere cœpit, & majora concupiscere. *Abulvalid Albageus*, ea tempestate Pontifex, veritus ne crescentis in dies Imperii Christiani mole *Mahometana* Religio obrueretur, consilio „ convocato, de summa rerum deliberare constituit. Itaque bello sacro indicto, litteras ad *Josephum Ben Taschphin* Africæ Regem misit, ut Hispaniæ laboranti periclitantique suppetias ferret; simulque *Zagutum Ben Mohamad*, *Malacæ* Regem, verbis Senatus *Cordubensis* rogavit, ut *Josepho*

F

„ Ben

„ *Ben Tascphin* cum exercitu auxiliario
 „ ad Hispaniam aditum patefaceret, fa-
 „ voremque omnem præstaret. Id *Zagu-*
 „ *tus* per ea suspecta tempora sibi me-
 „ tuens, abnuvit. Quapropter à Pontifi-
 „ ce in Senatu crimine prodicionis accu-
 „ satus, quòd societatem cum Rege Al-
 „ phonso ad Mahometanos opprimen-
 „ dos sanxisset, capitis damnatus est. In-
 „ ter hæc Josephus, ingenti compara-
 „ to exercitu, in Hispaniam trajecit: cui
 „ occurrunt cum peditum equitumque
 „ copiis Cordubæ, Granatæ, Badajoz,
 „ & Hispalis Reges. Positis prope ur-
 „ bem *Badajoz* castris, obvius illis fit
 „ Rex *Alphonsus* in loco *Zalaca* dicto,
 „ ubi magnis utrinque animis pugna-
 „ tum est. Victis tandem Christianis,
 „ Alphonsus fugiens, à suis, ut creditur,
 „ ne in hostis potestatem veniret, in-
 „ terfectus est. Hæc autem contigisse
 fertur anno Egiræ 479. Christi 1086.
 feriâ 7. die 6. mensis Ragebi. De hac
 feriâ, quam præsci Arabes *Aruba* dixere,
 extat versus Poëtæ Hispalensis *BEN GIAM-*
HUR: *An ignorant Christiani pugnam*
olim editam, ipsis infaustam, Arabibus
verò faustam extitisse? لم تعلم العجم ان
جاءت مصممة يوم العرودة ان لليوم للعرب
Abdelmalekus Ben Hozail Ben Ra-
zin *Gesamaldaulat*, virtute multò ma-
 „ gis quàm genere conspicuus, Minervæ
 „ & Martis alumnus non immeritò appel-
 „ landus; Poëta enim fuit insignis, miles
 „ etiam exercitatissimus, qui à cæteris mi-
 „ litibus, quos non imperio sed auctori-
 „ tate & amore regebat, nec cibo, nec
 „ vestitu, sive cultu distingui voluit. De-
 „ functo patre, Principatum urbis *S. Ma-*
 „ *ria* cum territorio amplissimo fera-
 „ cissimo, Arabibus *Sahlat* *هلا*. Lati-
 „ nis *Campus*, quod superiora, & infe-
 „ riora Cordubæ confinia interjacet, ju-
 „ re hæreditario obtinuit. Ut Regni gu-
 „ bernacula suscepit, ditionem suam præ-
 „ fidiis munivit, novis ædificiis extructis

amplificavit ornavitque, necnon opi-
 bus mirum in modum auxit. His aliisque
 meritis clarus, ut & rebus domi mili-
 tiæque gestis inclytus, diem obiit anno
 Egiræ 496. Huic in Regnum successit
 filius *Abdelmalekus*; inde ejus frater *Ia-*
hia, à quo non sine *Josephi Ben Tascphin*
 tyranni operâ hæc Dynastia deleta fuit:
 cujus quidem Principem ferunt fuisse
Abu Meruan Abu Mohamad Hozail Ben
Meruan, qui, dum res Hispanæ bellis
 intestinis & factionibus exagitatae gravi-
 ter laborabant, quovis rapinarum & la-
 trociniorum genere grassatus est: adeo
 ut opibus viribusque auctior, anno Egiræ
 401. Regis nomen sibi arrogaverit. Ta-
 lis enimverò per id temporis erat univer-
 sâ Hispaniæ conditio, quæ quàm longè
 latèque patebat, non ad unius nutum
 ut antea regeretur, sed plurium impe-
 riis obnoxia, miserè dilcerperetur.

Mohamad Ben Ahmad Ben Isac
Althaber Alcaisi Abu Abdelrahman,
Tadmiri nobili familia natus, variæ for-
 tunæ vir extitit, eam quandiu prof-
 peram sensit, minimè insolens; quan-
 diu verò adversam, longè fortissimus.
 Litterarum haud rudem fuisse apparet,
 quum multa & solutâ & strictâ oratio-
 ne scripserit, quæ *ABILHASENUS BEN*
BESAM in *Tadmiri* Annalibus, *Marga-*
rita inscriptis, non indiligenti labore
 congeffit. Ejus meminere in Hispaniæ
 Chronicis *ABU BAKER MOHAMAD BEN*
MAZIN, *ABILCASSEMUS BEN HABAISCH*,
ABILVALID BEN MAICAL, *ABU BAKER*
BEN ABI SAKRA, *ABULCASSEMUS BEN*
PASQUAL, *ABU ABDALLA MOHAMAD BEN*
ABDELAZIZ Setabensis, *GARIBAI*, & alii
 ex Arabum Scriptoribus; rerum tamen
 seriem quàm altissimè repetens *BEN*
HAIANUS, Scriptor noster, sic enarrat.
 „ *Mohamad Ben Ahmad*, vulgò *Ben Al-*
 „ *thaber*, qui magnam reliquit sui fa-
 „ mam virtute magis quàm fecilitate
 „ partam, miles apud *Scalabaum* Alme-
 riæ

ria & Murcia Regem stipendia meruit; inde perspectâ ejus fortitudine & prudentiâ ab eodem Murcia præficatur. *Scalabai* Regis fortunâ dilabente, *Abu Bakerus Ben Amar* illi infensus & imperii cupidus, oblatâ sibi occasione, *Ben Althaherum*, Ducem fortissimum, ultionis ambitionisque socium sibi asciscit. Viribus tamen adhuc impar, non tantum *Mohameti Ben Obad* Hispalis Regis copias auxiliares obtinuit; verum etiam *Barcinonem* contendit ad filium *Raimundi* jam Principem, quicum foedus iniit numeratis aureorum decem millibus, datisque prætereâ utrinque obsidibus. Itaque *Barcinonis* Princeps, comparato sibi exercitu ad Murcia obsidionem properat, qua solutâ & Fœderatis victis, *Barcinonem* revertitur. *Ben Obad* verò in urbem *Segura* شقورة secessit, ut ibi vires reciperet; mox ad urbem *Faen* cum exercitu perrexit. *Abu Bakerus Ben Amar*, illius adventus famâ perlatâ, ad fluvium *Bolion*, Arabibus *Vadi*, vel *Guadi Bolion* وادي بلون accessit; exaratisque litteris foedus cum ipso renovavit.

Igitur *Mohametus Ben Obad*, quum *Ben Althaherum* proditorem sibi finxisset, (solent enim Reges casus adversos hominibus tribuere, secundos fortunæ suæ) eum in vincula publica conjecit, tandemque exilio multatum, in castellum vulgò *Montagudo* منت افوط relegavit: unde, interpositâ *Abi Bakeri Ben Abdelaziz* Regis Valentia auctoritate exemptus, Valentiam se recepit. Anno Egiræ 474. *Abu Bakerus Ben Amar* validissimo equitum Cordubensium peditumque Hispalensium agmine instructus, iterum *Murciam* obsidione premit, missis huc & illuc ducibus, qui Murcianis, licet acerrimè resistantibus, commeatu intercluso, occupatâ prius arce

Tom. II.

Mula مولا, urbem ad deditionem compulere. Anno denique Egiræ 487. Christi 1094. quum Imperator *Alphonfus*, maximo adducto exercitu, ad urbem *Valentiam* castra posuisset, laudatus *Ben Althaherum* annis & virtutibus plenus decessit. Ferunt *Valentinos* post toleratam per dies aliquot obsidionem, urbem Imperatori tradidisse his nempe conditionibus: ut in primis populi vita, & libertas unâ cum bonis fervarentur; deinde ut Prætor *Abi Ahmedus Ben Giaphar Ben Hagiaph Almoapheraus* neque fortunis, neque dignitate ullo pacto deturbandus esset. Annuit tunc Imperator; sed anno vix exacto, *Abi Ahmedum* tota cum familia in carcerem inclusit, verbera & mortem, ni pecuniam publicam traderet, minatus. Quum autem id frustra tentasset, ad flammam cum uxore & filiis damnavit; quibus tamen *Alphonfus*, unanimi Christianorum & Mohametanorum deprecatione motus, pepercit.

Prætereâ *Valentia* urbs secundo in Christianorum potestatem venit, duce *Jacobo* Barcinonis Rege, qui illam obsedit anno Egiræ 635. Christi 1237. feriâ V. die VII. mensis Ramadani usque ad feriam 3. die 17. Saphari anni proximi sequentis: qua quidem die *Abu Giomaiel Zaian Ben Madaphe Alkharzami* Jacobo Regi se dedidisse fertur eâ conditione, ut videlicet obsessi omnes suas facultates intra viginti dies quò liberet, transferre possent. His ita constitutis, alii navi urbem *Deniam*, alii ad alia loca equo vecti ab urbe ad dictam diem discesserunt.

Mohamad Ben Rosc Abulabbas, Murcia natus, summo genere, omnium suæ ætatis formâ præstantissimus, adhuc puer *Cordubam* studiorum causâ profectus est: ubi compluribus discipli-

F 2

njs

nis imbutus, magnum se fore virum jam inde spem fecit. Namque Jurisconsultus fuit summus & maximè disertus. Vir ad omnes res aptus consilii-que plenus semper habitus. A Rege *Abulgaischo Mogiahedo Ben Abdalla Alamero* Majoricæ Præfectus deligitur. Ibi civium res illius auctoritate & consilio bene prosperè-que gerebantur. Multos enim liberalitate, plures etiam patrocinio sibi devinxit. Quo factum est, ut omnes ab eo non solum plurima sperarent, sed etiam timerent. Sic *Mohamad Ben Rosc* virtutibus memorabilis, nulli non carus, annos circiter quadraginta natus, diem obiit supremum anno Egiræ 440.

Abu Abdalla Mohamad Ben Meruan Ben Abdelaziz, patriâ *Cordubensis*, domicilio *Hispalensis*, doctrinâ & prudentiâ in rebus gerendis clarus: quæ sanè virtutes tot illi fortunas honores-que, etiam supra spem ac ætatem, pepererunt, ut eas multi inviderent, plures concupiscerent. *Valentia* Prætor bis creatus est, Regibus *Almansore Abdelaziz Ben Abdelrahman Ben Abi Amer*, & *Almochphero Abdelmaleko* ejus filio: quem ubi gener ejus *Almamunus Iahia Ben Dilnun* Toleti Rex, viribus sibi imparem animadvertit, è Valentino folio deturbavit anno Egiræ 457. quo etiam tempore *Abu Abdalla* vitam finivit.

Abu Bakerus Mohamad Ben Amar Duluazartin, gente *Hispanus*, humili genere natus in oppido *Schanabos* شنابوس in ditione urbis *Silvi*, شلب vel *Silvis*, & forsan *Silves*, cujus meminit Geographus *Nubiensis Part. I. Clim. IV. pag. 156*. Poëtica facultate, quam probè callebat, sibi aditum ad summos honores aperuit; fecitque nominis ejus claritas, ut quem rebus omnibus egentem Hispania despexerat, paulo post quasi Regem admirata sit & verita. Imperii

cupidus *Almotamedum Mohamad Ben Obad*, *Hispalis* ea tempestate Regem & magni nominis Poëtam, adiit, apud quem maximam sibi gratiam conciliavit, cum Poëtico certamine, tum multis prudentiæ suæ periculis. Nam *Almotamedus* in expeditione quam adversus urbem *Silves* parabat, illum sibi socium assumpsit; inde *Hispalim* redux à consiliis elegit, atque honoribus cumulavit. Legatus postea ad *Gallaciæ* Regem *Alphonsum* mittitur; tum urbi *Silves* suo ductu atque consilio expugnata præficitur. Huic verò id accidit quod plurimis mortalibus, ut in prospera quàm in adversa fortuna inconsideratiùs se gesserit; suâ enim sorte minimè contentus, Regi amicitiam & honores subito renunciavit.

Itaque *Abu Bakerus* Regiam dignitatem affectans, *Murciam* ad Regem *Scalabeum*, cujus & collega & Regni successor futurus sibi videbatur, se contulit, à quo humanissimè exceptus, vectigalium procurationi præficitur. Nec diu Regem, quâ flagrabat regnandi cupido, latuit. Quapropter exilio multatus, occultiores insidias, quas simulatione officii moliebatur, bello indicto prodidit. Bis sicut supra dictum est, *Murciam* fame multoque milite pressit. Quemadmodum ergo ipse apud se turbulentus, sic aliis semper infensus fuit: ut nunquam pacatus vixerit. Postremò illum *Almotamedus* Rex, quem modò amicum, modò inimicum sibi esse studebat, in urbe *Segurâ* in vincula conjecit; indeque *Hispalim* perductum, capite plecti iussit, anno scilicet Egiræ 477. Christi 1084. feriâ 6. die 6. mensis *Ragebi*.

Hunc Poëtam excellentissimum, Ducem eximium, virumque ingenio & arte præ cæteris insignem gravissimi Historici, *ABULTHAHERUS* videlicet *Cæsar augustanus*, *EBN ALCASSEMUS Silvien-*
sis,

sis, *EBN BESAMEUS Cordubensis* & alii summis laudibus extulere. Scripsit autem plurima simulque ingeniosa Carmina, quorum non pauca refert in nostro Codice *EBN ALABARÆUS* à pag. 93. ad pag. 103.

Abu Mahamad Ben Hud Algeziami Dulvazratin, ex Aragoniæ Regibus, *Casaraugustæ* natus, humanioribus litteris apprimè fuit eruditus. Rebus autem ibi afflictis, de mutanda sede cogitavit: quapropter ad *Almetuakelum Omarum Ben Mohamad Ben Alaphras*, *Olyssiponis* per ea tempora Regem, se contulit, ubi Præfectus urbis constituitur; sed ad necem conquisitus, pluris vitam, quàm imperium, pacem quàm honores faciens, *Toletum* commigravit. Ea in urbe procul à negotiis, litterarum studio totum se dedit. Illius multa satis carmina in nostro Codice occurrunt.

Abu Isa Ben Lebun Dulvazratin, ex Regis *Iahia Ben Dilnun* domesticis atque intimis familiaribus unus, Præturam *Sagunti*, vulgò *Morviedro*, Arabibus *Murbeter* *مرديطر* obtinuit. Mox illam *Abi Meruano Abdelmalkeo Ben Razin*, urbis *S. Mariæ* quæ *Orientis* dicitur, cedens, *Hispalim* petiit, ubi diem obiisse memoratur. Tres habuit fratres, *Abu Mohamedum Abdalla* urbis, vulgò *Lorca*, Prætozem; *Aba Vahebum* Regiæ *Valentiæ* aulæ Præfectum; & *Aba Schageum*, *Ubedæ* Ducem, quorum vitam ipse versibus persequutus est.

Abu Amerus Ben Alpharagius Dulvazratin, vir non minùs generis splendore quàm doctrinæ laude spectatissimus, *Toleti* Regibus, quibus jam dudum fuit majores & amicitia, & usu conjuncti erant, in amore ac deliciis fuit, *Conchensem* Præturam bis est assequutus, variis etiam functus legationibus. Claruisse videtur quinto ineunte *Egira* seculo.

Abulhassenus Ben Elisa Dulvazra-

tin, Poëtices studio & consulari dignitate nobilis, primùm *Mohamedo Ben Lebun* Regi *Lorca* fuit à secretis; eo deinde mortuo, Regni successor. Prælio *Zalakenfi* adversùs *Alphonsum* Regem commisso interfuit, summam rei militaris peritiam, prudentiam, animi fortitudinem præ se ferens. Anno *Egira* 483. iterum Imperatore *Josepho Ben Taschphin*, unâ, cum *Motamedo Ben Obad* *Hispalis* Rege arcem, nomine *Elibat* *البيط*, duodecimo ab urbe *Lorca* lapide distantem obsedit, eripuitque Christianis, *Alphonso* Rege turpiter fugato.

Harizus Ben Hakem Ben Akascha, & animi magnitudine & virtute bellica floruit, nulli sanè secundus. Interfecto *Abilvalido Ben Gehur* *Cordubæ* Rege, cujus *Harizus* partes tempore belli civilis sequutus erat, inter alios deprehensus, in carcerem conjicitur. Inde captâ fugâ, ad *Almamunum Ben Dilnun* Regem se recepit, quo bellum hortante, collectis copiis, *Cordubam* invasit; Regem *Abadum Almotamedi Obadita* filium occidit, ejusque caput fixum gestari jussit in pilo, atque *Hispalim* ad *Almamunum* deferri. Is *Cordubam* statim contendit, ubi post menses sex anni videlicet *Egira* 469. diem obiit. Suffecto in illius locum filio *Iahia*, cum hic per ætatem necdum maturus regno esset, summæ rerum tutoris nomine præfuit *Harizus*, qui ubi Regem *Almotamedum* ultionis causâ advenisse intellexit, timore perculsus, urbe relicta, fugæ se dedit. At *Almotamedus* equo citato illum insequutus, lanceâ perfodit; indeque corpus simul cum cane ad ignominiam cruci affligi jussit, *Cordubensibus* conspiciendum, feris & volucris lacerandum. Filium *Abmedum* nomine reliquit, virum doctrinâ & in rebus gerendis prudentiâ præditum, quem *Iahia*, *Almamuni* filius, meritorum *Harizi*
ejus

ejus patris haud immemor, *Calatraba* præfecit. Verùm *Almotamedus* Rex hunc etiam inultum ægrè ferens, eum in oppido *Mestasa* *مستاسا* fortè *Montesa*, interfici curavit; idque contigisse proditur anno *Egiræ* 480.

Abu Obaid Abdalla Ben Abdelaziz Cordubensis. Hic acceptam à patre gloriam multis auxit virtutibus; fuit enim tum rei militaris peritus, tum Poëta insignis. Multa ejus sunt præclare gesta, multa ingeniosa carmina, quorum specimen occurrit in nostro Codice. Regno pulsus *Mohamedum Ben Man Almeriæ* Regem adiit, apud quem summo in honore fuit. Plura bella felici Marte gessit; majora etiam fortitudinis edidisset exempla, si fortuna ei constantius adfuisset. Pari se virtute præbuit, quum jussu Regis *Almotamedi* bello persequeretur eos, qui defecerant, Regiam sibi dignitatem arrogantes. Illius pater, cui nomen *Abdelaziz Albekri*, Princeps fuit, teste *EBN HAIANO*, *Huelvæ* & intulæ *Saltes*, (de qua consule Geographum Nubiensem pag. 155.) Illo duce, *Almotamedus* urbem *Niebla*, quam *Ebn Iahia* tenebat, in suam potestatem redegit. Ejusdem consilio & operâ *Almotamedi* filius, *Abadus* nuncupatus, *Cordubæ* constituitur Rex. *Hispalis* obsidione liberatur. *Mohamad Ben Abdalla*, Carmonis Dux, bello superatur. Illius obitum Scriptor *ALPHATEHUS BEN ABDALLA* refert ad annum *Egiræ* 456. ejus verò filii *Abu Obaid* ad annum 487.

Abu Abdelmalek Ben Meruan Ben Abdelrahman Alnaseri, Hispaniarum Regis pronepos, Poëta celeberrimus fuit, quippe qui plura condidit carmina egregia, quorum non pauca exhibet noster hic Codex. Is, ut Scriptores referunt, à puero simul cum puella quadam, quam sibi pater ad voluptatem emerat, educatus, amore cum ætate pari-

ter crescente, illam adeo insanè jam adultus deperire cœpit, ut impotens animi ac cæco quasi furore percitus, omne satiandæ libidini tempus opportunum exquireret: quod malè fausta fors nimio citiùs obtulit. Patrem enim in lecto cum puella cubantem nactus, eum, subito irruens impetu, nec opinum trucidavit, atque illa sic tandem potitus est. Quamobrem in carcerem contruditur, ubi sceleris pœnam XVI. annorum spatium luit. Inde emissus totidem annos vixit. *Cordubæ* tandem obiisse traditur anno *Egiræ* 400.

Alcasenus Ben Abraham Ben Edris Alhasni, Regia *Alhasnitarum* stirpe ortus, *Cordubam* incoluit, ubi Rethoricâ & Poëtica facultate mirum in modum excelluit. Bellum Civile Cordubense verbis non infelici vena persecutus est: cujus Historici carminis partem potiorrem deperiisse dolent, inter Scriptores Hispanos *BEN HAIANUS* & *ALHOMAI-DEUS*.

Ahmad Ben Mohamad Ben Abha Alhemdani, vulgò *Ben Alschomor*, origine *Perfa*, patriâ *Illiberitanus*, politioribus litteris maximè excultus, adeoque elegans & disertus. Iis ergo aliisque virtutibus sibi aditum ad amplissimos honores in Cordubensi Aula patefecit. Etenim *Abdelrahmanus Alnaserus*, tunc temporis Hispaniarum Rex, cui semper in deliciis fuit, illum à consiliis sibi elegit, Castellique *Alhama* in *Illiberis* ditione Præfectum constituit.

Lebi Ben Obaidalla Ben Omiah, vulgò *Ebn Alschaliat*, genere *Cordubensis*, litterarum studio pernobilis. Ejus laudes *EBN ABILHASAIN*, Poëta *Cordubensis* in librum congeffit quem *Similitudines* inscripsit. Hunc etiam memorat *EBN HAIANUS*, ejus patris res gestas, referens in *Hispania Annalibus*, ubi hæc prodit: „ *Obaidalla*, vir factiosus & im-

„ perii cupidus, ingenti ad bellum con-

„ citâ

„ citâ multitudine ab Imperatore *Ab-*
 „ *dalla Ben Mohamad Ommiadita* de-
 „ fecit. Hinc consilium à viribus petit,
 „ hinc sceleri scelus addit. Itaque inito
 „ fœdere cum *Omaro Ben Haphsuno*
 „ ejusdem ingenii viro sibi que affinitate
 „ conjuncto, bellum Imperatori indixit,
 „ quem si nunquam superavit, haud
 „ parum certè afflixit. Ille in præcipuis su-
 „ perioribus urbis *Jaen* locis, quæ Arabes
 „ corruptè vocitant *Sumenter* شمنتار,
 „ id est in summo monte, occupatis, iis-
 „ que præterea validissimis præfidiis mu-
 „ nitis, urbem *Cazlona* قسطلونه, alia-
 „ que oppida adjacentia in suam rede-
 „ git potestatem. Quo factum est, ut
 „ omnia ibi tanquam imperii arbiter gu-
 „ bernaret, omnesque ei parerent. Nec
 „ pauca ubique cum ad militiam, tum
 „ ad publica commoda extruxit ædificia,
 „ quæ laudati Scriptoris ætate adhuc ex-
 „ tabant. Fortunâ tandem, ut solet, al-
 „ ternante, deserto Principatu in ur-
 „ bem *Huescar* ad *Ebn Haphsun* se re-
 „ cepit. Quum autem *Abdelrahmanus*,
 „ Mohamedi filius, ad folium esset eve-
 „ ctus, *Obaidalla* potentissimi Imperato-
 „ ris viribus resistere se non posse arbitra-
 „ tus, in illius gratiam redire curavit.
 „ Quare rebus compositis, Imperator
 „ urbis *Jaen* Præturam ab ipso expeti-
 „ tam ei lubens concessit, ut nimirum
 „ Granatenses, quorum fidem parum
 „ tutam minimè que constantem fue-
 „ rat expertus, *Obaidalla* auctoritate ac
 „ prudentiâ compescerentur.

Musa Ben Mohamad Ben Said Ben
Hodaier Cordubensis. Hujus si patrem
 spectes, vir fuit magno ingenio prædi-
 tus, tum Viziri dignitate ac bellicâ vir-
 tute spectatissimus: à quo *Musa* filius
 non modò virtutum ornamenta, sed
 etiam honorum accessionem quasi hæ-
 reditario jure accepit. Namque, *Abdel-*
rahmano Alnassero Ledinalla Imperato-
 re, varia in Cordubensi Aula munera

administravit, eidem primùm à libellis,
 deinde à consiliis, tum à secretis dele-
 ctus. Postremò illi uni totius Imperii cu-
 ra demandata. Quanti autem eundem
 fecerit, vel illud magno est argumen-
 to, quòd post ejus mortem Imperator
 alium neminem in consilium adhibue-
 rit. Is præterea, teste *EBN HAIANO*, car-
 mina ex tempore factitabat, quibus vel
 præstantissimus Poëta vix meliora con-
 scripisset.

Ahmad Ben Abdelmalekûs Ben
Schahid, vulgò *Diluazratin*, vir tum
 genere, tum doctrinâ haud ignobilis,
 eodem *Abdelrahmano* Imperatore, pro-
 vinciarum Præfectus, necnon Magister
 equitum creatus fuit; expeditionem
 quoque *Cantabricam* suscepit. Hujus
 proavorum seriem resque præclare ge-
 stas *ALRAZEUS* fusiùs persequitur; *ALHO-*
MAIDÆUS, etiam Hispanorum Annalium
 conditor, aliquot ejus refert carmina. Fi-
 lium reliquit nomine *Abdelmalekûm Abu*
Meruan, qui imperitante in Hispania
Heschamo Ben Alhakemo, Toletò præ-
 fuit. Carmen edidit, quo Regi *He-*
schamo victoriam de *Galebo* urbis *Me-*
dina Celi Principe relatum maximè gra-
 tulatur: cujus quidem initium in nostro
 Codice occurrit.

Abdelvahab Ben Mohamad Abu
Vahab Toletanus, à Rege *Abdelrah-*
mano hujus nominis tertio ærarii &
 provinciarum Præfectus deligitur; inde
 Viziri dignitatem apud eundem obtinuit.
 Clarissimam de eo mentionem fecit *ABU*
BAKERUS ALZEBALDÆUS in *Grammati-*
corum Bibliothecâ, ubi illum insignem
 Grammaticum, simulque sermonis Ara-
 bici peritum appellat; idque ex eo po-
 tissimum liquet, quòd ipse in frequen-
 tissimo amicorum conventu, dum per
 tempus licebat, subtilissimas Grammati-
 cæ quæstiones proponeret, easque in-
 geniosè atque eruditè expediret. Hujus
 autem genus altiùs repetit *ABU BAKERUS*

AL-

ALRAZÆUS rerum Hispaniarum vetus ac diligentissimus Scriptor, cuius en verba:
 „ *Abdelsalamus* Quæstor munus obiit
 „ in urbe *Illiberi*, Hispaniarum Rege
 „ *Abdelrahmano* hujus nominis primo.
 „ Filios habuit duodecim, quorum natu
 „ maximus nomine *Abdelrahuph* To-
 „ leto locisque adjacentibus annos sep-
 „ tem præfuit. Hinc Regibus *Abdelrah-*
 „ *mano* *Alhakemi* filio, & *Mohamedo*
 „ hujus *Abdelrahmani* filio, ad Viziri
 „ dignitatem evectus est. Eundem ho-
 „ norem, quandiu vixit, obtinuit: inte-
 „ gerrimæ fidei & magnæ prudentiæ
 „ testimonium. Hujus verò filius, *Ab-*
 „ *delvhabus* nuncupatus, præfidiariis lo-
 „ cis præficitur, imperantibus supra lau-
 „ dato *Mohamedo*, ejusdemque filiis
 „ *Almondero* & *Abdalla*: qui tandem
 „ cum *Hispalis* Præturam exerceret, de
 „ vita decessit, filio, cui nomen *Moha-*
 „ *medus*, relicto: qui à virtute majorum
 „ minimè deflectens, urbis *Faen* Præ-
 „ turam obtinuit, ubi diem obiit su-
 „ premum.

Gehur Ebn Obaidalla Ben Abi Ab-
da Abulhazamus. De eo differens lau-
 datus *ABU BAKERUS AHMEDUS BEN*
MOHAMAD BEN MUSA, vulgò *ALRA-*
ZÆUS, Hispanis *RASIS*, in Libro *Genea-*
logiarum, hæc prodit: „ Illius proavum
 „ *Hasan Ben Malek* Damasci natum,
 „ in Hispaniam venisse anno Egiræ 113.
 „ ibique, quum *Abdelrahmanus Ben*
 „ *Moavia* Omniadita rerum summâ in
 „ Hispania potitus esset, eidem à secre-
 „ tis fuisse; inde exercitûs Hispalensis
 „ Ducem creatum *Murcianam* Provin-
 „ ciam (Arabibus *Bagiana* باجة di-
 „ ctam) consilio & fortitudine *Abdelrah-*
 „ *mani* imperio subjecisse; eumque tan-
 „ dem *Hispali* diem obiisse, ubi cor-
 „ pus magnifico tumulo conditum ja-
 „ cet..... *Gehur* verò *Ebn Obaidalla*
 „ fuisse Prætorem, Quæstorem, Con-
 „ sulem atque Regiæ militiæ Ducem,

„ Imperatore *Abdelrahmano* hujus no-
 „ minis tertio, *Alnafero Ledinalla* nun-
 „ cupato „. Varia hujus carmina, quæ
 illum magni nominis fuisse Poëtam
 ostendunt, in nostro Codice extant.

Abdelrahman Ben Badr Ben Ahmad,
 Hispaniarum Regis *Abdalla* libertus,
 Poëta non imperitus, ut Epigrammata
 non pauca litteris commendata abun-
 dè testantur. Miles fuit prudens, tem-
 poribus sapienter inserviens, fortis ma-
 nu, animo maximus, vita clemens pa-
 tiensque, ut non solum amicorum in-
 jurias libens tulerit; sed etiam erga
 victos incendiis ac cædibus sapius pe-
 percerit. Pleraque gesta & quæ prospera
 ei cesserunt, non magnitudini quidem
 copiarum, sed consilio, quo tunc om-
 nes superabat, sanè tribuenda. Quoties
 pugnavit, etsi copiis inferior, superior
 tamen prælio discessit; nunquam ma-
 num conseruit, nisi prius hostes loco-
 rum angustiis clausisset: quod & regio-
 num gnaro, & consiliis callido sapius
 accidit. Quare majoribus rebus præesse
 cœpit. Nam, sub *Abdelrahmano* hujus
 nominis tertio *Hispali* præfectus est; in-
 de supremam Viziri dignitatem conse-
 quutus. Hæc *ALRAZÆUS*.

Ismael Ben Badr Ben Zaiad Abu
Baker Cordubensis, imperitante *Abdel-*
rahmano, cui cognomen *Alnaferus*, *Hi-*
spalis Præfecturam ad quinquennium ha-
 buit. Vixisse fertur usque ad initium
 imperii *Alhakemi* *Alnaferi* filii. Illum
 Poëtam fuisse præstantissimum *EBN AL-*
PHAREDUS Hispanus, illius ævi Scriptor,
 testatur; idque vel ex illius carminibus
 patet, quorum aliqua eruditus Auctor
 noster hic memoriæ prodidit, Epigram-
 mata nimirum quatuor, quorum pri-
 mum de *Alnaferi* obitu, secundum de
 Regis *Alhakemi* creatione, tertium de
 immatura ejus Filii morte, quartum
 de Mori dono quod ad amicum mi-
 sit.

Obai-

Obaidalla Ben Ahmad Ben Fali Ben Vaheb Cordubensis, vir fortissimus maximoque consilio, Tolero & Badajoz urbibus præfuit. Supremum exercitûs Ducem sibi eum delegit Rex *Abdelrahmanus*, aliàs *Alnaserus*, qui Obaidallam & bello strenuum & sibi multis locis fidelem expertus erat. Primum qualis esset apparuit in bello quod Rex adversus Christianos mense Saphari anno Egiræ 327. gessit. Namque hostibus partim interfectis, partim fugatis, insignem retulit victoriam. Hoc prælium Arabum Scriptoribus maximè celebratum, vocitari solet *Fossæ Prælium* وقبعة الخندق quod videtur esse factum quum Legio urbs Mohametanorum obsidione premeretur. Eam victoriam idem Obaidalla elegantissimis versibus, qui nostro in Codice leguntur, descripsit.

Giaphar Ben Othman Almoshaphi Abulhassenus, vulgò *Ben Kasilat*, Hispali Barbarorum genere ortus, domi militiæque prudentiâ, consilio, auctoritate ac rei militaris peritiâ clarissimus. Hujus originem & infelicem exitum paucis descripsit *AHMAD ALRAZÆUS* in *Hispaniæ Annalibus*, cujus verba Latinè reddita hujusmodi sunt. „ *Othmanus pater Giaphari*, *Alnaseo* Rege, apud quem „ multis magnisque meritis valebat, „ *Majoricæ* præfuit. Hinc *Alhakemus* filius in locum ejus suffectus, illum Cohortis Prætoricæ Ducem creavit, moxque à secretis sibi delegit: quo in munere diem obiit, *Giapharum* filium, quem, dum in vivis erat, Cordubensem in Aulam induxit, relinquens sui haud dissimilem. Hic igitur, *Heschamo* *Alhakemi* filio ad solium erecto anno Egiræ 366. Christi 976. feriâ 2. die 5. mensis Saphari, multis honoribus, amplissimisque ab eo Rege cumulatur. Officinæ enim Monetariæ Præses fuit, tum *Ærario* præpositus, denique supremus Imperii

Tom. II.

„ Moderator. In rerum statu felicissimo „ constitutus, de opibus augendis, suisque ad honores aulicos promovendis cogitare cœpit, ad hoc impellente ambitione, sui que amore adhortante: quæ quidem vitia à viris fortunatis abesse vix possunt. Unde brevi factum est, ut ejus fratres cæterique consanguinei, totâ spectante Hispaniâ, nec minùs admirante, præcipua Regni munera obierint. Quæ res opportunam Duci *Abu Amero*, viro infesto & invido, ad illum perdendum ansam præbuit; isque illius mortem maturavit, ac re verâ prodicionis apud Regem accusatur; ubi enim sævit invidia, armatur & calumnia. Quare in publica vincula conjicitur, deinde comberi vivus jubetur: quæ acta anno Egiræ 372.

Giaphari mortem aliter refert *EBN ALPHAREDUS*, qui cum in carcere strangulatum scripsit. Nos verò à sententia *ALRAZÆI* accuratissimi Historici, cui plurimum de rebus Hispanis credimus, non esse discedendum existimamus. Codicis nostri Auctor non pauca illius carmina repræsentat, quæ cum ejus eloquentiam, tum Artis Poeticæ peritiâ satis demonstrant.

Mohamad Ben Abdalla Ben Abi Amer Almoapheri, Aulæ Cordubensis Præfectus, vulgò *Almansor*. Venio nunc ad fortissimum virum, in quem natura simulque fortuna suas opes effudisse videntur. Fuit enim ille in primis animo magno & corpore, imperatoriæque formâ, ingenio etiam & consilio maximo: adeo ut illum non tam magnitudine rerum gestarum quàm disciplinâ militari enituisse dixeris; tantus quippe dux extitit, ut suæ ætatis parem sibi habuerit neminem. Multum verò in bello versatus, sæpe exercitibus præfuit, ferè nunquam victus ab acie discessit. Quinquaginta & ultra, teste *BEN*

HAIANO, praelia ab ipso strenuè patrata enumerantur.

Sed ab initio est ordiendum. Ferunt, inter alios rerum Hispanarum Scriptores, laudatus *BEN HAIANUS* & *ALHOMAIDEUS*, Almanforem hunc in *Insula Viridi*, quam Arabes *Algezirat Alkhadra* الحجزيرة الخضراء vocant, patre nobilissimo esse procreatum, labente Egiræ anno 327. Adolescentulum studio-diorum causâ *Cordubam* se contulisse, ubi politionibus litteris excultus, Reginae uxoris *Alhakemi*, nomine *Alsobha* الصبيح, res rationesque procurandas suscepit. Interea *Alhakemo* mortuo, suffectoque in ejus locum filio, nomine *Heschamo*, annos XII. nato, mater turbulentum per ea tempora Regnum intuens, filiumque propter ætatem rebus administrandis imparem esse animadvertens, ejus curam *Almansori* viro probatæ fidei & summæ auctoritatis demandavit: qui sic moderatus est regnum, ut *Heschamum* nomine dumtaxat imperare crederes. Itaque rebus jam compositis, Imperioque prorsus pacato, *Almansor* omne studium viresque omnes ad Christianos debellandos, qui Regni confinia quotidie vexabant, convertit. Quare maximis copiis coactis, non minùs tamen consilio ac prudentiâ cum illis conflixit. Hinc hostium semper retardavit impetum eosque multis praeliis superavit; nec minori arte atque fortunâ urbes oppugnavit. In victos ac rebelles pari clementiâ & severitate usus est; nam cedentes lædi vetuit; neque vulnerari quemquam jussit, nisi qui prior impugnasset; neminem jacentem spoliavit; nil attigit nisi arma quibus indigebat, & res ad victum necessarias. Cæterum urbes vi captas ferro incendiisque vastabat; adeo tamen continens, ut prædâ in duas divisâ partes, alteram militibus impertiri, alteram in bonum publicum cedere juberet, nihil

fibi præter gloriam reservans, quam virtutis & laboris amplissimum esse præmium ducebat. Princeps planè fortunatus, multis victoriis nominis famam ad posteros propagavit; suisque ita carus, ut pro tantis meritis *Defensoris* cognomentum, Arabicè *Almansor*, sibi pepererit. Postremò bellum gerens adversus *Gallæciæ* Regem, qui *Toletum* oppugnatum audacter venerat, in morbum incidit, quo in dies ingravescente, curru ad urbem *Madinat Selim*, vulgò *Medina-Celi*, invecus fuit, ubi decessit anno Egiræ 392. Christi 1001. die 25. Ramdani. Corpus militari honesto funere, comitante toto exercitu, tumulo donatum est, hoc superaddito Epitaphio:

Qualis ille fuerit, gesta docent, non secus ac si ipsum in vis cerneres.

Alter Hispaniæ Defensor similis, crede mihi, nunquam extiterit.

اثره تنبيك عن اخباره
حتي كانك بالعيان قراه
قاله لا ياتي الزمن بمثله
ابدا ولا يحمي الثغور سواه

Eum imperitasse annos XXV. multa scripsisse carmina, atque duos reliquisse filios Imperatoriæ dignitatis successores, quorum alter *Abdelmalekus*, *Abdelrahmanus* alter dictus, auctor est *EBN HAIANUS*, qui in *Hispaniæ Annalibus* res illius gestas fusiùs persequitur.

EGIRÆ SÆCULUM V.

Solimanus Ben Alhakem Ben Soliman Ben Abdelrahman Alnasferi Ledinnalla, nuncupatus *Abu Aiub Almostain Billa*, *Cordubæ* Rex, Regiâ *Ommiaditarum* stirpe ortus, quem non minùs rei militaris peritia quam litterarum doctrina commendat. Utriusque maxima dedit experimenta; nam & bella prospero Marte gessit, & carmina, quorum aliquot in nostro codice occurrunt, secundo Apolline condidit. Extinctis *Al-*
mai-

mairitis, videlicet *Almansore*, *Abdelmaleko* & *Abdelrahmano*, penès quos summa imperii erat, quique suâ virtute *Heschamum* Regem ab inimicorum insidiis tuentes, ad extremum usque sustentare conati sunt; Regnum, aliàs pacatum, inter seditiones bellumque civile labare cœpit, cuius concitator fuisse traditur *Almohdi Mohamad Ben Hescham Ben Abdelgebar Ben Abdelrahman Alnasseri Ledinalla*, qui imperii cupidus omnia miscere studuit, pluresque Principes sibi adjungens, Heschamum Regem de folio dejecit; atque ita occupato Regno, die 25. Gemadi posterioris, anno Egiræ 399. *Almohdi* nuncupari voluit. Hic ubi ad folium evectus est, in populum sævire cœpit, Tyranni, non Regis mores imitatus. Quod Barbari, quorum factio per id temporis quàm maximè valebat, ægrè ferentes, *Solimanum* Regem salutarunt. Itaque ille, collectis ingentibus copiis, quibus *Sanctius* summo cum imperio præerat, *Cordubam* oppugnare statuit. *Solimano* Almohdeus cum exercitu *Cordubensi* obviam it ad locum *Cantisch*, vel *Cantos* فنطيش: ubi fufus, cæsis viginti militum millibus, *Toletum* se recepit. Interim *Solimanus Cordubam* victor ingressus, & anno 400. die 15. Rabii prioris Hispaniarum Rex, nomine *Albhapherus*, renunciatus est. *Almohdeus* verò viribus denuò collectis, adjunctis etiam Christianorum copiis, *Cordubam* oppugnat. Illi occurrit *Solimanus*, castraque ad *Acabat Albacar* عقبة البقر, qui *Mons præaltus boum* Latinè sonat, à *Corduba* decem ferè leucis distitum, constituit: ubi signis collatis acriter utrinque certatum. Et quamvis diù anceps prælium fuit; superior tamen *Almohdeus* discessit, ac victo turpiterque fugato *Solimano*, *Cordubam* occupavit. Verùm lætitia in luctum brevi conversa est; nam *Nigris* Barbarisque in urbem im-

Tom. II.

missis, duce *Vadheho Alscalabeo*, interfectus est; *Heschamus* autem *Almovaiedus*, qui sibi metuens, domi per ea tempora latitabat, in Imperium restitutus. Quamobrem indignans *Solimanus*, loca diripere & omnia igne cædibusque, nullo sexûs, aut ætatis discrimine, vastare cœpit; nec priùs quievit quàm *Cordubam* expugnavit die 11. Schevali anno Egiræ 403. Ibi rerum summâ potitus, toti Hispaniæ jura dedit ad annum usque quadringentesimum septimum, quum *Ali Ben Hamud*, vir fortissimus & Regi *Heschamo* familiarissimus, cuius necem ulcisci studebat, prælio *Solimanium* superavit, eumque unà cum patre *Hakemo* & fratre, nomine *Abdelrahmano*, feriâ primâ, die 23. Moharrami, anno 407. manu sua interfecit.

Abdelrahmanus Ben Hescham Ben Abdelgebar Ben Abdelrahman Alnasseri, vulgò *Abulmethreph*, *Almostaderus Billa* dictus, Regis *Almohdei* frater, Princeps insignis moribus & litteris clarus, ut ex carmine, quod in nostro Codice legitur, satis patet. Porrò hic, teste *BEN HAIANO*, everso imperio, quod familia *Hamuditica* in urbe *Corduba* tenebat, omnium consensu Rex constituitur anno ætatis suæ XXIII. & Egiræ 414. quo ipso anno insidiis Barbarorum, qui illum inopinantem adorti sunt, interfectus esse traditur, postquam dies tantum XLVII. regnasset.

EGIRÆ SÆCULUM VI.

Ahmad Ben Alhassain Ben Casa Abulcassemus, origine *Græcus*, patriâ *Hispanus*, in urbe *Silves* natus, (*Silves*, ut tradit Geographus Nubiensis pag. 156. distat ab urbe *S. Maria* XXVIII. milliariis) Poëta non ignobilis; sed ingenio & arte percallidus, primùm mercaturam exercuit, inde facultatibus distributis, in loca secreta secessit, ubi

G 2

pic-

pietatem simulans, infidiasque animo volutans, complures quos habuit focios ad arma capienda pellexit: quorum ductor factus, prope *Almeriam* discurrere visus est; inde parvâ manu collectâ, humiliora atque infirmiora loca occupavit. Auctis demum viribus, anno Egræ 539. arcem *Myrtilim* munitissimam, hodie *Mertola*, circumfedit, eamque post mensem expugnavit. Ubi autem res hæc ex rumore ad *Almoraditarum* المردين (sunt quidam Mahometani Monachi) aures pervenit, cum clamore & cantu, veluti solent, catervatim accurrunt, eumque sibi summum Antistitem eligunt. Hinc eodem duce, *Eboram*, *Silves* atque *Hispalim*, anno videlicet Egræ 541. Christi 1146. in suam potestatem redegerunt. Illius autem nimiam crudelitatem ac ambitionem averfati, ad *Almohaditas* desciscere statuerunt. Quo factum est, ut ille ne solus miserè interiret, Principis *Urraca*, Regis filii, auxilium implorare sit coactus, qui *Ahmedo* cum militibus & armis præstò fuit. At à suis Civibus, nempe *Silviensibus*, bis victus, anno Egræ 546. desperatis tandem rebus, veneno sibi mortem conscivit. *Silviensium* Annalium Scriptores tradunt *Ahmedum* hunc factionem in Hispania jam extinctam cum suis auctoribus, nomine *Almolthamin* الملتامين, omnium primum excitasse malisque artibus promovisse. Sed hoc loco diligenter observandum est, *Almolthamine* eosdem esse ac *Almoraviditas*; atque ita inde dictos, quòd eorum mulieres Amazones bellicosæ velatâ facie cum viris pugnarent.

Mohamad Ben Omar Ben Almonder Abulvalid, similiter *Silviensis*, generis nobilitate ac doctrinâ clarissimus, necnon formâ pulcherrimus. Puer *Hispalim* ad scientias, quæ ibi eâ tempestate maximè florebant, sibi comparandas missus est: ubi humanioribus litte-

ris & Jurisprudentiâ excultus, ad urbem *Silves* patriam rediit, statimque Senatûs *Silvensis* à secretis electus fuit. Verùm ille non multo post dignitate abdicatâ, tugurium, ut contemplationi liberius vacaret, in loco *Rabat Alrihanat* رباط الرديحانة, aliàs *Arrifana*, aut *Arrihana*, ad maris litora, non procul ab urbe *Silves* sibi extruxit. Intereà *Ahmedi* supra memorati, civis sui famâ percrebrescente, focium sese illi adjunxit. Quo & magistro & duce, audaciâ etiam comite, complures arte seduxit; nec impari fortitudine complures prælio vicit fuditque. Enim verò profligato Duce *Abi Mohamedo*, *Eboram* occupavit; interfectis *Almoraviditis*, Arcem, nomine *Margec* حصن مرجق, hodie *Mergecar*, in *Silvensi* territorio sitam, ad deditionem coegit; *Hispalim* quoque, pulsus *Almoraviditis*, expugnavit. Partâ victoriâ, urbis *Silves* Prætor creatus, Mahometo, vulgò *Samiel*, *Begæ* Principi, qui novæ Monarchiæ progressus sistere, eamque evertere conabatur, bellum perpetuum indixit. Est sanè supra fidem, quot labores in expeditionibus pertulerit, quot pericula subierit, non suis, sed *Ahmedi* commodis inserviens, quem Hispaniarum Regem constituere maximè studebat. Itaque anno Egræ 539. ingenti cum exercitu fluvium *Anam* transmisit, castrisque apud oppidum *Huelva* positus, eo potitus, copias ad urbem *Niebla* traduxit: quam tandem expugnavit, fusis *Almoraviditis*, qui, arcibus confidentes, victori sese tradere noluerunt. Hinc *Hispalim* repetens, munitissimas illius Arces *Hofn Alcasar*, & *Tholiatha* حصن القصر و طليباطة, videlicet *Tablada*, occupavit, donec ad Arcem *Hofn Alzaber*, hodie *Peñafior*, pervenit. Quum autem in oppido *Athriana* اطرديانة (hodie *Triana*) versaretur, in ejus conspectum venit exercitus, cui *Abi Zacharia Iabia Ben Ganiat* imperabat: quem sta-

tim

tim sibi focium adjungens, *Cordubam* oppugnaturus contendit. Postquam verò conatus prorsus inutiles animadvertisset, illam obsidione solvere statuit, moxque ad arcem nomine *Frangulos* فرندجولش, nunc *Frexenal*, se recepit, ubi spem cunctando maximè alebat: quæ certè eum minimè fefellit, ut rei eventu comprobatum. Nam Senatus Cordubensis, *Abmedo Ben Abdelmaleko* Rege pulso, interfectoque ejus Viziro *Ebn Schankho*, imperii summam illi detulit, quod gratum acceptumque habuit. Verùm is *Mohamad*, quippe ingenio & usu callidus, sibi metuens, duodecim post diebus fugâ salutem consuluit. Accidit autem ut quum adversus *Aba Mohamad Ben Vizirum* rebellem bellum gereret, ab eo victus, in carcerem coniectus fuerit: ubi luminibus orbatus perstitit, donec ab *Almohaditis* in libertatem vindicatus est. *Selam*, vulgò *Salè*, profectus, anno *Egiræ* 558. decessit. Varia & selecta illius carmina in hoc Codice occurrunt.

Ali Ben Omar Ben Adha Abulhafsenus, vulgò *Ben Alschomor*, clarissimis parentibus anno *Egiræ* 492. *Almeriæ* natus est. Hic, ut memoriæ proditum est, divitiis & honoribus posthabitis, virtutem coluit, operamque studiis ita dedit, ut Poëta & Jurisconsultus egregius haberetur. Quamobrem omnium consensu *Almeriæ* Judex constituitur: quo munere quum fungeretur, ab *Ebn Hamdaineo*, *Cordubæ* dudum Rege, rogatus est ut, suâ interpositâ auctoritate, *Almerienses* ad ejus partes pertrahere conaretur. Id *Ali* ubi obtinuit, collectis copiis, *Almoraviditas*, qui *Almeriam* urbem habebant, inde expulit; eorumque terga premens, alios interfecit, alios turpiter fugavit. Inter hæc *Almoraviditas* temporì consulentes, collectis denuò viribus, duce *Ali Ben Abi Bakr Ebn Phanu*, *Josephi Ben Tasphini* pronepote, *Ali* & *Ahmedum Ben Hud* Grana-

tæ Regem debellarunt; & sibi occurrentem *Ben Abi Giaphareum* Judicem *Murciæ*, qui *Ali* ejusque asseclis auxilio venerat, omnino profligarunt. Deinde exercitum *Granatam* versùs rapientes, illam occupavere. Quo factum est, ut *Ben Hud*, Rex *Granatæ*, ad urbem *Faen* se contulerit; *Ali* verò cum suis, ut in tuto esset, in urbem *Almankeb* المنكب, (quæ vox tractus, vel locus terra elatior Latine sonat); inde in Castellum *Beni Baschir* حصن بني بشير se receperit. Verùm paucis interjectis diebus, *Ahmedus Ben Hud* copiis auxiliariis reffectus, *Granaten*sibus quoque pecuniâ corruptis, per portam *Morur* مورور, nempe *subobscuram*, aditu sibi patefacto, *Almoraviditas* ejecit, rerumque *Granatæ* potitus est: unde post dies decem ad oppidum *Casbat Alhamra*, قصبة الحمراء, id est *Arcem rubram*, secessit, hostium insidias veritus. Ea siquidem erat per id temporis Hispaniarum Imperii conditio, ut nusquam pax regnaret, nemo securus ageret, omniaque armis ac dissidiis partim labefactata, partim everfa cerneret. *Ali* autem, de quo sermo, veneno sublatus est anno *Egiræ* 551. quum *Granata* *Almohaditarum* imperio esset obnoxia.

Abu Abdelmalekus Meruan Ben Abdalla Ben Abdelaziz, genere, bellica virtute, doctrinâ pernobilis, *Valentiæ* anno *Egiræ* 505. natus esse traditur. Is quum *Valentiæ* Prætor esset, rumor percrebuit *Abulgiaphareum Ben Hamadain* à Senatu *Cordubensi* Hispaniarum Regem renunciatum feriâ 7. die 5. *Ramdani*, anno *Egiræ* 538. Christi 1143. Inopinata rei novitas magnam curam injecit, nec levem incussit metum. Quapropter ne in discrimen sua salus vocaretur, focium periculi, bellicque adiutorem sibi asciscendum ipse duxit. Nihil ergo cunctatus, fœdus & amicitiam cum *Abu Mohamedo Ben Gania*, Duce fortifi-

fi-

fimo, sed sibi olim infensissimo, iniit: qui templum ingressus, vehementissimam ad populum habuit orationem, Valentinus cohortans ad arma pro Almoravidis capienda, simulque accepta beneficia referens, quòd scilicet illi universæ Hispaniæ periclitanti magna cum classe adfuissent; quòd urbem quoque Valentiam Christianis eripuissent. Hæc ubi dicta, vulgus quod naturâ impatiens & ad tumultus pronum esse solet, ad arma conclamat, insolitoque strepitu ac terrore implet urbem. *Abu Abdelmalekus* interea maximo undique collecto exercitu, *Satabim* ad munitam urbem se contulit, ac præsidia in oppido *Loxa*, *الولجة* Arabicè dicto, collocavit: quod contigisse ferunt anno Egræ 538. die 18. Ramdani. Die autem 3. mensis Schevali ejusdem anni à militibus præsidiariis Rex *Valentia* salutatus est. Quo factum, ut Almoraviditæ jam decepti loca viciniora occupaverint, alia expilaverint, agrosque latè incendiis vastaverint; alii vero imperandi cupidi, exercitu conscripto, varias urbes iube gerint. Nam *Murciâ* potitus est *Ebn Abi Giapharus Mohamad*; urbem *Satabim* armis obtinuit *Abu Mohamad Ben Gania*; tùm *Majoricam* subegit *Aiad*; pariterque *Almeriam* civitatem *Abdalla Ben Mardanis*; postremò urbem *Niebla* ipse *Ali Ben Giober* sibi vindicavit. Eodem fermè anno *Mohamad Ben Maimon* ingentibus copiis *Hispalim* circumfedit: quâ tandem expugnatâ, maxima civium pars trucidati; reliqui fugâ sibi salutem quæsiere. Motis inde castris, *Satabim* obsidione cinxit; at hujus oppidi defensores quàm optimè instructi munitique, impetum hostium tribus mensibus sustinuisse perhibentur: quibus exactis, oppidum obsessores pandere coacti sunt. Tùm verò miserabilis ubique strages plurimâ simul atque horrendâ mortis ima-

gine. Quod ubi *Abu Abdelmaleko*, qui *Murciæ* agebat, nunciatum est, incredibile dictu quantum id illi timoris attulerit, partim quòd se Regno expulsum videret, partim etiam quòd milites ab ipso deficerent: adeo ut quò tandem se verteret, prorsus nesciret. Quare perditum manu parvâ comitatus, *Colberam* *قلبير* confugit; inde e mentito habitu *Hispalim* transiit, ubi statim atque innotuit, compede vinctus ad munitissimam Valentia Arcem *Motro-nios* *مطرنفيس*, hodie *Montroy* dictam, relegatur. Postremò tercentum aureorum millibus sese redemit; & *Marochum* urbem tutum sibi fore locum ratus, eò concessit, ibidemque obiit anno Egræ 578.

Abi Abdelrahman Mohamad, vulgò *Ben Thaherus*, incunte anno Egræ 539. quum bello intestino universa Hispania quàm maximè arderet, foventibus ubique arma Antistibus & Prætoribus, litterarum studio & bellicâ virtute cœpit inclarescere. *Murciæ* parentibus & genere, & dignitate conspicuis natus est. In omnibus rebus singulari fuit prudentiâ & industriâ; nam peritus Jurisconsultus fuit & Poëta insignis; tantumque in Antiquitatum studiis progressum fecit, ut nihil facilè reperias neque de veterum, neque de recentiorum Arabum rebus, quod eum latuerit. Ab adolescentiâ carmina condidit, quorum aliquot in nostro Codice videre licet. Tot tantisque bellis districtus, nonnihil tamen temporis indulgit litteris. Hispanam Historiam scripsit, quam ad suam usque perduxit ætatem: ubi de Hispaniæ Regum serie, de regimine tùm civili, tùm militari, de bellis adversus Christianos atque Mahometanos gestis; uti etiam de urbium oppidorumque numero, quorum, illis in Hispania imperitantibus, fundamenta jacta sunt.

Anno

Anno ergo 539. die 15. Schevali *Abu Mohamad Ben Alhageus*, per ea tempora *Lorca* Prætor & civis, *Murciæ* Regem constituit *Ben Hamdaineum*, quem paucis post diebus *Abdalla Ben Fetuh Alzogri* الثغري, id est ex *Hispania Baticæ* confinibus originem ducens, depulit, & *Saipheldaulatum Ebn Hud* intrusit. Hic quoque à Murcianis, decimo vix expleto die, Regno depulsus est, suffecto *Abu Giapharæo Mohamad Ben Abdalla Alkhoschneo*, professione Jurisconsulto, sed invito, qui unum duntaxat annum regnasse traditur: quo tempore is *Abu Abdelmaleko Ben Abdelaziz* supra memorato *Setabim* Ab Almoraviditis occupatam obsidenti, vires suppeditavit; quumque *Granatam* oppugnaret, lethali accepto vulnere, occubuit. Sed de gestis hæcenus memoratis variat Hispalensis Scriptor *AHMEDUS BEN SAHEB ALSALAT*, quem audire te minimè pigeat. En illius verba: „ Quum *Abdalla Ben Fetuh Alzogri* Dux „ *Concha* كوندا esset; ac *Ben Hamdaineum* viribus auctum esse intellexisset, sese illi socium adjunxit, ut ei, si contingeret, Regnum Murcianum traderet: quod quidem propositum sæpius tentavit, assequi nunquam valuit. Interea dum animo pericula illius rei varia volveret, *Abu Giapharæus*, cui Regnum à Murcianis ultrò oblatum erat, *Murciæ* Rex salutatus est anno *Egiræ* 539. die 16. Schevali. Is ad solium evectus, maximo comparato exercitu, Almoraviditas qui *Orihuelam* اورجولاه occupaverant, aggressus est, urbemque datâ fide subjecit; et si postea in eisdem per summam injuriam adeo sæviit, ut omnes uno die interfecit. . . . Anno tandem subsequente, die 5. Saphari *Granatam* versus exercitum ducens, ab Almoraviditis, itinere intercepto, peremptus est. In ejus locum Murciani *Abi Ab-*

„ *delrahmanum Ben Thaberum* die 27. „ Rabii prioris suffecerunt, bellumque „ eo duce in Almoraviditas renovarunt. Quod dum paratur, *Ben Hamdaineus* Murcianis bellum indixit: in quo profligatus, in urbem *Orihuelam* ad Principem *Zanunum* se recepit, quicum inito fœdere, bellum audentiùs repetit; sed iterum superatus, ad dolos se convertit. Itaque ut Murcianorum animos ad se alliceret, pecuniâ, quæ omnia una potest, eos corrumpit & largis promissis accendit. Quo factum est, ut civium complures sui consilii habuerit fautores: quorum tandem ope & arte intrusus, proditionis incio *Abi Abdelrahmano* Rege, *Murciam*, submissis furtim militibus armatis, occupavit, idque eodem anno die 10. Gemadi prioris. Is etiam non multo post apud *Basithum* بساتيم, vulgò *Albazete*, id est *Campum*, bellum gerens, interfectus est. Ei *Abu Mohamad Ben Aiad* in regnum successit, obtrectante *Abdalla Ben Fetuh*o, qui Regis *Alphonfi* copiis adjutus, *Murciam* non parum vexavit. Verùm prælio victus, anno 542. die 7. Ragebi cecidit. Ex eo tempore *Abu Mohamad Ben Aiad* quiescere tantisper cœpit, donec in pugnâ adversus Christianos susceptâ telo confossus, anno *Egiræ* 542. die 22. Rabii prioris interiit, postquam annum unum, menses novem & viginti dies regnaverat. *Abi Abdelrahmanus Ben Thaberus*, ubi mortem illius famâ accepit, in spem certam adductus est recuperandi Regni; at spe cecidit, simul ac *Abi Abdalla Mohamad Ebn Mardanis*, virum opibus & armis potentissimum, intellexit Regem fuisse renunciatum. Desperatis itaque rebus, Marochum petiit, ubi diem obiit anno 574. „ „ *Abdalla Ben Khaiar Algiani Abu*

Mohamad, ex urbe *Faen* جيان Poëta egregius, Prætor, imperitantibus Almoraviditis, provinciam obtinuit *Fes-fam*: ubi tandem factus est captivus ab Almohaditis, qui anno Egiræ 540. die 14. mensis Dilcadat Mauritaniam & maximam Hispaniæ partem imperio suo adjecere. Verùm paucis post diebus, perspectâ illius integritate ac doctrinâ, ab iisdem non solum è vinculis eximitur, sed etiam in pristinam dignitatem restituitur. Quamobrem plura in grati animi monumentum edidit carmina, quibus Almohaditarum laudes concelebrat. Eorum nonnulla in Codice nostro leguntur. Illum autem decessisse ferunt apud *Dertofam*, Arabibus *Tortofam*, in oppido *Camarola* قمرله vergente anno Egiræ 553.

Akhal Ben Edris Abulcassem Alrondi in urbe *Ronda* رندة natus est, generis nobilitate, doctrinæ ac liberalitatis laude clarus. Almoraviditarum tempore Scribæ munus apud Principem *Abu Giapharæum Ben Hamdainæum* obtinuit. Captâ ab *Ebn Gania* urbe *Cordubâ*, ad patriam suam reversus est, ubi Quæstor creatus; civium tamen invidiâ, abdicato munere, aliò migrare cogitur. At illi sceleris haud multo post dedere pœnas. Nam *Abalgamraus* tunc urbium, *Xerez* & *Arcos* شريش, nomine Regis *Ben Hamdainæi* Præfectus constitutus, munitam in primis *Rondæ* Arcem cum reliquis præfidiis expugnavit, civiumque bona diripuit. Tandem Regium sibi nomen arrogans, amplissima vectigalia imperavit. Intereâ *Akhal* nullum in patria locum sibi tutum cernens propter *Abalgamrai* potentiam, ad *Malacæ* Regem *Abilhakemum Ben Hasnum* transiit; inde *Marochum* petiit, ubi eum *Abu Giapharæus Ben Athia* Prorex adeo suâ cepit humanitate, ut ipsum nemo in amicitia antecederet. Ejus etiam operâ

Akhalus Cordubæ & Hispali præfuit, ubi anno Egiræ 561. è vita excessit. Hujus in nostro Codice occurrunt Poëmata in supra memorati Proregis laudem, quorum singuli versùs in litteram *Mim* desinunt.

Ahmad Ben Joseph Abu Giaphar Alkhasamita, vulgò *Ben Hud*, Cæsaraugustanus, Regia stirpe ortus, Poëta non contemnendus, ut ex illius carminibus, quæ Codex hic complectitur, satis liquet. De eo Scriptor noster sermonem instituens, ejus majorum seriem & præclare gesta non indiligenter describit. Cujus verba hîc subjicere operæ pretium duximus.

„ Ex hac stirpe, quæ ab Historicis „ *Beni Hud* vocitatur, Reges qui Orientalem *Aragoniæ* partem habuere, prodierunt. Eorum auctor & princeps „ extitit *Abu Aiub Solaiman Ben Mohamad*, *Almostain Billa* nuncupatus, qui „ primùm *Ilerda* لاردة Principatum obtinuit; mox, interfecto *Mondero Ben Iahia Altagibæo* Cæsaraugustæ Rege, „ *Aragoniæ* Regnum nactus est anno „ Egiræ jam declinante 430. Verùm „ excitatâ ibidem seditione, ut saluti „ consuleret, fugâ arreptâ, ad Arcem „ *Rodæ* Judæorum, Arabicè *Rothat Alihaud* روطة اليهود, confugit; ibique ad „ anni subsequentiis initium permansit. „ Quo sedato tumultu, rebusque compositis, Cæsaraugustam rediit, ubi „ quum annos octo regnasset, diem „ obiit, Regni Successorem relinquens „ *Abu Giapharæum Ahmedum*, filium „ natu maximum, virum longè fortissimum armisque exercitatisimum. Is „ ubi ad folium est evehctus, de recuperanda *Burtina* (hodie *Balbastro*) „ *Burtina* بورتينا, cogitare cœpit. Quamobrem „ exercitu maximo sibi comparato, urbem circumfedit, eamque Christianis eripuit. Partâ victoriâ, appellari „ voluit *Almoctaderus*; & anno 474. „
fato

„fato functus est. Huic statim in Impe-
 „rium successit filius *Abu Amerus Jo-*
 „*seph*, cognomento *Almutamenus*, qui
 „anno 478. decessisse fertur.

„Suffectus in illius locum filius *Abu*
 „*Giapharæus Ahmed*, dictus postea
 „*Almostainus Billa*, qui bellum adver-
 „sus Christianos gerens, prope *Tude-*
 „*lam* *ألبكس* occubuit feriâ 1. die 1.
 „Ragebi, anno 503. Christi 1109.

„Tum Regnum delatum est ad
 „ejus filium *Abdelmalekum Abu Me-*
 „*ruan*, aliàs *Omaldaulat*; iis ta-
 „men conditionibus, ut cum Chri-
 „stianis nec fœdus iniret, nec societa-
 „tem excoleret: quas ille in posterum
 „servare non potuit, quum populi ani-
 „mos in Almoraviditas maximè propen-
 „dere animadvertisset. Quare in Ar-
 „cem *Rodæ* ad tempus sese recepit;
 „quumque *Mohamedum Ben Alhagæum*
 „Almoraviditam, *Valentiæ* Prætorem, à
 „Cæsaraugustanis Regem sibi delectum
 „esse intellexisset; legatum ad Chri-
 „stianos misit, illorum opem implo-
 „rans, simulque suam iis operam &
 „Regnum offerens. Quamobrem Chri-
 „stiani, collectis ingentibus copiis, ad-
 „junctoque sibi Rege *Abdelmaleko*,
 „Cæsaraugustam obsedere: quæ tan-
 „dem post multorum mensium præ-
 „lia ad deditorem coacta est, idque
 „anno Egiræ 512. Christi 1118. feriâ
 „4. die 4. mensis Ramdani.

„Mortuo *Abdelmaleko*, anno vide-
 „licet 524. successit filius *Abu Gia-*
 „*pharæus Ahmad Saipheldaulat*, cogno-
 „mine *Almostanserus Billa*, postre-
 „mus hujusce stirpis Rex: qui, ut si-
 „bi media *Toleti* urbs in ditionem tra-
 „deretur, *Rodam*, ubi Regiam fixit se-
 „dem, *Alphonso* Regi *Raimundi* filio
 „cessit; atque hæc acta quidem sunt
 „anno 534. Christi 1139. *Almostan-*
 „*serus* autem, Imperio Almoravidi-
 „tarum jam declinante, anno Egiræ

Tom. II.

„539. rerum *Cordubæ* civium conni-
 „ventiâ potitus est, fuso fugatoque *Ben*
 „*Hamdainæo*, qui ut in tuto esset, in
 „Arcem, nomine *Fornahuelos*, se rece-
 „pit. Sed vix dum expletis diebus XII.
 „Cordubenses, mutato consilio, pri-
 „mariū *Almostanferi*, seu *Saiphel-*
 „*daulati* Vizirum interfecere. Itaque
 „*Almostanserus* populi furentis auda-
 „ciam metuens, urbem *Faen* petiit,
 „eamque non multò postquàm erat
 „castra metatus, profligato *Ebn Gio-*
 „*zeo* tunc temporis Prætore, in suam
 „potestatem redegit. Mox ingenti si-
 „bi comparato exercitu, *Granatam* in-
 „gressus est, quam intra paucos dies,
 „exortis inter cives dissidiis, jam cap-
 „tam deseruit. Inter hæc *Ebn Aiad*
 „Murciæ Prætor, vir per ea tempora
 „potentissimus & Almoraviditis maxi-
 „mè infensus, *Almostanserum* in *Va-*
 „*lentiæ* & *Murciæ* Regnum induxit;
 „Rexque fuit salutatus anno Egiræ 540.
 „feriâ 5. die 18. mensis Ragebi: qui-
 „cum tandem quàm velocissimè ad
 „*Satabis* subsidium, quam *Alphonfus*
 „Rex vi, fame multoque milite ob-
 „sidebat, contendit. Illis maximo cum
 „exercitu occurrit *Alphonfus* apud lo-
 „cum *Albasith* *البيضا*, vulgò *Albaze-*
 „*te*, ubi signis collatis certatum est,
 „magnaque tam à Christianis, quàm à
 „Mahometanis edita fortitudinis exem-
 „pla. Victi tandem Arabes terga de-
 „dere; illorum verò Dux *Almostan-*
 „*serus* fugiens, à duobus amicis suis,
 „ne in hostis potestatem veniret, in-
 „terfectus. Hoc prælium Mahome-
 „tanis fatale commissum esse ferunt eo-
 „dem anno supra memorato, nempe
 „540. Christi 1145. die 20. mensis Scha-
 „bani.

Ahmad Ben Com Abulabbas in ur-
 „be *Baeza* *بائيس* illustri genere natus,
 „ejusdem Praturam adeptus est. Is bello
 „civili invalescente, loco cedere coactus,

H

Ma-

Marochum ut tutiorem sedem sibi delegit. Ibi unis litteris, quas suas vocabat delicias, omnino indulgens, *Baeza* Historiam versibus persecutus est.

Mohamad Ben Hamdainæus Althalbæus, vulgò *Alpholphi*, Cordubensis, frater patruelis *Abi Giapharæi Hamdainæi*, Cordubæ aliarumque urbium Regis (cujus non semel à nobis facta est supra mentio) magnus profectò vir, sed varius in omni vitæ genere fuit; nam ut virtutibus eluxit, ita obumbratus est vitiis. Idem, quum tempus posceret, patiens, castus, continens & comis; idemque, datâ occasione, in vitia contraria effusus: adeo ut omnes in uno homine tantam morum dissimilitudinem admirarentur.

Murciæ Præfectus à fratre patrueli constitutus est; illoque duce, *Ebn Abi Giapharæus*, omnium Arabum & manu fortissimus & consilio præstantissimus cum triginta peditum millibus, quos viritim legerat, apud *Granatam* fusus atque interfectus est. Is denique, ubi fratris patruelis adversam expertus est fortunam, mutatâ sede, in *Marochum* urbem migravit: ubi carmina scripsit, quorum specimen exhibet Codex noster.

Ahmad Abu Giapharæus Ben Abdelrahmanus, vulgò *Allofschi* الوقشي, nobili familiâ in oppido *Allofsch* الوقش ortus est. Hic & litteris & armis fuit excellentissimus. Constat enim inter omnes, qui de eo scripserunt, eximium extitisse Poëtam & summum Imperatorem. *Granatæ*, *Faeni*, dein *Murciæ* præfuit, ubi turbidis illis temporibus rempublicam consilio & prudentiâ magis quàm auctoritate administravit. Dux delectus, tribus præliis interfuit, nempe *Granatensi*, quod Arabes vocant *Alsbikat* السبيكة, id est *effusum*, quòd nimirum Almohaditis multorum sanguine ea constiterit victoria, ab ipsis de

Mohamedo Ben Sadæo relata anno Egiræ 557. Christi 1161. feriâ 5. die 28. *Ragebi*; *Cordubensi*, quum Almohaditæ *Cordubam* occupavere, illudque ad vesperas feriæ primæ die 12. mensis *Schevali* ejusdem anni; & *Murciano*, quo certatum est in agro *Algelab* الجلاب dicto non procul à Murcia, ubi bis singulis annis mercatus habebatur celeberrimus: quod quidem accidit anno Egiræ 560. feria 7. die 8. mensis *Dilhagiat*. Ejus carmina non pauca de vario rerum argumento in nostro Codice legas, atque in his Poëma satis ingeniosum de Iex Leonibus duabusque Tigribus in theatrum publicum productis, & globo singulari opere artificioque perfecto ludentibus. Supremum denique diem obiit *Malacæ* anno 574.

Ahmad Ben Mohamad Almakhzumi Abu Bakerus Hispanus, ex peninsula *Xucar* شقر, vir genere, doctrinâ & pietate clarissimus. Plura & elegantissima illius carmina in nostro Codice leguntur. Hic quum vires Regis *Abi Abdalla Ben Mohamad Ben Sadæi* confescere videret, ut supra innuimus, auctor fuit, ut *Valentia* in Almohaditarum potestatem veniret: cujus Præturam ad tempus gessit, urbemque trium mensium spatio à Duce *Abulhagiagæo Ben Sadæo* obsessam acerrimè propugnavit anno Egiræ labente 566.

Naphis Ben Mohamad Arrabi, vulgò *Ebn Comuca*, nobilis *Bagdadensis*, Poëta non ignobilis, bello civili ad Hispaniam appulit, ubi humanissimè exceptus, Prætor *Insulæ Viridis* creatur. Poëma, cujus initium Codex noster habet, edidit *De interitu fortissimi Ducis Omari Alraschidai*, qui contigit anno Egiræ 584.

Abdelrahmanus Ben Abraham Abulcassemus Alkhazrageus, ortu *Granatensis*, qui fuit audaciâ in primis armatus, accitis Barbaris, *Marochum* invasit; quum-

quumque urbem agrosque ferro & igne popularetur, per Barbarorum insidias interfectus est anno Egiræ ferè sexcentesimo. Is Poëta extitit suo pte ingenio disertissimus, ut ex versibus aliquot, qui in nostro Codice occurrunt, faciliè patet.

Mohamad Ben Saied Rai Abdeluahab Abu Bakerus Valentinus, genere, doctrinâ & fortitudine conspicuus, patrem nactus est *Batica* Ducem potentissimum, cujus virtutem nominisque gloriam cum amplissimis fortune hæreditario jure accepit. Pater, ut Scriptores tradidere, imperitantibus Almoravidis, cum collega *Ali Abilcassemo*, vulgò *Ben Casi*, copiis navalibus & terrestribus summo cum imperio præfuit. Hispalim quam obsidione cinxit, ad deditonem coegit, victis fugatisque Almoravidis, qui ad urbem *Carmonem* confugerunt: quod evenit anno Egiræ 541. Christi 1146. feriâ 5. die 12. mensis Schabani. Ejus autem filius multa bella gessit. Almoraviditas eò compulit, ut locorum angustiis clausi, plures fame quàm ferro interirent. Adversus Christianos, quos infesto animo persequeretur, bis fortunâ duce pugnavit apud *castellum Alphath* قصر الفتح; quod anno 587. mense Gemadi priori illis eripuit, postquam annos 32. in eorum fuerat potestate. Quod prælium carmine persequitur, cujus primi versus in nostro Codice leguntur: adjectis etiam paucis aliis versibus, quos illius uxor peritissima Poëtria gratulabunda cecinit.

EGIRÆ SÆCULUM VII.

Abu Zaid Abdelrahmanus Almegiahed. Hic ejusque pater multis nominibus apud Mahometanos inclaruere. Nam pater Prætor Africæ fuit, & rerum gestarum gloriâ Dux inclytus; filius verò paternæ virtutis haud degener, gloriam suam cum Imperii accessione

Tom. II.

longè latèque propagavit. Etenim Hispaniam ingressus, provinciam obtinuit *Badajoz*; inde *Marochum* profectus, prælioque victus, occubuit anno 625. complura relinquens carmina, quorum aliquot diligentissimus Scriptor in hocce Codice maximè laudat.

Abu Omar Ali Ben Abi Musa patriâ *Cordubensis*, Regni *Giennensis* Prorex, tum provincie *Begiana*, (de qua Geographus Nubiensis ad pag. 152.) demùm anno Egiræ 638. Agminis equestri Præfectus creatus est. Plura edidit carmina, quorum nonnulla in nostro Codice occurrunt.

Abraham Ben Edris Ben Abi Isac Ben Giame, ortu *Valentinus*, Poëta disertissimus, *Septæ* præfuit anno Egiræ 621. fratre *Abilhasseno* *Ali* *Baticæ* Proconsule: quicum ad *Tartessum*, vulgò *Tarifa*, prælio superatus occubuit anno 626. die 6. mensis Ramdani.

Abdalla Ben Moheb Ben Vazir Abu Mohamad Hispalensis, vir bonarum Artium studiis clarus, provinciam obtinuit *Alcacerum* قصر الفتح territorio amplissimam. Eam *Alcaserum* Scriptor noster vocat, id est *Clavis Castrum*; Geographus verò Nubiensis pag. 153. ut supradictum est, appellat *Alcasserum Ben Abi Danes*, قصر المنسوب لادن ابي دانس; aitque in eâ contineri *Eboram*, *Badajoz*, *Sarissam*, *Emeritam*, *Cantarataissais*, & *Coriam*. Itaque *Abdalla* dum magna moliebatur, expugnato à Christianis *Alcacero* die 11. Gemadi prioris anno Egiræ 614. victus captusque fuit post ingentem Arabibus cladem illatam. Eo enim prælio multa Mahometanorum millia cecidere; complures etiam capti, alii admodum pauci turpiter fugati. Ille non multo post arte & fugâ libertati consulens, ad suos rediit: dein *Marochum* petiit, ubi Prætoram ad tempus gessit. Cæterum Princeps infelicissimus *Mohamedo Ben Fo-*

H 2

se-

Sepho Ebn Hud Regi, cui *Almetuakelus* cognomentum, Hispanensium insidiis traditur; & ab eodem è prælio Emeritenfi redux cum fratre *Aba Amru Abdelrahmano* interficitur, anno scilicet Egiræ 627. Multa edidit carmina, quorum specimen extat in nostro Codice, in primis verò Poëmation occurrit elegantissimum *De Columba Gemitu*, quem audivit præteriens *Vadilhamam* وادي الحمام, quod oppidum Latinè sonat *Columbarum Vallem*, atque, ut apertè testatur Auctor, urbes interjacet *Arcos* & *Medina-Celi*.

*Abraham Ben Mohamad Ben Sana-
nid Abu Isac Alansaraeus* ex urbe *Segura* شقورة, vir pernobilis & Poëta insignis, qui cum Scriptor noster alternis non semel versibus se contendisse tradit. Ille urbi *Badajoz* adhuc adolescens præfuit; & patre demortuo, Regni *Faenensis* Præturam est adeptus. Claruit anno Egiræ 616. ejusque aliquot carmina idem Auctor, ut amicus, collecta ad posteritatis memoriam in Codice hunc retulit.

Iaia Ben Ahmad Ben Isa Abulhasin Alhazaragita, in civitate vulgò *Denia* دانية, nobilissimâ familiâ natus est; ibique ad annum usque vigesimum cum virtute, tum doctrinâ eruditus, magnos in litteris progressus fecit. Etsi verò arte Poëtica ac Rhetoricâ fuit maximè excultus, ut ex illius carminibus in nostro Codice videndis planè liquet; solutæ tamen orationi magis indulgit. *Satabim* inde profectus, ejus Præturam à Rege *Almetuakelo Mohameto Josephi* filio *Ben Hud* obtinuit. *Denia* etiam præfuit, donec eam Christiani in suam potestatem redegerunt, anno videlicet Egiræ 641. Christi 1243. die 1. mensis Dilhagiat: qui & *Satabim*, auspice Comite Barcinonensi, expugnare sub finem mensis Saphari, ineunte Egiræ anno 644. post traditam sibi certis con-

ditionibus *Valentiam*, nempè anno 636. Christi 1238. die 17. Saphari feriâ 3. Verùm Arabes Valentini in eadem urbe jam subditi ac tributarii anno 645. Christianæ dominationis impatientes, Valentiam excedere coacti sunt. Atque hæc, de quibus hæctenus Scriptor agit, ætate sua accidisse testatur.

Aziz Ben Abdelmalek Ben Kethab Abu Bakerus, ortu *Murcianus*, Poëta, idemque Rhetor insignis, *Murcia* præfuit, Rege *Almetuakelo Ben Hud* supra memorato, qui collectis copiis in quodam loco *Escuria* المدخورية, qui vulgò vocitatur *Escurial* المدخور, naturâ validissimo sese munivit. Etymon verò hujus vocis videtis in *Tom. I.* nostræ hujus Bibliothecæ pag. 20. Num. LXXX. Quum autem omni pacto ac ratione Regnum affectaret, temporum momenta & civium favorem nactus, anno Egiræ 625. die 1. Ramdani in *Murciam* urbem irruit: qua captâ, viribusque auctus, Hispaniam ferè totam Occidentalem, si *Valentiam* excipias, subegit: Princeps fanè fortitudine, munificentiam, amore in litteras maximus, nullique, si mitius cum subditis egisset, posthabendus. Perit tandem in *Almeria* arce feriâ 5. die 27. Gemadi prioris, anno Egiræ 635. Christi 1237.

Quum hoc loco nominis *Escurial* rursus Etymon attigerim, neutiquam possum Dissertationem silentio premere, quam *RMVS. P. MARTINUS SARMIENTO* ex Ordine Benedictino, vir summi ingenii, immensæ lectionis, omnigenæ ac reconditoris doctrinæ, multis nominibus mihi carissimus, in primisque observandus, de eodem etymo, atque obiter de *Aranjuez* & *Balsain* vocabulorum origine Hispanè conscripsit. Eam communis Amicus & Collega meus *D. JOANNES YRIARTE* Latinè à se redditam, & quò hîc inferi commodius posset, contractam mecum perhumaniter com-

municavit. Et si verò doctissimus Pater à nobis aperte, quod *incolumi licuit semper amicitia*, dissentit; tamen ejus Dissertationem, utpote quæ rerum Hispanarum eruditione, etymologicis investigationibus, exquisitâ denique omnis antiquitatis notitiâ commendetur; maximeque ad hujus nostræ Bibliothecæ nomen illustrandum attineat, operæ pretium esse existimavi orbi litterato libenter impertire.

RMI. P. MARTINI

SARMIENTO

De nominis *Escorial*, atque obiter de *Aranjuez* & *Balsain* vocabulorum origine

DISSERTATIO.

Nisi à Rege Philippo II. *S. Laurentii* Monasterium prope vicum, qui jam olim *Escorial* appellabatur, conditum esset, nemini, credo, nemini venisset in mentem ejus appellationis originem perscrutari. At ubi primum locus is splendidissimo illo ædificio nobilitari cœpit, simul verborum indagator quisque ejus nominis etymon, & quasi genus certatim exquirere, aperire, comprobare.

Inter alios *SEBASTIANUS DE COVARRUBIAS* in suo *Lingua Castellana Thesaurus*, verbo *Escorial* triplicem adducit hujus vocis originem: primam quidem à vocabulo *Escoria*, unde tum locum illum, tum cæteros cognomines asserit *Escuriales* appellatos, quippe ferrariis officinis proximos; idemque alibi nomen *Escorial* locum interpretatur, quò ex id genus officinis congeritur *Scoria*. Alteram refert à nonnullis propositam, qui vocabulum existimant corruptum è voce *Escoleal*, quasi *Esculetum*, id est locum *Esculetorum* (lege *Esculorum*). Tertiam denique trahit ex Arabica voce quæ, interprete *TAMARID*, do-

mum splendidam sonat. Sed in primam originem propendet *COVARRUBIAS*, quæ ut omnium maximè obvia, ita videtur esse apud omnes acceptissima.

Ego verò multis abhinc annis & primum & postremum hujusmodi etymon, tanquam minùs commodum & à re prorsus alienum, abjiciendum ratus, alterum illud maximè proprium germanumque duxi, quo nomen *Escorial*, sive *Escorial* ab *Esculo* deducitur, arbore apud Hispanos frequentissimâ & multinomine; siquidem *Quexigo*, *Carvallo*, sive *Carvajo*, ac vetusto etiam sermone *Mar-Hojo* nominatur, à *foliorum* videlicet *latitudine*; est enim re verâ *Quercus latifolia*.

Quæ nos ad hanc sententiam amplectendam impulere, multa sunt. Ac primum ipsius loci natura, cum *Escurialis* solum gignendis *Esculis* sit aptissimum; atque ibi, ut supra laudatus Auctor in eadem voce testatur, *multa crescant Ilices*; cæterum verò minimè constet ferrariam officinam prope vicum illum olim extitisse, à cujus *Scoria* nomen mutuaretur.

Ab eodem etymo non minùs sua pte naturâ abhorrent loci alii cognomines. In Diœcesi Abulensi ad exemplum occurrunt vici duo, alter *Nava Escorial*, alter *Barrio de Nava Escorial*: quorum si expendas vocabula, non bene *Navam*, id est *Planitiem*, cum *Scoria* convenire, optimè verò cum *Esculis* facilè dignoscas.

Præterea in Libro *De Venatione*, quem Rex *ALPHONSUS XI.* sæculo XIV. conscribi jussit, Regni Castellæ sylvæ, sive saltus vario ferarum genere copiosi quàm accuratissimè recensentur, complura legere est loca nomine *Escorial* insignita; nulla tamen adjunctâ de *Scoria* cumulis, vel aggeribus mentione.

Huc ad amplissimam argumenti confirmationem accedit, quod pleraque

in

in Hispania locorum, vicorum, oppidorum nomina à rebus ad Historiam naturalem pertinentibus petita sunt, maxime à Plantis, aut potius Plantarum locis adnascentium copiâ: adeo ut nulla ferè sit vel Arbor, vel Herba paulò notior, quæ nomen alicui loco fecisse non gloriatur; ac proinde novum quoddam Geographiæ genus, nempe *Botanica*, existat. Horum autem quàm frequentissimè alia exeunt in AL, ut *Frexenal*; alia in AR, ut *Espinar*; alia in EDO, EDA, IDO, ut *Robledo*, *Fresneda*, *Carvellido*; alia demum in OSO, & OSA, qualia sunt *Sobroso*, *Hinojosa*, atque hujusmodi sexcenta.

Quis igitur vocabulum *Escurial* his annumerandum, quis ad alicujus horum similitudinem derivatum esse non videt? Etenim quemadmodum *Frexenal*, oppidi nomen, ortum habet ex neutrali terminatione Adjectivi *Fraxinalis* corruptè deducti à *Fraxineus*, quod proximè descendit à Latino *Fraxinus*, Hispanè *Fresno*: ita vocabulum *Escurial* aptè deduxeris à neutrali quoque terminatione Adjectivi *Esculialis*, senescente jam Latinitate, derivati ab *Esculeus*, quod proximè etiam existit è Latino *Esculus*, Hispanè *Quexigo*, sive *Carvallo*; id autem hac ratione, hoc ordine. Primùm videlicet L in R mutatâ, de *Esculeale* fit *Escureale*; tùm E in I conversâ, *Escuriale*; extremâ deinde litterâ E sublatâ, *Escurial*; U denique mediâ in O commigrante, hodiernum *Escorial* omnino conflatum apparet. Quæ quidem ut clariùs pateant, totum vocabuli stemma suis quasi gradibus secundùm Etymologiæ, seu verborum, ut ita dicam, Genealogiæ canonas distinctum hoc loco repræsentamus.

ESCULUS,
ESCULEUS,
ESCULEALE,
ESCURIALE,
ESCURIAL,
ESCORIAL.

Sed nequid fortè dubii de hujusmodi originatione, aut fiduciæ in *Scoria* argumento positæ reliquum sit, visum est huc adjungere alia voci *Escurial* cognata vocabula, nempe *Escuredo*, *Escoredo* & *Escorido*, quibus aliquot etiam loca celebrantur. Hæc enim non apertè minùs quàm sincerè ab *Esculetum* veniunt, quod apud Latinos locum *Esculis* frequentem, apud Hispanos *Quexigal* planè sonat; siquidem exitus in ETUM proprius omnino est nomen apud illos loca arboribus confita significantium: testes *Lauretum*, *Pinetum*, *Populetum*, &c.

Allatis hæctenus rationibus satis, ut videtur, comprobatâ de Latino vocis *Escurial* etymo sententiâ nostrâ, ad Arabicum sese convertat disputatio.

Equidem id semper existimavi, tenuique semper, nostratium verborum origines, ubi eas Latina Lingua, Hispanicæ parens, ultro præbet, nequaquam esse ab exteris & peregrinis petendas. Nihil itaque mirum, si Arabica ejusdem vocis originatione minùs arridet, quam supra laudatus *COVARRUBIAS*, *TAMARID* auctore, memorat; quum & rei & rationi planè sit absona. Quid enimverò (ut Arabicum fundamentum ab eo prætermissum omittamus) excogitari potest ineptius, quid absurdius quàm à *Splendore Domûs* etymon ducere, non à loci naturâ, sive ingenio, ubi Domus extructa, unde Domus nomen invenit? Hoccine veriloquium dixeris, annon verius ex postfacto hariolationem?

Aliud porrò etymon in *Bibliotheca Arabico-Hispanæ Escurialensis* priori vo-

lu-

lumine, pag. 20. eidem vocabulo attribuit ex voce itidem Arabicâ *Escuria*, quæ locum *Scopulis plenum* designat, clarissimum nobis caput *D. MICHAEL CASIRI*, Maronita, vir cum variarum linguarum, ac in primis Arabicæ, quippe nativæ, peritiâ, tum multiplici disciplinarum atque eruditionis genere præstantissimus.

Quod sanè, quamquam fatis ingeniosum, neque absonum rei; haud perinde tamen (ut ingenuè profitear) bene natum mihi videtur, atque alia longè plurima quibus ille celeberrimum opus illustravit.

Igitur Clarissimo Scriptori cæterisque nomen *Escurial* ex Arabico fonte haurire laborantibus etsi fatis habeo adhibitas supra sententiæ nostræ rationes opponere; unum adhuc non minori pondere argumentum aliis superadditum velim hic expendere ne graventur.

In *Asturum* interiore Provincia, quò neque Arabum dominatus, neque sermo pervasit, extant in tractu *de Castropol* vici duo, item in regione *La Pola de Siero* unus, quibus ab omni vetustate nomen est *Escurial*. Unde quid aliud rectè colligas, nisi huiusmodi appellationem nullatenus Arabicam esse; imò prorsus origine Latinam, ut à Nobis est modò enucleatum?

His quidem verbis Disputationem absolvere jam paranti ecce aliorum Regiis ædibus insignium locorum succurrunt nomina, *Aranjuez* videlicet ac *Balsain*, quorum alteri Arabicum, alteri Hebræum genus apud memoratum supra *COVARRUBIAM* adscribitur; tametsi non minùs quàm ipsum *Escurial* Latina sint. Quamobrem hæc obiter in Romanam quoque civitatem libet asserere.

Quod ad prius attinet vocabulum, nemo nescit Romanos olim nomen *Ara*, vel *Ara* plurimis locis imponere solitos, ob *aras* scilicet alicui deo ibidem con-

secratas. Hinc *Ara Jovis*, *Ara Herculis*, *Ara Apollinis*; *Ara Flavia*, *Murtia*, *Sextiana*. Quin etiam ejusmodi nomina, præpositione *Ad* appositâ, usurpare moris fuit, quemadmodum *Ad Septem Aras*, pluraque *Ad Aras* nudè prolata demonstrant; ut locos prætermittam *Ad Dianam*, *Ad Herculem*, *Ad Jovem* compendii gratiâ vocitatos.

His itaque positis, quid, quæso, affirmare vetat, in eo loco qui nunc dicitur *Aranjuez*, olim à Romanis *Aram Jovi* ad flumen Tagum fuisse positam, sicut ad Rhodani & Araris confluentem posita est *Ara Lugdunensis*? adeoque ab iisdem locum illum *Ad Aram Jovis* nomine designatum? Quod quidem nomen, ut cuivis Artis Etymologicæ non imperito patebit, per hosce inflexionis gradus *Aran Jovis*, *Aran Jueves*, *Aranjueus* ad hodiernum usque vocabulum *Aranjuez* tandem pervenit.

Illud verò adversus Arabicam ejus originem non parum profectò valeat, quod vicus quidam, nomine *Aranguiz*, longè sanè ab Arabum in Hispaniis ditione remotissimus inveniatur.

Hactenus de *Aranjuez*; nunc ad *Balsain* vocabulum accedam, quod jam citatus *COVARRUBIAS* Hebræum esse, *Congregationem aquarum* interpretatus, contendit. Sanè si priscum sincerumque hujus loci nomen paulò attentius inspiciatur, statim ejus appareat, & quasi in oculos incurrat Latinitas. Quodnam autem illud fuerit, apertè constat è supra laudati *ALPHONSI* Regis *De Venatione* Libro III. ubi Cap. IX. *De Saltibus ad Segovia territorium pertinentibus*, fol. 53. hæc legas Hispanica: *Val Sauines un muy Real monte de Osso, e tambien de Puerco*. Id ergo nominis *Val Sauin*, sive *Valsabin*, ut ibidem fol. 54. averso emendatiùs exaratum, nullo negotio quivis intellexerit è duabus ortum esse Latinis vocibus, nimirum

Val-

Vallis & Sapius: ita ut *Vallis Sapiorum* antiquitus fuisse meritò cenfeatur. *Sapius* porrò genus est arboris, *Abies* fcilicet mas, vel fcemina, Hispanis, interprete *NEBRISSENSI*, *Pinfapo*, tanquam *Pinu & Sapino* in unam vocem coalitis; apud Gallos vulgò *Sapin* vocitatum. Quæ verò magis loco *Balsain* conveniat quam asserta modò appellatio? Quippe cujus solum arboribus hujusmodi alendis optimum, earumque fit vel hodie multò feracissimum. Igitur hoc, quod nunc obtinet ille vocabulum, ex Latino illo primigenio *Vallis Sapiorum* sic rectè, ni fallor, defluxerit: *Val de Sapios*, *Val Sapin*, *Val Sabin*, *Val Savin*, ac postremò *Valsain*, littera V notatum, non B, quâ per injustissimam hujusmodi litterarum commutationem scribi solet.

Atque hæc omnino sunt quæ de Etymo vocis *Escurial*, nobis tantùm proposito, dicenda censuimus, quæque inde in *Aranjuez & Balsain* nomina excurrente oratione, visum est differere. Neque verò hujus nos pœnitet excursionis; cum eo maximè pertineat, ut primum illud Etymon ampliùs confirmetur, allataque supra fulciatur planè sententia de non trahendis nostratium verborum originibus ab exteris peregrinisque linguis, quoties è Latina supperunt: quam quidem in hac triplici vocabulorum originatione prosperè cessisse nobis gratulamur.

Hactenus *Rmi. P. Martini Sarmiento* Dissertatio: jam verò quam exorsus sumus narrationem, pertexamus.

Aziz igitur Imperii cupidus, *Murciâ* occupatâ, Rex renuntiatus est die 4. Moharami, anno Egiræ 636. At ille, utpote qui mallet se metui quàm diligere, victus ab *Abu Giomaiello Zaianao Ben Modaphe Ben Sado Algezami*, interfectus est eodem anno, feriâ 1. die 26. Ramdani. Unde facilè intelligas nullum

esse tutum Imperium, nisi benevolentia munitum. Ex nobilissima *Azizi* stirpe non pauci prodire viri clarissimi, quos inter eminet *Ahmedus Ben Kethab*, vulgò *Alkhazenus*, cujus liberalitatem & magnificentiam summis extollunt laudibus *BEN HAIANUS & ABU BAKERUS AHMAD*, cognomento *EBN ALCASCHA*, in *Hispaniæ Annalibus*. Utrumque audiamus.

„ *BEN HAIANI* verba hæc sunt:
 „ Quum *Almansor Mohamad Ben Abi*
 „ *Amerus* ad prælium *Barcinonense*, quod
 „ vigesimum & tertium est, *Cordubâ*
 „ profectus esset, iter ad Orientale Hi-
 „ spaniæ latus instituit; atque exerci-
 „ tum per loca *Granata*, *Baza* *بازة*,
 „ *Tadmiri* *تدمير* ducens, *Murciam* per-
 „ venit: ibi eum Vir splendidissimus,
 „ nomine *Ahmedus Ben Kethab*, Re-
 „ gio apparatu excepit, suisque sumti-
 „ bus per dies XXIII. unâ cum ejus
 „ exercitu exquisitissimis variisque epu-
 „ lis aluit, ac necessaria quæque suppe-
 „ ditavit. *Almansor* tantam *Ahmedi Ben*
 „ *Kethab* liberalitatem ac munificen-
 „ tiam admiratus, quum illum qui
 „ numerosissimum exercitum suis fru-
 „ ctibus & lautè & largè alere posset,
 „ privatum esse hominem doleret, Re-
 „ gemque fieri ex animo optaret, in
 „ grati animi significationem hospiti suo
 „ liberalissimo tributa partim remisit,
 „ partim levavit.

Scriptor alter, id est *ABU BAKERUS BEN ALCASCHA*, eandem rem describens, hæc refert: „ *Almansor* ad *Barcinonen-*
 „ sem expeditionem jam rediens, quam
 „ anno Egiræ 374. (Christi 984.) feriâ
 „ 3. die 12. mensis *Dilhagiat* suscep-
 „ rat, copias viâ militari *Granata*, *Ba-*
 „ *za*, & *Lorca* *Murciam* trajecit; ibi-
 „ que XXIII. dierum intervallo splendi-
 „ de & lautè unâ cum exercitu à viro
 „ magnifico *Ahmedo Ben Kethab* exci-
 „ pitur. Quo quidem tempore nemo si-

„ ve miles, sive Dux affem unum in usus
 „ suos impendit. Talis autem erat men-
 „ sã apparatus, ut nec pretiosas dapes,
 „ nec conquistissimos cibos desiderares;
 „ ea etiam illius erat varietas, ut singulis
 „ diebus variã epulã, quas & gula
 „ excogitavit, & munificentia ostenta-
 „ re potuit, apponerentur. Atque eò
 „ hospitis luxuries profusa devenit, ut
 „ in balneo, ad quod *Ben Khetabus*
 „ Almanforem cum proceribus invita-
 „ vit, exquisita aqua rosacea ad lotio-
 „ num usum effunderetur.

Mohamad Ben Ali Ben Ahla Abu Abdalla, patriã *Murcianus*, Præfectus *Lorca*, litteris in primis clarus, ut ejus carmina in nostro Codice relata testantur. Obiit *Murcia* anno *Egira* 645. anno videlicet ab illius obsidione quinto.

Mohamad Ben Sobaie Ben Joseph Algezamaus, ortu *Valentinus*, Poëta non contemnendus *Denia* præfuit, Rege *Valentia* per id temporis *Giomaello Zianao*, ejus fratre patrueli. Vivere desuit *Tuneti* anno *Egira* 653. die 28. Rabii posterioris.

Said Ben Hakemus Abu Othman Alcorasita originem duxit ex oppido *Tabira* طبيره, vulgò *Tabera*, quod in *Algarbiorum* Regno visitur, nobilitate generis, dignitate ac Poëtica laude spectatissimus, anno *Egira* 627. die 15. mensis *Saphari* in insulam *Majoricam* ميجورقة trajecit: ubi Dux ejus renunciatus, ad annum 631. regnasse fertur. Christianorum tamen ea tempestate tributarius fuit. Varia carmina edidit, quorum specimen in nostro Codice invenias.

Atque hæc summam excerpta & latinè conversa in lucem proferenda curavimus, rati laborem nostrum, qui certè haud exiguus fuit, uno tantum superstite & quidem mendoso exemplari, ad hæc argumento libri perarduo, hominibus Hispanis non minùs acceptum quàm utilem fore: maxi-

Tom. II.

mè quum Scriptor sit Hispanus, ortu nempe *Hispalensis*, atque optimi ævi, optimæ notæ Historiographus, qui Regum, virorumque illustrium Hispanorum vitas describit ac memoranda illorum gesta, tum etiam scripta & apertius & accuratius refert. Hinc *Hispanicæ* Geographiæ, aliarumque rerum memorabilium copiosissimi fontes recludentur: hinc facilis patet aditus ad Historiam Hispanam illustrandam, augendamque. Equidem ego illud unum exploratissimum semper habui, si quis eruditus Excerpta hujusmodi Historica, quæ non pauca in Bibliotheca nostra reperias, in unum congereret, suoque ordine distribueret; Historiam rerum Arabico-Hispanarum, omnium quæ hæcenus prodire, absolutissimam simulque accuratissimam fore.

Ad Scriptorem verò nostrum ut redeamus, dictio ejus est purissima & lectissima; stylus elegans, pressus, gravis & sententiis conspersus. Eo in opere, quod in septem divisit Centurias, agit cum de *Hispania* & *Mauritania* Regibus, tum de utriusque Principibus, Ducibus, Præfectis, Prætoribus, Imperii Moderatoribus, qui scriptis inclaruere. Eorum vitas, atates, patrias, mores, dignitates, fortunas, bella gesta, victorias, & lectiora carmina fusiùs refert, adjectis passim notis criticis, & Scriptorum sententiis levi fundamento innixis nervosius confutatis. Illorum verò Principum, quorum opera Poëtica deperiisse constat, vitas in extrema Codicis parte describit, eadem omnino Centuriarum servatâ serie. Porro nos horum atque illorum gesta ingenique monumenta, utpote ad rem Hispanam pertinentia, missis *Mauritania* Principibus, recensere conati sumus.

MDCL.

Codex litteris Cuphicis exaratus,

I

&

& principio & fine mutilus, quo continetur Historia Regum Africae in partes tres divisa, hoc titulo: *Pascua lata Camelorum* (1), ubi series gestaue Regum ex familia *Abdelvad*, qui in Regno *Telmessano*, vulgò *Tremiseno*, rerum potiti sunt, recensentur. De iis Regibus nulla extat apud Scriptores Latinos memoria, si Leonem Africanum excipias, penes quem & hæc levissima est. Præterea Historia hæc quam Auctor anonymus ad annum Egiræ 776. perducit, de Arabibus Ante-Mahometanis, Mahometanis, aliisque qui Africam incolere, differit.

MDCLI.

Codex litteris Cuphicus anno Egiræ 1000. exaratus, principio mutilus. Continet is Anonymi Historiam Africae ejusque Descriptionem, necnon expugnationem, hoc nimirum titulo: *Prælia Africana resque gesta Mohameti, Abu Bakeri & Omari* (2). Ibi urbes & oppida quàm plurima reperias, quæ apud Leonem Africanum minimè occurrunt. Accedunt ad calcem Arcana Physices plura scitu digna, ab ipso Auctore in usus suos fortasse collecta.

MDCLII.

Codex litteris Cuphicus exaratus, cum anni notâ, tum præfatione carens, in quo habetur Opus Historicum, præter Calipharum seriem moresque, Annuli Signatorii originem & usum completens, inscriptum *Commentatio Annularis* (3): auctore *MANSORE BEN MOHAMAD BEN HAZMA* (4) *Africano*, qui tertio

(1) *Titulus*: كتاب نجعة الرواد في ذكر ملوك بني عبد الواد

(2) *Titulus*: فتوحات افرريقية وغزوات محمد ابو بكر وعمر

(3) *Titulus*: شرح الخاتمة

Egiræ sæculo vixisse traditur.

Annuli signatorii usum Arabes Mahometani à Mahometo Pseudo-propheta accepere: qui usus postea ad alias nationes Orientales traductus est, quæ in Litteris, Diplomatum cæterisque instrumentis publicis Sigillum nomen exprimens, non Chirographum adhibere solent.

MDCLIII.

Codex nitidè exaratus in urbe *Hispali* anno Egiræ 639. quo continetur Historia versibus condita, *Omari Ben Mohamad* Regis *Badajoz*, ex stirpe *Beni Aphthas*, res tragicas persequens: auctore *BEN ABDUN ABI MOHAMAD ABDELMAGID* (5), nobilissimo Poëta *Hispano* (6); adjectis etiam Commentariis *ABDELMALEKI EBN ABDALLA*, vulgò *Ebn Badrun Hadramita Hispanensis*. Idem operis memoratur in Regiæ Bibliothecæ Parisiensis Catalogo, *Cod. MCDLXXXVI*. ubi Historiam hanc, vel Poëma de veteribus Persiæ Regibus & Calipharum rebus gestis agere falso statuitur; quum solum ibi ad Poëmatis argumentum exornandum adversi complurium Regum casus aptè atque eruditè referantur.

De *Omari* calamitatibus, necnon de genere *Beni Aphthas* clarissimus Scriptor *BEN KHATHIBUS* in *Bibliotheca Arabico-Hispana* agens, hæc ferè narrat. „ *Omarus Ben Mohamad Ben Abdalla Ben Mohamad Ben Moslama*, „ vulgò *Ben Alaphthas*, *Altagibaus*, „ triâ *Pacensis*, origine *Meknasita*, „ *Algarbiorum* Rex, *Almetnakelus Alal* „ *la*

(4) *Auctor*: منصور بن محمد بن —————

(5) *Auctor*: بن عبدون ابي محمد —————

(6) *Initium*: الدرر يفتحه —————

Finis: احب العبد اوك —————

„ *la* nuncupatus, proavum habuit vi-
 „ rum nomine *Abdalla*, cognomento
 „ *Ben Alaphthas*, in loco quodam *Phahs*
 „ *Abellota*, فحمى البلوط dicto, fortè *En-*
 „ *cinaralla* non procul à *Corduba*, na-
 „ tum. Qui & si nullo generis splendore
 „ clarus, virtute tamen & prudentiâ ad
 „ ampliffimos honores aditum sibi ape-
 „ ruit; *Saburus* enim, *Lusitaniae* tunc
 „ temporis Rex, rerum summam ei cre-
 „ didit, fuorumque liberorum tutelam.
 „ At *Abdalla* simul ac Rex è vita ex-
 „ cessit, liberis ejus expulsis, Regnum
 „ Regiumque nomen usurpat. Morti
 „ jam proximus in folio collocat filium
 „ *Abu Bakerum Mohamad*, dictum *Al-*
 „ *modhpherum*, Principem prudentiâ,
 „ eruditione, fortitudine præstantissi-
 „ mum, & egregii operis Historici, cui
 „ titulus *Memoria*, in Tomos quinqu-
 „ ginta distributi conditorem. Huic tan-
 „ dem in Imperium successit ejus filius
 „ *Omarus*, qui tragicæ historiæ am-
 „ plam sanè præbuit materiam.

„ Is *Josepho Ben Tasphino* urbem
 „ *Granatam* obsessuro se comitem ad-
 „ junxit anno *Egiraë* 483. cujus inde
 „ potentiam pertimescens, furtim ex
 „ acie recessit. Timorem cumulavit
 „ subditorum *Lusitanorum* ab eo defe-
 „ ctio, qui *Almoraviditis Ulyssiponam*
 „ & *Santarem* aliaque oppida, Rege
 „ ipso absente vel invito, dediderunt,
 „ excepta urbe *Badajoz*, quæ per ea
 „ tempora Regum *Lusitanorum* sedes
 „ erat. Huc *Omarus*, ut in tuto esset,
 „ se contulit; periculumque ibi haud
 „ dubio propulsasset, nisi à suis pro-
 „ ditus fuisset. Quare *Almoraviditarum*
 „ Imperator, urbe captâ, illum unâ
 „ Tom. II.

„ cum filiis in publica vincula conjecit;
 „ mox publicatis bonis, è carcere edu-
 „ ctum coram interfectis filiis crudelif-
 „ simæ necis supplicio mactavit anno
 „ *Egiraë* 487. In tanti Principis casum
 „ non defuere insignium Poëtarum car-
 „ mina; omnium tamen longè celeberrimum
 „ est *Ben ABDUNI* Poëma, : cu-
 „ jus non paucos versus, perinde atque
 „ *OMARI* Regis etiam aliquot, apud *Bi-*
 „ *bliothecam BEN ALKHATHIBI* proximè lau-
 „ datam invenias.

MDCLIV.

Codex litteris Cuphicis exaratus
Granata anno *Egiraë* 683. feriâ 5. die
 26. Gemadi prioris, foliis constans
 175. In eo Historia *Josephi* Patriarchæ
 partim solutâ, partim strictâ oratione
 occurrit, quæ in XVI. dividitur capi-
 ta, & *Splendor Ephod* (1) inscribitur:
 auctore *OMARO BEN ABRAHIM BEN OMAR*
ALAVASSAO (2), qui illam secundum
 Mahometricas & Rabbinicas Traditio-
 nes conscripsit, veris falsa immiscens
 (3): hanc Historiam *Erpenius* Latine
 reddidit.

MDCLV.

Codex elegantibus litteris, & anni
 notæ & præfationis expers, quo contine-
 tur Historia Regum *Perfarum*, inscripta
Schah Nameh (4), id est *Codex Regius*,
 quam ex *Perfico* sermone in Arabicum
 vertit *ABILPHATH ISA BEN ALI BEN MO-*
HAMAD Hispahanensis (5), jussu Regis
Aladeli Abu Bakeri ex *Aiubitarum* stirpe.
 Historiam hanc, quæ veterum *Perfiæ*
 Regum mores & bella complectitur, tri-
 ginta versuum millibus *Perficè* perfe-
 I 2 qu-

(1) Titulus : نهر الكمامة

(2) Auctor : تاليف عمر بن ابراهيم بن
 عمر الاوسي

(3) Initium : اعلموا

Finis : الواحد الغف

(4) Titulus : شاه نامه

(5) Auctor : ابي الفتح عيسى بن علي
 بن محمد الالمغھاني

quutus est *MANSOR BEN ALHASENUS ALPHARDAUSÆUS* (1), Poëta nobilissimus; eamque *Abulcassemo Mahmudo Ben Sebekteghino*, primo *Gaznevidarum* Regi, nuncupavit. Quanto verò in pretio id operis apud Persas, Arabasque sit habitum, vel ex eo colligi potest, quòd laudatus Rex *ALPHARDAUSÆUM* triginta aureorum millibus donaverit. In eo elaborando annos se impendisse triginta, summamque ei manum anno Egiræ 384. imposuisse testatur in præfatione Auctor, qui anno ejusdem Æræ 411. in urbe *Thus*, ut memoriæ proditum est, decessit. Illius meminit *HERBELOTIUS* in *Bibliotheca Orientali*; triaque hujus Historiæ extant exemplaria in Regia Bibliotheca Parisiensi.

MDCLVI.

Codex nitidis litteris exaratus anno 1012. die 13. Dilcadat, Tomus nimirum sextus Historiæ Regum Persarum Persicè conscriptæ, cui titulus *Hortus Deliciarum* (2), ubi de *Tamerlani* & posterorum rebus gestis ad *Abusaidum* usque *Mohameri* filium & *Tamerlani* nepotem, regionis trans *Oxum* sitæ Imperatorem: auctore viro celeberrimo *KHOVAND EMIR*, vulgò *MIRCHOND* امير خواند, patriâ *Ariensi*, cujus Descriptionem Tomus ejusdem operis XII. & ultimus continet. Hujusmodi Historia, quæ omnium accuratissima est, ab orbe condito ad annum Egiræ 875. pertinet. Illius Tomi primus; secundus & sextus recensentur in Regia Bibliotheca Parisiensi Catalogo, *Cod. LVIII.*

MDCLVII.

Codex nitidè pariter exaratus, anni

(1) Auctor: نظم منصور بن الحسن
الفردوسي

(2) Titulus: روضة الصف

notâ carens, quo continetur *Alexandri Magni* Historia Persicè condita, quæ inscribi solet *Escandar Nameh* (3), sive Poëma de rebus illius gestis, quo multa vel omnino fabulosa, vel fabulis proxima occurrunt: auctore *NEZAMI Persa*. Hujus autem operis tria referuntur exemplaria in Regiæ Bibliothecæ Parisiensis *Codd. CCXXX. CCLXXX. CCLXXXI.*

MDCLVIII.

Codex non inscitè exaratus, abque anni notâ, in quo Anonymi Historia Turcicè conscripta, *Khairadini*, خير الدين, vulgò *Barbarossa*, Pirata celeberrimi res gestas complectens, in duos Tomos distributa, quorum primum exhibet noster Codex. (4)

Barbarossa, qui & *Hariadenus* vulgò dicitur, gente *Græcus*, ortu *Myriellenis*, Pirata nobilis, mox Archithalassus à *Solimano* hujus nominis primo Turcarum Imperatore electus est. Hic anno Egiræ 940. Venetis fusis, multas Christianis arces quas in Peloponneso habebant, eripuit; *Tunetum* deinde occupavit, ingenti Hispanis illatâ clade. Qui tamen, Præfecto classis *Andrea Doria*, victo *Barbarossa* & classe Turcicâ procellis disjectâ, illud recuperarunt. *Barbarossa* verò nunc victor, nunc victus, *Constantinopoli* tandem decessit anno Egiræ 953.

MDCLIX.

Codex pereleganter exaratus, anni notâ & Auctoris nomine prætermisissis, quo continetur Historia *Calipharum*, aliorumque Regum seriem rei que gestas complectens, cui titulus *Dynastiarum*

(3) Titulus: سکندر نامہ

(4) Initium: ساير تواریخ

Finis: ارسال اوله

rum Annales (1), ab anno Egiræ 541. ad annum 744. deducta. Hujus Historiæ bipartitæ Pars tantum altera hocce Codice comprehenditur. Est autem Epitome ex probatissimis Scriptoribus excerpta, quam styli elegantia, dictionis proprietates & sententiarum delectus in primis commendant.

MDCLX.

733 Codex haud imperitâ manu exaratus die 12. mensis Dilcadat, anno Egiræ 733. principio mutilus, continens Historiam *Calipharum*, aliorumque virorum tum bellicâ virtute, tum doctrinæ laude præstantium, initio ducto ab anno Egiræ 235. ad annum usque 270. Auctoris nomen latet.

MDCLXI.

773 Codex litteris Cuphicus *Granata* exaratus die 27. Gemadi prioris, anno Egiræ 773. Christi 1371. qui Anonymi Historiam in capita LVI. distributam complectitur, ubi de Regibus *Beni Merinis*, qui in Hispania & Mauritania rerum sunt potiti, fusiùs agitur. De iis postea, Deo adjuvante, quum de Historia Hispana tractabimus, plura disseremus. Id autem Historicum opus, ut ex notâ ad libri calcem adscriptâ liquet, absolutum est die 5. mensis Ramdani, anno 715.

MDCLXII.

Codex litteris Cuphicus, absque anni notâ, quo continetur opus Historico-Poëticum in partes sex distributum,

- (1) *Titulus* : قارىخ الـ دوال
 (2) *Titulus* : ذيل الذي لـ
 (3) *Auctor* : ابي علي اسمعيل بن القاسم البغدادي
 (4) *Initium* : لمارايت العلم انفس بضاعة

inscriptum *Supplementorum Summa* (2); seu *Appendix*: ubi insigniorum Poetarum vitæ, mores, scripta uberius cum notis criticis recensentur: auctore *ABI ALI ISMAIL BEN ALCASSEM* Bagdadensi (3), qui sexto Egiræ seculo in urbe *Granata* claruisse traditur. (4)

MDCLXIII.

Codex litteris Cuphicus exaratus, anni notâ carens idemque mutilus, ubi Historia adespota occurrit, in quâ de Veteris & Novi Testamenti Patriarchis & Prophetis, maximè de Christo Domino & Apostolis, necnon de Mahometo, idque secundum Alcorani Traditiones differitur.

MDCLXIV.

994 Codex haud ineleganter exaratus die 9. mensis Ragebi, anno Egiræ 884. Christi 1479. quo continetur Bibliotheca, seu Historia litteraria Doctorum Mahometanorum clarissimi nominis, Tomis tribus comprehensa & litterarum serie distributa, cui titulus *Classes Majores* (5): auctore *TAGEDDINO ABI NASSERO ABDELVAHAB ALNASAREO*, vulgò *ALSOBKI* *Egypti* Præfecto (6). Hic autem Codex primum operis Tomum tantummodo complectitur; secundum verò extat in Regia Bibliotheca Parisiensis *Cod. DCCCLX*.

MDCLXV.

905 Codex litteris Cuphicus exaratus die 3. mensis Schabani, anno Egiræ 805. principio mutilus, constans foliis 656. Is continet Dictionarium Historicum Scien-

- Finis* : وخزي مويـ د
 (5) *Titulus* : الطبقات الكبرى
 (6) *Auctor* : تاج الدين ابي نصر عبد الوهاب الانصاري السبكي قاضي مصر

Scientiarum, Alphabeti ordine digestum, cui titulus *Apum Opes* (1). Ibi de Scientiarum & Artium origine & progressu, de earum Inventoribus, Scriptoribusque differitur; plura etiam Proverbia occurrunt, ad easdem videlicet pertinentia: auctore *MOHAMAD ABU ABDALLA ALLAKHAMITA Granatensi* (2), qui se huic operi finem imposuisse testatur die 15. mensis Ragebi, anno Egræ 793.

MDCLXVI.

Codex litteris Cuphicis *Cordubæ* exaratus, anni notâ & præfatione carens, constansque foliis 146. in quo habetur Bibliotheca universalis, inscripta *Doctorum Arabum Classes* (3): auctore *ABRAHAMO BEN ALI BEN PHARHUN ALIAMARAO Hispano* (4), qui suam se Bibliothecam absolvisse profitetur *Meccæ* anno Egræ 761. die 5. mensis Schabani. Ibi Arabes, qui litteris in Mahometano Imperio maximè florere, cum editorum Librorum Catalogo recensentur. Præterea in fine reperias Bibliothecarum Indicem, unde suam

Auctor collegit: qui sic se habet:

1. Bibliotheca Hispana *ABI ABDALLA MOHAMAD BEN ROSCHD Murciani*.
2. Bibliotheca Hispana, quam *ABI ABDALLA BEN HAMAD Septanus* edidit, titulo *Summa*.
3. Bibliotheca Hispana *KALAPHI BEN PASQUAL*, inscripta *Munus*.
4. Bibliotheca Hispana *ABI ABDALLA MOHAMAD BEN ALABAR Valentini*, inscripta *Supplementum*.
5. Bibliotheca Hispana *BEN ZIRI Cordubensis*, titulo *Donum*.
6. Bibliotheca Hispana *ABI ALABBAS* ex urbe *Niebla*.
7. Bibliotheca Hispana *ABI BAKERI BEN ALARABI Hispalensis*, cui titulus *Analecta*.
8. Bibliotheca Hispana universalis *ABI ABDALLA BEN ALKHATHIBI*.
9. Bibliotheca Hispana *ABI ABDALLA*, vulgò *ALMARAKSCHI*, inscripta *Appendix*.
10. Bibliotheca Jurisconsultorum *Cordubensium*, quam *AHMEDUS BEN ABDELBERI*, civis *Cordubensis*, evulgavit anno Egræ 338. (a)

Co-

- (a) كتاب الطبقات لابي عبد الله محمد بن مرشد المرسي
 كتاب اختصار المدارك لابي عبد الله بن حماد السبتى
 كتاب الصلة لخلق بن بشكوال الاندلسي
 كتاب التكملة لابي عبد الله محمد بن الابار البلنسي
 كتاب الصلة لابن الزبير الاندلسي
 كتاب ابي العباس اللبلي
 كتاب العواصم لابي بكر بن العربي الاشبيلي
 كتاب الاحاطة لابي عبد الله بن الخطيب الاندلسي
 كتاب الزيل لابي عبد الله المراكشي الاندلسي
 كتاب تاريخ فقهاء قرطبة لاحمد بن عبد البر القرطبي في سنة ثلثمائة وثمان وثلثين

(1) Titulus: ملك النحر

(2) Auctor: تاليف محمد ابو عبد الله اللخمي الغرناطي

(3) Titulus: طبقات علما العرب

(4) Auctor: تاليف جراهيم بن علي بن فرحون اليعمرى الاندلسي

1672
MDCLXVII.

772 Codex litteris Cuphicis exaratus horis pomeridianis feriæ 6. die 20. mensis Ramdani, anno Egiræ 712. Christi 1312. Eo continetur Descriptio Bibliothecarum, quæ numero septuaginta in variis Hispaniæ urbibus ad publicum usum tunc temporis patebant, titulo *Index Litterarius* (1): auctore *ABI BAKERO MOHAMAD BEN KHAIR BEN KHALIPHA Hispano* (2). Is eruditam hanc lucubrationem, perlustratis prius Bibliothecis, aggressus, eam ad annum Egiræ 520. perduxit: cui & Auctorum Catalogum aptè inferuit, quorum vel scripta in iis Bibliothecis patebant, vel quibus ipse privatim usus est. Porro Scriptores *Cordubenses*, quos ibidem recenset, ad 150. *Almerienses* ad 52. *Murciani* ad 61. *Lusitani* ad 25. *Malacitani* ad 53. enumerantur, præter *Granatenses*, *Hispalenses*, *Valentinos*, alioque, qui multiplici eruditione & scriptorum famâ varia Hispaniæ loca nobilitarunt.

1673
MDCLXVIII.

895 Codex litteris Cuphicis malè descriptus die 1. Rabii prioris, anno Egiræ 895. Christi 1489. idque in Regia urbe *Granata*, quem ex foliis hinc inde dispersis, corrosis ac miserè laceris collectum, in unum quàm diligentissimè coegimus & compingendum, ne pretiosissimi voluminis fragmenta omnino perirent, curavimus.

Opus quod is olim, cum integer & incolumis esset, totum complexus fuisse videtur, est nimirum Bibliotheca Arabico-Hispana in XI. tributa Partes,

ac titulo *Granatensis Encyclica* (3) insignis, quam *MOHAMAD BEN ABDALLA EBN ALKHATHIB Granatensis* anno Egiræ 763. emisit. Nunc verò Partem illius VII. eamque mutilam, ac Partes VIII, IX, X, & XI, tantummodo continet, ducto initio à littera م, nempe à nomine *Mohamad*. Egregium fanè multiplicis ac reconditoris doctrinæ penus, publica luce meritò donandum. Quapropter quæcunque ibi memoratu digniora visa sunt, servato archetypæ narrationis ordine, in compendium contracta, hîc representare conabimur; ab Auctoris tamen vitâ ab ipso conscriptâ, quæ in fine Codicis legitur, exordiendum rati.

*MOHAMAD BEN ABDALLA
Vita, Operumque Recensio.*

„ *MOHAMAD BEN ABDALLA BEN SAUD SALEMIENSIS*, cognomento *LESANEDDINUS*, *Granatensis*. Familia nostra ex Syria originem duxit, prius *Beni Aluazir*, postea *Beni Alkhathib* dicta. Mutatâ sede in Hispaniam trajecit, ubi in oppido *Loxa* domicilium fixit. Inde *Cordubam*, tum *Toletum*, tandem *Granatam* incoluit. Divitiis affluxit benè multis, cultissima ac amplissima habuit prædia; viros litteris, bellicâ virtute ac civilium rerum administratione peperit spectatissimos. Nam, ut ad propiora accedamus, Avus meus equitum Dux fuit; Pater verò præterquam quod studia litterarum exercuit, urbis *Granatæ* præfecturam obtinuit: ubi tandem vir optimus atque honestissimus non sine civium omnium mœrore supremum obiit diem feriâ 2. die 7. Gem-

(1) *Titulus*: فهرست كتب وتواليق
(2) *Auctor*: ابي بكر محمد بن خير بن خليفة الانرلسي

(3) *Titulus*: الاحاطة في تاريخي
عُرناطة

„ madi posterioris , anno Egiræ 741. In-
 „ terea ego carissimo parente orbatus,
 „ Regem nactus sum indulgentissi-
 „ mum , *Abdallam* scilicet , Granatæ
 „ Regis *Abilhagiagæi* filium , qui non
 „ solum bona mea mihi jam publicata
 „ restituit ; sed etiam summis me auxit
 „ beneficiis atque honoribus. Etenim
 „ ille mihi præter omnem expectatio-
 „ nem à Secretis electo totius Imperii
 „ summam detulit. Illud etiam mirari
 „ subit , quod idem & se & domum Re-
 „ giam ad meum unius arbitrium ac
 „ nutum fingere voluerit : maximum
 „ profectò Regis erga me & benevo-
 „ lentia & fidei argumentum.

Hic Præceptores , quibus usus est in
 litterarum humaniorum disciplina nec-
 non in Philosophiæ , Mathematices,
 Medicinæ ac Jurisprudentiæ studiis re-
 cenfet. Cætera persequitur Scriptor *ABU*
ABDALLA BEN KHALDUM in *Vitis Viro-*
rum illustrium : ubi de nostro *BEN AL-*
KHATHIBO hæc refert. „ *MOHAMAD BEN*
 „ *ABDALLA BEN ALKHATHIBUS* summo
 „ genere *Granatæ* natus est die 25.
 „ mensis Ragebi , anno Egiræ 713. vir
 „ omni scientiarum genere excultissi-
 „ mus , sed in primis Chronographus
 „ omnium præstantissimus , ut luculenta
 „ ejus Scripta mox recensenda planè
 „ demonstrant. Apud complures *Grana-*
 „ *tæ* Reges gratiâ & auctoritate maxi-
 „ mâ valuit , summisque perfunctus est
 „ honoribus ; sed sub vitæ finem aliam
 „ prorsus fortunam expertus est. Nam,
 „ Rege *Ebn Alahmaro* , proditiōis ac-
 „ culatus , in carcerem conjicitur , ubi
 „ non multo post interfectus fuit , an-
 „ no videlicet 776. complura ingenii
 „ sui monumenta posteris reliquens ,
 „ quorum hæc series :

„ De Regum *Granatæ* Historia Li-
 „ ber , titulo *Plenilunii Specimen*. De Hi-
 „ spaniæ Imperatoribus ac Regibus Li-
 „ ber , *Vestis holoserica acu picta* incri-

„ ptus. De Arte Rhetorica , titulo *Ma-*
 „ *nuductio*. De Poësi , cui titulus *Incan-*
 „ *tamenta*. De Viris Hispanis doctrina
 „ & pietate claris , opus in VIII. Partes
 „ distributum , inscriptumque *Herba*
 „ *odorata*. De Amoris Pars duplex.
 „ Carminum Collectio , *Vena dives* in-
 „ scripta. De Carminum delectu. De
 „ *Malacæ & Salæ* præstantia. De Pe-
 „ ste vitanda. Quæsitæ Medica. De
 „ *Theriaca*. Tractatus de Medicina , in
 „ duos Tomos digestus , cui titulus *Re-*
 „ *gius*. *Diadema gemmis exornatum* , de
 „ *Granatæ* & Regum laudibus. Opus
 „ posthumum Bibliothecæ Hispanæ qua-
 „ dripartitum , cui titulus *Analecta*. De
 „ Seminibus. De Arte Veterinaria ac de
 „ Equorum præstantia. De Fœtus gene-
 „ ratione. De Sanitate servanda & cu-
 „ randa in quatuor anni tempestatibus.
 „ Poëma de Medicina. Poëma de Ali-
 „ mentis. Poëma de Regimine Politico.
 „ De Vizirorum munere. De Regno
 „ servando. Historia *Granatæ* Volumi-
 „ nibus XV. comprehensa. Tractatus
 „ de Animi constantia , inscriptus *Buty-*
 „ *rum probatum*. De nimia Regum li-
 „ centia coercenda. De cultu & præ-
 „ stantia Legum. De æquo & recto Judi-
 „ cio. De Regis clementia. De Amici-
 „ tia , ac de Linguæ moderamine. Ap-
 „ pendix ad Bibliothecam Hispanam.
 „ De Sententiarum delectu , opus scili-
 „ cet de politionibus Litteris , inscriptum
 „ *Aurum putum*. De Arte militari , titu-
 „ lo *Tessera*. Opus Historicum tripar-
 „ titum , de *Ben Nasser* videlicet Dy-
 „ nastia , titulo *Seculi res nova & ele-*
 „ *gans*. Bibliotheca Arabico-Hispana in
 „ Partes XI. distributa , quæ *Encyclica*
 „ inscribitur , cum Appendice. De Hi-
 „ storiæ utilitate & multiplici eruditio-
 „ ne. De Musica. Opus de Monarchia ,
 „ cui titulus *Hortus Regum* , in Par-
 „ tes XXX. divisum , arboribusque de-
 „ cem eleganter distinctum , perpetuâ

„ ea-

„ earumdem fervatâ allegoriâ , & ad Monarchiæ partes ingeniosè accommodatum : opus quidem singulare , quod à nemine hactenus susceptum legimus. (a)

EXCERPTA
EX BIBLIOTHECÆ
ARABICO-HISPANÆ

PARTE VII.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN ABI KHAITHAMA , vulgò ABA ALHASSAN, Granatensis , Grammaticus & Rhetor insignis , necnon Theologus gravis. Edidit Commentarios in Codicem Traditionum apprimè doctos atque utiles. Obiit die 28. Gemadi prioris , anno Egiræ 540. Christi 1145.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN ALHADAD , cognomento ABA ABDALLA , ex Tom. II.

oppido *Guadix* (vocabulo ex *Guadi* & *Acci* conflato) *Almeriam* incoluit , ubi Regibus *Beni Samadeh* in amore & deliciis fuit. Rhetor , Poëta , idemque Musicus suo ævo celeberrimus , ut ex editis ejus operibus patet. Nam præter multa ac varia Carminum genera , in hominum manus dedit Tractatus duos , alterum de *Arte Poëtica* , alterum de *Musices Disciplina*. Ejus haud pauca in hocce Codice occurrunt carmina multiplicis argumenti , quæ inter Epigramma legitur de cujusdam puellæ Christianæ , nomine *Leonora* , quam deperibat , venustate. *Granata* obiit anno Egiræ 561.

MOHAMAD BEN ABRAHAM , vulgò ABULCASSEMUS , apud Arabas verò EBN ALMUAINI nomine clarior , *Cordubensis* , doctrina , auctoritate , opibus , & editis scriptis clarissimus. *Granata* Cancellarii munere functus est. „ Ibi edidit *Granata* „ *ta* Annales ; Opusculum *De Proverbiis* „ K „ quæ

(a) الملحمة البدرية في الدولة النصرية • الحبل المرفومة • الطريقة • والسحر •
ريحان الكتاب في اسفار ثمانية • كتاب المحبة في سفرين • كتاب الصيغ
مجموع شعري • معيار الاختيار • كتاب مفاضلة مالقة وسلا • رسالة الطاعون •
المسائل الطبية • سفر في عمل الترياق • اليوسفي في الطب سفرين • التاج المحلي
في سفر • نفاضة الجراب في اربعة اسفار • البيهزرة في سفر • البيطرة سفر جامع
لما يرجع اليها من محاسن الخيل • رسالة تكويد الجنيين • الوصول لحفظ الصحة
في الفصول • مرجز الطب • مرجز الاغذية • مرجز في السياسة • كتاب في
الوزارة • رسالة في مقامه السياسة • كتاب الاحاطة في خمسة عشر سفرا •
الزبدة الممخوضه • الرد علي الاباحية • سر الزريعة في تفضيل الشريعة • كتاب
تقرير الشبه وتحرير الشبه • في اللطيف الموجود في اثر الوجود • ابيات الابيات في
الخوان ولفظ الصوان • نيل للصلة • تخليص الذهب في اختيار عيون الكتب
بالادبيات • جيش التوشيح • طرفه العصر في دولة بني نصر ثلاثة اسفار • الطبقات
في الاحاطة احدي عشر جزءا مع نيل • كتاب الكتيبة الكامنة في التاريخ •
في الموشيقا • بستان الدول يحوي ثلاثين جزءا ويشتمل علي شجرات عشر فيها
قنون السياسة • يضاف اليها باحسن نوع وهو موضوع قريب ما سمع بمثله •

ومثلي
والشعرا

والجزء في ٨

„ quæ in consuetudinem venire; Opus
 „ de varia eruditione, titulo *Balteum*;
 „ Tractatus duos de Philologia singula-
 „ rissimos: prior *Prati Odores*, poste-
 „ rior *Flos Juventutis* inscribitur (a).
Marochi supremum obiit diem anno
 Egiræ 564.

*MOHAMAD BEN ABRAHAM BEN ALI
 BEN BACCHUS*, aliàs *ABA ABDALLA* dictus,
 origine *Murcianus*, ortu *Granatensis*,
 domicilio *Malacitanus*. Bonarum Ar-
 tium in Regio *Granatensi* Collegio pu-
 blicus Professor fuit; stylum comtum,
 concinnum ac pressum, Hispanis usi-
 tatissimum, & coluit & verbis scri-
 ptisque maximè provexit: de quo argu-
 mento egregium edidit Opus, *Corona*
 inscriptum. *Malacæ* decessit die 28.
 Moharami, anno Egiræ 752. ubi ho-
 norificè sepultus est, addito Epitaphii
 ornamento, quod Scriptor noster unà
 cum variis ejusdem carminibus refert.

*MOHAMAD BEN ABRAHAM BEN SA-
 LEM ABA ABDALLA*, vulgò *ALBIUS*, ex *Al-
 meria*, vir pietate & doctrinæ laude in-
 ter suos clarus & apud Reges in pri-
 mis gratiosus. Complura scripsit, è quo-
 rum numero sunt: „ Compendium ope-
 „ ris, cui titulus *Margaritæ confertæ*,
 „ de Grammaticæ præceptis; item Opus-
 „ culum Fabulas complectens, *Horto-
 „ rum Voluptates* (b) inscriptum. Fato
 functus est die 28. mensis Ramdani,
 anno Egiræ 749. Duo illius Poëmata
 noster hic Codex repræsentat.

*MOHAMAD BEN EDRIS BEN ALI ABA
 ABDALLA*, cognomento *EBN FARAGIUS
 ALKOHOL*, ex Peninsula, vulgò *Xucar*,
 جزيرة شقر, Poëta omnium suæ ætatis
 præstantissimus, dictione nitidus, & sen-

tentiis mollis idem & acutus. In utro-
 que genere summa cum laude scripsit,
 ut argumento sunt varia ipsius carmi-
 na, quæ passim refert Scriptor noster
EBN ALKHATHIBÆUS. Obiit in patria
 sua feriâ 2. die 2. Rabii prioris, anno
 Egiræ 634. Christi 1236.

*MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN
 AHMAD ALANSARÆUS ABA ABDALLA*,
 vulgò *EBN ALGENANUS*, *Murcianus*.
 Quum puer esset, vix octavum ætatis
 annum attingens, ingenio, morum
 elegantia & oris honestate facilè om-
 nes superabat. Jam adultus, eruditione,
 eloquentia & carminum fundendorum
 facilitate nulli secundus extitit: adeo ut
 viri Principes ejus familiaritate sæpius
 delectarentur, & eruditionem simul ad-
 mirarentur. Captâ à Christianis *Murciâ*
 anno Egiræ 640. Christi 1242. ad ur-
 bem *Orihuela* se contulit; inde *Septam*
 arcessitus, varia tum strictâ, tum solu-
 tâ oratione conscripsit, quorum speci-
 men elucet in nostro Codice. E vita
 demum excessit in Africa anno Egiræ
 650.

*MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN
 AHMAD BEN SALVATOR*, vulgò *ABA ABD-
 ALLA*, *Almeria* natus, genere, di-
 gnitate ac variâ eruditione spectatissi-
 mus. Classi præfuit, & carmina edidit,
 quorum aliqua in nostro Codice occur-
 runt. Obiit tandem *Marochi* anno Egi-
 ræ 755.

*MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN
 GIAPHARÆUS ABA ABDALLA*, vulgò *AL-
 BELBANUS*, ex *Almeria*, ubi Quæstor fuit.
 Proconsul quoque in urbe *Marchena*
 مرشاذة constitutus est. Doctrinam mo-
 rum integritati adjecit; Grammaticus
 enim

(a) ذواليفه تاريخ غرناطة كتاب في الامثال السائرة كتاب في الادب الوشاح

المفصل ريدان الادب ريدان الشباب

(b) مختصر الدرر المنظومة في النحو وكتاب فيه حكايات تسمى دوحه الجنان

enim fuit peritus, & Poëta disertus atque acutus. „ Edidit Poëma elegantissimum „ de *Theologia*; aliud de *Rhetorica* scitè „ aptèque elaboratum; similiter Tra- „ ctatum de *Peste*, cui titulus *Recta In- „ tentio* (a). Obiit die 28. Dilcadat, an- no Egiræ 764.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN HARBALLA ABA ABDALLA ex *Guadix*, vir ingenio miti, prudentiâ, rerum Ci- vilium administrandi peritiâ & Poëtica facultate præterea ornatus. Varia edidit carmina, quorum aliqua refert Scriptor noster, utpote ejus sodalis amicusque dulcissimus.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN ABRAHIM BEN ISA ABA ABDALLA *Malacitanus*, Rhetor & Poëta non ignobilis, ut ejus variæ lucubrationes sive stric- tæ, sive solutæ oratione testantur. *Malaca* Quæsturam ad triennium obtinuit. *Segel- messæ* fato concessit die 12. mensis Sa- phari, anno Egiræ 716.

MOHAMAD BEN MASSUD BEN KHA- LASAT ABA ABDALLA BEN ABILKHASSAL ex *Xucar*, *Cordubam* & *Granatam* co- luit: vir omni scientiarum genere excul- tissimus; nam Poëta fuit & Rhetor egre- gius, Philosophus, Theologus, Juris- consultus atque Historicus præstantissi- mus. Id luculenta ejus scripta demon- strant, quæ quia omnium manibus teruntur, Auctor noster minimè recen- senda duxit; tamen nonnulla ejusdem tum *Rhetorica*, tum *Poëtica* fragmenta referat. Hic natus anno Egiræ 465. in- terfectus est anno 540. feriâ 7. die 12. mensis *Dilhagiat*, Christi 1145. ab *Almoravidis Corduba in via Pharaonica, non procul ab Area Abana juxta portam Abdelgebar* درب الفرعوني بقرب رحبة
أبان قرب باب عبد الجبار

MOHAMAD BEN MOPHADELUS BEN
Tom. II.

MOHIBÆUS ABA BAKERUS ex urbe *Silves*, genere & eruditione spectatissimus. Prætor provinciam obtinuit *Almeriam*, ubi antea studiorum curriculum absol- verat. Multa edidit carmina. *Septæ* tan- dem in prælio cecidit anno Egiræ 645. die 1. Gemadi posterioris.

MOHAMAD BEN OBAIDALLA BEN KHOTHAB ALGAPHEKÆUS *Murcianus*, Rhetor disertus, Poëta nobilis, necnon Theologus & Jurisconsultus insignis, *Granatæ* Cancellarius fuit. Obiit in ur- be *Tremiseno* die 10. Moharami, anno Egiræ 686. Christi 1287. Hujus in no- stro Codice occurrunt varia carmina, Poëma nempe *De Dei Providentia*; al- terum *De Juventute*; alterum *De Peni- tentia*; ut & *Epistola ad Amicum Ben Khamaies*, quem de suo adventu in urbem *Hispalim* certiore facit, ejus magnificentiam & opulentiam uberius celebrans; quamvis de nimio æstu & pulvere acerbè queratur.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN LE- VI ABI ABDALLA, vulgò *EBN ALSAIEGH*, *Almeriæ* nobili genere natus est. Stu- diorum causâ *Granatam* missus, ita in omni liberali doctrina processit, ut cum paucis sit comparandus. *Almeriæ* Quæ- stor electus, aliquid otii litteris semper concessit. Deinde, ubi tempus nactus est, *Cairum* properavit, ut ibi *Ben Ha- ianum* virum per ea tempora clarissi- mum audiret. Fuit in dicendo eloquen- tissimus, in scribendo verò & eruditus & accuratus. Poëmata bene multa edi- dit, quorum illud elegantissimum est, quod de *Bello Granatensi* condidit, cu- jus initium hoc in Codice legitur. *Gra- nata* decessit anno Egiræ 705.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN PHA- THIS ABA ABDALLA *Malacitanus*, præ- terquam *Medicinæ* peritiâ, politiciori- bus

K 2

(a) تواليغة مرجز في علم الكلام فصيحة و آخر في الادب اجاد فيه كتاب في الودا سماه باصلاح النية

bus litteris inclaruit, omnibus carus & jucundus. Morte tandem immaturâ extinctus est anno Egiræ 711.

MOHAMAD BEN ABDELRAHMAN BEN ABRAHIM LAKHAMITA DULVAZRATIN ABA ABDALLA, origine *Hispalensis*, in urbe *Ronda* claro genere natus est anno Egiræ 660. feriâ 2. die 21. Rabii prioris (juxta Tabulas Gravianas feriâ 1. quod discrimen diligenter in nostro Auctore notandum est). Is summam doctrinam summæ virtuti adjecit. Nam puer ingenio docili sic erat præditus, ut non solum quæ à præceptore tradebantur, celeriter arriperet; sed etiam quàm firmissimâ memoriâ teneret. Quo factum est, ut cum ætate litteræ quoque in illo crescerent: ad quarum studium condiscipulos exemplo suo sapius inflammabat. Itaque ætate & scientiarum peritiâ adultus, litteras ubique promovit, eruditisque viris sua auctoritate ac liberalitate favit. Historiam Hispanam, quam penitus habuit cognitam, Voluminibus IV. explicuit: ubi omnia de Regum præclare gestis, de Principum vitiis ac studiis, de Hispani Imperii mutationibus, de clarissimarum Familiarum origine, ac de Viris denique tum doctrinâ, tum bellicâ virtute conspicuis perscripta sunt: adeo ut quisquis eam legerit, non multum alias illorum temporum historias desideret. Poëtica etiam facultate, ne ejus expertus esset suavitatis, maximè excelluit. Etsi nobilissimâ ortus familiâ, comitatem severitati, gravitatem facilitati semper conjunxit: ut difficilè statuas eumne amici magis vererentur, an amarent? Ad hæc etiam accessit rei militaris, quam egregiè callebat, scientia. Nam Imperator electus à Rege Granatæ *Abu Abdalla* ex stirpe *Beni Nasser*, urbem vulgò *Quesada* *قيجاطة* obsedit, ad quam expugnandam strategemate usus est. Exercitum per noctem è loco mo-

vit, simulatâ fugâ: quod ubi excubiæ animadvertere, id obsessis nunciarunt. Hi Arabas à Christianorum copiis auxiliaribus fusos fugatosque rati, urbe destitutâ, incauti ad prædam accurrunt. Quo factum, ut primum agmen urbem occupaverit; postremum verò Christianos à tergo sit adortum. De hac victoria laudatus Imperator perelegantem *Granatæ* Regi scripsit epistolam, quam unâ cum variis carminibus exhibet noster Codex. Ex insidiis tandem anno Egiræ 708. interfectus est. Cujus in laudem pulchrum edidit Epicedium *ABU BAKERUS BEN SIRIN*, huic ipsi Codici insertum.

MOHAMAD BEN ABDELRAHIM, vulgò *BAMATI*, ex urbe *Guadix*, Poëta acutus & elegans, ut ejus carmina variis de rebus conscripta, atque in nostro Codice relata testantur. Hic anno Egiræ 817. adhuc in vivis erat.

MOHAMAD BEN ABDELMALEK BEN THOPHILUS, cognomento *ABU BAKERUS*, similiter ex urbe *Guadix*. Nullum doctrinæ genus est, in quo non fuerit is exquisitè versatus; Grammaticus enim erat insignis, Rhetor disertus, idemque lepidus & acutus Poëta. Philosophiæ, Medicinæ & Jurisprudentiæ studiis Matheseos & Historiæ peritiam pari felicitate junxit. *Granatæ* publicè Medicinam professus est, de qua duo volumina edidit. Duo item illius Poëmata leguntur in nostro Codice, alterum *De Simplicibus Medicamentis*; alterum *De expugnatâ urbe*, vulgò *Cabezon* *قفصة*. Decessit Marochi anno Egiræ 581. ubi honorificè, Rege funus comitante, sepultus est.

MOHAMAD BEN ABDELAZIZ BEN ATASCH ALTAGIBI ABA ABDALLA in oppido *Purchena* *جرشانة*, anno Egiræ 550. nobili stirpe natus est. *Granatæ* bonis Artibus cæterisque liberalibus disciplinis eruditus, magnam sui nominis famam apud

apud viros doctos adeptus est: qui omnes illius in dicendo copiam, facilemque carminum condendorum rationem cum nitida dictione & ingenii acumine mirabantur: hinc apud Reges *Almohaditas* summos promeruit honores. Nam *Almansore* Rege, ad supremam *Viziri* dignitatem evectus est: quo quidem tempore non fuis, sed & aliorum commodis infervit. Nemo enim ad eum accessit, qui ampla ejus beneficia non fuerit expertus. Aliorum injuriarum immemor, beneficiorum verò insigniter memor fuit. Præceptores habuisse fertur, in litteris humanioribus *ABI ABDALLA BEN HAMIDEUM*; in Dialectica *ABULCASSEMUM*; in Jure Civili *EBN HOMAISCHÆUM*. Edidit Tractatum *De Logica*; *Epistolas familiares*, & Librum *Pœmata* complectentem: quæ opera eo sunt in pretio, ut in omnium manibus versentur. Aliquot ejusdem carmina nostro in Codice occurrunt, ut & *Epistola Mahadia* المهدية urbis Descriptionem complectens, quam ipse *Almoraviditis* eripuit. Hic etiam *Marochi* decessisse traditur anno *Egiræ* 618. die 15. *Ragebi*, Christi 1221.

MOHAMAD BEN ALI BEN MOHAMAD ALHAMDANI ABULKASSEMUS, vulgò *EBN ALBORAK*, ex urbe *Guadix*: ubi die 25. *Ramdani*, anno *Egiræ* 596. obiisse memoratur: vir pietate, scriptifque editis clarissimus, ut ex eorum Catalogo mox referendo patebit, quæ quidem sunt:

„ Opus de Poëtica, *Cogitationum*
 „ *Pulchritudo & rerum memorabilium*
 „ *Spectaculum* inscriptum; Opusculum

„ *De Amicitia & Societate*; Tractatus
 „ *Mythicus*; Opus de nitido Sermo-
 „ ne, titulo *Hortus Arboribus confitus*;
 „ Lectiora tum strictâ, tum solutâ ora-
 „ tione Scripta; Poëma *De Mensis Ram-*
 „ *dani præstantia*; aliud *De Mahome-*
 „ *ti laudibus*; *Historia Regum Moa-*
 „ *viditarum*, seu *Ommiadarum* res ge-
 „ stas complectens; *Annales Hispaniæ*,
 „ *Unionum series* inscripti. (a)

MOHAMAD BEN ALI BEN KHATEMAT ALANSARÆUS ABA ABDALLA ex urbe *Almeria*, Poëta nobilis, cujus aliquot lectiora carmina in hoc nostro Codice invenias. Hic *Granata* die 3. *Rabii prioris*, anno *Egiræ* 750. Christi 1349. peste, quæ tunc temporis in Hispania maxime grassabatur, extinctus est.

MOHAMAD BEN ISA ABA BAKERUS, vulgò *BEN CUZMAN* بن قزمان, ortu *Cordubensis*, quem & generis splendor & eximia Poëtices peritia satis superque commendant. Præluxit tamen in eo ad amatoria carmina ludenda ingenium singulare: quod genus ita festive, eleganter, argute tractavit, ut nihil supra. Plurimos ejus versus, perinde ac Rhetoricas orationes duas in Regia *Granatensi* Academia habitas, hoc in Codice legas. *Corduba* interiit die 28. *Ramdani*, anno *Egiræ* 555.

MOHAMAD BEN GALEB ARASIPHI ABA ABDALLA, ortu *Valentinus*, domicilio & studiis *Granatensis*, Poëtarum facile princeps habitus est. Tria illius Poëmata, & Epigrammata duo in nostro Codice occurrunt, in quibus & verborum elegantia & sententiarum fulgor inter se mirifice decertant. Decessit

Ma-

(a) بهجة الافكار وفرجة التذكار في مختار الاشعار في مقالة في الاخوان
 مجموع في اللغات في روضة الحدائق في تاليف الكلام الرايق في منتخب نظم ونثر
 في فضل رمضان في ذكر محمد في اخبار معاوية في تاريخ الاندلس
 الدر المنظم

Malacæ die 19. Ramdani, anno Egiræ 572. ubi ejus Sepulcrum visendi studiorum frequentiam celebratur.

MOHAMAD BEN CASSEM ALCARSCHITA *Malacitanus*, civitatis *Granatæ* incolæ, Rhetor & Poëta eloquentissimus, *Fessam* se contulit, ubi Artem Medicam exercuit, deinde Nosocomii Præfectus electus est. Calligraphiam & latrunculis ludendi peritiam celeberrimus; homo tamen summè iracundus: adeo ut omnes ab ejus commercio & familiaritate abhorrerent. Plura illius acutè dicta, quemadmodum Epigramma in Scriptoris nostri laudem recensentur. Natus *Malacæ* anno Egiræ 703. *Fessæ* obiit anno 757.

MOHAMAD BEN SOLAIMAN BEN ALCASIRA ABU BAKERUS *Cordubensis*, unus ex præcipuis *Josephi Ben Tasphin* Consiliarii, apud quem ob eloquentiam suavitatem gratiam & auctoritatem multum valuit, *Granatam* non semel adiit. *Cordubæ* obiit die 24. Gemadi posterioris, anno Egiræ 480. Christi 1087. Extat in nostro Codice cum illius Poëma in laudem *Ben Abadi* *Cordubæ* Regis, tum Epistola ad *Josephum Ben Tasphinum* Regem pereleganter conscripta.

MOHAMAD BEN JOSEPH BEN ABDALLA ALTAMIMEUS ALMOZENUS, vulgò *ABA ALTHAHERUS*, *Cæsaraugustanus*, vir singularis eloquentiam, Patri jure comparandus. Hic ad *ALHARIRÆI* imitationem Academias linguæ Arabicæ, Rhetorices, & Poëtices *Cordubæ* instituit; sermonesque Academicos evulgavit, quos *Confessus Cordubenses* مقامات القرطبية inscripsit: ubi Ars bene dicendi, scribendique traditur. Non pauca illius carmina in nostro Codice invenias. Decessit *Cordubæ* ad vespertas feriæ 3. die 21. Gemadi prioris, anno Egiræ 538. Christi 1143.

DE SCRIPTORIBUS
vel origine, vel domicilio
Hispanis.

MOHAMAD BEN HASSENUS ALMORANI, patriam *Fessanus*, domicilio *Cordubensis*, tum genere, tum doctrinæ laude clarissimus, edidit opus de Arte Poëtica præstantissimum, perinde ac varia Poëmata, quorum duo exhibet noster Codex. *Granatæ* vitam functus est anno Egiræ 748.

MOHAMAD BEN MOHAMAD ALMORADEUS, vulgò *EBN ALASCHAB*, origine *Cordubensis*, ortu *Tunetanus*, cum paterni generis splendore, tum ingenio & doctrina conspicuus. Hunc pater, qui *Tuneti* per ea tempora dignitate, auctoritate & opibus maximè florebat, omnibus disciplinis, quibus puerilis ætas impertiri debet, erudit, optimum sic filium dignumque sui heredem habiturus. Nec eum spes fefellit; nam tantos ille progressus in studiis fecit, ut paucos ei pares *Tunetum* civitas tulerit. *Granatæ* tandem obiit anno Egiræ 735. ubi variæ eruditioni honorum accessionem adjunxit. Aliquot illius carmina, quæ in nostro Codice leguntur, elucent præclarissimi ingenii quasi specimina.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN ALMALEKUS ABA ABDALLA ALANSARÆUS, patriam *Marochanus*, domo & studio *Granatensis*, quem sanè & sua laus & parentum gloria maximè commendant. Illius enim pater *Marochi* Præturam obtinuit, quam antea ejusdem avus, vir nobilis & eruditus, consequutus erat. *Malacæ*, vel apud *Malacam* interfectus est die 6. mensis Dilcadat, anno Egiræ 743. Hujus elegantissimum Epigramma cum aliis delectis carminibus in hoc ipso Codice legere est.

MOHAMAD BEN OMAR BEN MOHAMAD BEN KHOMAS Tremiffenensis, Chrono-

nographus, sed in primis Rhetor & Poëta laudatissimus. *Granatam* venit anno Egiræ 703. ubi seditione in Vizirum, nomine *Abdalla Ben Albakemum*, excitatâ, lanceâ confossus interiit anno Egiræ 708. cujus corpus ad ignominiam inhumatum jacuit extra Portam *Alphojarin* باب الفخارين, quæ vox *Figulos* exprimit. Illius in nostro Codice occurrunt Orationes Rhetoricæ duæ, varia etiam Poëmata, quorum primum in syllabam MA desinens, agit de *Verno Tempore*; secundum in syllabam LAK, de *Matrimonio*; tertium in syllabam AIN, de *Scientiarum præstantiâ*; quartum in litteram ALEPH, de Viziri *Aba Abdalla* supra memorati laudibus, quod apud Arabas maximo est in pretio; quintum in litteram GIN, ejusdem argumenti: missis brevitatis gratiâ aliis ibidem relatis.

MOHAMAD BEN OMAR ALMOLAKASCHITA ABU ABDALLA Tunetanus, vir pernobilis, ac valde comis urbanusque, Rhetoricâ & Poëtica facultate apprime eruditus, *Granatam* anno Egiræ 718. se contulit: ubi *Africa* Historiam conscripsit V. voluminibus comprehensam, præter alia multa & varia tum solutâ, tum strictâ oratione elucubrata, quorum specimen Codex hic noster exhibet. Decessit *Tuneti* anno Egiræ 740.

MOHAMAD BEN ALI BEN RAGEH ABA, ABDALLA Tunetanus anno Egiræ 750. *Granatam* petiit, ubi ob singularem Arabicæ linguæ peritiam & Poëseos suavitatem maximo à viris eruditus plausu, summo honore ab ipso Rege exceptus est. In Academicorum album relatus, elegantissimum Poëma pro gratiarum actione coram legit: cujus aliquot versus in nostro Codice referuntur, uti etiam Poëma, quo Scriptoris nostri in urbem *Malacam* adventus celebratur; similiter & illud, quod, dum *Valentia* ageret, in ejus

Regis laudem edidit. Septuagenario major *Granata* obiit anno Egiræ 765. die 3. mensis Schabani, sepultusque extra Portam, quam vocant *Bab Albira* باب البيرة, inde fortè dictam, quòd ad urbem *Illiberim* duceret, quæ milliariibus IV. *Granatâ* distat.

MOHAMAD BEN ALI BEN OMAR ALABDARITA etiam *Tunetanus*, sed origine *Setabensis*, Rhetor & Poëta insignis, patrem habuit cum genere, tum dignitate spectatissimum, quippe qui Viziri munere apud *Tuneti* Regem per annos plures functus est. Quo mortuo, declinantem jam fortunam animadvertens, sibi que metuens, *Cairum* secessit anno Egiræ 747. Scriptor noster, qui cum eo frequentius habuit litterarum commercium, varia ejus Carmina ac Epistolas in hocce Codice refert; eumque anno Egiræ 764. adhuc in vivis fuisse testatur.

MOHAMAD BEN IEHIA BEN ABDALLA ALARPHI ABU CASSEMUS Septanus, urbis *Granata* incola, olim *Septæ* Prætor, bonis artibus ac studiis excolitus, nec Medicinæ ignarus, ut ex editis illius Scriptis planè liquet, duoque pariter Poëmata testantur, in hoc Codice videntur. Hic Auctoris nostri tempore floruit, anno Egiræ videlicet 765.

MOHAMAD ABA ABDALLA, vulgò *AAMAKUD Fessanus*, domicilio *Granatensis*, magni nominis Poëta, cujus carmina non pauca in nostro Codice occurrunt. Is etiam Auctoris nostri ætate, quicum arcta simulque jucunda erat amicitia conjunctus, vixit.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN HARB ALKALEBITA, patriâ & scholâ *Granatensis*, origine verò *Alboragelensis*, vulgò *Alpuxarrensensis*, id est *Arcium* incola. Hic præter linguæ Arabicæ peritiam litterarumque politiorum studia, plurimum disciplinarum cognitionem est adeptus; Theologus enim erat apud suos

eximius, utriusque Juris Doctor, Historicus accuratissimus, idemque Alcorani & Traditionum Interpres insignis. Multa ac varia edidit opera, quorum catalogus in nostro Codice talis attextitur.

„ Opus de Jure Canonico, inscriptum *Lumina Legis*; Commentarius in opera canonica Doctoris, vulgò *Mosleme*, titulo *Castigatio*; Liber Controversiarum forensium duplex; Juris Canones secundum Scholarum quatuor placita, videlicet *Malakitica*, *Schaphaitica*, *Hanaphitica* & *Hanbalitica*, tomis III. comprehensi; Tractatus Theologicus, cui titulus *Facilis Methodus*; alter Dogmaticus, inscriptus *Lumina clara & perspicua*; De utili & inutili *Alcorani* Lectione; De *Musica Sacra*; *Bibliotheca Orientalis*; Excerpta *Historiæ* lectiona. (a)

Granata obiit die 7. Gemadi prioris anno Egiræ 741. Christi 1340. Hujus aliqua etiam carmina in nostro Codice occurrunt multiplicis argumenti, perinde ac præclara ejusdem elogio.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN PHARAGIUS BEN SCHOCRAL ABA ABDALLA, patriâ *Tarsensis*, domicilio *Granatensis*, studio *Almeriensis*, Philosophus, Medicus, Jurisconsultus insignis, *Bibliothecæ Regiæ Granatensis* Præfectus. Hic antea in eadem *Granatæ* urbe Bibliopolæ artem exercuit; inde Phrygionem, tandem Pharmacopolam egisse traditur. Accidit autem, ut illi Diplomatis cujusdem Regii furtum imputaretur: qua-

re in montes *Hipponis*, vulgò *Bona*, relegatur. (*Bona* spectat ad *Belad Alunnab* بلاد العناب, id est ad *Zizyphorum Regionem*, quibus maximè abundat.) Ibi senio & mœtore consumtus, anno Egiræ 732. interiit.

MOHAMAD BEN GEBER DILNUN, vulgò *EBN ALROMALIA*, domicilio *Granatensis*, Jurisconsultus disertissimus, rerum memoriâ sermonisque facilitate clarus. Is in itinere peregrinationis *Meccanæ* anno Egiræ 605. extinctus est.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN BISCH ALABDERITA, domicilio pariter *Granatensis*, Grammaticus insignis, varia edidit carmina in nostro Codice videnda. Natus anno Egiræ 680. obiit *Granata* anno 753.

MOHAMAD BEN MOHAMAD ALNEMRI ABA ABDALLA, *Granata* incola; vir etsi cæcus, inter Oratores tamen ac Poëtas summos jure numerandus: cujus rei argumentum est Poëma elegantissimum de Uxoribus suæ obitu. *Granata* decessit die 19. mensis Schabani, anno Egiræ 730.

MOHAMAD BEN ALI AHMAD ALKHVLANI ABA ABDALLA, domicilio *Granatensis*, in disciplina Juris, id est Legibus Hispaniæ noscendis interpretandisque, scientiâ, usu, auctoritate claruit. Scripsit librum de Verborum ad Jus Civile pertinentium significatione. Præterea magni nominis Grammaticus extitit: eamque Artem in Regio *Granatensi* Gymnasio publicè docuit. *Granata*

(a) كتاب الانوار السنية في الكلمات السنية في تهذيب صحيح مسلم
 كتاب الدعوات مجلدين في كتاب الفوائين الفقهية في مذهب الملكية الشافعية
 الحنفية والحنبلية في ثلاثة مجلدات في كتاب تقريب الوصول الي علم الاصول
 كتاب النور المبين في قواعد عقايد الدين في كتاب في القراءة نافع وغير نافع
 المختصر في لحن العامة في فهرسته كبيرة اشتملت علي جملة من اهل المشرق
 الانكار المخرجة من صحيح الاخبار

12. obiit anno Egiræ 754. feriâ 2. die 12. mensis Ragebi, Christi 1353.

MOHAMAD BEN SAD BEN LEBI ABA ABDALLA, origine *Cordubensis*, Jurisconsultus simulque Poëta insignis, qui sibi & litteris tantum vixit; nec pauca edidit opera. *Marochi* natus esse traditur die 12. Saphari, anno Egiræ 722.

MOHAMAD BEN SAID BEN ALI ALANSARI ABA ABDALLA, aliàs *ALTHARRAZ*, *Granata* incola. Interpres Alcorani celeberrimus, emisit egregium Commentarium in Opus *Traditionum*, ab *ABILPHADHL AIAD* olim editum, in quo præter immensam Auctoris eruditionem, summum reperias stili nitorem atque elegantiam. Decessit *Granata* die 3. mensis Schevali, anno Egiræ 645. Christi 1247.

EXCERPTA

EX

PARTE VIII.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN ALI ALGASSANI ABA ALCASSEMUS, vulgò *EBN HAPHID ALAMIN*, *Malacitanus*, Jurisconsultus insignis, in Collegio *Malacitano* Grammaticam primùm, deinde Jurisprudentiam prælegit; Tractatusque eruditos, alterum de *Religionis Mahometanae Legibus*, alterum de *Juris Institutionibus* elucubravit; de *Ficu* verò anteferenda *Palmulae* Commentarium. Obiit *Taripha* anno Egiræ 732. in maximo Monasterio. الكافية العظمى بطردين; ibi enim erat celeberrimum Monachorum *Suphtarum* Cœnobium, amplissimis re ditibus instructum.

MOHAMAD BEN JOSEPH BEN ALI BEN HAIAN ATHIRELDINUS, vulgò *ABA HAIAN*, Grammaticorum sui ævi facile princeps, necnon Jurisconsultus clarissimus, *Granata* natus est anno Egiræ 652. ubi optimarum Artium studiis operam dedit. Ob inopiam rei fa-
Tom. II.

miliaris *Cairum* se contulit; ibique Rhetoricam docuit: adeò ut magnam sui nominis famam apud viros eruditos sit consequutus. Ad ejus scripta quod atinet, multa sunt: ex quibus recensentur Commentarii in *Opera Canonica BEN MALEKI*, tomis XIII. comprehensi; Commentarius in *Alcoranum* uberrimus; Grammaticæ *Turcicae* Institutiones; pluraque Carmina, quorum aliquot in nostro Codice legas. *Cairi* decessit anno Egiræ 745.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN DAUD ABA ABDALLA, vulgò *EBN ALKAMAD*, anno Egiræ 638. in oppido *Velez* جلس natus est, ubi & anno 712. vitâ functus est: vir fanè multiplici eruditione, doctarumque scriptionum copiâ per universam Hispaniam celeberrimus. Hujus in hoc Codice nonnulla leguntur carmina; sitque simul mentio de opere quodam Theologico & Canonico, cui titulus *Sufficiens*, quod intercidisse laudatæ Bibliothecæ Auctor dolet.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN ALI ALMADHAGI ABA ABDALLA, nobili loco in oppido *Velez* natus anno Egiræ 688. Ibidem anno 734. die 10. mensis Schabani decessit. Is primam ætatem Poësi, reliquam aliis liberalibus disciplinis impertivit: quarum tanto flagavit studio, ut maximam temporis partem vel legendo, vel scribendo impendere consuesceret. Tantus ad hæc illi amor librorum, ut iis undique conquirendis comparandisque patrimonium effuderit amplissimum: è quorum ingenti numero publica postmodum conflata est Bibliotheca.

MOHAMAD BEN AHMAD ALRACUTHI ABA BAKERUS Murcianus. Is Philosophiæ, Medicinæ, Mathematicarum Artium, Arithmeticæ præsertim ac Musicæ, studiis variarum linguarum peritiam adjecit. Quamobrem illum, captâ à Christianis *Murciâ*, eorum Rex

tanti fecit, ut publicum Gymnasium condiderit, ubi Christianos ille, Mahometanos atque Judæos disciplinas linguasque pariter edoceret. Quum autem aliquando ab eodem Rege ad Christianam Religionem amplectendam alliceretur, lepide quidem, sed indoctè prorsus atque impiè respondisse fertur: *Uni Deo vix ego sum par colendo; quid si colendi plures?* Obiit deinum *Granatæ*, relictis compluribus ingenii sui monumentis.

MOHAMAD BEN ABRAHAM BEN MOHAMAD ALAVASI, vulgò *BEN ALDABAG*, *Hispalensis*, qui non modò humaniorum litterarum doctus, sed permagni etiam nominis Theologus extitit & Jurisconsultus. In Regio *Granatensi* Collegio Jurisprudentiam, Theologiam verò in Collegio *Azra Filii* dicto prælegit. Erga omnes comem se gerebat & facilem. In explanandis utriusque Scientiæ placitis perspicua & eleganti utebatur oratione; ad quæsitæ quæque de re Chronologicâ idem paratissimè respondebat. Vitæ finem implevit in urbe *Ronda* anno *Egiræ* 668. feriâ 6. die 1. mensis *Schevali*, Christi 1269.

MOHAMAD BEN ABRAHAM BEN AHMAD ALAVASI, vulgò *ABA ABDALLA EBN ALRACAM*, *Murcianus*, vir summus & incomparabilis. Nam Medicus fuit peritissimus, Arithmeticus, Astronomus, Geometra insignis. Medicinam *Granatæ* multos per annos professus est; ac de omnibus hujusmodi aliisque disciplinis complures edidit libros, qui etiam hodie, inquit Scriptor noster, omnium manibus teruntur. Ex iis quorundam Indicem accipe: „ *De Morborum Curatio-*

„ *ne Libri XII. Tabula Astronomica* correctæ, atque ad *Hispanum cælum* diligenter accommodatæ; *De Variis Instrumentis Mathematicis*, partim emendatis, partim inventis: quæ omnia novis observationibus ab Auctore illustrata II. voluminibus continentur. *De universa Theologia*, cui titulus *Cogitationum Primitiæ*; *Historia Animalium*, ubi de eorum proprietatibus agit, pluribus tomis comprehensa; *Poëmatum Libri III.* „ (a). Jam verò senior *Granatæ* decessit die 21. mensis *Saphari*, anno *Egiræ* 715.

MOHAMAD BEN GIAPHAR BEN KHALAPH BEN HAMID, vulgò *ABU MOHAMAD ALCORTHABI*, origine *Cordubensis*, natus *Valentiæ* anno *Egiræ* 513. multarum litterarum vir; Theologus enim extitit eximius, & *Alcorani* Interpres egregius. Plures habuit auditores postea doctrinæ laude nobiles. At ex illius Scriptis solùm extant Commentarii duo in *Grammaticam* Doctoris, vulgò *ALPHARESII*, & in *Tractatum de Præpositionibus ALZAGIAGI* Grammatici. *Murciæ* decessit anno *Egiræ* 586. ad vespertas feriæ 7. id est feriâ 6. die 17. *Gemadi prioris*, Christi autem 1190.

MOHAMAD BEN HAKEMUS BEN MOHAMAD ALGIAZAMI ABA GIAPHARÆUS *Cæsaraugustanus*, urbis *Granatæ* incolæ, cum omni virtute, tum multiplici disciplina ornatissimus, quippe qui cum summa eloquentia singularem rei Theologicæ, Jurisque scientiam conjunxerit. *Fessam* se contulit; ibique celebri auditorio primùm *Grammaticam*, deinde *Jurisprudentiam* professus est; de-

ni-

(a) كتاب الشفا في اثني عشر مجلداً الزيج القويم الصحيح للأقليم الأندلسي المرصد عدة الات هند سية بعضها معدلة وبعضها موجودة وممتحنة في مجلدين في الاصول ابيكار الافكار في الحيوان وخواصه في عدة مجلدات في دواوين مختلفة في ثلثة كتب

nique ejusdem urbis Prætor creatus, ibidem obiit anno Egiræ 533. Scripsit Commentarios in *Grammaticam* Doctoris *ALPHARESI*; Tractatum *De Dialectica* duplicem, *Majorem* nempe & *Minorem*, tum *Carmina* quàm plurima.

MOHAMAD BEN HASSENU BEN *MOHAMAD BEN ABDALLA ALANSAREUS*, vulgò *EBN ALHIAGI*, *Malacitanus*, vir ad omnis humanitatis & doctrinæ studia natus, Jurisconsultus in primis fuit & Theologus nulli fecundus. Edidit *De Traditionibus* plura volumina. Occubuit in prælio *Acab* عقاب dicto, id est *Montium angustia*, Hispanè *la Batalla de las Navas*, anno Egiræ 609. feriâ 2. die 15. mensis Saphari, Christi 1212.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN ALI ALANSAREUS ABA ABDALLA, cognomento *EBN CORAL*, similiter *Malacitanus*, litterarum studiis operam dedit *Granatæ*; ibique *Grammaticam* per plures annos docuit: inde in patriam redux, *Rhetoricam* professus est: ubi tandem fato concessit anno Egiræ 750. plurimis relictis Codicibus manu sua pereleganter descriptis.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN EDRIS BEN MALEK ALCODAI ABA BAKERUS, vulgò *ALKAILUZI*, *Olyssiponensis*, Rhetor ac Poëta præstantissimus, *Granatæ* optimarum Artium studiis eruditus fuit. *Malacæ* eâ peste, quæ Hispaniam ferè totam invasit, extinctus est die 23. Rabii posterioris, anno Egiræ 750. Christi 1349. Collegio *Malacitano* hærede ex quadrante relicto, cujus pars amplissima Bibliotheca.

Ejus Scriptorum talis est Index:
„ Opus *De Arte Metrica & Rhyth-*
Tom. II.

„ *mica* multorum carminum exemplis
„ illustratum. Diatriba de *Estepona* orna-
„ mentis, cui titulus *Margarita pretio-*
„ *sa*. Opus *De Temporum Doctrina* accu-
„ ratissimum. Poëma *De Poëtarum Fa-*
„ *cetiis & Argutiis*. Poëma *De Sermonis*
„ *Arabici elegantia*. Tractatus *De Prin-*
„ *cipis viri Virtutibus*. Opusculum *De*
„ *Juventutis Disciplina*, optimâ simul-
„ que novâ ratione concinnatum. Opus
„ *De Jure Canonico*, pluribus Tomis
„ comprehensum. (a)

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN MOHAREB ALSARIKHI ABA ABDALLA, vulgò *EBN ABILGEISCHI*, *Malacitanus*, tum genere, tum doctrinâ clarissimus, originem, ut fertur, duxit ex oppido *Liter* ليطر, hodiè *Leuteri*, in Montano Tractu, vulgò *Sierra Nevada*. *Granatæ* & Discipulus ingeniosus, & Præceptor postea celeberrimus fuit. Ibi utrumque Jus prælegit, quod & doctis commentariis locupletavit. *Malacæ* supremum diem obiit anno Egiræ 707. feriâ 6. die 18. mensis Ragebi, Christi 1307.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN LEBI ALKANANI ABA ABDALLA, ortu *Malacitanus*. Hic, præter Juris peritiam, veterum Philosophorum scita, Arabicarumque Antiquitatum monumenta percalluit; adeo ut eum viri litterati tanquam oraculum adirent, consulerentque, & ad omnia Quæsitæ sive Philosophica, sive Mathematica, sive Historica, sive Chronologica paratissimum admirarentur: tenacissimâ rerum memoriâ, qua maximè vigeat, adjuvante. Christianis, quos impensè diligebat, familiarissimè usus est; Episcoporum in primis, qui-

(a) كتاب في العروض والقوافي علماً وعملاً كتاب الدرّة المكنونة في محاسن
اسطبوذة تاليف حسن في علم الزمن تاليف ارجونرة في ملاحن الشعرا تاليف ارجونرة في
كتاب الفصيح تاليف كتاب في الخواص وصفة الامرة تاليف كتاب جليل وغريب في معناه
يشتمل علي تطبع الشباب تاليف في الفرائض في عدة اجزاء

quibuscum varias de Religione quæstiones agitabat, frequenti colloquio delectabatur. *Malacæ* denique obiit, ejus Collegio maximo Bibliothecâ suâ caterisque facultatibus testamento relictis.

MOHAMAD BEN MOHAMAD ABA ABDALLA, cognomento *ALBADVI*, ex urbe *Velez*, humanioribus litteris, & Jurisprudentiâ excultus. Grammaticam, Rhetoricam & utrumque Jus, Canonicum & Civile, in patria sua per plures annos summâ cum ingenii laude tradidit; licet ob civium invidiam non pauca incommoda ante obitum, qui accidit anno *Egiræ* 750. perpeffus. Hujus varia, & quidem egregia carmina in hoc nostro Codice occurrunt.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN MAIMUN BEN EDRIS ABA BAKERUS ALABDERITA Cordubensis. Hic præter Jurisprudentiam, Rhetoricam mirè excoluit & Poësin, cujus quidem præclarum specimen exhibent asperfa huic Codici aliquot carmina; ac de utraque Arte scriptis est optimè meritis. *Marochi*, ubi Rhetoricam publicè professus est, interiit anno *Egiræ* 567. feriâ 3. die 18. Gemadi posterioris, Christi verò 1171. Edidit „ Opus de Arte Rhetorica & Poëtica, quod *Inertis Ingenii Suppetiæ* inscribitur; Commentarium majorem & minorem in *Grammaticam ZAGIAGÆI*; Commentarium in *Sermones Academicos HARIRÆI*, & multa id genus alia. (a)

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN ABDELADHID ALNAMAIRI ABA AMER ex urbe *Guadix*, magistrorum audiendi causâ *Granatam* frequentius adiit. Quem admodum Jurisconsultus minimè contemnendus: ita nobilis evasit Grammaticus ac Poëta. Ejus extat in laudem

Abu Bakeri Alarphi, Septanæ classis Præfecti, ob victoriam de Christianis reportatam Carmen celeberrimum, cujus initium in hoc nostro Codice legas. Obiit in patria anno *Egiræ* 740.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN IEHIA ABA BAKERUS BEN ALGED, nobilis *Hispalensis*, tam copiosâ, tam altè reconditâ utriusque Juris abundavit cognitione, ut *divinarum humanarumque legum Oceanus* appellatus sit. Illud de eo prædicatur singulare, quod quæ semel legisset (immensæ erat lectionis) nunquam è memoria exciderint. Ob eloquentiæ suavitatem Principibus viris carus atque jucundus fuit. Doctrinæ suæ auditores habuit viros clarissimos, quos inter magnus ille *AVERROES* extitisse memoratur. *Hispali* natus anno *Egiræ* 496. ibidem decessit anno 586. die 6. mensis Schevali.

MOHAMAD BEN ALI BEN ALPHAKHAR ABA BAKERUS ALARCOSCHI امر كشي, ortu *Arcobrigensis*, domicilio *Malacitanus*, disciplinâ *Xerezensis*. Hic captâ à Christianis *Arcobrigâ*, vulgò *Arcos*, in urbem *Xerez* se contulit, quam etiam à Christianis ereptam rursus deferere cogitur. Postea *Malacam*, *Septam*, *Granatam* incoluit, ubi Grammaticam, Rhetoricam, & Jurisprudentiam professus est. Tandem morum honestate, Scriptorum numero ac præstantiâ clarus, *Malacæ* obiit anno *Egiræ* 723. Christi 1323.

Operum ab eo editorum en Recensio: „ Prolegomena in Alcoranum, „ *Margaritarum Series* inscripta. Syn- „ tagma de septem variantibus *Alcorani* Lectionibus. Collectio XL. Traditionum. Commentarius in *Alcorani* Compendium, cui titulus *Uniones*

(a) كتابة مشاهد الافكار في ماخذ النظر شرحه الكبير والصغير علي
جمل الزجاجة شرح مقامات الحريري وغير ذلك

nes conferti. Commentarius alter in Librum Juris Canonici, inscriptus *Animadversiones*. Opusculum de illicito Mahometanorum cum Christianis convictu in illorum regione, inscriptum *Brevis ad Quæsitæ Responsio*. Opusculum alterum de Ludo Latrunculorum prohibendo. Confutatio illorum sententiæ, qui primo novi anni die jejunandum negant. Opusculum de hujusce Seculi Diffidiis. De Orationis matutinæ ac vespertinæ præstantiâ. Animadversiones in Codicem Juris Doctoris BEN MALEKI. Responsa ad varia Quæsitæ. Historia Dynastiæ. Responsa ad varias Alcorani difficultates. Commentarius in SAIBULÆ Grammaticam; aliaque Opera tum solutâ, tum strictâ oratione conscripta. (a)

MOHAMAD BEN ALI BEN OMAR ALGASSANITA, vulgò EBN ALARBI, ex nobilissima stirpe Ben Alaswad nuncupatâ, in oppido *Alhama* الحمة, in ditio-
ne *Almeria*, natus est ineunte Egiræ anno 682. Hunc non modò litteræ, sed etiam mores quàm maximè decorarunt; adeo enim erat modestus, verecundusque, ut non virum, sed virginem honestissimam alloqui videreris. *Almeria* litteris humanioribus operam dedit; *Granatæ* verò cæterarum liberalium disciplinarum studia excoluit. *Septæ Rhe-*

toricam per triennium prælegit; inde in patriam reversus, Jurisprudentiam docuit, de qua non pauca volumina scripsit. Decessit in *Alhama* anno Egiræ 748. feriâ 1. ad vespertas feriæ 2. die 18. Moharami, Christi 1347.

MOHAMAD BEN ALI ABA ABDALLA ALABDERITA, vulgò ALIATIN, Malacitanus, vir gravis atque ipsâ senectute venerabilis, Orator apprimè eruditus, & Poëta paratissimus. Primùm *Malacæ* harum Artium ludum aperuit; dein Jurisprudentiam tradidit; postremò in ejus urbis Æde maximâ Concionatoris munus annos triginta exercuit. Dicere solebat: *fidem, ut nulli derogò, sic non totam mihi arrogò*. Erat longè doctissimus; nunquam tamen de se vel magnificentius sensit, vel gloriosius dixit. Unde factum, ut quarum rerum erat peritus, in iis duntaxat tractandis disputandisque versaretur; quarum verò rudis, eas aliis facile concederet. Plura edidit carmina, quorum specimen adducit Auctor noster, magnus illius amicus & celebrator. *Malacæ* pestilentiam ubique grassante, interemptus est die 28. mensis Saphari, anno Egiræ 750. Christi 1349.

MOHAMAD BEN ABDELRAHMAN ALKARSUTHI Fesse natus est anno Egiræ 690. *Tarifam* anno Egiræ 722. trajecit, cujus in Templo Lectoris aliquandiu

(a) كتاب نظم الجمان في تفسير ام القرآن في اختلاف السبعة القراة
الاحاديث الاربعون في منظوم الدرر في شرح كتاب المختصر في كتاب نصح المقالة
في شرح الرسالة في كتاب الجواب المختصر المروم في تحريم سكني المسلمين
في بلاد الروم في كتاب استوا النهج في تحريم اللعب بالشطرنج في الرد علي من
انكر صيام النيروز في جواب البيان علي مصارمة اهل هذا الزمن في كتاب في
تفضيل صلاة الصبح والعصر في بيان اسناد زبياد عن مالك في كتاب الجوابات
المجتمعة عن السوالان المتنوعة في كتاب املا فوايد الدول في كتاب اجوبة الاقناع في
مشكلات مسابيل الكتاب في شرح كتاب سيموية وغيرها من التواليف نظما وفترا

diu munere functus est. Inde *Malacam* profectus anno 725. ibi Jurisprudentiam prælegit. *Granatam* etiam frequentavit, Academicos de rebus ad litteras spectantibus consulendi causâ. Quum autem ille ad Fretum Gaditanum navigaret, à Christianis captus, mox grandi redemptus pretio, *Granatam* venit, ubi anno Egiræ 767. diem obiit, multis relictis Scriptis, è quorum numero sunt: Liber *Genealogiarum*; Commentarii *Major & Minor* in *Legum Pandectas*; & Carmina varia, quorum aliquot in Codice nostro referuntur.

MOHAMAD BEN OMAR BEN ROSCHD ABA ABDALLA Septæ claris ortus est parentibus anno Egiræ 657. Hunc profectò univèrsarum prope rerum cognitione præditum fuisse dixeris. Nam, ut vulgaria inter Mahometanos studia omittamus, Mathematicas demonstrationes, Astrorum motus, Numerorum rationes, Terrarum dimensiones, Regionum nomina, situs, intervalla, Vocum concentus atque discrimina planè calluit. *Granatam* anno Egiræ 692. ingressus, omnes in sui admirationem rapuit. Duo edidit Itineraria, alterum *Hispanum*, *Africanum* alterum: ubi præter multas in hæc observationes, Historiam Naturalem simulque Litterariam, quàm accuratissime tractatam reperias. Decessit *Fessæ* die 8. mensis Moharami, anno Egiræ 721. Aliquot ejus Carmina in nostro Codice repræsentantur.

() *MOHAMAD BEN ALI BEN HANI ABA ABDALLA*, origine *Hispalensis*, ortu *Septanus*, sede *Granatensis*. Clarus natalibus, eloquentiâ magis claruit, ut *Oratoris* nomen adeptus sit. *Granate*

docuit Rhetoricam & Poëticam. Cæterùm naturâ fuit leni, faciliq; nihil de minervali unquam pactus; eoque plura ex Discipulorum liberalitate consequutus. Inter ejus Scripta recensentur hæc: „Comentarii in Opera *BEN MALEKI* nobilissimi Grammatici, *Familis Methodus* inscripta. Bibliotheca Hispana Poëtas septimi Egiræ seculi complectens, titulo *Novæ Lunæ Splendor*. De vitioso Vulgi sermone, cui titulus *Aberrantium Manuductio*. Opusculum Prolusiones Rhetoricas & Poëticas continens, *Viaticum perpetuum* inscriptum. Alterum *De ratione Epistolarum conscribendarum*. Poëma *De Mahometana Lege* (a).

Occubuit die 27. mensis Dilcadat anno Egiræ 733. Christi 1332. in prælio *Calpes*, Arabibus *Gebel Alphatuh جبل الفتوح*, Hispanis *Gibraltar*, quod oppidum illâ tempestate Christiani obsidebant. Varia illius Carmina atque Epistolæ in nostro Codice passim occurrunt.

MOHAMAD BEN IAHA ALABDARITA ABA ABDALLA, vulgò *ALSADPHI*, ortu *Fessanus*, sede *Hispalensis*, disciplinâ *Granatensis* atque *Malacitanus*, vir cum multiplici doctrinâ, tum rei militaris peritiâ insignis fuit. Cecidit in prælio navali à Christianis commisso in portu *Gibraltar* anno Egiræ 651. Christi 1253.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN ABRAHAM BEN ALZEBAIRI ABU OMAR Granatensis. Hujus adolescentiæ vitia magnis provectior atas virtutibus emendavit: adeo ut morum probitate & omni doctrina paucos huic invenias pares.

(a) كتاب شرح التسهيل لابن مالك في الغرة الطالعة في شعر المائة السابعة
انشاد الضوال وارشاد السوال في لحن العامة في كتاب قوت المقيم في كتاب
الترسيل في الفرائض

res. Et si verò litterarum studia adultior arripuerat; brevi tamen cæteris laboris affiduitate palmam præripuit. Nam fumus Orator evasit, & Poëta excellentissimus; idque testantur quædam utriusque disciplinæ fragmenta ab ipso relicta, & à nostro Auctore in hoc Codice collecta. *Granata* obiit die 9. Moharriami, anno Egiræ 765.

MOHAMAD BEN ABRAHAM BEN ABDALLA BEN RUBIL, vulgò *EBN ASARRAGI*, origine *Toletanus*, ortus est *Granata* anno Egiræ 654. Is variæ eruditioni, ac Poëticæ Artis peritiæ Medicinam adjecit: quam ita excoluit, experimentisque & libris editis illustravit, ut *Granata* Rex *Mohamad Ben Mohamad*, ex stirpe *Beni Nasser* Secundus, illum sibi Medicum deligendum censuerit. Pauperum, quos solebat lubentissimus invisere, non solum morbis, sed etiam inopiæ mederi studebat: quin & tertiam iisdem redituum suorum partem largiendam curavit. In Medicina *ABI GIAPHAREUM ALRACUTHI Murcianum*, Medicum ætatis suæ clarissimum, audivit; in humanioribus verò litteris præceptorem nactus est *ABILHASSENUM EBN ALSAIEG*, patriâ *Hispalensem*. Cæterum sub finem vitæ supra dicti Regis ob quædam verba inconsultè prolata gravissimam calamitatem accepit. Cum enim Rege animam jam efflante, interrogatus ab ejus famulis de præscripto alimento fuisset, traditur contumeliosius respondisse, ratus nimirum eos, Successore non improbante, domini mortem nocenti quodam cibo maturasse. Quamobrem in publica vincu-

la conjectus, post triennium bonis omnibus exilioque multatur. Patriæ tandem & suis restitutus, obiit anno Egiræ 730. feriâ 7. die 9. mensis Rabii prioris, Christi 1329. Complura edidit volumina de re *Medica* & *Herbarias*; similiter alia duo de *Granata Descriptione* & de *Regum Chronologia*.

MOHAMAD ALCAISI ABA ABDALLA, vulgò *EBN GEBER*, ortu *Accitanus*, الوادي اشبي, *Tunetanus* domicilio: vir ut Litterarum, sic Litteratorum amantissimus fuit, quippe quorum aspectu & familiaritate fruendi causâ, regiones Orientales juxta ac Occidentales perlustravit. Eorum vitas, insertâ librorum ab iis editorum notitiâ, duobus tomis comprehensas *Granata* conscripsit: ubi tandem mortuus est anno Egiræ 746.

MOHAMAD BEN KHALAPH BEN MUSA ALANSAREUS ALAUASI, *Illiberitanus*, in superioribus disciplinis enituit; fuit enim magni nominis Theologus, simulque Jurisconsultus ac Medicus præstantissimus. Supremum diem obiit anno Egiræ 557. die 12. Rabii posterioris, Christi 1161.

Ejus Scripta sunt: „ Confutatio operum Doctoris *ALGIAZALI*, titulo *Lucubrations*. Commentarius in *Alcoranum*, inscriptus *Demonstratio disertæ*. „ Tractatus de Deo, ac de Mahometo, cui titulus *Manuductio*. Epitome *De Scholarum quatuor Sectis*. „ *Demonstrationes veræ Fidei*. Confutatio Sententiæ *AVERROIS de Equinoctio*. De *Oculorum morbis*; postremò Commentarii in Opera Canonica *BEN MALEKI* „ (a)

Mo-

(a) النكت والامالي في الرد علي الغزالي في الافصاح والبيان في الكلام علي القرآن في الوصول الي معرفة الله ومحمد في رسالة الاقتصار علي مذهب الائمة الاخيار في رسالة البيان في حقيقة الايمان في الرد علي ابي الوليد بن مرشد في مسئلة الاستواء في شرح مشكل ما وقع في الموطاء في

MOHAMAD BEN ALI BEN SUDAT ABULCASSEMUS in urbe *Almeria* nobili genere natus, patrem habuit urbis *Granata* Præfectum, à quo in disciplinam viris doctissimis traditus, scientiis Mathematicis, Medicina & Arte Poëtica mirum in modum excelluit. Hic, dum noster scribebat Auctor, adhuc in vivis erat.

MOHAMAD BEN ABDELAZIZ BEN SALEM BEN KHALAPH ALCAISITA ABA ABDALLA ex oppido *Almanca* المنكب, hodie *Almuñecar*, Medicus præstantissimus, & Poëta nobilis. Huic tanta fuit Medicæ artis & felicitas & fama, ut Archiater apud *Granata* Regem delectus fuerit. Extat in nostro Codice illius Epigramma in laudem complurium magni nominis Medicorum, quos inter memorantur PHARES BEN ABRAHAM, vulgò BEN ZARZUR, genere *Judeus*, patriâ *Granatensis*; ABI GIAPHARÆUS ALKOZNI *Hispalensis*; ABULASBAGHÆUS BEN SADA *Valentinus*; & ABU TAMAM GALEBUS ex oppido *Segura* (hodie *Segura de la Sierra*) omnes Regiæ familiæ Medici. *Granata* obiit jam Regii *Ærarii* Præfectus, die 15. *Ragebi*, anno Egipti 717.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN ABI ZAMANIN ex oppido *Almeria*, ubi natus est anno *Egira* 324. die 3. *Moharimi*. Is cum integritate morum, tum scientiarum varietate singulariter eluxit. *Cordubæ* litteris imbutus est, ibidemque Theologiam & Jurisprudentiam professus. *Illiberis* Præfecturam obtinuit, ubi tandem scriptis editis clarissimus, fato functus est die 3. *Rabii posterioris*, anno *Egira* 398. *Christi* 1007.

Quæ publicavit opera hæc sunt:
 „ Epitome utriusque Juris, in XXX.
 „ partes distributa, *Singularis* inscripta,
 „ omnium quæ hactenus prodire, præ-
 „ stantissima. Commentarius in Codi-
 „ cem BEN MALEKI *De Traditionibus*.
 „ Opus *De Legum Institutionibus*. Tra-
 „ ctatus duplex *Asceticus*, alter *Cordi-
 „ dum Vita*, alter *Socius singularis* in-
 „ scriptus. Decisiones selectæ. Animad-
 „ versiones carmine conscriptæ. Com-
 „ mentarius in *Alcoranum*. (a)

MOHAMAD BEN ABDELRAHAM ABA ALHASSAM, vulgò BEN HANI, Rhetor, Poëta, Jurisconsultus & Medicus insignis, *AVERROIS* Auditor fuit. *Cordubæ*, ubi *Viziri* munere functus est, natus esse traditur anno *Egira* 498. ad vespertas feriæ 6. id est feriâ 7. die 28. mensis *Dilhagiat*, *Christi* 1104. Ibi decessit die 27. *Gemadi prioris*, anno 576. Hujus in nostro Codice non nulla Epigrammata leguntur.

MOHAMAD BEN ABDELRAHMAN ALGASSANI ABA ABDALLA *Granatensis*, ap-primè eruditus Scriptor, Librum edidit *De Nili origine* planè doctum; ut & opus de *Philosophia*, qui *Luminum Haustus* افتباس الانوار inscribitur, præter carmina bene multa, quorum aliquot de *Arabum Viris illustribus* in nostro Codice reperias. *Granata* ortus anno *Egira* 568. interiit *Murciæ* die 15. mensis *Ramdani*, anno 619.

MOHAMAD BEN ABDELVAHEB BEN HACI ALGAPHEKI, vulgò ALMALAHI, nobilis *Granatensis*, natus anno *Egira* 549. oppidum deliciis affluens, *Salina* الملاحية dictum, in ditione *Illiberitana* incoluit. Ibi procul à negotiis, litteris fibi-

(a) كتاب المغرب في اختصار المدونة في ثلاثين جزءاً ليس في المختصرات مثله في المهذب في تفسير الموطأ المشتمل في أصول الوثائق حياة القلوب في انس الفريد منتخب الاحكام في النصائح المنظومة في تفسير القرآن

fibique vacans, conscripsit *Historiam*
 „ virorum, qui *Illiberi* doctrinæ laude
 „ floruerunt; *Historiam Genealogicam*,
 „ *Genealogiarum Arborem* inscriptam;
 „ *Bibliothecam Academicorum Grana-*
 „ *tensium*; *Librum* quadraginta *Narra-*
 „ *tiones* complectentem; *Tractatum*
 „ *De Alcorani Præstantiâ* (a). *Granata*
 tandem decessit die 5. mensis *Schabani*,
 anno *Egiræ* 619.

MOHAMAD BEN ALI BEN ABDALLA
ALLAKHAMITA, vulgò *ALSCHECURI*, ex
 oppido *Segura* شقورة, ubi amplissimâ
 ortus est familiâ anno *Egiræ* 727. *Me-*
dicinæ scientiâ ita præstitit, ut *Gra-*
nata Rex illum sibi *Medicum* delege-
 rit. Edidit inter alia complura „ *Opus*
 „ de *Arte medica*, *Postulantium Mu-*
 „ *nus* inscriptum; *Tractatum* de *Ex-*
 „ *perimentis*, cui titulus *Major Cura*,
 „ *Alterum* de *Medici erroribus*, qui in-
 „ scribitur *Judeus perdomitus*, eruditis-
 „ simum. (a)

MOHAMAD BEN ALI BEN PHARAH, *Al-*
schaphra nuncupatus, ex urbe vulgò *Co-*
rella القرى ديلازي, *Medicus* non ignobilis,
 ac de re *Herbaria*, cujus peritissimus erat,
 optimè meritis. Is ut rariores quasque &
 insigniores herbas investigaret, atque in
 suomet solo suis ipse usurparet oculis,
 sua manu colligeret, nulla loca quamvis
 aspera, inhospita ac penè invia, cupidus
 simul & audax *Naturæ* peregrinator,
 adire non dubitavit. *Nasseri*, urbis *Ac-*
citanae ea tempestate Regis, electus *Me-*
dicus, *Hortum* herbarium in ædibus
 Regiis quàm cultissimum instruendum
 curavit. Qua ille floruit ætate à Scri-

Tom. II.

ptore nostro annotatum non lego.

MOHAMAD BEN ALI BEN JOSEPH
ALSEKUNI, vulgò *EBN ALLULU*, ex oppi-
 do quodam *Comares* قمارش, professio-
 ne *Medicus* & *Poëticiæ* artis non igna-
 rus, cujus in nostro *Codice* aliquot *Car-*
mina occurrunt. Hic, peste sæviente,
 in patria sua extinctus est anno *Egiræ*
 750.

MOHAMAD BEN SAUDAT BEN ABRA-
 HIM ABA ABDALLA *Almeria* natus, origi-
 ne ex *Alpuxarra* in *Granatensi* Regno
 من دشرة غرناطة, variâ eruditione, &
Poëticiâ facultate præcipuè nobilis, ut ex
 variis illius *Poëmatis* & *Orationibus* *Aca-*
demicis colligi potest. Inter *Christianos*,
 à quibus unâ cum filiis captus fuerat,
 obiit anno *Egiræ* 637.

MOHAMAD BEN RAPHAT *ALAMUIT*
IAZIDITA, origine *Illiberitanus*, ortus in
 oppido *Toros* طرش, cum *Granata*, tum
Cordubæ educatus & institutus, *Jurif-*
consultus & *Philologus* insignis, ingen-
 tem voluminum copiam ad suos usus
 nitidâ atque accuratâ manu exscripsit;
 quam postea *Regiæ* *Bibliothecæ* *Cor-*
dubensi testamento legavit. Diem obiisse
 traditur anno *Egiræ* 303. *Christi* 915.

MOHAMAD BEN AHMAD *ALANSARI*,
 vulgò *BEN KHAMAIS*, ex *Peninsula* *Viri-*
di, ubi per plures annos *Concionatoris*
 munus obiit & doctrina & pietate com-
 mendabilis. Quum autem *Christiani* eam
Peninsulam XX. mensium spatio ob-
 sessam in suam potestatem redegissent,
Septam se recepit; ibique *Opus* scripsit
 de *Bello* adversus *Christianos* instau-
 rando, cui titulus *Bos Sylvestris concin-*

M

tus.

(a) تاريخ علماء البيرة في كتاب الشجرة في الانساب في برنامج علماء جماع
 الغرناطية في كتاب الاربعة حديثنا في كتاب فضائل القران
 (a) تحفة المتوسل في صنعة الطب في كتاب سماه الجهاد الاكبر واخر سماه قمع
 اليهودي عن تعدي الحدود احسن فيه ماشاء

1693
 tus. النعجة الارجية في الغزوة المرجية.
 Nec multo post peste extinctus est die
 29. Gemadi posterioris, anno Egiræ
 750.

MOHAMAD BEN AHMAD, vulgò
 ALMARAKSCHI ex Almeria, eximia for-
 mæ & spei adolescens fuit, quam &
 virtute & doctrinâ prorsus implevit.
 Nam præter scientiam Medicam, cujus
 peritissimus fuit, Artem quam vocant
 Magnam, vel invenit, vel saltem ador-
 navit; in eâ nimirum Artes & Scientiæ
 omnes ingenioso artificio, ductis qui-
 busdam lineis distinctæ, oculis subji-
 ciuntur. Obiit anno Egiræ 737. die 17.
 Moharami.

MOHAMAD BEN ALHASSAN BEN AH-
 MAD ALANSARI ALKHAZRAGI Majoricen-
 sis, domicilio autem & disciplinâ Gra-
 natensis, temporum doctrinâ rerum-
 que gestarum notitiâ in primis excelluit.
 Hujus nulla extant ingenii monumenta,
 nisi Carmina quædam Satyrica, ipsius
 exilii causa. Nam Rex Ali Josephi Ben
 Tafchphini filius, ejus satyris non levi-
 ter perstrictus, severissimè in eum ani-
 madvertit, verberibus, pecuniâ, exilio
 multans. In Africa tandem interiit an-
 no Egiræ 537.

MOHAMAD BEN MOHAMAD ALANSA-
 RI, vulgò ALSAHELI, Malacitanus, no-
 bili genere natus est anno Egiræ 678.
 Hic adolescens, à communi adolescen-
 tum consuetudine abhorruit, qui vitiis
 plerumque contaminantur; ætate ve-
 rò procedente, paulatim emendatior,

ad bonam sese frugem solent recipere.
 Quis enim illo inter æquales, ut formâ,
 sic pietate ac bonarum Artium studiis
 ornatior? Utrisque tantum vacans, om-
 nibus & amorem & admirationem in-
 jiciebat sui. At idem annis provectior
 factus, quàm sibi adversus! quàm à se
 ipso alius! Totus in luxum, ganeam,
 libidinem effunditur. Vitia tamen hæc
 à Litterarum deliciis ejus animum avo-
 care minimè potuerunt, ut ex operum
 numero planè liquet, quorum hîc sub-
 jicimus Indicem.

„ Tractatus de Traditionibus, in
 „ plures Tomos digestus, inscriptus
 „ Merx quæstiosa, quem Auctor in-
 „ terveniente morte absolvere non po-
 „ tuit. Opusculum de Vita Contem-
 „ plativa, inscriptum Luminum Hila-
 „ ritas. Theologia Mystica. Scribendi
 „ Methodus. Tractatus de Monacho-
 „ rum Suphtarum Disciplinâ. De Fru-
 „ ctu percipiendo ex Meditatione, cui
 „ titulus Lux diffusa. Tractatus de Pœ-
 „ nitentia, Sancta Ultio inscriptus. Ora-
 „ tiones ad populum habendæ diebus
 „ festis, titulo Concionatoris Opes. De
 „ Hæresi evellenda. De Peregrinorum
 „ Continentiâ. De Principum Genea-
 „ logiis, cujus inscriptio est Margarita
 „ conferta. Bibliotheca universalis om-
 „ nium Artium & Scientiarum, ubi de
 „ earum Auctoribus, Præceptis, Instru-
 „ mentis, &c. (a)

Is autem supremum obiit diem
 Malacæ feriâ 7. die 15. mensis Scha-
 ba-

(a) كتاب النجر الربيع في شرح الجامع الصحيح في عدة اجزاء لم يكمله لسبب
 فقده. كتاب بهجة الانوار. كتاب الاسرار. كتاب الرسايل. بغية السالك في
 التصوف. كتاب اشعة الانوار في الكشف عن ثمرات الانكار. كتاب النعمة
 القدسية. كتاب غنية الخطيب في الجمع والاعياد. في نزاعيب شعب الایمان.
 في مناسك الحج. كتاب نظم الجواهر في معارف الصدور الاكابر. فهرست
 تحتوي علي قوانين العلوم والصنایع وتسمية الشيوخ وما يتعلق بها.

bani, anno Egiræ 754. Christi 1353.

MOHAMAD BEN MOHAMAD ABA BAKERUS, vulgò ALSANGIALI, Malacitanus, genere, pietate atque doctrinâ inter suos spectatissimus, Theologiam Malacæ in Regio Collegio plures per annos docuit; ibique Antistes decessit anno Egiræ 733. die 3. Saphari.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN MAIMON ALKHAZRAGI, ortu Murcianus, at Granatæ, Guadix & Almeriæ variis temporum intervallis incola, Grammaticus & Poëta mediocris, Musicus tamen & Medicus idem peritissimus, qui in morbis curandis faciliora ut plurimum lenioraque adhibebat medicamenta, instrumento crudeli rariùs adhibito. De eo varia lepidè dicta & ingeniosè facta referuntur. Decessit anno Egiræ 750.

MOHAMAD BEN CASSEMUS BEN AHMAD ALANSAREUS, Gienniensis origine, Malacæ honestis parentibus natus est die 10. Rabii prioris, anno Egiræ 710. Is præter multiplicem eruditionem è liberalibus disciplinis hausit, mores & indolem nactus est felicissimam; tum etiam hilari & ad Musicam propensiore ingenio Regi Granatæ in amore atque in deliciis fuit. Malacæ Quæstoris munere perfunctus est: ubi carmina condidit non pauca, quorum aliqua refert Scriptor noster cum Epistolâ ad ipsum datâ.

MOHAMAD BEN ALHOSSAIN BEN ZAID ABA ALVALID, vulgò ALGAPHEKI, origine Toletanus, ortu Granatensis, vir gravis, nobilis, & in Arithmetica versatissimus. Quæstor Granatæ fuit; ibique quinquaginta vix natus annos, obiit anno Egiræ 588. Christi 1192.

MOHAMAD BEN MOHAMAD ABA ABDALLA ALGAPHEKI, vulgò EBN HASSAN, patriâ Hispalensis, disciplinâ Granatensis, genere & litteris clarus. Primum Tributorum Regionis Alxarafe

Tom. II.

Præfectus والى الاشراف est constitutus à Rege Ben Obad, unde apud Hispanos nomen muneris *Almoxarifazgo*. Deinde ei à secretis fuit ad suum usque obitum, qui contigit mense Rugebo, anno Egiræ 613. Nonnulla ejus carmina in nostro Codice reperias.

MOHAMAD BEN ABDALIA BEN ABRAHIM ALNEMAHIRI ABU AMRU, vulgò EBN ALHAGIAGÆUS, Granatensis, vir dignitate ac litteris præcipuus. Nam Orator idemque Poëta fuit elegantissimus, uti & Medicinæ & Matheseos non ignarus. Loxæ, Malacæ & Andras vectigalibus præfuit; Almeriæ Prætor, atque Granatæ Decumanus creatus est; item Legationibus ad TUNETI, Ægyptique Reges non sine laude perfunctus. Hic Auctoris nostri tempore adhuc vivebat, anno videlicet 760.

MOHAMAD BEN ABDELRAHMAN ABA ABDALLA, aliàs EBN ALKATEB dictus, ortu Granatensis, origine verò Accitanus, cum studiis humanioribus, tum Arithmeticâ simul & Geometriâ in primis enituit: de quibus disciplinis duo scripsisse volumina traditur. Granatensem Provinciam per multos annos summo omnium assensu & approbatione rexit. Quum verò Granatæ Edilis esset, multa ære suo templa refecit; splendidam insuper Basilicam Judicum extruxit. Præterea ad perficiendum Pontem fluminis Schangial شنجل, hodie Xenil, eo vocabulo Arabibus fortè appellati, quòd sit flexuosum (id enim vox Schangial significat) quatuor aureorum millia contulit. Granatæ decessit anno Egiræ 607. Christi 1210. Hujus carmina extant in nostro Codice lectu non ingrata.

MOHAMAD BEN ABDELMALEKUS BEN SAID BEN KHALAPH, vulgò BEN IASER, Cordubensis, vir pernobilis & Poëta disertus, imperitantibus Almohaditis Marochanam, Hispalensem & Granatensem

M 2

sem

sem Præturas obtinuit. Venationi adeo studiosus erat, ut magnifico famulorum, equorum, canum apparatu Regem imitaretur. Regi *Alphonso IX.* sic erat gratus ac familiaris, ut à pluribus Mahometanis malæ fidei fuerit infimulatus. Natus anno Egiræ 514. obiit anno 589. Christi 1193.

MOHAMAD BEN SAID BEN KHALAPH ABA BAKERUS BEN IASER ex oppido *Calat Iahfeb* قلعة ياحصب، القلعة، nunc *Alcala la Real*, ubi ortus est anno Egiræ 483. Hic Regibus Almoraviditis, *Granata* Præturam obtinuit, opibus & auctoritate plurimum valuit; urbem amplis & illustribus ædificiis ornavit: in quibus domus illa *Marmorea* دار الرخام dicta, celebratur, quam juxta *Granatæ* templum maximum sibi suisque sumptuosius extruendam curavit. Ibi vitæ finem implevit anno Egiræ 539. Complura ejus, tum aliorum in ejusdem laudes carmina Codex noster exhibet. Hujus etiam meminit Scriptor *ALGAPHEKEUS* in *Hispania Annalibus*.

MOHAMAD BEN AHMAD ADRITA ABA ABDALLA Accitanus, vir præterquam Arte Poëtica, etiam Civili prudentia commendabilis, summâque in omnibus rebus temperantiâ. *Granatæ* ad triennium Præturam gessit, ibique decessit anno Egiræ 543.

MOHAMAD BEN MOHAMAD ALBALVITA ABA BAKERUS ex urbe *Almerias* origine tamen, ut Scriptores produnt, ex oppido *Vera* ويرا، cum claritate generis, tum doctrinæ multiplicis laude præcipuus. Regiæ *Granatensis* Curia non semel Præses fuit. Duo illius Poëmata in nostro Codice legas, alterum in laudem Regis *Abalhagiagi*, alterum de Reditu *Abilhasseni* fratris sui ex Peregrinatione *Meccana*. Jamque senex fato functus est in patria sua anno Egiræ 738. die 25. Rabii posterioris, Christi 1337.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN SCHOBAT ALGASSANITA ex urbe *Almeria*, qui, ut refert *ABULBARKAT Granatensis*, *Annalium Almeriæ* conditor, civitatis suæ facillè nobilissimus extitit. Politioribus litteris egregiè excultus, divitiis verò maximè affluens, non abutens tamen; ita enim mercaturam eamque sanè copiosam exercuit, ut neminem fefellerit, egenis erogaverit multa; ipse autem parcè & honestè vixerit. Carmina composuit haud contemnenda: quod ex eo liquet Poëmate, cujus fragmentum in nostro Codice legitur. Decessit die 3. Moharami, anno Egiræ 764. Christi 1362.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN PHARTUM ALANSAREUS, vulgò *ABULCASSEMUS ALMOHANNA*, nobilis *Malacitanus*, vir variâ eruditione & singulari morum honestate, proindeque Principibus viris percarus, perque jucundus. Aulæ apud Regem *Granatæ* Præfectus fuit; quem tamen in fine vitæ sibi adversum habuit. Hic natus *Malacæ* anno Egiræ 673. peste extinctus est anno 750. die 25. Schevali, Christi 1349.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN MACATEL, dictus *ABALCASSEMUS*, *Malacitanus*, origine *Hispalensis*, natalibus, moribus, litteris claruit. In colloquiis scitè urbanus, & in omni vitæ consuetudine mirè jucundus, quippe qui seria jocis temperare ac singulari lepore condire nosset: adeo ut delectaret omnes, offenderet neminem. *Malacæ* vectigalibus Regiis præfuit; ibique Cancellarii munus obiit. Fato tandem functus est anno Egiræ 739. die 10. Ramdani, Christi 1338.

MOHAMAD BEN ALI ABA AMRU ALTAGIBI, vulgò *BEN ABDRABOH*, *Malacitanus*, quem Scriptores ab ingenii humanitate, ab utili & amceniore doctrina, à veterum elegantiarum studio magnoperè commendarunt. Hic Regiis

vectigalibus *Granatæ* & alibi præfuit: nec propterea de solita librorum lectione quidquam remisit. Veterum, recentiorumque scripta tam curiosè inspiciendo sedulòque pensabat, ut & lectiores eorum sententias & verba, tum res quasque memoratu digniores in adversaria referret. Obiit die 7. Moharami, anno Egræ 602. Christi 1205. relictis ingenii monumentis oppidò præclaris, è quorum numero sunt: „ Compendium Libri Cantionum celeberrimi Musici, vulgò *ALASPAHANI*; & Liber Apologeticus de Hæresi adversus quemdam *GARZIÆ FILIUM*, (a): quem fuisse Christianum existimo, linguæque Arabicæ peritissimum, simulque doctissimum, & adversus Mahometanorum errores scripsisse.

MOHAMAD BEN ABRAHIM BEN MOHAMAD ALANSARÆUS, vulgò *ALSANNA*, *Granatensis*, Monachus ex *Suphitarum* Sectâ, doctrinâ, vitæ austeritate, idemque pietate inter suos spectatissimus; sed Chemicæ Artis plus æquo studiosus. Supremum obiit diem anno Egræ 749. feriâ 1. horis pomeridianis diei 7. mensis Schevali, Christi 1343.

MOHAMAD BEN AHMAD ALANSARÆUS, vulgò *ALMAUAC*, *Granatensis*, supra dicti *Suphitarum* instituti Monachus, Alcorani Doctor & Professor, necnon Concionator, Præpositusque Templi in *Figulorum Campo* siti, Arabibus *Rabdh Alfakharin* رضى الفخارين: qui quidem campus extra *Granatæ* portas visitur, ubi mortuus est anno Egræ 703.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN GIAPHER ABA ABDALLA ALSALAMI, vulgò *ALCONGI*, in oppido *Algete* الجيط, seu *Algid*,

vel *Olged* in ditone *Granatæ* ortus est anno Egræ 668. Monachus doctrinâ & pietate fuit insignis. Edidit libros non paucos de re Ascetica, sive de *Theologia Mystica*, quales sunt Tractatus de Rerum Divinarum contemplatione; de Via recta; de Mundi Contemptu; de Animi Præparatione ad Certamen; de Vera Doctrina; de Collationibus diurnis & nocturnis; Epistolæ ad Monachorum *Suphitarum* Antistites. Decessit in oppido *Congia* قنجة, vel *Congio*, quod ad *Granatæ* territorium pertinet, anno Egræ 750. feriâ 2. die 24. mensis Schabani. Dies mendosè scripta: quare scribendum die 20. non autem 24. quemadmodum ex calculo facilè cuique patebit.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN HOSAIN ABA THAHER, vulgò *BEN SAPHUAN*, *Malacitanus*, similiter Monachus *Suphita*, vir eximiæ contemplationis, variæque juxta eruditionis. Scripsit Opus de Monachorum *Suphitarum* Constitutis; itemque Conciones ad vulgi captum accommodatas, præter varia Carmina, quorum fragmenta aliquot in nostro Codice reperias. *Malacæ* obiit anno Egræ 749. feriâ 5. die 14. Schabani.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN ABDELRAHMAN, vulgò *ALSAHELI*, *Malacitanus*, Monachus & Concionator in templo *Granatensi* celeberrimus, cum morum integritate, tum doctrinâ inter suos conspicuus. Edidit Tractatum *De Peregrinationis Meccanæ Regulis*. Obiit anno Egræ 735. Christi 1334. feriâ 6. die 24. mensis Schevali.

MOHAMAD BEN AHMAD ABU ABDALLA, vulgò *ALCATHAN*, *Malacitanus*, Mo-

(a) اختصار حسن في اغاني الاصبهاني ورد جيد علي ابن غرسية في رسالته

Monachus disciplinâ rigidissimus, & Malacitani *Suphtarum* Cœnobii Præpositus: qui tanto in honore apud Arabas habitus est, ut ei post mortem Sacellum consecraverint. Is ab adolescentiâ in victu ac vestitu adeo parcus & patiens fuisse memoratur, ut oleribus leguminibusque tantum crudis vesceretur, & pallio indueretur tenuissimo. Discipulos esuriem ac rerum omnium temperantiam edocuit; alios ad pacem & patientiam adhortari solebat. *Malaca* peste periit anno Egiræ 750. ad vespertas feriæ 4. seu feriâ 5. die 4. mensis Saphari; sepultusque prope montem *Gebel Alphar* جبل الفار dictum, qui *Muris montem* Latine sonat, surgitque extra Portam *Fontanella* فننالة, sic Arabibus alieno vocabulo appellatam.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN JOSEPH ALHASCHEMITA, vulgò *ALTHANGIALI*, *Malaca* ingenuis parentibus natus die 1. Ragebi, anno Egiræ 640. Monachus ex *Suphtarum* familiâ, jejuniis, orationibus, cæterisque pietatis exercitationibus inclaruit; adeoque inter suos *Sancti* nomen & laudem est adeptus. Decessit in sua patria perfenex anno Egiræ 724. Christi 1323. feriâ 4. die 8. Gemadi prioris.

MOHAMAD BEN ABRAHIM, vulgò *EBN ALHAGI ALBALPHIKI*, *Septæ* nobili genere natus est anno Egiræ 646. Christi 1248. feriâ 2. die 15. mensis Dilecadat, ubi Monasticam vitam diu professus est; tandemque vitæ asperitate & doctrinæ laude clarus, ibidem obiit anno Egiræ 694.

MOHAMAD BEN KHALSUN BEN JOSEPH, ex oppido *Rute* روت, *Loxa*, *Malaca* & *Granata* incola, Monachus omni scientiarum genere ornatissimus extitit. Poëta enim erat suavis & disertus, Theologus ac Medicus eximius. Edidit inter alia multa Opus *De Dei Amore*; aliud *De Theologia Mystica*;

Poëmata varia & Dissertationes. Extant in nostro Codice non pauca illius Carmina de *Divino Amore* planè ingeniosa, ut & Dissertatio erudita contra *ALGAZELI* Dogmata.

DE ADVENIS

Litterarum armorumque laude florentissimis.

MOZDALI BEN HASSAN BEN NASALA ALSANHAGI Lamtunenſis, miles in primis strenuus, rerum temporumque maximè callidus. Is Rege *Josepho Ben Tassphino*, Provincias Prætor obtinuit *Granatam* & *Cordubam*. Eiusdem operâ & consilio Valentia Christianis crepta est die 15. Ragebi, anno Egiræ 495. Christi 1101. Denique in prælio occubuit juxta Arcem *Cocentania* قشنتانية عند دانية, ubi secundo ab interitu die sepultus fuit anno Egiræ 508. Christi 1114. feriâ 2. ad vespertas, die 17. mensis Schevali.

MUSA, vel *MOISES BEN MOHAMAD ABU OMRAN ALAMTANI*, litterarum studiis & bellicâ virtute insignis, *Hispani* præfuit. Bello superatus à Duce *Abu Mohamad Baezenſi*, navim, ut salutem consulere, conscendit; sed exortâ repentè atroci tempestate, miserrimum fecit naufragium die 4. mensis Schevali, anno Egiræ 622.

ALMOTHREPHUS, Hispaniarum Regis *ABDALLA Ommiadita* filius, equitum Magister, rei militaris peritiâ, fortitudine, prudentiâ clarissimus. Hic, ut memoriæ prodidit Scriptor *HAIANUS*, rebellium impetum non semel retardavit; complures etiam Regis imperio subiecit: quos inter *Omarus Ben Haphsun* enumeratur, qui Christianorum copiis adjutus, urbem, vulgò *Huescar*, occupaverat. Hunc Almothrephus ingenti clade affecit; oppidumque *Belon*, sive *Belonat* بالونات Arabicè dictum, unâ cum

cum

cum Templo, quod ipse Christianis sibi amicissimis extruxerat, solo æquavit; nec multo post Arcem, quam vocant *Loxa* لوشة, id est *Præsidium*, condidit. Quum autem annum ageret tertium & vigesimum, à patre jam filii extimescente potentiam interfectus est anno Egiræ 282. Christi 895. ad vespertas feriæ 7. die 10. Ramdani.

MONDERUS BEN IAHA ALTAGIBÆUS ABA ALHAKEMUS, aliàs *ALMANSOR DILRIASTAIN* nuncupatus, *Cæsaraugusta* Rex, bellicâ virtute & liberalitate nulli fuit secundus: cujus rei argumento sunt varia Poëmata de illius Munificentia edita; atque ex iis unum sese in nostro Codice offert, quod nobilis *Castellæ* Poëta *BEN DARRAGI* coram illo recitavit anno videlicet Egiræ 428. Is ab initio, teste *ABUMERUANO*, sub Christianorum Rege meruit; inde auctis viribus, rerum in urbe *Cæsaraugusta* positus est. At *Abdalla Ben Hakemus* ejus patruelis, & exercitûs Dux, regni appetens, eum domi adortus, interfecit, anno Egiræ 430.

MOISES BEN JOSEPH BEN ABDELRAHMAN BEN FAGMORAS, vulgò *ABA GEMRA*, *Tremiffeni* Rex, qui *Granata* ortus esse traditur die 5. Moharami, anno Egiræ 723. Christi 1323. Princeps doctrinâ, prudentiâque præclarus, qui sic Regnum administravit, ut illum non sibi, sed subditorum bono vixisse dixeris: quorum & vicem æquè ac suam dolebat; & res angustas suis facultatibus sublevabat. Edidit Tractatum *De Regis Officiis*, ac *De Politico Regimine* perquam eruditum, quod ad *Granata* Regem magnis cum muneribus misit. Hujus Prologus, & Carmina aliqua in nostro Codice occurrunt.

MOCATEL EBN ATHIA ALBORAZELI ABA HARB *Granatensis*, ut in *Hispania Annalibus* tradit *ABULCASSEMUS ALGAPHECHEUS*, Dux fortissimus, à *Grana-*

ta Rege *Abdalla Ben Balchino* urbi *Albassana* البسانة, seu *Lucena* præfectus est. Celebre autem extitit Prælium *Alnibel* النيبيل dictum, quod *Mocatelus*, anno Egiræ 478. adversus *Ben Abdum* commisit, magnis ab ipso editis fortitudinis exemplis. Unus enim in viros septuaginta, qui eum ex insidiis aggredi parabant, adeo imperterritus, strenuusque irruit, ut aliquos interfecerit, alios fugaverit.

EXCERPTA

EX

PARTE IX.

MUMEL BEN RAGIA ALOCAILI Illiberitanus, genere, opibus & doctrinâ insignis, necnon Juris scientiâ excultus, à *Mohamedo* Hispaniarum Rege *Illiberis* & *Giennii*, sive *Faen* Præfecturam obtinuit: ubi anno Egiræ 275. decessit.

MAHLEPUS BEN AHMAD ABA ALCASSEMUS ex urbe *Almeria*, vir in primis eloquentissimus, & Jurisconsultus non contemnendus, *Almeria* & *Malacæ* Prætor fuit. Ex illius scriptis maximè celebrantur Commentarii in *Codicem Traditionum*. Obiit *Malacæ*, anno Egiræ 436.

MALEKUS BEN ABDELRAHMAN, vulgò *BEN ALPHARAGIUS*, *BEN ALMORHAL*, *Malacæ* illustri familiâ natus est die 10. Moharami, anno Egiræ 604. Christi 1207. Hujus vitam describens Scriptor *ABU GIAPHARÆUS BEN ALZOBAYER* in *Hispania Annalibus*, hæc memoriæ prodidit: „Malekus à viro clarissimo „*Ali Ben Abdelrahmano* genus duxit, „qui, captâ à Christianis urbe, vulgò „*Santa Maria* شنتمريه, anno Egiræ „565. Christi 1169. *Malacam* trajecit. Ibi *Malekus* bonis Artibus ac „Disciplinis institutus, Rhetor simul- „que Poëta eximius evasit. Nam plu-

„ ri-

rimum in dicendo valebat; tantaque erat commendatio oris atque orationis, ut nemo ei posset resistere. Luculenta utriusque Artis magnique illius ingenii monumenta extant in nostro Codice: quæ si fortè legas, me de tanto viro longè infra dignitatem dixisse facillè intellexeris. Præturam ad tempus in *Alpuxarra* البشاررات gessit; locumque ibidem *Alkariantes* اشكرديانتش extruxit. *Granata* diem obiit anno Egiræ 699. relictis operibus XXV. cum solutâ, tum strictâ oratione conscriptis, quorum nonnulla hoc loco recensemus: Opus nempe Philologicum, *Selectio* in scriptum; Opus De Arte Rhetorica, cujus titulus *Cribrum Frumentarium*; Opus *Exercitationes Rhetoricas & Poëticas* complectens; Poëma *De Arte Poëtica*; atque alia variis de rebus Poëmata quinque. Neque est sanè prætereundum, quod Auctor noster in laudati *Maleki* vita obiter animadvertit de urbe *Vadi Alhagiara* وادي الحجارة, vulgò *Guadalaxara*, scilicet nomen aliud illam habuisse, nempe *Medinat Alpharagi* مدينة الفرج à *Salemo Ben Alpharagio*, supra dicti *Maleki* proavo, quod *Urbem Gaudii* denotat. Unde colligas *Salemum Ben Alpharagium* hanc urbem vel condidisse, vel restaurasse.

MANSOR BEN ABDALLA ALZUAVI, domo *Granatensis*, omni Scientiarum genere ornatus; Philosophus enim fuit & Theologus insignis, nec Matheſeos ignarus. *Granata* Rhetoricam, Philosophiam & Jurisprudentiam publicè professus est. Hujus in nostro Codice extat Epistola ad Auctorem nostrum data, cui & Præceptorum, & aliorum virorum eruditorum, quos uspiam audierat, Catalogum attexit. *Granata* demortuus est anno Egiræ 757. Christi 1356. feriâ 7. die 29. mensis Rabii posterioris.

MUMELUS, advena, litteris nullis nobilitatus, prudentiâ tamen & rerum civilium peritiâ nulli secundus. Regnum *Granatense*, Rege *Badis Ben Habuso*, ratione magis & consilio, quàm auctoritate administravit. Quum autem *Josephus Ben Tasphin* rerum potitus esset, rei militaris imperium obtinuit; exinde *Granata* quoad vixit, præfuit. Hic, teste *EBN ALSAIRAPHEO* in *Historia Hispania*, complura visuntur publica monumenta, ab ipso condita, ut puta *Aquæductus extra Figulorum Portam* ad hortorum circumjacentium irrigationes peropportuni, atque *Ambulacra populis* confita, quæ ad Scriptoris usque ætatem *Populetum Mumeli* حور مومل vocitabantur. *Granata* decessit die 10. Rabii prioris, anno Egiræ 492. Regem exasse hæredem testamento relinquens.

NASSIR BEN ABRAHIM, vulgò *ABALPHATHÆUS*, ex oppido *Arbola* اربولا in ditione *Murcia*, nobilissimâ familiâ ortus est: qui præter ampla latifundia sibi à majoribus relicta, honoribus fortunisque maximis à *Granata* Regibus ornatus fuit. Hujus meminit Scriptor *ABULPHATHÆUS ABI BAKERUS BEN SCHARAZ* in *Granata Annalibus*, ubi, sic tradit: „Die 15. mensis Dilcadat, anno Egiræ 710. accidit obitus in urbe Granatensi Viri principis & Prætoris *NASSIRI ABULPHATHÆI*, æternâ memoriâ digni.

NASSIR BEN ABRAHIM, prioris Nepos, morum integritate, munificentia & auctoritate inter Proceres *Granatenses* facillè princeps, duobus *Granata* Regibus à consiliis fuit: quod munus ad finem vitæ, plaudentibus omnibus, administravit. *Granata* fato functus est anno Egiræ 745. Christi 1344. feriâ 6. die 28. mensis Gemadi posterioris.

NAZHUNA, nobilissimi viri *ALGASSANI ABU BAKERI* filia, *Granatensis*, nobilis Poëtria, Arabum monumentis cele-

lebratissima, cujus carmina aliquot planè ingeniosa in nostro Codice referuntur. Claruit quinto Egræ seculo.

SAMIEL BEN HATEMUS, vulgò BEN SCHOMOR, genere inter *Cuphienses*, & rei militaris scientiâ inter *Hispanos* longè præstantissimus. Arma contra *Iemanitas*, quos multis præliis feliciter superavit, adolescens sumsit. Hinc celebre illud ad *Seguntiam* شغندرة Prælium, quo *Iemanitas*, cæsis quadraginta hominum millibus, affixit. Illum ABDELRAHMANUS Ommiadita, Hispaniarum hujus nominis primus Rex, tanti fecit, ut quem hostem semper habuisset infensissimum, eum sibi amicum adjungere vehementer studuerit.

SAPHUAN BEN EDRIS, vulgò ABA BAHAR, *Murciæ* natus est, anno Egræ 560. Rhetor & Poëta nobilissimus, cujus meminere in suis *Bibliothecis Arabico-Hispanis* BEN PASQUAL, & BEN ALABAR. Edidit de re Philologica tum solutâ, tum strictâ oratione non pauca monumenta. En Indicem: „ *Viatoris* „ *Commeatus*; *Itinerarium*; *Enchiridion*, „ & *Liber Certamina litteraria* completens, Tomis duobus comprehensus. Ex quibus diligentissimus Scriptor excerpta nonnulla in nostrum Codicem transtulit, videlicet Poëmata duo de *Murciæ nobilitate*, & Epistolam ad Amicum elegantissimam. Obiit in patria anno Egræ 598. Christi 1201. feriâ 2. die 16. mensis Schevali.

SALEHUS BEN LAZID ABA ALTHAIEB, vulgò BEN SCHORAIPH, ex urbe *Ronda*, ubi ortus est anno Egræ 601. die 3. Moharami: quem tum Oratorem, tum Poëtam maximum extitisse Tom. II.

cum viris eruditis meritò censet Auctor noster, addens difficile admodum esse, unum eundemque hominem parem utriusque facultatis habere principatum. Quod fanè singularissimum naturæ munus cæteris negatum, huic uni concessum nos semper in illo admirati sumus. Enim verò ille in prosa oratione præter gravitatem & elegantiam, dicendi lenitatem & æquabilitatem ubique servabat; in carminibus verò fundendis copiosus juxta fuit ac elegans; non tamen rerum sterilis. Id ipsum & luculenta scriptorum ejus testimonia comprobant, & fragmenta aliquot in nostro Codice relata planè demonstrant. Ejus Librorum Indicem accipe.

„ *Liber De Jure Canonico & Forensi* Judicio. Tractatus *De Arte Metrica & Rhythmica*, in Tomos duos divisus, titulo *Sufficiens*. Opus in decem Partes distributum, Lusus Poëticos & Rhetoricos complectens, inscriptum *Sodalium Horti*, *Academici Malacitanis* dedicatum. Opusculum *De Archangeli Gabrielis Revelationibus*. (a)

Ad hæc accedunt *Rhetorica Puellæ Descriptio*, vividis, sed honestis coloribus adumbrata; *Poëmata* tria miro artificio composita; *Epigrammata* varia de *Die ac Nocte*, de *Mari & Flumine*, de *Advenis & Peregrinis*, de *Exercitu atque Armis*, de *Calami & Ensis Principatu*, de *Forcipe*, de *Morte*, de *Homine molesto*, ac de aliis rebus in hoc nostro Codice videndis. *Granata* decessit anno Egræ 684.

ABDALLA BEN ABRAHIM BEN ALI
N ALIA

(*) تصنیف فی الفرائض واحكامها فی العروض وفي صنعة الشعر سماه الكافي في علم الفوافي جزين كتاب في عشرة اجزاء سماه روض الانس كتبه الي جماعة ولما مالفة كتاب في حديث جبريل

ALTAGIBI ABU MOHAMAD, vulgò BEN ASCHILULA, urbis Accitane Princeps, ubi illius Epitaphium in marmore incifum vifitur: quod Auctor nofter in hoc Codice his exfcripfit verbis:

IN NOMINE DEI
*Mifericordis, & Mahometo Sociif-
 que pax & benedictio.*

*Hic jacet Princeps inclytus, nomi-
 nis famâ & morum integritate clarus,
 fortunâ felix, bellicâ virtute fingularis,
 & maximus Imperator, Abdalla Abu
 Mohamad, filius Principis optimi, am-
 pliffimi & digniffimi Abi Ifâci Abra-
 him Ben Afchilula. E vitâ migravit in
 urbe Guadix, juvante Dei mifericordia
 ac indulgentia: in qua urbe, quæ Deo
 fofpitante, inter Hispaniarum urbes præ-
 cipua eft, regnavit feliciter fub aufpiciis
 Hispania Regis Algalebi Billa nuncu-
 pati, avunculi fui, annos XXIII. Ele-
 ctus autem Rex Almanfor, Almoaie-
 dus Billa Abu Jacobus, divinâ gratiâ
 & providentiâ fortunatiffimus, illum,
 urbis Guadix Principatu abdicato, in
 Mauritaniâ fecedere iuffit; idque con-
 tigit mense Gemadi prioris, anno Egiræ*

686. ubi ei in ditionem urbem Cafar Abdelcarim dedit, in qua annos octo per-
 mansit; inde in Hispaniam trajecit, ibi-
 que bis bellum gefsit. Obiit anno Egiræ
 695. (Chrifti 1295.) feriâ 6. die 10.
 mennis Moharami (a).

ABDALLA BEN BALCHIN BEN BA-
 DIS BEN HABUS BEN MAKSAN, Grana-
 tæ Rex, ALMODHPHER BILLA & AL-
 NASSER LEDINALLA vocitatus, avo fuo in
 Regnum fuffecit anno Egiræ 465.
 mense Schevali. Politioribus litteris, te-
 fte ALGAPHECHÆO, excultus fuit. Extat
 Granatæ liber Alcoranus, ejus manu
 pereleganter exfcriptus. Jofephi Ben Taf-
 phini potentiffimi Regis vires pertime-
 licens, Legatos cum donis ad Alphon-
 fum Regem mifit, opem expofcentes.
 Quum autem ille Jofephi Regis non
 procul Granatâ adventum intellexiffet;
 inferviens tempori, ac re diffimulatâ,
 unâ cum matre & aulæ fuæ proceribus
 obviam ei proceffit; idque anno Egiræ
 483. Chrifti 1090. feriâ 7. die 17.
 mennis Ragebi. Granatam illum ingre-
 dientem comitatus, Regem falutavit.
 Postmodum Abdalla, ne immenfæ,
 quibus affluebat divitiæ, in Jofephi
 Regis poteflatem venirent, ex iis præ-
 tio-

(a) بسم الله الرحمن الرحيم صلي الله علي محمد واله هذا قبر الرئيس الجليل
 الاطلي الاوحد المبارك الاسني الاسمي الاكمل المجاهد المقدس عبد الله ابي
 محمد ابن الرئيس الجليل الاسني المعظم المرفع الارضي المرحوم ابي اسحق ابراهيم
 اشقيلولة رحمه الله وعفا عنه واسكنه جنته بوادي اش امنها الله قاعرة من قواعد
 الاندلس وتسلطن وظهر علي خاله سلطان الاندلس الغالب واقام بسلطنته ثلاثين
 وعشرين سنة ثم قام بدعوة الملك السلطان المودب بالله المنصور ابي يعقوب ايدرة
 وامره بمعاونته امره ان يتخلي عن وادي اش ويصل للغرب ثم فتنحي عن الاندلس
 للغرب انسه الله في جمادي الاول من عام ستة وثمانين وستماية ثم فاعطاه قصر
 عند الكريم فاقام به مدة من ثمانية اعوام وجاز منه الي الاندلس وجاهد به
 مرتين ثم توفي يوم الجمعة العاشر من شهر محرم سنة خمس وتسعين وستماية

tiosiora quæque, nempe Adamantas, Smaragdos, Hyacinthos, Aurum, Argentumque partim *Granata* in latebras abdedit, partim verò secum *Marochum* asportavit: ubi fato concessit, duobus relictis filiis, filiâque unâ viro maturâ, opulentissimis.

ABDALLA BEN ALI BEN MOHAMAD ALTAGIBI ABU MOHAMAD BEN ASCHILULA Malacæ rerum summâ potitus est, anno Egræ 655. jam ineunte. Is ob Regis *Algalebi Billa* cognationem, tum ob animi fortitudinem & æquitatem regnare quàm auspiciatissimè cœpit; donec ipsum inter & Regis filium exorta est discordia, quæ etsi, Rege vivo, inducias, nunquam tamen finem omnino habuit; immo validiùs in dies ingravescens, universam Hispaniam vexavit.

ABDALLA BEN MOHAMAD ABA THALEB ALGARPHI, Septæ Rex, doctrinâ morumque innocentia clarus, prælio à Christianis superatus, *Granatam* incole re coactus est; idque anno Egræ 705. Christi 1305. ad vespertas feriæ 4. die 12. mensis Dilcadat: ubi tandem decessit anno 713.

ABDALLA BEN ALHASSAM BEN ISA ALGIOBER, origine *Loxanus*, ortu *Granatensis*, è nobili stirpe procreatus, & litteris & armis maximè claruit. Senex sub Rege *Almamone Abi Abad* strenuè militavit, in quem carmina scripsit, quæ nostro in Codice referuntur.

ABDALLA BEN SAID BEN ABDALLA ALSALAMANI ABA MOHAMAD, Scriptoris nostri pater, ortu & sede *Granatensis*, origine *Loxanus*, ex antiquissima & nobilissima familia *Ben Alkhatib* nuncupata, quæ originem à *Monfreditis, Montis Frigidi* منتفردين, Arabicè *Almanat* المنعة, id est *Inaccessi* postea dicti, olim Dominis duxisse traditur, ubi exstructa est arx munitissima. Fuit ille tum doctrinæ laude, tum bellicâ virtute spe-

ctatissimus. Multa litteris prodidit & solutâ & strictâ oratione elaborata, quorum aliqua extant in nostro Codice; supremum verò diem obiit *Granata* feriâ 2. die 9. Gemadi prioris, anno Egræ 741. Christi 1340.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN GIAZI, nobilis *Granatensis*, Grammaticus insignis, & publicus Jurisprudentiæ Professor, Scriptoris nostri ætate vixit. Complura illius carmina multiplicis argumenti, ut & Catalogum Academicorum, quibuscum litterarium habuit commercium, hoc in Codice reperias.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN ABRAHIM ALABDARITA ABA MOHAMAD, vulgò *ALKAUAB, Granatensis*, Jurisconsultus, Templi maximi Concionator, & postea Rector fuit. Obiit *Granata* anno Egræ 633. sepultusque est extra Portam, quam *Elbira* vocant.

ABDALLA BEN ALI ABU MOHAMAD BEN SALMUN, Rhetor, Poëta, idemque Jurisconsultus clarissimus, multa condidit carmina, quorum specimen in nostro Codice habes. Illi etiam adjudicatur opus de re Grammatica, *Sanum* inscriptum, omnium quæ hæcenus prodire, accuratissimum. *Granata* ortus est die 22. mensis Dilcadat, anno Egræ 669. occubuit verò in prælio *Tariphæ* anno 741. Christi 1340. feriâ 2. die 9. Gemadi prioris.

ABDALLA BEN SAHL ABA MOHAMAD, vulgò *BELVAGEH NAPHEKH* بالوجه نافع, id est *Inspirator*, Hispanè *Saludador*, quod genus hominum est, quos oris halitu certisque precibus rabiem præsertim diffilare, sive depellere vulgò jactantur. Is patriâ *Granatensis*, Philosophicis ac Mathematicis scientiis excultissimus, tantam sibi nominis famam apud nationes omnes peperit, ut Judæi, atque ipsi etiam Christiani neminem illi doctrinâ parem extitisse faterentur. Quamobrem Christiani non pauci va-

riis ex locis in urbem *Baezam*, ubi ad tempus docendi causâ commoratus est, eum audituri, confluere solebant. Sæpius cum Presbyteris de rebus tum ad Religionem, tum ad Scientias spectantibus argutissimè disputabat. Desertâ à Christianis *Baezâ*, ad oppidum *Nadar Ben Hamschak* نظر بن همشك, quod Hispanè *Atalaya* sonat, se contulit: ubi relictis egregiis scriptorum monumentis, decessit anno Egiræ 553.

ABDALLA BEN AJUB ALANSARÆUS, vulgò *EBN KHORUGI*, ex urbe *Calatayud*, قلعة ايوب, domicilio *Granatensis*, Jurisconsultus, *Malekiticæ* Scholæ Doctor, scripsit præclarum opus de Utrouque Jure, Tomis VIII. comprehensum, cui titulus *Textus المنوطة*. *Granata* centum prope annos natus obiit anno Egiræ 562.

ABDALLA BEN ALHASSAN ALANSARÆUS, patriâ *Malacitanus*, origine *Cordubensis*, ingenio, doctrinâ, morumque honestate conspicuus. Interpretes *Alcorani*, & Poëta fuit eximius. Vigesimo ætatis anno vix expleto, Rhetoricam & Poëticen *Granata* prælegit. *Malaca* in Grammatica *ABI ZAIDUN ALSCHOILI* audivit; *Granata* in Rhetorica & Poëtica *GIAPHARÆUM BEN ALHAKEMUM*, in Philosophicis *IAHIA Almageritensem* المجر دبطي, nempe *Matritensem*, ut aliàs innuimus. Atque hîc succurrit Geographum *NUBIENSEM*, pag. 153. post *Toletum* appellare *Magellit* مجليلط; alios verò Arabum Scriptores *Magerit* ماجر دبط: quare illius Geographi textum Arabicum mendosum esse credimus. Edidit Libros de Jure Canonico, de Arte Poëtica; tum Rhetoricas Exercitationes Lusulque Poëticos evulgavit, quorum specimen exhibet noster Codex. Natus anno Egiræ 611. Christi 1214. feriâ 2. die 7. Gemadi posterioris, obiit anno 656. Christi 1258. feriâ 3. die 28. mensis Dilcadat.

ABDALLA BEN ABI AHMAD ABU MOHAMAD BEN ZAID ALGAPHECHI ex illustri familiâ *Granata* natus est. Dicitur autem *ALGAPHECHI*, quòd ab *Algaphecho* Arabum Principe, *Ben Ad Ben Adnan* nuncupato, originem duxerit; non verò quòd in oppido *Algaphecho* ortus sit. De hoc, quòd ab *Algaphecho* Auctoris proavo in Hispania conditum est, consule Geographum *NUBIENSEM*, pag. 153. Vir fuit probatæ vitæ, & eruditionis non vulgaris. *Illiberis*, *Ronda* & *Malaca* Præturam gessit. Edidit opus *Consilia Juridica* completens, cui titulus *Via Regia المنهاج*. Obiit *Granata* anno Egiræ 731.

ABDALLA BEN IEHIA BEN ZACHARIA ALANSARÆUS, ortu *Granatensis*, origine *Syrus*: qui adolescens adhuc, vix annum agens vigesimum, tantum in sciëntia Juris jam profecerat, ut remisisset de ætate legibus, Prætor delectus sit. Quo in obeundo munere peritiâ, prudentiâ, æquitate mirum in modum excelluit. Præterè in Arithmeticis adeò erat versatus, ut Quæsitæ de Numeris vel difficillima, quæ magnum etiam peritissimis negotium faceflerent, nullo expediret. Natus anno Egiræ 675. Christi 1276. ad vespas feriæ 4. die 17. Gemadi posterioris, obiit anno 745.

ABDALLA BEN MOHAMAD Alazadita, vulgò *BEN ABI GIAMERAD*, nobilis *Murcianus*, urbis *Granata* incola. Ibi Præturam ad tempus gessit; inde *Septam* Quæstor profectus est. *Granata* tandem decessit anno Egiræ 711. Christi 1311. ad vespas feriæ 5. die 23. mensis Schevali.

ABDALLA BEN SOLIMAN ABA MOHAMAD, vulgò *EBN HAUTHALLA*, *Granatensis*, vir longè eloquentissimus, ingenio, eruditione, prudentiâ ornatus, Regibus *Almohaditis* ante omnes carus fuit. Ad majorem eruditionem comparandam diversa loca peragravit, *Mur-*

ciam

ciam videlicet, *Valentiam*, *Satibim*, *Almeriam*, *Cordubam*, *Hispalim*, & *Malacam*, ubi viros doctrinâ clarissimos audivit. *Corduba*, *Hispali*, *Murcia*, *Septa*, *Majorica* præfuit. *Granata* demum è vita migravit anno Egræ 612. Christi 1215. feriâ 7. die 19. mensis Schabani.

ABDALLA BEN IAHA BEN ABD SOLIMAN ABA ALCASSEMUS, vulgò EBN ALRABI, *Cordubensis*, Philologus & Jurisconsultus suo ævo nulli secundus, *Munda*, *Ronda*, *Malacæ* & *Granata* Præses fuit, ubi Academiam *Alcoranisticam* primus instituit. Mortem obiit die 17. mensis Schevali, anno Egræ 666.

ABDALLA BEN ABRAHIN ABA MOHAMAD, vulgò BEN ZOB AIR, *Granatenfis*, professione Medicus, necnon Philologus insignis; miles etiam fortissimus extitit. Natus die 17. mensis Dilcadat, anno Egræ 643. obiit in urbe *Granata* anno Egræ 683. Christi 1284. feriâ 2. die 1. mensis Dilcadat.

ABDALLA BEN ABRAHIM ABA MOHAMAD, vulgò EBN ALMARABE, ex urbe *Velez*, Poëta nobilis, de quo differens Auctor Bibliothecæ Hispanæ, quæ *Corona* inscribitur, his illum coloribus adumbrat: „ Vir fanè non minus litteris quàm atate provectus: ut illum Poëtam consummatissimum jure dixeris. Qui dum laudat, extollit & ornat; si concionatur, probat, nec adulatur; si invehitur, exagitat & infectatur, jam ferius, jam lepidus & jocosus; modò lenissimus, modò mordacissimus „. Ex omnibus iis scribendi generibus Scriptor noster delibavit excerptisque non pauca, quæ in hoc nostro Codice leguntur. Pestilentia tandem in patria consumtus est die 15. mensis Dilhagiat, anno Egræ 750.

ABDALLA BEN ABRAHIM BEN TADMIR ALHAGIARI ex urbe *Medinat Al-*

pharagi مدينة الفرج, seu *Guadalaxara*, ut supra significavimus, *Granatam* se contulit, ubi Rhetoricam ac Poëticam professus est; inde ad oppidum *Alcala* in Granatenfi ditione situm profectus, elucubravit egregium opus de Rhetorica, *Palmetum* الحديقة فى البرديع inscriptum, ut & illud celeberrimum, cui titulus *Longè latèque patens* المشهب فى غرايب المغرب, de Regum *Obaiditarum* rebus gestis, in Tomos VI. distributum. *Rodam* tandem petiit. Hinc in prælio *Beskens* المشككش, id est *Biscaienfi*, quo fusus profligatusque est *Almostanserus* Rex *Ben Obad Ben Hud*, captus in Regione, quam vocitat *Bescania* بسقاية, miserrimè periit. Extant in nostro Codice varia illius carmina, quibus Regi *Almostansero* suas ærumnas describit; eumque rogat, ut se ipsum quàm primùm ex squallore aliisque calamitatibus pretio redimat. Hujus pater Scriptor fuit insignis, atque Operis conditor, qui *Magnes Cogitationum* inscribitur, urbis *Guadalaxaræ* Historiam complectentis.

SOLIMAN BEN HASSAN, vulgò GIOLGIOL, *Cordubensis*, Medicus non imperitus, & in Antiquitatum studio versatissimus, scripsit volumen *De Philosophorum Vitis*.

ABD ALVADAD, Medicus *Valentinus*, in Persidem profectus, Regem & Amicum invenit optimum, *Mohametum* scilicet *Chorasana* tunc temporis Imperatorem: qui, ut ex Epigrammate, quod in hoc Codice describitur, liquet, integrâ prorsus valetudine, quoad vixit *ABD ALVADAD*, usus est.

ABDALLA IAHA BEN ISAC *Toletanus*, patre Christiano natus, Hispaniam obtinente *Abdelrahmano*, hujus nominis primo, ad Mahometanam sectam accessit. Apud illum postea Medici munere functus est; inde ad Viziri dignitatem evectus, opibus & auctoritate

per

per universam Hispaniam maximè va-
luit. Edidit opus de Medicina secun-
dum Græcorum placita, in Tomos V.
divisum, inscriptum *Sericum* *أجر ديسم*.

*ABDALLA BEN MOHAMAD BEN AL-
KHATHIB Granatensis*, Scriptoris nostri
filius & doctrinæ hæres, adolescens
forma & ingenio eleganti, politiorum
litterarum studiis non mediocriter elu-
xit. Extat illius in nostro Codice Epi-
stola ad patrem data cum Epigramma-
te sanè non illepedo. Natus est anno
Egiræ 743. Christi 1342. ad vespervas
feriæ 7. die 17. mensis Saphari.

ABDALLA BEN MOHAMAD, vulgò
BEN SARA, *Santarenensis* *الشنتريني*, *Al-
meria* & *Granata* incola, Orator ac Poë-
ta disertus, Scriba etiam elegans simul-
que accuratus extitit. Varia ejus car-
mina, & quidem apprimè ingeniosa in
nostro Codice reperias; atque in his
Epigramma *De Arte exarandi*, quam
*nuda charta vestiendæ exornandaque Ar-
tem* non inveniustè vocat; item aliud de
Filiæ suæ morte, in quo se ipse con-
solatur, Mortem appellans *Paupertatis
Subsidium ac Pudicitia Tutamen*. Obiit
in iumma egestate anno Egiræ 519.

*ABDALLA BEN MOHAMAD ALSCHAR-
RAT Malacitanus*, & morum elegan-
tiâ & eruditione clarus, qui ob singu-
larem Arithmeticæ peritiam à Regiis ra-
tionibus minister delectus fuit. *Grana-
ta* decessit anno Egiræ 703. Carmina
non pauca fudit, eaque præclara, sed
inventu rarissima; aliqua tamen in no-
stro Codice occurrunt.

ABDALLA BEN JOSEPH, vulgò *BEN
RADHUAN ALNAHARI*, *Malacitanus*, vir
nobilissimus, qui ad litterarum studia ci-
viliū rerum prudentiam adjunxit: adeo
ut plures eum Reges consiliorum adju-
torem sibi optarint. Debuit sanè ei *Ma-
laca* optimas Constitutiones, quibus
tū Civitatis, tū Regni staret felici-
tas; Scientiæ verò atque Artes maximè

florent. Itaque ubi Regi *Malaca* fuis-
set ea tempestate inviso, à Secretis fuit;
illos ei perpetuo pacis & amoris vincu-
lo conciliavit. Orator & Poëta ita sen-
tentiis, ita verbis enituit, ut illis, an
his præstiterit, meritò ambigas? Extant
illius in nostro Codice varia Carmina,
atque in primis Poëma *De Prælio na-
vali*, & Epigramma in *Regiam Biblio-
thecam*, aliaque id genus non pauca;
item Epistola elegantissima ad Aucto-
rem conscripta anno Egiræ 760. Chri-
sti 1358. ad vespervas feriæ 1. die 2.
Gemadi prioris.

*ABDALLA BEN MOHAMAD ALBULIO-
NI*, *Malacitanus*, Scriptor celeberrim-
us, *BADISO BEN HABUSO Granata*
Regi acceptissimus. Hujus meminit *EBN
HOMAIS* in *Supplemento ad Bibliothecam
Malacitanam*, ab Historico *BEN ASCA-
RO* jam pridem editam. Referuntur &
ejus Carmina in nostro Codice. Obiit
anno Egiræ 440.

*ABDALLA BEN ABDELRAHMAN ABA
MOHAMAD*, patriâ *Granatensis*, origine
Accitanus, humanioribus litteris excul-
tus, & Arithmetices haud ignarus,
multa solutâ & strictâ oratione scripsit,
ex quibus fragmenta quædam Auctor
noster adducit. *Marochi* decessit anno
Egiræ 587. Christi 1191. feriâ 7. die
8. mensis Ramdani.

*ABDALLA BEN ABDELAZIM BEN AR-
CAM ALNAMAIRI Accitanus*, *Granata*
incola, de quo sanè fusiùs agit Scriptor
ABULBARKAT in Hispana Historia, cui
titulus *Tuta Temporum Descriptio ac
Notitia* *كتاب الموقمن علي انبا الزمن*:
ubi illum nobilem, doctum & locuple-
tem extitisse, prætereaque *Almeria* ve-
tigalibus Regiis præfuisse testatur. Poë-
mata in *Mahometi* laudem varia con-
didit, quorum duo exhibet noster Co-
dex. Claruit anno Egiræ 705. obiitque
in urbe *Guadix*, patriâ sua, anno 725.

ABDALLA BEN ABDELRAHMAN, vul-
gò

gò *BEN LASER*, patriâ *Granatensis*, se-
de *Malacitanus*, vir fuit commodis ju-
cundisque moribus, atque adeo apud
Principes longè gratiosissimus. Hujus
multa & lepidè & acutè dicta in nostro
Codice referuntur. Decessit anno Egi-
ræ 620. in oppido *Santaella* شنتلجة,
fortè quod ab urbe *Corduba* septem
circiter leucis abest, atque in illius terri-
torio situm est.

*ABDALLA BEN PHARGHIUS BEN GAZ-
LON*, aliàs *EBN ALASSAL* dictus, patriâ
Granatensis, origine verò *Toletanus*,
doctrinâ & pietate inter Mahometanos
eximius; prætereà Jurisconsultus & Phi-
lologus magni nominis, plura scripsit &
varia de *Virtutibus* & *Vitiis*. Diem su-
premo obiit anno Egræ 487. Chri-
sti 1094. feriâ 2. die 20. mensis Ram-
dani.

*ABDALLA BEN ABDELBER ALRAINI
ABA MOHAMAD*, vulgò *BEN ABILMA-
GED*, ex oppido *Raia* راية من معاملية in
ditione *Archidona*, genere
& litteris inclutus, Prætor *Archidona*
fuit. *Granata* fato functus est die 15.
Ramdani, anno Egræ 739.

ABDELRAHMANUS Hispaniarum Rex,
hujus nominis tertius, ex *Ommiadita-
rum* stirpe, *ALNASSER LEDINALLA* nun-
cupatus, patrem habuit Regem *Mo-
hametum*, matrem verò *Mazanatam*
مزنة. Corporis viribus ac forma excellui-
se traditur. Omnium primus in Hispa-
nia *Fidelium Imperator* vocitatus. Anno
Egræ 300. Christi 912. feriâ 5. die
14. mensis Schabani rebelles pluri-
mos, qui dudum à Rege *Abdalla* de-
sciverant, occupatisque præfidiis non
paucis apud *Jaen*, *Baezam*, *Illiberim*,
Bogianam, *Alpucheram*, & *Tagelum*,
تاجلج, fortè *Texoram*, sese munierant,
partim fudit, partim ad obsequium re-
degit. Ex quo quidem tempore subdi-
torum in se animos ita convertit, ut
illum ipsis imperare omnes uno ani-

mo gauderent. Filios genuit decem, è
quorum numero sunt *Alhakemus* ejus
Successor, *Almonderus*, *Abdalla*, &
Abdelgiabar. Illi autem à Secretis fue-
runt *Badr*, & *Musa Ben Khair*; Au-
læ verò Præfecti *Aslemus Ben Abdela-
ziz*, *Ahmetus Ben Baca*, & *Monderus
Ben Said Althuthi*. Obiit die 1. Ram-
dani, anno Egræ 350. postquam pa-
catissimum felicissimumque principatum
quingenta ferè annorum spatio te-
nuerat.

*ABDELRAHMAN BEN MOHAVIA ABA
ALMOTHREPH*, dictus *SACR*, ex Regia
Ommiadarum stirpe *Damasci* natus
est. Ibi litteris operam navavit, tan-
tùmque in iis profecit, ut in Rhetorica
& Poëtica facultate vix habuerit parem:
quod luculenter patet ex aliquot ejus
versibus in nostro Codice videndis. Is
cum Imperium *Ommiadarum* ab *Ab-
basidis* jam eversum intelligeret, illud
in Hispania stabilire constituit. Quare
in Africam profectus, maximo cum Bar-
barorum exercitu ad Hispaniæ confi-
nia accessit; indeque, ne in dubiam im-
perii aleam iret, virum percallidum, no-
mine *Baderum*, ad Hispanorum animos
explorandos præmisit: qui ubi per-
venit, ferè omnes ad Abdelrahmani
partes adduxit. His itaque *Abdelrahma-
nus* sacramento obstrictis, copias in ur-
bem *Almuñecar* trajecit; eosdemque sibi
adjungens, *Cordubam* perrexit, quam
victor ingressus, debellato Prorege *Jo-
sepho Alphabrao*, Imperator salutatus
est, annum agens quintum & vigesi-
mum; idque die 3. mensis Dilcadat,
anno Egræ 138. regnavitque annos
triginta tres, menses verò quatuor. *Cor-
duba* tandem obiit annos natus 59.
anno videlicet Egræ 172. Christi 788.
feriâ 3. die 24. mensis Rabii postero-
ris.

Ad hæc *ABDELRAHMANUS* Rex, de-
victâ Hispaniâ, *Castella* Regnum vecti-
ga-

gale fecit his pactis legibus, quarum exemplar refert *RAZÆUS*, seu *RASIS* in libro *De Bello Hispano* his verbis. „ In nomine Dei misericordis. Abdelrahmanus Imperator Patriarchis, Monachis, Principibus cæterisque Christianis Hispanis, sive Castellæ, sive cujuscunque regionis, pacem, securitatem & fidem ad quinquennium pollicetur, si auri decem unciarum millia, argenti verò librarum decem millia quotannis persolvant; ad hæc decem nobiliorum equorum millia, totidemque mulorum suppeditent, additis lorice mille, mille etiam cassidibus & hastis mille. Datum *Corduba* die 3. mensis Saphari, anno *Egira* 142. (a)

ABDELRAHMAN BEN ABRAHIM BEN IAHA ABULCASSEMUS, vulgò *EBN ALHAKIM*, ex primariis *Ronda* civibus, doctrinâ & pietate erga pauperes insignis, ab humano commercio fugæ solitudinisque studiosissimus, decessit anno *Egira* 673. Christi 1274. feriâ 2. die 29. (corrigere die 19.) mensis Gemadi prioris.

ABDELRAHMAN BEN ABRAHIM ALKHAZRAGITA ABULCASSEMUS, vulgò *EBN ALPHARAS*, *Granata* natus est, ubi literis, opibus & auctoritate multum valuit. Imperandi cupidus, *Marochum* se contulit; mox nobiles factiosos sibi adjungens, rerum summâ potitus est. Nec multo post à *NASSERO* Almanforis filio, per ea tempora *Granata* Rege,

ingenti prælio superatus occubuit. Ejus cadaver ferreâ inclusum cavêâ idem Rex in aliorum exemplum ad *Marochi* Portam affigi jussit. Extat in nostro Codice celeberrimum illius Poëma *De Deo*, quod in omnium ore versatur.

ABDELRAHMAN BEN ABDALLA, aliâs *ALSCHAILI* nuncupatus, *Malaca* nobili genere ortus est anno *Egira* 507. *Granatam* studiorum causâ se contulit, ubi omni scientiarum genere claruit. Edidit inter alia Opus *De Divinis Nominibus*; Opus Philologicum apprimè eruditum, & Carmina permulta, quorum aliqua in nostro Codice occurrunt. *Granata* sua morte defunctus est anno *Egira* 581. Christi 1185. feriâ 5. die 19. mensis Schabani.

ABDELRAHMAN BEN AHMAD ABAGIAPHAR, cognomento *BEN ALCASIRI*, *Granatensis*, magni nominis Philosophus & Jurisconsultus, *AVERROIS* auditor, necnon *Academiae Cordubensis* focus. Plura Philologica, tum solutâ, tum strictâ oratione in vulgus emisit; præclarissimum etiam ei accensetur opus *Virorum illustrium vitas* complectens. In prælio navali apud *Tuneti* Portum à Christianis interfectus est anno *Egira* 576. Christi 1180. feriâ 1. die 15. mensis Rabii posterioris.

ABDELRAHMAN BEN ABRAHIM ALANSARÆUS, nobilis *Granatensis*, vulgò *EBN ALPHASSAL*, vir admodum ingeniosus ac eloquentissimus. Erat memoriâ summâ;

(a) بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ كِتَابُ اِمَانِ الْمَلِكِ الْمَعْظَمِ عَبْدِ الرَّحْمٰنِ لِلْبَطَارِكَةِ وَالرَّهْبَانِ وَالْاَعْيَانِ وَالنَّصَارِيِّ الْاَنْدَلُسِيِّينَ اَهْلَ قِسْتِنَالِهٖ وَمَنْ تَبِعَهُمْ مِنْ سَائِرِ الْبِلَادِ اَنْ كِتَابُ اِمَانِ وَسَلَامِ وَشَهِدَ عَلٰی نَفْسِهٖ اَنْ عَهْدَهٗ لَا يَنْسَخُ مَا اَقَامُوْا عَلٰی قَادِيَةِ عَشْرَةِ الْاَلْفِ اَوْقِيَةِ مِنَ الزَّهْبِ وَعَشْرَةِ الْاَلْفِ رَطْلٍ مِنَ الْفِضَّةِ وَعَشْرَةُ الْاَلْفِ رَاسٍ مِنْ خَيْلِ الْخَيْلِ وَمِثْلُهَآ مِنَ الْبَعَالِ مَعَ الْاَلْفِ دَرَعٍ وَالْفِ بِيضَةٍ وَمِثْلُهَآ مِنَ الرَّمَاكِ فِي كُلِّ عَامٍ اَلْحِمْسِ سَنِيْنٍ ۝ كَتَبَ بِمَدِيْنَةِ قَرْطَبَةِ ثَلَاثَةَ مِنْ صَفْرِ عَامِ اَثْنِيْنِ وَاَرْبَعِيْنِ وَمَايَةَ ۝

mâ; nulla meditationis suspicione, imparatus semper ad scribendum, vel dicendum profiluit. Plura illius Carmina cum variis Epistolis ad Auctorem nostrum datis in hocce Codice leguntur: ex quibus qualis quantusque ille fuerit, facile intelligas.

ABDELRAHMAN BEN MOHAMAD ABI ZAID BEN KHALDUN *Hispalensis*, nobili loco natus, doctrinâ & dignitate spectatissimus, *Granata* etiam Regi percarus fuit. Edidit *Historiam Arabum*, in Tomos V. distributam; Commentarium in Poëma *Borda* nuncupatum, de Mahometi laudibus; Tractatum *De Logica*, ad usum filii Regis *Granata*; tum *Juris Institutiones*; Opus *De Arithmetica*, aliaque non pauca Philologica, quorum aliqua in nostro Codice sese offerunt. Claruit anno *Egiræ* 756.

EXCERPTA

EX

PARTE X.

ABDELRAHMAN BEN MOHAMAD, vulgò *ALMOAPHEREUS*, patriâ *Granatensis*, origine ex oppido *Schaknab*, قرية شكنب من إقليم تاجرة الجبل من عمل لوشة quod est in ditione *Loxa*, in territorio *Tagerat Algebel*, quæ quidem verba *Emporium Monticolarum* sonant. Hic, si dignitatem spectes, fuit à Secretis *Ali Hispaniæ Regi*, *Josephi Ben Tasphini* filio; si doctrinam, multarum artium vir, nempe Orator, Poëta, Jurisconsultus insignis. Ejus in publicam utilitatem & ornamentum studii præclara extant *Granata* monumenta, *Thermæ* videlicet in media urbe extructæ, ac Templum magnificentissimum. *Dertosa* Prætor creatus, ædificiis urbem amplificavit, Tom. II.

prædiis opibusque auxit. *Hispali* gravi morbo correptus, *Granatam* rheda vetus est, ubi decessit die 10. *Schabani*, anno *Egiræ* 518. Noster hic Codex exhibet illius Carmina quædam & Epistolas.

ABDELRAHMAN BEN ABDELMALEKUS *ALIANSCATEUS*, patriâ *Granatensis*, origine *Africanus*, ex urbe *Biga* باغة. Is linguæ Arabicæ peritia & eruditione adeo floruit, ut *Granata* Rex ei filios in disciplinam tradiderit. Fuit tamen ille Poëta in carpendis hominum vitiis liberimus ac mordacissimus. Stylo usus est pressio & nitido, quemadmodum ex Carminibus Codici nostro insertis planè patet. *Granata* pestilentia perit anno *Egiræ* 750.

ABDELAZIZUS, Ducis *Moysis*, vulgò *Musa Ben Nafsir*, filius, ob insignes, quas retulit victorias longè celeberrimus. De hoc *RASIS*, in *Historia Hispaniæ* hæc prodidit. „ *ABDELAZIZUS*, Ducis *Musa Ben Nafsiri*, qui primus *Hispaniam* expugnavit, filius, fufis *Christianis*, *Illiberim* cum oppido *Granatâ*, quod *Judæi* incolebant, occupavit; inde *Malacam* & *Tadmirus* circumfessas in suam potestatem redegit. (a)

Is etiam cum *Christianis*, quos tributarios fecerat, *Fœdus* iniit, cujus verba legere est apud *AHMEDUM BEN AMIRA* in *Virorum Hispanorum illustrium Vitis*.

„ *Conditiones pacis* inter *Abdelazizum Ben Musa Ben Nafsir*, & *Todmirum Ben Gobdos* (*Gothorum Principem*) confectæ & sacramento confirmatæ.

„ In nomine Dei misericordis. *Abdelazizus* pacem facit his conditionibus: „ ne *Todmirus* principatu deturbetur; „ ne-

(a) عبد العزيز بن موسى بن نصير المنسوب اليه فتح الادر لس فتح البهيرة وغرناطة اليهود مستظها علي النصاري ثم مالقة ثم تدمير

neve Christianorum ullus vitâ , vel
 bonis spoliatur; nec eorum uxorū
 filiorūque libertas, aut religio dam-
 no & injuriâ afficiatur; neque templa
 incendantur. *Todmirus* verò ut urbes
 septem, videlicet Orihuela, Valen-
 tola, Alicante, Mula, Vacasora (Bi-
 gerra, hodie *Bejar*) Ota (vel Opta)
 & Lorca sponte tradat; hostium nem-
 inem hospitio excipiat, asylumve illi
 concedat; & siquid moliri adversarios
 acceperit, renunciât: ipse præterea &
 nobilis quisque nummum aureum
 unum singulis annis persolvant cum
 modiis Frumenti quatuor, totidem-
 que Hordei; item Defruti batos qua-
 tuor, uti etiam Aceti; Mellis autem
 atque Olei batos duos pensitent. Fa-
 muli verò nonnisi mediam eorum om-
 nium partem persolvant. Datum die
 4. Ragebi, anno Egræ 94.

Nomina testium: *Othmanus Ben*
Abi Abda, *Habibus Ben Abi Obai-*
da, *Edrissus Ben Maisera*, *Abulcas-*
semus Almozeli. (a)

ABDELHAC BEN GALEB, vulgò *EBN*
ATHIA, in oppido *Casala* قسلا dicto,
 quod in *Granata* territorio jacet, natus

est anno Egræ 481. ubi litterarum
 studiis sedulam dedit operam. *Almeriæ*
 Præturam consequutus est anno Egræ
 529. Hujus pauca extant in nostro Co-
 dice carmina. Diem obiit in urbe *Lor-*
ca anno 546. die 25. Ramdani.

ABDELMENEMUS BEN MOHAMAD,
 vulgò *EBN ALPHARAS*, *Granatæ* natus
 est anno Egræ 524. Ibi litterarum hu-
 maniorum eruditione & Jurisprudentiâ
 adeo claruit, ut adhuc adolescens com-
 plures natu majores & consilio & ju-
 dicio antecelleret. Quamobrem Præto-
 ris honore auctus, primùm urbi *Xu-*
car, inde *Guadix*, mox *Faen*, tandem
Granata præfuit. Ibi fato functus est
 anno Egræ 597. Christi 1200. horis
 pomeridianis feriæ 1. die 4. Gemadi
 posterioris, relictis scriptis non paucis,
 ex quorum numero sunt: *Liber Judi-*
ciorum, quod quinque & viginti annos
 agens evulgavit; *Epitome Fori Regii*;
Opusculum De Arte Syllogistica; Alte-
 rum de quibusdam *Grammatica Qua-*
stionibus, quibus inter se dissident Aca-
 demici *Basrenses* & *Cuphienses*; *Liber*
Apologeticus adversus *EBN GARZIAM*;
 Carmina denique varia, in nostro Co-
 di-

(a) نسخة كتاب الصالح الذي كتبه عبد العزيز بن موسى بن نصير لتدمير
 عبدوش بن جسيم الله الرحمن الرحيم بن عبد العزيز الي تدمير انه نزل علي الصالح
 وان له عهد الله وامتته ان لا ينزع عن ملكه ولا احد من النصاري عن املاكه وانهم
 لا يقتلون ولا يسبون اولادهم ولا نسايهم ولا يكرهوا علي دينهم ولا تحرق كناديسهم
 مات عبد ونصح وادي الذي اشترطنا عليه بن انه صالح علي سبع مداين اوريواله وبلنتله
 ولقنت وموله ونفسرة واذة ولورقة واذة لاياوي لنا عدوا ولا يخيف لنا امنا ولا يكتم
 خبر علمه وانه عليه وعلي اصحابه دينارا كل سنة واربعة امداد قنچ واربعة امداد
 شعير واربعة اقساط طلا واربعة اقساط خل وقسطي عسل وقسطي زبدت وعلي العبد نصق
 ذلك بن كتب في اربع من رجب سنة اربع وتسعين من الهجرة بن شهد علي ذلك
 عثمان بن ابي عبده بن حبيب بن ابي عبدة بن ادريس بن ميسرة بن ابي القاسم
 المزلي بن

dice legenda; atque in iis hoc ejus tumulo inscriptum:

Salve Superstes, qui me pietatis causâ visis.

Putasne huc me unum venisse? falleris, brevi me consequeris.

O qui bona quaritas caduca aternis neglectis, cum morieris, infelix eris.

Ergo legis cultor ille est, qui militat, vincit & salvus evadit. (a)

ABDELMALEKUS BEN HABIB ALSALAMI ex oppido *Hosn Vath* *حمن واط*, non procul *Granatâ*, vir omni scientiarum genere excultissimus, & multorum operum Scriptor idem egregius extitit. Ferunt enim illum libros mille & quinquaginta conscripsisse, videlicet de *Ethica* VII. de *Concionibus Sacris* VII. de *Coraisitarum Genealogia & Historia* XV. de *Jure gentium & moribus* VIII. de *Matrimonio* VIII. de *Jure Utroque* in *Alcoranum*, ac de *Medicina* LX. de *Arte Militari & Equestri* XC. de *Mahometi moribus rebusque gestis* XXII. de *Arabum Genealogia, Legibus atque Studiis* XXV. de *Astrologia & Morborum Crisi* XXXV. de aliis denique rebus alios longè plurimos. Decessit *Corduba* die 3. *Ramdani*, anno *Egiræ* 289.

ABDELVAHED BEN ABI ALSADAD, vulgò *ALBAHELI*, *Malacitanus*, Jurisconsultus, & *Alcorani* voluminis in *Regio Malacæ* Collegio *Interpres*. Multa ille de *Jurisprudencia* atque in ejusdem *Alcorani* explanationem elucubravit, quorum *Indicem* noster hic *Auctor* representat. Obiit *Malacæ* die 5. mensis *Dilcadat*, anno *Egiræ* 705.

ABDELRAZACUS BEN JOSEPH ALSCHAREUS in oppido *Langerora* *الانجرور*,
Tom. II.

in *Regno Granatenfi* natus, *Philologus* & *Jurisconsultus* non contemnendus. Jam senior fato functus est anno *Egiræ* 571. cujus *Epigramma* quoddam in nostro *Codice* legitur.

ABDELMALEKUS BEN SAID BEN KHALAPH ALANSI ex oppido *Iahseb* *دحصب*, à *glareosa terra* ita dicto, in ditione *Illiberitana*, vir inter *Arabas Hispanos* cum generis splendore & nominis famâ, tum opibus & auctoritate facile princeps. Ab initio *Ducis Ben Iahia Ben Gania Almoravitæ* partibus adhæsit. In oppido proximè memorato *Iahseb* arcem extruxit munitissimam, quæ præsidio sibi suisque esse posset. Hanc ut ampliorem & frequentiore redderet, cum *Comite Marino* (fortè *Præfecto Prætorio*) cæterisque *Christianis* inducias pactus est. Variis postea fortunæ fluctibus jactatus, dissidentibus *Hispanis*, *Granatæ* in vinculis miserè periit anno *Egiræ* 560.

ABDELAZIZ BEN ABDALLA ALARAKI, *Accitanus*, *Medicus* & *Poëta* insignis, ut ex aliquot ejus versibus in nostro *Codice* videndis omnino apparet. Decessit in patria anno *Egiræ* 715.

ABDELHAC BEN ABRAHIM, vulgò *BEN SABIN ALACHI*, *Murcianus*, egregiæ indolis certa jam inde à puero præ se tulit argumenta: quapropter amicorum consilio *Septam* se contulit, ubi *Monachus* factus, litterarum studiis totum se dedit. A Rege *Cæsaraugustæ ABDALLA BEN HUD* *Romam* legatus est, ut apud *Summum Pontificem*, quem *Comos قومس*, id est *Comitem*, vocant, *Christianorum Regem*, qui fidem illi datam fefellerat, in jus vocaret. Plura literis prodidit ad *Theologiam Dogma-*

O 2 ti-

(a) عليك سلام الله يامن يسلم ورحمته في نهر قني تترحم في اتحسيني وحدي نقلت الي هنا في ستلحق بي عما قريب فتعلم في يالمن يمسي لرنياه موثرا وبهمل اخراة مستشقي وتندرم في فلاتبرحن الا بتقديم طاعة فزاك الذي ينجي غرا ويسلم في

ticam & Mysticam pertinentia, quorum præcipua sunt: Tractatus *De Monachorum Vocatione, Castitate & Paupertate*; Liber Apologeticus, quem ad Doctores Christianos misit, ubi ad eorum argumenta adversus *Mahometanam* Sectam proposita respondet. *Meccæ* obiit anno *Egiræ* 669. Christi 1270. feriâ 4. die 9. mensis *Schevali*.

OMARUS BEN HAPHSUN BEN GIAPHAR BEN ARIOS, origine Christianus, in urbe *Ronda* ortus est. Is nullâ parentum laude commendatus, ut victum sibi quæreret, fartorem egit. Quâ sorte minimè contentus, ad urbem *Truxillo*, Arabibus *Turgela* طرجلة, quæ Latinis *Turris Julia*, commigravit, ubi magna moliri cœpit. Ac primùm quidem armatus audaciâ, ab *ALMONDERO* tunc temporis Hispaniarum Rege defecit; inde manu ad bellum comparatâ, Princeps renunciatus est. Mox occupatis *Huescar*, *Jaen*, *Archidona*, *Raia*, *Illiberi*, *Ubeda*, *Baza*, *Baeza*, *Cabra*, & *Balal* (quod munitissimum est præsidium *Cordubam* prospectans, à qua milliariis XX. distare tradit Geographus *Nubiensis*, pag. 165. cuiusque nomen *Balal* بلالى و بلالى *Vigilantia* audit) sæpenumerò prosperè adversus Reges *Almonderum*, & *Abdallam* dimicavit: adeo ut provincias illis obnoxias, alias igne, ferroque sit populatus, alias sibi parere coegerit. In urbe *Huescar* obiit anno *Egiræ* 306. imperante *Abdelrahmano*, in cuius principatum *Giapharus*, inde *Solimanus*, tandem *Haphsus* ejus filii successere. Hujus meminit *RODERICUS TOLETANUS* in *Historia Arabum*, Cap. XXIX. ubi illum *Omar Habenhazon* appellat, eumque Christo nomen dedisse testatur.

ALI BEN HAMUD BEN MAIMUN ABULHASSENUS, ALNASSER LEDINALLA nuncupatus. Is, ut auctor est *EBN HAJANUS Cordubensis*, Septâ profectus,

magnis collectis copiis, *Heschamo* Regi quàm celerrimè subvenit adversus *Solimanum* Regni tyrannum, quem multis præliis victum postremò interfecit; ac rerum *Cordubæ* potitus est. *Khairanum* (is à *RODERICO TOLETANO* in *Historia* proximè laudata *Hayran* خيران dicitur) etiam *Almeriæ* Principem, qui *Ali* vires extimescens, bellum illi indixerat, profligavit; idque factum anno *Egiræ* 400. Christi 1009. feriâ 3. die 13. *Gemadi* posterioris. Eodem & anno sub initium mensis *Dilcadat* in balneo à tribus eunuchis suis per insidias interfectus est: cujus corpus *Septam* transectum, tumulo honorifico donatur; & juxta Templum postea conditum eo loco est, ubi *Forum Linarium* سوق اللينان. Eunuchi verò crucis supplicio affecti, sceleris pœnam luere. De hoc disserit in citatâ *Arabum Historiâ* *RODERICUS TOLETANUS*, Cap. XLI. eum appellans *Ali Abenhamit*, pro *Ben Hamud*.

ALI, JOSEPHI BEN TASPINI filius, cognomento *ABULHASSENUS*, *Mauritania* & *Hispaniæ* Rex, patri in Regnum successit anno *Egiræ* 500. Christi 1106. feriâ 2. die 3. mensis *Moharami*: ad cuius similitudinem fortitudine, prudentiâ & æquitate quàm proximè accessit. *Marochi* decessit die 17. *Ragebi*, anno *Egiræ* 537. unum & sexagesimum ætatis annum agens.

ALI BEN JOSEPH BEN MOHAMAD BEN KAMASCHAT, in *Granatæ* Regis exercitu *Primipilus* fuit: à quo postea ad *Castellæ* Regem, patris sui insistens vestigiis, descivit. A *Samuele* gente *Judæo*, Regis illius administro, benignè exceptus, in Christiani exercitûs *Ducum* ordinem cooptatur; atque ita adversus *Mahometanos* diu militavit. Tandem captus à suis, crudelissimo supplicii genere interiit, ineunte *Egiræ* anno 711.

ATICUS BEN AHMAD ALGASSANI ABA
BA-

BAKERUS, vulgò *EBN ALPHARRA*, origine *Accitanus*, ortu *Granatensis*, Jurisconsultus & Chronographus non imperitus. Oppido *Almuñecar* ad Tempus præfuit. Scripsit *Granatæ Regum Annales*, & Commentarium in Poëma *De Medicina* ab *AVICENNA* editum. Diem obiit anno *Egiraë* 690.

ALI BEN MOHAMAD BEN TAUBAT, Juris scientiâ & variâ eruditione conspicuus, *Granatæ* præturam gessit, ubi anno *Egiraë* 447. pontem struxit, à quo postea *CANTHARAT ALCADI قنطرة القاضي* nomen invenit.

ALI BEN OMAR BEN ADHA ABULHASSENUS, origine *Persa*, sede & scholâ *Granatensis*, Medicus & Jurisconsultus insignis, *Granatæ* bis præfuit. Scripsit Opus Philologicum multiplici eruditione ornatum, cui titulus *Animorum Pastus قوت النفوس*. Ibidem decessit anno *Egiraë* 540.

OTHMANUS BEN IAHLA ALCAISI, *Malacæ* ex pernobili familia *Ben Mandhur* *Hispalensis* ortus. Vir sanè incomparabilis, variisque disciplinis excultus, Philosophiam, Medicinam, Jurisprudentiam *Malacæ* professus est; inde Prætoris munere in urbe *Velez Malaga*, *Comares*, & *Moltemesa ملتماس* perfunctus. Edidit verò Opus plura *Quæsitæ Grammatica* complectens; aliud *De Hereditate*; item aliud *De Mensuris Hispanis*. Obiit anno *Egiraë* 735. Christi 1334. feriâ 3. die 25. mensis *Dilhagiat*.

ALI BEN AHMAD ALMADHAGEUS ex urbe *Moltemesa*, quæ ad *Velez Malaga* territorium pertinet, doctrinâ & pietate in pauperes clarus, edidit Tractatum *De Jure Civili*, & Commentarios in Librum *De Jure Canonico*, Tomis XIII. comprehensos. Decessit in urbe *Velez* anno *Egiraë* 746.

ALI BEN ABDALLA ALGEZAMI, vulgò *ALNABAHI*, *Malacitanus*, summus

Scriptoris nostri amicus, litteris variisque honoribus claruit. Regius enim Concionator fuit, & *Granatæ* Prætor. Nec paucis ingenii monumentis rem literariam locupletavit: ex quibus plura tum solutâ, tum strictâ oratione in nostro Codice occurrunt.

ALI BEN AHMAD BEN KHALAPH ABULHASSENUS, vulgò *ALBADISCH*, *Granatensis*, Utriusque Juris Doctor & Professor, qui multa de re Grammatica edidit; Grammaticorum etiam principes doctis commentationibus illustravit. *Granatæ* decessit anno *Egiraë* 528.

ALI BEN MOHAMAD BEN DORIA, patriâ *Granatensis*, origine *Toletanus*, Alcorani Interpres in Regio *Granatæ* Collegio, & pietatis & pacis insignis fuit cultor. Obiit *Granatæ* die 5. *Ramdan* anno *Egiraë* 520.

ALI BEN OMAR ALCANANI ALKIGIATHI Baza natus est anno *Egiraë* 650. multiplicis litteraturæ vir & Scriptor eximius. *Granatæ* litteras humaniores, & Jurisprudentiam prælegit; in Regia *Granatensi* Curia per plures annos Assessoris munus exercuit. Ex variis quæ posteritati reliquit monumentis, extant in nostro Codice Poëma & Epicedium. Fato functus est anno *Egiraë* 730. Christi 1329. ad vespertas feriæ 6. die 29. mensis *Dilhagiat*.

OMARUS BEN ABDELMAGID ALAZADITA, vulgò *ALRONDI*, *Rondæ* honestis parentibus ortus est anno *Egiraë* 547. Grammaticus fuit nobilis & Chronographus Regius. De Grammatica edidit opus tripartitum, ubi præcipuè de Grammaticorum discrepantia, eorumque Librorum delectu differitur: præterea scripsit *Bibliothecam Arabico-Hispanam*, quam morte præreptus absolvere non potuit. Mortuus est in patria sua anno *Egiraë* 616. Christi 1219. matutinis horis feriæ 6. die 20. mensis *Rabii* posterioris.

OTHMAN BEN SAID, vulgò ALSAIRAPHI, *Cordubensis*, Alcorani Explana- tor celeberrimus, natus anno Egiræ 371. obiit die 15. mensis Schevali, anno Egiræ 444. in urbe *Denia*, ubi Codicis *Traditionum* Interpres fuit.

ALI BEN AHMAD BEN SAID BEN HAZAM, origine *Perfa*, nobili genere natus est *Cordubæ* anno Egiræ 384. Hujus meminit Scriptor *ABU MARUAN BEN HAIAN Cordubensis*, & Historicus *ALHOMAIÐÆUS* in sua *Bibliotheca Hispana*, ubi *vir ingeniosus, eruditus & summus Jurisconsultus* appellatur. Præterea ferunt, eum volumina CD. multiplicis argumenti conscripsisse: quorum nonnulla in nostro Codice referuntur, videlicet Opera Philosophica, Juridica, Theologica, Dogmatica adversus Christianos & Judæos & alia id genus, quæ apud Mahometanos maximo sunt in pretio. Aliquot etiam illius carmina nostro Codex exhibet, quorum si artem & sententiarum acumen spectes, eum paucis comparandum centenas. Obiit anno Egiræ 456.

ALI BEN MOHAMAD ABALHASSANUS, vulgò *EBN ALSAIEGH, Hispalensis*, Grammaticus, Theologus & Jurisconsultus peritissimus, Theologiam, ac Jurisprudentiam in patria summa cum laude docuit. Decessit anno Egiræ 680. annos natus septuaginta.

ALI BEN MOHAMAD BEN ABDELHAC, cognomento *BEN ALSABAGH*, natus est *Granatæ* anno Egiræ 706. ubi multiplici eruditione & Juris scientiâ quàm maximè claruit; & Curia Militaris Præses fuit. Hujus varia carmina in nostro Codice reperias. Vitam implevit die 20. mensis Ramdani, anno Egiræ 758.

ALI BEN MOHAMAD ABULHASSENUS *ALANSARÆUS*, vulgò *EBN ALGIAB, Granatæ* ortus est die 3. Gemadi prioris, anno Egiræ 663. Is omni scientiarum genere floruit, atque in primis Orator

idem & Poëta nobilis extitit, necnon magni nominis Jurisconsultus. Quamobrem apud *Granatæ* Reges maximos promeruit honores; pluraque civilia munera per annos quinquaginta administravit. Eiusdem variis de rebus carmina in nostro Codice occurrunt lectu digna. Decessit anno Egiræ 749. Christi 1348. ad vespertas feriæ 3. die 23. mensis Schevali.

ALI BEN MUSA BEN SAID natus in oppido *Calat Iahseb* قلعة بجمص, nempe *Alcala la Real*. Is ut viros doctos audiret, *Africam, Ægyptum, Asiam*, peragravit; atque ibi diligenter observata memoriæ postea prodidit. Præcipua ejus opera sunt *Historia Naturalis & Literaria*, in plures tomos divisa; tum *Bibliotheca Granatensis*; & *Rerum Hispanarum Historia*, præter carmina complura in nostro Codice videnda. Obiit *Tuneti* anno Egiræ 685. octogesimum ætatis annum agens.

ALI BEN ABDELRAHMAN BEN GUIDI *ALCAISI, Cæsaraugustanus*, magni Philosophi *ABI BAKERI BEN ALSAIEGH EBN BAGEH*, quem Latini *AVEMPACE* appellant, auditor, eruditione & veterum Philosophorum doctrinâ clarus. *Granatæ* obiit anno Egiræ 530. relictis de vario disciplinarum genere Scriptis doctissimis.

OMARUS BEN KHALAPH *ABU ALI* ex oppido *Salas* سالش, Scriptor insignis, edidit *Bibliothecam virorum*, qui *Arte Oratoriâ claruerunt*. Nonnulla ejus Carmina in nostro Codice occurrunt. Supremum obiisse diem fertur anno Egiræ 610.

ALI BEN MOHAMAD BEN ALI BEN HAIDHAM *ABULHASSENUS, Hispalensis*, doctrinâ & scriptis nobilissimus, Regibus *Granatæ* fuit à secretis. Aliquot illius orationes & carmina apud Scriptorum nostrum reperias. *Marochi* decessit anno Egiræ 666. Christi 1267. feriâ 4. die 24. mensis Ramdani.

ALI BEN MOHAMAD BEN ALBANA, *Accitanus*, magni nominis Poëta, ut ejus carmina in nostro Codice relata planè demonstrant. Pestilentia extinctus est die 4. mensis Schabani, anno Egiræ 750.

ALI BEN MOHAMAD ALABADARITA, vulgò *ALUARAD*, *Malacæ* natus die 23. mensis Dilhagiat, anno Egiræ 681. literis & pietate claruit. Hujus carmina non pauca in nostro Codice recensentur. *Granatæ* mortuus est anno Egiræ 760.

ALI BEN ABRAHIM BEN ALI, vulgò *EBN ALCAPHAS*, *Granatensis*, Jurisconsultus gravissimus, *Hispania Annales BEN HALANI* in epitomen contraxit. Natus anno Egiræ 555. obiit anno 632. Christi 1234. feriâ 4. die 19. (lege 14.) mensis Dilhagiat.

ALI BEN MOHAMAD BEN ABRAHIM BEN ABDELRAHMAN ALDAHAC, vulgò *BEN ALBACRI*, *Granatensis*, Utriusque Juris Doctor atque Professor, complura edidit opera, quorum Indicem exhibet noster Codex; ea verò sunt: Opera Ascetica, in Tomos XII. digesta, quorum inscriptio *Delicia Justorum*; *Mahometi Vita*, Tomis duobus comprehensa; Opus *De Methodo studendi*, in XXX. Partes divisum; *De Jure Civili & Canonico* Tomi XV. *De Theologia Mystica* Tractatus duplex; Opusculum *Ad Discipulos Monita* complectens; Tractatus varii *De Deo*, ejusque verbo scripto ac tradito. Anno Egiræ 557. urbem *Guadix* petens, in itinere periit.

ALI BEN ABDALLA BEN ZACHARIA ABULCASSEMUS, *Granatensis*, professione Medicus, cæterarum verò disciplinarum non ignarus. Obiit anno Egiræ 611.

ALI BEN AHMAD BEN MOHAMAD ALHASNI è Regno *Malacitano*, natus in oppido *Petrofis* *بطر شيش* in territorio *Moltemesa* ad Orientale latus exposito, *Granatam* coluit, ubi Oratoriam & Poë-

ticam Artem professus est. Scripsit *Historiam Meccæ*, tum Carmina, quorum specimen Auctor noster adducit. *Malacæ* extinctus est anno Egiræ 750.

ALI BEN AHMAD ABULHASSENUS ALGASSANI, *Accitanus*, Jurisconsultus insignis, necnon Orator & Poëta celeberrimus, edidit Commentarios in *Opera Canonica* Doctoris *BEN MALEKI*, in Tomos X. distributos; Tractatum *De Divinis Nominibus*; atque *Opera Philologica* tum solutâ, tum strictâ oratione. Cecidit in acie anno Egiræ 609. die 5. Rabii posterioris.

ALI BEN SALEH BEN ABILAITH, vulgò *BEN AZZELNAS*, *Dertosa* natus est anno Egiræ 508. Juris scientiâ excultissimus, scripsit de *Theologia Mystica* Tractatus plures. *Deniæ* interfectus est die 4. *Ramdani*, anno Egiræ 566.

ALI BEN AHMAD ALGAPHEKI *Septæ nobili* genere ortus est anno Egiræ 571. Christi 1175. feriâ 5. die 6. *Ramdani*. In antiquitatum monumentis versatissimus fuit: adeo ut *Historicum Promptuarium* non immeritò diceretur. *Malacæ* ad aquas damnatus, interiit anno Egiræ 649. Christi 1251. feriâ 5. die 29. mensis *Ramdani*.

EXCERPTA

EX

PARTE XI.

OMARUS BEN ALI BEN APHRUN ALKALBITA ex oppido *Montefrio* *منتفريد* in *Granatensi* territorio, Regii *Ararii* Præfectus, universæ Rei Bellicæ Curator. Obiit anno Egiræ 744.

ALI BEN IAHA ALPHAZARI, *Malacitanus*, gente barbarus, dignitate Quæstor, moribus integerrimis, ad hæc Poëticâ facultate clarus, plura composuit carmina, quorum aliqua legere est in nostro Codice. *Malacæ* pestilentia periit anno Egiræ 750.

OMAR

OMAR BEN ALI BEN ATIK, vulgò *ALCARSITA Granata* natus est anno Egiræ 667. Primum Aulam, deinde Militiam sequutus est; tandemque *Suphtarum* instituto nomen dedit, ac Deo & litteris se totum tradidit. Scripsit varia opera Ascetica, in quorum numero recensentur Tractatus de Vita Monastica, inscriptus *Lux prodiens*; & alia id genus versibus expressa. Ejus obitus cadit in annum Egiræ 744.

ALI BEN ABDALLA ALNOMAIRI, vulgò *ALSCHESCHTERI*, ex oppido non procul ab urbe *Guadix*, cui nomen *Schefer* ششندر, parsimoniâ, pietate & doctrinâ insignis, edidit opus, in quo viro *Mahometano* quidquid credendum agendumve proponitur; aliud *De vera Vocatione ad vitam Monasticam ejusque Indiciis*; similiter complures Epistolas Encyclicas, ac varia Poëmata, quorum nonnulla in nostro Codice occurrunt. Decessit in urbe *Damiata*, anno Egiræ 708. Christi 1308. feriâ 2. die 17. mensis Saphari.

ASCHER BEN MOHAMAD BEN MARGIA ALANSARÆUS in oppido *Baeza* nobili stirpe ortus est anno Egiræ 486. Juris Utriusque scientiâ ita claruit, ut *Valentia*, *Granata*, *Murcia* Prætoris munere perfunctus sit. *Canonum Collectionem* edidit doctis annotationibus illustratam; etsi opus non absolvit. *Satabi* diem obiit anno Egiræ 569.

AIADH BEN MUSA ALIAHSI ABUL-

PHADL, notior *ALCADI AIADH* nomine, *Septæ*, ut ipse memorat, claris ortus est parentibus die 15. mensis Schabani anno Egiræ 476. Is eloquentiâ, Jurisprudentiâ, multiplici eruditione & scriptis egregiis, vel ex doctissimorum hominum sententiâ, parem ævo suo neminem habuit. *Septæ* Utrumque Jus prælegit; urbiq; plures annos præfuit. *Marochi* obiit anno Egiræ 544. Christi 1149. feriâ 5. die 9. mensis Gemadi posterioris. Ejus vero Scriptorum habes hîc Indicem.

„ Opus, *Sanitas* inscriptum, in
 „ Partes sex digestum, *Mahometi* vitam
 „ & mores complectens; *Commentarii*
 „ in *Opera Canonica Doctoris MOSLEMI*,
 „ XXIX. Partibus comprehensi; Tra-
 „ ctatus *De Jurisprudentia*, cum vario-
 „ rum notis, in Partes X. divisi; Volu-
 „ mina quinque *De Utroque Jure ad*
 „ *mentem MALEKI*; Opus *De Secta Ma-*
 „ *hometana Veritate*; alterum *De Hi-*
 „ *storia Fide & Regulis*; tum *Bibliotheca*
 „ *Virorum illustrium*, in Tomos II. di-
 „ stributa; *Collectio Traditionum*, in Par-
 „ tes VI. digesta, quæ *Luminum Ortus*
 „ inscribitur; Opusculum *De Viri hone-*
 „ *sti Officio*; præterea *Septæ Historias*,
 „ Volumen *De scribendarum Epistola-*
 „ *rum ratione*; Tractatus *De Judicum*
 „ *Studiis & Moribus*; postremò *Colle-*
 „ *ctio Decisionum Legalium*, ubi de Se-
 „ natûs *Cordubensis* Decretis & aliorum
 „ Jurisconsultorum placitis. (a)

OCAI-

(a) توألفه كتاب الشفي بتعريف حقوق المصطفى ستة اجزاء كتاب اكمال
 المعلم في شرح مسلم تسعة وعشرين جزءا كتاب المستنبطة علي الكتب المدونة
 والمختلطة عشرة اجزاء كتاب ترتيب المدارك وتقرير المسالك لمعرفة اعلام
 مذهب ملك خمسة اسفار كتاب الاعلام بحدود قواعد الاسلام كتابات الاماع في
 ضبط الرواية وتقييد السماع كتاب المعجم في الشيوخ في سفرين كتاب
 مشارق الانوار علي صحيح الآثار ستة اجزاء المقاصد الحسان فيما يلزم
 الانسان

OCAIEL BEN ATHIA ALCODHAI, cognomento ABULMAGEDUS, Dertusensis, Jurisconsultus admodum peritus, variâ etiam eruditione clarus, edidit *Hispaniæ Annales*, & Commentarios in Opera Academica celeberrimi ALHARIRI; tum varii argumenti Carmina, quorum specimen in nostro Codice legitur. Hujus mortem Scriptores referunt ad annum Egiræ 608.

ASSEMUS BEN ZAID BEN IAHLA ALABADITA, vulgò ABA ALMAKHSCHABI, Illiberitanus, Tribunus militum, Poëta ingeniosus & acutus, sed mordacissimus habitus est. Quod ei postea exitio fuit; nam, ut refert Scriptor RAZÆUS, seu RASIS in *Hispaniæ Annalibus*, quum Satyram in Principem Heschamum scripsisset, distortos ejus oculos irridens, in carcerem conjectus est, ubi exectâ linguâ, & insuper admoto candente ferro, oculorum lumine orbatus est. Obiit anno Egiræ 180. Illius extant in nostro Codice Poëma & Epigramma in laudem Regis ABDELRAHMANI.

ISA BEN MOHAMAD, vulgò ABULASBAGH, Illiberitanus, Jurisconsultus non contemnendus, scripsit *Historiam Jurisperitorum Illiberitanorum*. Ejus obitus in annum Egiræ tertio supra quadringentesimum incidit.

ISA BEN MOHAMAD ALAMVI, aliàs ABA MUSA nuncupatus, ex oppido Loxa, domicilio & disciplinâ Granatensis, Medicus Regius, inde Loxæ Prætor fuit. Egregium edidit opus de Medicina, in plures Tomos distributum, cui titulus *Clavis Corporum curandorum* مفتاح في علاج الجسم. Granatæ decessit anno Egiræ 728. Christi 1327. feriâ

Tom. II.

6. die 25. mensis Gemadi posterioris.

GALEBUS BEN ABI BAKERUS HADHRAMITA, vulgò BEN ALASCARI, Granatensis, vir strenuus ac rei militaris Dux peritissimus fuit: qui, imperitante Granatæ Rege ABULVALID, ipsius consanguineo, præclaris tum facinoribus, tum stratagematis innotescere, mirisque modis Regnum amplificare cœpit. Granatæ diem obiit anno Egiræ 727. Christi 1326. ad vespertas feriæ 5. id est feriâ 4. die 22. mensis Schevali.

GALEBUS BEN ABDELRAHMANUS ABU BAKERUS ALMOHAREBI, Cordubensis, Jurisprudentiâ & Temporum doctrinâ claruit. Natus anno Egiræ 441. mortuus est anno 518. Christi 1124. feriâ 5. die 24. Gemadi posterioris. Hujus meminere ALHOMAIDÆUS, ejusque Discipulus BEN AMIRA.

GALEBUS BEN HASSENUM ABU TAMAM ALKHAZAI Hispanus, in oppido Zanita زانية (quod ad urbem Guadilafschta وادي لشنة spectat, quam Auctor ait jacere in ditione Constantina) natus est anno Egiræ exeunte 653. Hic præter eximiam doctrinam, quâ erat ornatus, opibus & auctoritate in iis locis maximè valuit. Quum autem potior illius regionis pars in Christianorum potestatem venisset, Granatam secessit; ibique plura & quidem culta prædia habuit, quæ Scriptoris nostri tempore Suburbium Sericariorum Mercatorum روض البيارين vocitabantur. Scripsit librum contra *Cantiones vulgares amatorias*. E vita migravit die 10. Schevali, anno Egiræ 733.

GALEBUS BEN ALI BEN MOHAMAD ASCURI, aliàs ABU TAMAM dictus, Gra-

P

na

الانسان في كتاب في اخبار سبتة في كتاب غنية الكاتب في الصدور والترسيل
كتاب سر السراة في اداب القضاة في جمع الاحكام واوامر القرطبيين مع اجوبة
غيرهم في

natenfis, adolescens *Cairum* profectus est, ubi totus in Medicinæ studium incubuit; inde ad patriam reversus, Archiater delectus fuit: postea verò à Rege *Fessa* arcessitus, Tributis ibidem præfuit. *Septæ* interiit anno Egiræ 741. relictis non paucis de *Medicina* libris præclarissimis.

FARAGIUS BEN ISMAIL BEN JOSEPH BEN NASSER ABU SAID, filius Regis *Malaca ABI ABDALLA*, alio nomine *ALGALABI BILLA* nuncupati, Dux fortissimus, cujus res præclare gestæ in Epitaphio, quod in nostro Codice legitur, describuntur. Hic eum invenias natum esse anno Egiræ 646. Christi 1248. feriâ 6. die 8. mensis *Ramdani*; mortuum verò anno 720. Christi 1320. ad vespertas feriae quintæ, id est feriâ 4. die 14. mensis *Rabii* prioris.

ALPHATH BEN ALI BEN AHMAD, vulgò *ABA NASSER BEN KHACAN*, *Hispanensis*, ex loco *Sakhrat Alualadi* صحرة الولد dicto, Orator ornatissimus, Poëta tamen inferioris notæ fuit: quod ex ejus aliquot versibus in nostro Codice relatis maximè patet. *Marochi* interfectus est anno Egiræ 529. Christi 1134. feriâ 1. die 22. *Moharami*. Inter egregia, quæ edidit opera, recensetur *Bibliotheca Arabico-Hispana*, *Torques aureus* العقبان incripta, quæ cum in nostra *Escorialensi* Bibliotheca, tum etiam in Regia *Parisiensi* extat.

FARAGIUS BEN CASSEM BEN AHMAD BEN LEBI ABU SAID Granatensis, Theologus & Jurisconsultus eximius, Canones in Regio *Granatensi* Collegio prælegit, cujus postea Præfectus fuit. Aliquot ejus carmina in nostro Codice occurrunt. Obiisse eum tradit *ASIVTHEUS*, ut ex Nota margini adscripta constat, anno Egiræ 733.

FADHL BEN MOHAMAD ABULHASSE-NUS ALMOAPHERI in Hispaniæ Orientalis regione ortus est anno Egiræ 607.

Juris Utriusque Doctor & Professor, pietatis famâ inter suos maximè claruit. *Granata* diem obiit anno Egiræ 699.

CASSEM BEN ABDALLA, vulgò *BEN ALSCHATH*, *Septanus*, Jurisconsultus insignis, edidit Tractatus varios ad *Jurisprudenciam* pertinentes; *Jurisconsultorum* item *Bibliothecam*. Deceffit verò *Septæ* anno Egiræ 723. plus quam octogenarius.

SUARIUS BEN HAMDUN, unus ex Arabum proceribus qui Hispaniam incoluerunt, natus est in oppido *Carbazana* قر بسانه in *Granatensi* ditone. Hic manu fortis & belli peritus, magnas res secundâ gessit fortunâ. Perfas, Syrosque Hispanos ita subegit, ut Arabica factio, cujus Dux erat, quoad ipse vixit, superior usque floruerit. Quum autem ille ab *OMARO BEN HAPHSUN* in urbe *Illiberi* fuisset interfectus, anno nempe Egiræ 277. Arabum vires multum sunt imminutæ. Ferunt autem *SUARIUM* plures in Hispania urbes vel condidisse, vel conditas amplificasse. Namque urbem *Alhamra* الحمراء, vulgò *Alhambra*, Arabibus Campestribus colendam construxit; ut & *Bazam* بسطة, Genti *Cahthanitarum*; *Manchesam*, منقبشة Genti *Athaphitarum*; *Guadix* Samitarum familiae; postremò *Faen*, & *Mesram*, fortè *Mazarron* ميسرة, cæteris Arabibus. Hujusmodi ergo sunt Arabum Coloniae in Hispania à *SUARIO* eorum Principe constitutæ.

Hic verò obiter annotare placuit, *Alhambra*, Arabibus *Medinat Alhamra*, id est *Civitas Rubra*, inde appellatam fuisse, ut Scriptor noster animadvertit, quòd noctu ad lumina candelarum ædificata sit.

SOLIMANUS BEN ALHAKEMUS, Hispaniarum Rex, *ALMOSTAIN BILLA* nuncupatus, electus est anno Egiræ 399. Christi 1008. feriâ 5. die 6. mensis *Schevali*. Fuit ille Princeps rectæ mentis, Ora-

Orator ac Poëta præstantissimus, ut ex ejus Poëmate, quod in nostro Codice occurrit, satis liquet. Tandem ab *ALI BEN HAMUDO*, gente Barbaro, interfectus est sub finem mensis Moharami, anno Egiræ 407.

SOLIMANUS, *ABDELRAHMANI* Hispaniarum Regis, hujus nominis primi, filius, cognomento *ABU AIUB*, Princeps animi fortitudine & multiplici eruditione insignis, plura bella adversus *HE-SCHAMUM* fratrem suum, qui ad Regium folium evectus erat, strenuè gessit. Denique bis prælio superatus, à Rege *AL-HAKEMO*, Heschami filio & successore, anno Egiræ 185. interfectus est.

SAIDÆUS BEN SOLIMAN, vulgò *AL-SADI*, laudati supra *SUARI* amicus, & Arabicæ factionis Dux. Is, præter summam scientiæ militaris peritiam, Rhetoricâ & Poeticâ Arte præcelluit, quod apertè demonstrat ejus Poëmation, in *SUARI* laudem editum, cujus initium in nostro Codice reperias. Tandem ob fœminam, quam deperibat, atque in domum mulieris Hebrææ convenire assueverat, ex insidiis ibidem interfectus est die 9. mensis Dilcadat, anno Egiræ 284.

SAHL BEN MOHAMAD BEN MALEKUS ABULHASSENUS *Granata* familiâ perillustri ortus est anno Egiræ 559. Hic in omni doctrinæ genere exquisitè versatus, parem etiam Rhetoricæ ac Poëticæ facultatis peritiam nactus est. Plura ejusdem extant carmina in nostro Codice, item plures Epistolæ pereleganter conscriptæ. Scripsit præterea de Re Grammatica, ac de Utroque Jure; ejus tamen carmina, quæ multa & varia sunt, ob styli nitorem, & sententiarum venustatem in primis celebrantur. *Granata* fato functus est die 15. mensis Dilcadat, anno Egiræ 639.

SOLIMANUS BEN SALEM ABULRABII, origine *Valentinus*, natus est *Murcia*
Tom. II.

anno Egiræ 565. die 3. Ramdani. Scrip-
tor fuit magni nominis, miles etiam
fortissimus. Edidit opera complura Phi-
lologica & Historica, quorum Indi-
cem unà cum ejus carminum specimi-
ne in nostro Codice invenias. In prælio,
quod Christiani adversus Mahometanos
in loco quodam ab urbe *Alanis* ألمانية
milliaribus VII. dissito commiserere, oc-
cubuit anno Egiræ 634. Christi 1236.
feriâ 5. die 20. mensis Dilhagiat.

SALMUN BEN ALI ABULCASSEMUS,
Granatensis, Jurisconsultus clarissimus,
urbis *Granatæ* Prætor, edidit opus *De*
Hereditate præstantissimum. Floruit an-
no Egiræ 685.

SALEM BEN SALEH BEN ALI AL-
HAMDANI, cognomento *ABU AMRU*,
Malacitanus, qui, teste Scriptore *ABU*
GIAPHARÆO in *Malacæ Annalibus*, bo-
nis Artibus & variâ eruditione fuit ex-
cultus. *Malacæ* obiit anno Egiræ 620.
Christi 1223. feriâ 2. die 6. Ramdani.

HESKHAMUS BEN MOHAMAD BEN
ABDALLA ABU BAKERUS, aliàs *ALMOTAD*
appellatus, *ALMORTADÆI* Regis frater, &
Ommiaditarum Rex ultimus, *Cordubæ*
Rex salutatus est anno Egiræ 418. Chri-
sti 1027. feriâ 1. die 26. mensis Rabii
posterioris; Regnum abdicare coactus
anno 422. Christi 1030. feriâ 2. die 12.
mensis Dilhagiat. Obiit verò annos na-
tus LXIV. Egiræ 428. mense Sapharo.

IAHIA BEN ALI, vulgò *BEN GANIA*
ALSERRANI, Princeps animi fortitudine
& rei militaris peritiâ celeberrimus, cu-
jus præclarè gesta prætermittere nefas
duxerim. *Cordubæ* natus, Litterarum,
Armorumque disciplinis optimè institu-
tus est. Tantâ flagrabat bellandi cupi-
ditate, ut uxorem, quam ob singula-
rem formam adamabat, ne armorum
exercitationibus impedimento esset, di-
miserit. *Astigi* urbi, dominantibus in
Hispania *Almoraviditis*, præfuit. *Valen-*
tiam, *Braccaram* & *Olyssiponem* à Rege

RANIMIRO obsessas obsidione liberavit, non minùs prudentiâ quàm felicitate usus. Quo factum ut *TASCHPHINUS* Rex, *ALI* filius, qui ad delendam exterorum factionem numerosum exercitum collegerat, eum omnibus suis copiis præferat. Itaque virum audacissimum & bellicosissimum nomine *BEN HAMDIN*, qui *Cordubam* & *Hispalim* expugnaverat, fudit atque in fugam egit turpissimam. Hinc eas urbes, atque oppida plura alienata, ut *Marchenam* مر جاذة, *Andujar* & alia validissima propugnacula Almoraviditis restituit. Anno *Egiræ* 540. die 10. mensis *Dilhagiat* quum Christiani, auctore & duce *BEN HAMDINO*, *Cordubam* occupassent, ferro incendiisque omnia vastantes; & Almoraviditarum Imperii ruinam jam jam imminentem *BEN GANIA* cerneret, *Granatam* secessit: ubi fato functus est anno *Egiræ* 543. Christi 1148. feriâ 5. die 10. mensis *Schabani*.

JOSEPH BEN TASCHPHIN BEN ABRAHIM BEN TAUCURAT ALSANHAGI ALLAMTUNI ABU JACOB, Mahometanorum Imperator, *Africæ* & *Hispaniæ* Rex potentissimus, urbem *Marochum*, cujus prima jecerat fundamenta anno *Egiræ* 424. perfecit anno *Egiræ* 465. Quum autem ob factiones inter Arabum Principes exortas intestinis ardente bellis *Hispaniâ*, *ALPHONSUS* Rex multis victoriis superior, oppida non pauca imperio suo adjecisset, ac *Batica* cæterisque adjacentibus locis potitus esset: *Rex EBN ABAD*, aliique Principes tot malis adeo sunt perterriti, ut auxilia à *JOSEPHO BEN TASCHPHIN* petierint. Qui ex *Africa* in *Hispaniam* exercitu trajecto, Christianis bellum intulit; superatoque *ALPHONSO* Rege, & subactis Nationum Principibus, bellandi finem fecit, & universam pacavit *Hispaniam*.

Ferunt *ALPHONSUM* Regem *JOSEPHO BEN TASCHPHINO* scripsisse Epistolam,

cujus exemplar, quod in nostro Codice occurrit, hujusmodi est: „ *ALPHONSUS*
„ Imperator Regi *JOSEPHO BEN TASCH-*
„ *PHINO*. Equidem hoc tibi certò com-
„ pertum est, me Christianorum esse
„ Regem, perinde ac tu Mahometano-
„ rum es. Neque te later, quàm pa-
„ rùm sint solliciti Arabum Reges de
„ *Hispaniæ* Regno administrando; quip-
„ pe qui rebus omnibus posthabitis, otio
„ tantum & voluptatibus vacant. Idcir-
„ cò ego illos plurimis damnis sapiùs
„ afficere non vereor, domos evertens,
„ omnia miscens, pueros, virginesque
„ captivos abducens, & juvenes truci-
„ dans. Quapropter non est cur eos à
„ tantis malis eripere negligas; maximè
„ quum hæc animo tuo tanquam certa
„ hæreat penitus sententia, quod vel
„ unus vestrum valeat cum decem è
„ nostris depugnare, tum etiam quod
„ quisquis Mahometanus occubuerit in
„ prælio, ille ad cælum evolet, nostri
„ verò in ignem decendant. At secus pro-
„ fectò se res habet; siquidem maximas
„ de vestris non semel victorias, Deo
„ favente, reportavimus. Jam diu acce-
„ pi, te maximo exercitu conscripto, iter
„ in *Hispaniam* parare; sed incertus
„ sum, metusne, an tua te falsa remo-
„ retur fides. Quod si venire non pos-
„ sis, pugnæ locum delige; ego qui-
„ dem præstò adsum. Si tibi obtigerit
„ victoria, rerum summâ potieris; sin
„ mihi, jus in utramque nationem ob-
„ tinebo, utriusque potiar Imperio „
Continuò pergit Auctor his verbis: „ *Jo-*
„ sephus Rex, lectâ epistolâ, hæc res-
„ ponderi jussit: *Videbis, Alphonse,*
„ *Deo bene juvante, quod nunquam au-*
„ *disti.* „ Interea ingentem exercitum tra-
„ ducens, in *Hispaniam* venit. Cui *AL-*
„ *PHONSUS* obviam prodiit anno *Egiræ*
„ 477. feriâ 7. die 15. mensis *Ragebi*;
„ commissoque prælio, magnis utrinque
„ animis pugnatum est. *Alphonfus* supe-

„ ratur ; & multis vulneribus acceptis,
 „ in fugam turpiter coniectus est. Jose-
 „ phus ergo , rebus Hispaniæ sedatis
 „ compositisque , Hispaniarum Rex fa-
 „ lutatus est ; inde *Marochum* petiit , ubi
 „ supremum diem obiit anno Egiræ 500.
 „ feriâ 7. die 1. Moharami. (a)

Similis occurrit Epistola apud GRE-
 GORIUM *ABULPHARAGIUM* , pag. 277.
 quam *ALPHONSUS* octavus ad *JACOBUM*
BEN JOSEPHUM BEN ABDELMUMEN scrip-
 sisse traditur anno Egiræ 591. Chri-
 sti 1194.

JOSEPH BEN MUSA BEN SOLIMAN
ALKHAZAMI , vulgò *ABULHAGÆUS* , ex ur-
 be *Ronda* , vir ingenio , doctrinâ , scrip-
 tis egregiis ac morum suavitate clarissi-
 mus , vixit anno Egiræ 761. De re *Hi-*
storica & *Philologica* Volumina confecit
 XXX. *Marbellæ* & *Rondæ* ad tempus
 præfuit. Varia illius tum Carmina , tum

Epistolæ in nostro Codice occurrunt.

IAHIA BEN OBAIDALLA BEN KATHIR
ALMASMUDI *Cordubæ* natus est anno
 Egiræ 287. Juris scientiâ adeò claruit,
 ut Præturas *Illiberis* , *Begiana* , *Faen* ,
 & *Toleti* obtinuerit. Obiit anno 367.
 Christi 977. feriâ 2. die 8. mensis Ra-
 gebi.

FAHIA BEN ABDELRAHMAN BEN RA-
BII ALASCKARITA , vulgò *ABU AMER* ,
Malacitanus , unus ex summis Hispa-
 niæ Doctoribus , & Sectæ Mahometanæ
 egregius Defensor , in Regio *Granaten-*
si Gymnasio studiis præfuit ; inde *Cordu-*
bæ & *Granatæ* Præturam adeptus est.
 Tandem supremum diem obiit *Malacæ*
 anno Egiræ 637.

IAHIA BEN AHMAD BEN HAZIL ABU
ZACHARIA , nobilis *Granatensis* : quem
 non solum antiquitas generis & gloria
 majorum , verum etiam multiplex scien-
 tia-

(a) من الامير ادفونش الي الامير يوسف بن تشغيب بن اما بعد فلا خفا عنك اني امير
 الملة النصرانية كما انك امير الملة المسلمة ولم يخف عنكم ما عليه روساكم
 بالاندرلس من التخازل والتواكل واهمال الرعية والاخلاد الي الراحة واذنا
 اسومهم سوء الخسوف واخرب الديار واهتك الاستار واقتل الشبان واسبي الولدان
 ولا عذر لك في التخلف عن نصرتهم وانتم تعتقدون ان الله فرض علي كل منكم
 قتال عشرة منا وان قتلاكم في الجنة وقتلانا في النار ونحن نعتقد ان الله
 اظفرنا بكم واعاننا عليكم وبلغنا عنك انك في الاحتفال علي نية الاقبال
 فلا ادري ان كان الخوف يبطي بك ام التكذب لما نزل عليك فان كنت
 لاتستطيع الجوار فاننخب لك مكان القتال وانا اجوز اليك فان غلبتني فتلك
 غنيمة جلبت اليك وان غلبتني كانت لي يد الاعلاء علي الملتين واستكملت
 الامارة فلما قرا يوسف كتابه امر له بهذا الجواب يا ادفونش ما تراه لا ما تسمعه
 انشا الله فجمع العساكر وجار بها الي الاندرلس فلما قراه ادفونش يوم السبت
 منتصفا رجب من عام سبعة وسبعين واربع مائة ووقع الحرب واقتتلوا قتالا
 شديدا فانهزم ادفونش اقبح هزيمة واصابته جراحات اما الامير يوسف بعهد
 ماسكن واصلح الامور بوجع له ومن ثم عاد الي مدينة مرکش حيث توفي يوم
 السبت مستهل محرم سنة خمسماية

tiarum genus maximè commendavit. Namque & Poëta & Orator exitit insignis, idemque Philosophus, Astronomus, Medicus & Jurisconsultus celeberrimus. Hujusmodi disciplinas partim notis eruditis illustravit, partim ingeniosis locupletavit inventis. Inter varia ejus opera in vulgus edita, præcipuè celebrantur Opus *De Medicamentorum Delectu*, & *Morborum Crisi*; tum *Traçtatus Periti Medici Observationes* complectens. Aliquot etiam ejus electiora carmina in nostro Codice referuntur. *Granata* decessit, paralyfi correptus, anno Egiræ 753. Christi 1352. feriâ 3. die 25. mensis Dilcadat.

IAHIA BEN MOHAMAD ABU BAKERUS, vulgò *BEN ALSAIRAPHI*, *Granatensis*, Scriptor eruditus, edidit *Almorabitaram Historiam*, *Splendida Lumina* الانوار الجلية في اخبار الدولة المرابطية inscriptam, quam ad annum 569. perduxit; ut & aliam *Regum Hispania* res gestas complectentem. Hujus præterea in nostro Codice extat Poëma in *ABI MOHAMAD TASCHPHINI Granata Regis victoriam de RANIMIRO reportatam*. Obiit *Granata* anno Egiræ 570.

IAHIA BEN MOHAMAD BEN AHMAD ALHOZLI, vulgò *ALTHOTILI*, ex *Tudela*, Arabicè *Tothela* تظله, ubi natus est anno Egiræ 559. Christi 1163. feriâ 2. die 25. *Moharami*. *Granata* optimarum Artium studiis eruditus, primùm Grammaticæ & Rhetoricæ ibidem per plures annos ludum aperuit; deinde ad Chronologiam se convertit, de qua complura scripsit volumina. Illius mors cadit in annum Egiræ 629.

Sed jam tempus est, ut ad hujusmodi *Bibliotheca Supplementum* accedamus.

MDCLXIX. 1674

Codex litteris Cuphicis non parùm detritis exaratus, in quo anni nota & finis desiderantur. Est autem *Bibliotheca*

Arabico-Hispanæ proximè recensitæ *Supplementum*, ab eodem Auctore *MOHAMAD BEN ABDALLA BEN ALKHATHIB* concinnatum, quod incipit à nomine *MUSA* موسى, desinitque in *ABDELBER*. عبد البر

EXCERPTA

EX

SUPPLEMENTO.

MUSA BEN ABDELRAHMAN, vulgò *ALHOMAIRI*, *Granatensis*, Grammaticus & Philologus insignis, natus anno Egiræ 557. obiit anno 631.

MUSA BEN MOHAMAD ALAMUI ABU AMRAN Illiberitanus, Arabicarum antiquitatum eruditione clarus, decessit anno Egiræ 370.

MALEKUS BEN MOPHDHEL BEN ROZAIC ALNAMAIRI, *Granata* nobili genere natus anno Egiræ 484. Jurisconsultus, Orator & Poëta magni fuit nominis. Ejus mors contigit anno 547.

MOABAD BEN ALCAMA BEN NASSER ALCHABANI, *Granata* Civis & Jurisperitus non contemnendus, *Cordubæ*, ubi Præturam gessit, obiit anno Egiræ 320.

MOHAREK BEN ABI AZZOH ALPHOZARI Granatensis ex oppido *Andros* اندروس, Jurisperitiâ non leviter imbutus, seculo Egiræ quinto vixisse creditur.

MOTREPHUS BEN ISA ALGASANI ABULCASSEMUS, patriâ *Granatensis*, origine *Tarragenensis*, ex urbe *Tarragena* اطر جنة fortè *Tarrega*, edidit *Bibliothecam* Viro- rum, qui *Illiberi* Jurisprudentiâ & Poëtica facultate florere. *Cordubæ* interiit anno Egiræ 356.

MUSA BEN HOHAMAD BEN ABDELMALEK, vulgò *EBN IASER ABU AMRAN*, è Regno *Granatensi*, natus in oppido olim *Alcala*, hodie *Castilleja*, vir multiplici eruditione clarus, *Hispani* præfuit. *Alexandria* mortuus est anno Egiræ 640. Christi 1242. feriâ 2. die 8. mensis *Schevali*.

ABD-

ABDALLA BEN TAMAM BEN ATHIA ALMOHAREBI ex oppido *Calzana*, vel *Calzana* قلسانة in ditione *Granatensi*, Dux fortissimus, qui Regem *BEN HAPHSUN* bis prælio superavit.

ABDALLA BEN ALGEBAIR BEN OTHMAN ALIAHSI Granatensis, vir genere, humanioribus litteris, rei militaris peritiâ, ac variarum linguarum cognitione præstantissimus, diem obiit *Loxæ* anno *Egiræ* 510.

ABDALLA BEN ALI BEN SALMON ALKANANI Granata natus est die 22. mensis *Dilcadat*, anno *Egiræ* 669. ubi doctrinæ laude & scriptis claruit. In prælio *Tarifæ* cecidit anno *Egiræ* 741. Christi 1340. feriâ 2. die 9. *Gemadi prioris*.

ABDALLA BEN AIUB ALANSARI ABU MOHAMAD, vulgò *EBN KHUREGI*, ex urbe *Calat Aiub* قلعت ايوب, hodie *Calatayud*, domicilio & disciplinâ *Granatensis*, Jurisconsultus insignis, *Granata* annos prope centum natus, decessit anno *Egiræ* 562.

ABDALLA BEN THALHA BEN ATHIA ALMOHAREBI ABU BAKERUS Granatensis, Jurisconsultus, *Granata* & *Almeriæ* præfuit. Ortus anno *Egiræ* 511. Christi 1117. feriâ 3. die 11. mensis *Dilcadat*, obiit anno 578. Christi 1182. feriâ 7. die 17. *Moharami*.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN ABDELRAHMAN ABU KHALED, *Almeriæ* natus anno *Egiræ* 497. Jurisprudentiæ sedulam dedit operam, quam postea in patriâ suâ publicè tradidit. *Granata* Prætor decessit anno 544.

ABDALLA BEN IAIA BEN MOHAMAD, vulgò *ZACHARIA ALANSARI*, *Murciæ* nobili genere natus est anno *Egiræ* 675. Christi 1276. Jurisconsultus fuit celeberrimus. *Almuñecar* præfuit & *Bazæ*, ubi interiit die 19. *Ramdani*, anno 745.

ABDALLA BEN IAHA BEN HANI LAKHAMITA, nobilis *Granatensis*, Præturam in ditione *Alaschar* الاششر, fortè *Aly-*

char, quæ olim fuit Colonia *Alpuxarra*. Doctrinâ tandem atque in rebus gerendis prudentiâ clarus, diem supremum obiit anno *Egiræ* 605.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN LEB, ex *Almeriæ* proceribus, vir Juris scientiâ & exquisitâ eruditione ornatissimus, variis honoribus & legationibus functus est. *Almeriæ* decessit anno *Egiræ* 747. Christi 1346. feriâ 2. die 10. *Gemadi prioris*.

ABDALLA BEN ABDELVAHED ABA MOHAMAD Malacitanus, vir doctus & eruditus, *Loxæ* ad tempus præfuit. Obiit anno *Egiræ* 734. Christi 1333. feriâ 3. die 2. mensis *Saphari*.

ABDALLA BEN SOLIMAN BEN DAVUD ALANSARI Malacitanus, omni scientiarum genere excultissimus, *Hispalis* & *Granata* Præturam gessit. Natus anno *Egiræ* 548. obiit anno 612. Christi 1215. feriâ 5. die 4. mensis *Rabii prioris*.

ABDALLA BEN AHMAD BEN SCHARAHIL ALHAMDANI Granatensis, Utriusque Juris Doctor, idemque egregius Orator, ortus in oppido *Hamdan* همدان, quod ad *Granatensem* ditionem pertinet. Cæterùm hoc vocabulo *Hamdan* non solum *Parthiæ* urbs, sed celebris quædam & antiqua *Cahthanitarum* Arabum Tribus denotatur.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN ABDEL SALAM ABA MOHAMAD ALHAZLI Granatensis, Juris scientiâ & non vulgari eruditione excultus, domi incendio consumptus periit anno *Egiræ* 574. Christi 1178. feriâ 6. die 15. *Rabii posterioris*.

ABDALLA BEN MOHAMAD EBN ALHASSAN ALKHAZRAGITA, vulgò *EBN ALHALLA*, *Granatensis*, Jurisconsultus per nobilis, & urbis *Almuñecar* Prætor, facto functus est anno *Egiræ* 526.

OBADALLA BEN MOHAMAD ALZAHGEUS Illiberitanus, Medicus insignis, & litteris politioribus excultus, obiit in

ur-

urbe *Bega* باغة post annum Egirianum 520.

ABDALLA BEN AHMAD BEN ATHIA, Malacitanus, vir fanè non vulgaris litteraturæ, mortuus est in oppido *Octaba* اکتابة, quod ab Occidentali latere *Malacam* prospectat, anno Egiræ 648. Christi 1250. feriâ 7. die 5. mensis Gemadi posterioris.

ABDALLA BEN AHMAD BEN GALEB BEN ZAIDUN ALMAHKZUMI, Cordubæ ex clarissimâ familiâ natus anno Egiræ 354. litteris & belli peritiâ multos antecelluit. *Illiberi* decessit anno 405. Christi 1014. feriâ 2. die 6. Gemadi prioris.

ABDALLA BEN MOHAMAD, vulgò *DILNUN ABU ABDALLA*, ex *Guadalaxara* tractu, in oppido *Cangiar*, vel *Cangera* قنچار natus die 5. mensis Dilhagiat anno Egiræ 500. litterarum studiosissimus extitit, qui ut viros eruditos conveniret, librosque rariores ac pretiosiores conquireret, Hispaniam, Africam, Syriam perlustravit: adeo ut Bibliotheca, quam sibi copiosam simulque delectam comparaverat, triginta millibus aureorum æstimata fuerit. *Sep-ta* diem obiit anno Egiræ 591. Christi 1194. feriâ 1. die 16. mensis Saphari.

ABDELRAHMAN BEN MOHAMAD BEN JOSEPH BEN ABDELMUMEN, Valentia Rex, animi fortitudine & bellicâ virtute insignis, amicitiam & fœdus cum *Aragonia* Rege, dum regnavit, iniit; ac regno pulsus, ab eodem quàm humanissimè exceptus est. Memoria quoque proditum est, *ABDELRAHMANUM* unâ cum duobus filiis Christo nomen dedisse, idque anno Egiræ 626.

ABDELRAHMAN BEN ABRAHIM ABULCASSEMUS, vulgò *EBN ALHAKIM, Ronda* natus est, ubi & splendore generis & doctrinâ, pariterque modestiâ unus omnium maximè floruit. Diem obiit anno Egiræ 673. Christi 1274. feriâ 2. die 19. Gemadi prioris.

ABDELRAHMAN BEN MOHAMAD BEN ABDELAZIZ BEN AIASCH Cæsaraugustanus, Jurisconsultus clarissimus, *Murcia, Almeria & Granata* præfuit. *Malaca* tandem interiit anno Egiræ 636. Christi 1238. feriâ 7. die 10. Gemadi prioris.

ABDELRAHMAN BEN ABDELCADER ABULCASSEMUS, Utriusque Juris Doctor eximius, *Almeria* Canones diu prælegit; ibique suum *Itinerarium Orientale* publicavit. Ortus anno Egiræ 447. in oppido *Lebsa* لابس, quod ad ditionem *Guadix* pertinet, obiit anno 545.

ABDELRAHMAN BEN AHMAD BEN ATHIA, vulgò *ALTUNESI, Granatensis*, Jurisperitus, & multiplici eruditione ornatus, obiit anno Egiræ 684. Christi 1285. ad vespertas feriæ 3. id est feriâ 2. die 27. Gemadi prioris.

ABDELRAHMAN BEN ALHASSAN ABU BAKERUS, vulgò *BEN HANI, Granatensis*, Jurisconsultus & Scriba Regius, ortus est anno Egiræ 524. Christi 1129. feriâ 1. die 17. Gemadi prioris; mortuus verò anno Egiræ 660. Christi 1261. feriâ 4. die 25. mensis Saphari.

ABDELRAHMAN BEN MOHAMAD ABU ZAID, vulgò *EBN MASCHTI*, origine *Toletanus*, ortu *Granatensis*, Linguae Arabicæ & Hispanæ peritissimus extitit: quamobrem non semel ad Principes Christianos de rebus gravissimis legatus est. *Granata* decessit anno Egiræ 731.

ABDELRAHMAN BEN ABI ALPHAHD ALASCHGLAI, dictus *ABA ALMOTHAREBUS, Illiberitanus*, Orator & Poëta celeberrimus, multa edidit carmina; floruitque anno Egiræ 370.

ABDELMALEKUS BEN JONAS ALABDARITA, vulgò *EBN ALBEITHAR*, patriâ *Granatensis*, sede *Malacitanus*, Scriptor accuratissimus, *Malaca* præfuit. Natus est anno Egiræ 462. obiit verò *Malaca* anno 549. Christi 1154. feriâ 4. die 15. Moharami.

ABD-

ABDELMALEKUS BEN MOHAMAD ARISÆUS, vulgò EBN ALHAMAMI, *Granatenfis*, Jurisconsultus atque Orator Regius, *Almuñecar*, *Loxa* & *Quesada* præturam gessit. *Granata* decessit anno *Egiræ* 591.

ABDELRAZAC BEN GIABER BEN SOLIMAN BEN ALVAS è Regno *Granatenfi*, ortus in oppido *Novales* نوالس, Utriusque Juris Doctor atque Professor, vixisse traditur quinto *Egiræ* seculo.

ABDELMAGID BEN APHAN ALBALVI *Illiberitanus*, doctrinâ insignis. Hujus majores à principio urbem *Avila* أفيلة coluerunt. Obiit anno *Egiræ* 280.

ABDELMALEKUS BEN ALI BEN SAID BEN KHALAPH ALGASSANI, aliàs ABU MARUAN nuncupatus, *Almeria* natus est anno *Egiræ* 547. Is ubi per ætatem licuit, in Orientem profectus est, viros doctrinâ tunc temporis celebriores auditurus. Ibi ingenti librorum copiâ collectâ, in Hispaniam renavigavit; sed prope *Malaca* portum navis à Christianis cum libris capta. Obiit tandem *Granata* anno *Egiræ* 614. die 23. mensis *Schabani*.

1676

MDCLXX.

Codex litteris Cuphicis exaratus absque anni nota. Is continet Bibliothecæ Arabico-Hispanæ, quæ *Supplementum* التكملة لكتاب الصلاة inscribitur, in III. volumina distributæ volumen secundum, à nomine MOHAMAD ad nomen ABDELVAHAD pertinens. Hæc autem Auctorem habet virum clarissimum ABU ABDALLA BEN ABI BAKERUM ALCODAI, vulgò EBN ALABARI, *Valentinum*, qui, ut supra diximus, diem obiit anno *Egiræ* 656.

EXCERPTA

EX HOC VOLUMINE.

MOHAMAD BEN MOHAMAD ABU AMER, vulgò ALMONCARRAL, *Satabensis*,
Tom. II.

rerum Hispanarum Scriptor diligentissimus, omnium primus Academiam Historiæ in patriâ sua instituit: ubi tandem, jam septuagenarius, obiit anno *Egiræ* 541.

MOHAMAD BEN ISMAIL BEN ALGIONHI in oppido *Concentaniâ* ditionis *Denia* natus est, qui generis nobilitate ac litterarum studiis enituit, & *Valentia* Prætoris munus obiit, ubi fato concessit anno *Egiræ* 543.

MOHAMAD BEN IAHA BEN KHALAPH ALAMVI *Hispalensis*, Orator & Poëta disertus, scriptis etiam clarus, decessit anno *Egiræ* 543.

MOHAMAD BEN MASUD ALKHASCHNI ex urbe *Faen*, Grammaticus insignis, Rhetoricam & Poëticam Artem in urbibus *Faen*, *Quesada* قبيشاتة وقيشاتة, & *Xauzar* شوزر, id est *Xodar*, quam *Nubiensis*, pag. 164. appellat *Soder*, publica mercede docuit; pluraque ibi de utraque facultate edidit opera. Hujus obitus ad annum *Egiræ* 544. refertur.

MOHAMAD BEN KHALAPH BEN SAED ALGASANI, vulgò ALABLI, in urbe *Silves* ortus, Jurisconsultus & Historicus non contemnendus, *Africam* & *Asiam* studiorum causâ peragravit. In patriâ suâ præturam gessit, ubi & diem obiit anno *Egiræ* 547. Christi 1152. feriâ 4. die 2. *Gemadi* posterioris.

MOHAMAD BEN IAHA BEN MOHAMAD BEN ALASI ex Regno *Valentino*, in *Leria* لريا, nunc *Liria*, nobili stirpe ortus est anno *Egiræ* 470. Litteris *Valentia* operam dedit: quam à Christianis anno *Egiræ* 488. captam deferere cogitur, urbemque *Faen* ad tempus coluit. Inde *Valentiam*, quam Arabes Christianis eripuerant mense *Ragebi* anno 495. rediit, ubi Jurisprudentiam prælegit. Denique in patriâ suâ *Leria*, quod oppidum est frequentissimum in *Valentia* ditione, obiit anno *Egiræ*

Q

547.

547. Christi 1152. feriâ 7. die 6. mensis Schevali.

MOHAMAD BEN GIAPHAR ABU AMER, vulgò *BEN SCHARAVIA*, *Valentinus*, opibus & eruditione insignis, in maximo *Valentia* Templo Cantor & Concionator fuit. Ibi diem obiit anno *Egiræ* 547. feriâ 1. die 6. mensis *Dilcadat*, sepultusque extra portam *Baitala* *بيطالة*, in Antistitum Cœmeterio, quod Christiani, *Valentiâ* iterum captâ anno *Egiræ* 636. die 17. mensis *Saphari*, Christi 1238. funditus everterunt.

MOHAMAD BEN IAHA BEN KHALIPHA, cognomento *BEN JANEC*, *Satabensis*, vir eloquentiâ, sermonis Arabici peritiâ, Philosophicis Mathematicisque disciplinis perinde ac arte Medica præclarissimus, *Regum Hispania Historiam* scripsit. Natus anno *Egiræ* 482. obiit anno 547.

MOHAMAD BEN SOLIMAN ABU ABDALLA ALCALABI, Bibliopola ex urbe *Calataiud*, studiorum causâ *Valentiam* incoluit, ubi Grammaticam docuit. Quum autem de reditu ad patriam cogitaret, Christiani urbem illam in suam potestatem redegerunt post nobile prælium *Kotanda* *كوتندة* (oppidi nomen): quod quidem prælium contigit anno *Egiræ* 514. Edidit *Historiam* urbis *Calataiud*; ac tandem *Valentia* fato functus est anno *Egiræ* 548. die 11. mensis *Ragebi*.

MOHAMAD BEN MONKHOL BEN RAIAN, ex Peninsula *Xucar*, Jurisprudentiâ, Arithmeticâ & Geometriâ in primis claruit. Mortuus est in patriâ suâ anno *Egiræ* 551.

MOHAMAD BEN ABDELRAHMAN BEN ABADA ALANSARI natus est anno *Egiræ* 480. in oppido *Montiel*, quod urbem *Faen* & *Xucar* interjacet. *Satabi* Jurisprudentiam professus est, ibique *Hispania Annales* condidit.

MOHAMAD BEN ABDELSALAM BEN

IAHIA ALMORADI, in loco *Giomala* *جملة* dicto, qui ad *Murciam* spectat, honestis parentibus ortus est anno *Egiræ* 511. *Murcia Historiam* edidit, ubi decessisse traditur anno 564.

MOHAMAD BEN AHMAD ABU BAKERUS, vulgò *BEN MOHREZ*, patriâ *Pacensis*, domicilio *Hispalensis*, qui & *Montanchensis* *منتانجشي* appellatur, Orator eloquentissimus & Jurisconsultus pereruditus, natus est anno *Egiræ* 479. Christi 1086. feriâ 1. die 10. Gemadi prioris; obiitque anno 569. jam declinante, quo quidem prælium *Alsabbathathi* *السببثا* dictum accidit, & præfidium limitaneum, quod vocant *Cantharat Alsaiph* *قنطرة السيف*, ad deditonem coactum est.

MOHAMAD BEN GALEB, vulgò *ALRASIPHI*, *Valentinus*, Poëta eximius, plura scripsit carmina, quæ ob locutionis nitorem sententiarumque venustatem in ore omnium versantur. Cælibem vitam degit, ac *Malacæ* supremum diem obiit anno *Egiræ* 572. Christi 1176. feriâ 4. die 15. *Ramdani*.

MOHAMAD BEN JOSEPH BEN ABI SCHAKER ALANSARI *Valentinus*, in oppido *Scion* *شيون*, vel *Xion*, fortè *Xijona*, quod *Valentia* adjacet, natus est anno *Egiræ* 510. in rerum Arabicarum antiquitate & Temporum doctrinâ peritissimus, mortuus est in oppido *Morvedre* *مرديطر*, scilicet *Morviedro*, anno *Egiræ* 574. Christi 1178. feriâ 5. die 25. Gemadi posterioris.

MOHAMAD BEN KHAIR ABU BAKERUS, vulgò *ALAMAUI*, *Hispalensis*, vir lectionis immensæ, & reconditæ eruditionis, edidit *Bibliothecam Arabico-Hispanam* in partes X. distributam. Ortus est, ut ipse testatum reliquit, anno *Egiræ* 502. Christi 1108. feriâ 7. die 20. mensis *Moharami*; mortuus verò anno 575. Christi 1179. feriâ 4. die 4. *Rabii* prioris.

Mo-

MOHAMAD BEN ABDELMALEK BEN MASUD BEN MUSA, pronepos celeberrimi Scriptoris BEN PASQUAL, patriâ Cordubensis, Jurisconsultus, scripsit Historiam virorum illustrium, qui Corduba doctrinæ laude floruerunt. Obiit anno Egiræ 567. Christi 1171. ad vespertas feriæ 3. die 25. Gemadi posterioris.

MOHAMAD BEN OMAR BEN VAGEB ALCAISI Valentinus, Juris scientiâ & multiplici eruditione excultus, in pluribus Valentia oppidis Præturam gessit. Natus est anno Egiræ 517. Christi 1123. feriâ 3. die 6. Gemadi posterioris; decessit autem anno 583. Christi 1187. feriâ 1. die 1. Rabii prioris.

MOHAMAD BEN ALI BEN ABDELAZIZ BEN KHAIR, vulgò ABILSABAH, Cordubensis, Proprætor urbis Acschomba *أشومبا* dictæ, in ditione Cordubensi: vir planè doctus, ac sermonis Arabici peritus, obiit anno Egiræ 584. Christi 1188. feriâ 7. die 18. mensis Dilcadat.

MOHAMAD BEN ABI BAKERUS ALGAPHEKI, aliàs BEN APHIUN nuncupatus, Setabensis, Philologus & Jurisconsultus insignis, edidit Opus *De Maris rebus admirandis*; & alterum *Monachorum vitam* complectens, præter varia Carmina. Illius mors incurrit in annum Egiræ 584.

MOHAMAD BEN GIAPHAR BEN HAMAI BEN MAIMON ALAMAUI natus est in loco quodam *Basila* *باصيلا* nuncupato, non procul ab urbe Valentia, anno Egiræ 513. *Hispani* litterarum studiis operam navavit. Hinc tantam nominis sibi peperit famam, ut Valentia Curia Præses delectus fuerit. *Murcia* tandem anno 586. Christi 1190. ad vespertas feriæ 7. id est feriâ 6. die 17. Gemadi prioris fato decessit.

MOHAMAD BEN OMIA ex oppido *Baeza*, Arithmeticae Artis sanè princeps, *Granata* diem obiit anno Egiræ 591.

Tom. II.

MOHAMAD BEN RAPHE BEN MOHAMAD ALCAISI ABULCASSEMUS *Murcianus*, Orator, Jurisconsultus & Scriptor egregius, *Mula* præfecturam gessit. *Hispani* obiit anno Egiræ 591. quo quidem tempore contigit pugna illa Christianorum clade celebris, quam vocant prælium *Alaraci* *الاركي*, Hispanè *Alarcos*.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN HOZAIL *Abdarita*, ex oppido *Abescha*, sive *Abesa* ad *Valentia* confinia sito, Grammaticus insignis, *Hispani* decessit anno Egiræ 593.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN ZOHAR ABU BAKERUS *Hispanensis*, Medicus & Philologus præstantissimus, proindeque principibus viris acceptissimus, *Marochi* mortuus est anno Egiræ 595. Christi 1198. feriâ 4. die 21. mensis *Dilhagiat*.

MOHAMAD BEN ALI BEN ALPHARRAC *Accitanus*, tum Medicus insignis, tum Poëta disertus, *Valentia* supremum diem obiit anno Egiræ 596. sexaginta annos natus.

MOHAMAD BEN OMAR ABU ABDALLA *Malacitanus*, Regis *Malacæ* Chronographus, natus anno Egiræ 523. interiit anno 596. Christi 1199. feriâ 6. die 17. *Ramdani*.

MOHAMAD BEN SAID BEN GEHUR ALCODHAI ex oppido *Bairan* *بيران* in ditione *Denia*, Scriptor *Annalium Valentia* diligentissimus, decessit anno Egiræ 597.

MOHAMAD BEN MOHAMAD ALANSARI, aliàs ALZEITUNI dictus, *Granatensis*, Grammaticus & Poëta, obiit in oppido *Mauror* *مورور*, an *Moron*? anno Egiræ 598. Christi 1201. feriâ 1. die 22. mensis *Schevali*.

MOHAMAD BEN ABDELRAHMAN ABU GIAPHAR ALRAINI *Cesaraugustanus*, Jurisconsultus & Theologus magni nominis, Præturam gessit in urbe nomine *Maden Auam* *معدن عوام*, haud procul

Q 2

2

à Fessa. Obiit *Malacæ* anno Egiræ 598.

Hic verò admonitum volumus *Maden Auam* à *LEONIS AFRICANI* Interprete *Mader Auuan* per errorem appellatam: cujus urbis Descriptionem videtis apud eundem *Lib. III. fol. 98.*

MOHAMAD BEN AHMAD ABU BAKERUS BEN ABI GIAMRA Murcianus, generis splendore & antiquitate clarus, multiplici disciplina, ac præsertim Juris Canonici peritiâ eluxit. Complures viros insignes in univèrsa Hispania doctrinæ suæ habuit sectatores. Scripsit *De Jure Canonico* libros X. quos Doctores *Cordubæ*, *Murciæ*, *Valentiæ*, *Orihuelæ* & *Granatæ* publicè prælegere, atque interpretari ex Collegiorum præscriptis cogebantur. Natus est anno Egiræ 518. Christi 1124. feriâ 5. die 5. Rabii posterioris; mortuus verò anno 599. Christi 1202. feriâ 7. die 30. Moharami. De hujus familiâ copiosè *RAZEUS*, sive *RASIS* in *Historia Principum Hispanorum*.

MOHAMAD BEN KHALAPH BEN MARZUC, Jurisconsultus & *Traditionista* celebris, natus in oppido *Honda* *اوند* in Regno *Valentiæ* anno Egiræ 509. obiit anno 599. feriâ 6. die 12. mensis Schabani.

MOHAMAD BEN ABDELAZIZ BEN MOHAMAD ALABDARI Majoricensis, oriundus verò ex oppido *Boniol* *بنينول*, hodie *Buñol* in *Valentiæ* Regno, multijugi doctrinâ ornatus, ac Utriusque Juris Doctor egregius, supremum diem obiit anno Egiræ 500. inclinante.

MOHAMAD BEN OBAID BEN MALTHON ABU BAKERUS ex urbe *Santaren*, *Hispali* Grammaticam docuit: tandem in oppido *Monaster*, vel *Monastir* *منستير*, quod ad Hispalensem ditionem pertinet, interiit ineunte anno Egiræ 600.

MOHAMAD BEN IAHLA ABU ABDALLA Cordubensis, Monachus eruditus, in oppido *Estheba* *استهبا*, hodie *Estepa*,

mortuus est die 29. Moharami, anno Egiræ 600.

MOHAMAD BEN KHALED, ABU ABDALLA, vulgò *EBN ZAMANIN*, *Granatensis*, Jurisconsultus & Historicus accuratissimus, *Granatæ* & *Malacæ* præfuit, ubi decessisse traditur anno Egiræ 602. Christi 1205. feriâ 5. die 13. Rabii prioris.

MOHAMAD BEN JOSEPH BEN ABDALLA, vulgò *EBN AIAD*, *Liriensis*, nobilis Historicus, edidit *Bibliothecam Valentiniæ*, quam sæpiùs laudat Scriptor noster. Natus anno Egiræ 544. Christi 1149. feriâ 5. die 27. mensis Schabani, vitam in oppido *Leria* finivit anno Egiræ 603.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN KHALAPH ALANSARI, aliàs *EBN MOCASIR* nuncupatus, *Valentinus*, Jurisconsultus insignis, *Valentiæ* Rhetoricam & Jurisprudentiam tradidit; postmodùm in urbe *Xerez*, cui præfectus erat, obiit anno Egiræ 603. Christi 1206. feriâ 2. die 10. Ramdani.

MOHAMAD EBN AHMAD BEN OBAIDALLA BEN MOPHAREGI ALHAMDANI ex *Peninsula Viridi*, Jurisperitus gravissimus, & *Hispanicæ Historiæ* Scriptor non contemnendus, decessit jam nonagenarius anno Egiræ 604. feriâ 2. die 13. Ramdani.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN MUSA BEN TAHIA ALTAGIBI Murcianus, vir summæ eruditionis, & Juris Canonici peritiâ insignis, *Orihuelæ* præfuit. Denique in oppido *Elche* *الش*, quod ad *Murciæ* Regnum pertinet, fato concessit anno Egiræ 607. feriâ 2. die 28. Rabii posterioris.

MOHAMAD BEN ABRAHAM ALHADRAMI ex oppido *Lucena* *البيسانة* in *Corduba* ditione, Jurisconsultus & *Historiæ* peritus, edidit *Bibliothecam Jurisconsultorum*. In prælio, quod Arabes vocant *Alecab* *العقاب*, Hispani verò *de las Navas*,

vas,

vas, occubuit anno Egiræ 609. Christi 1212. feriâ 2. die 15. mensis Saphari.

MOHAMAD BEN ABDELRAHMAN ALGIBI *Ilicitanus*, vir pietate, doctrinæ laude, & Scriptis spectatissimus, literis mandavit *Hispaniæ Annales*, & *Historiam virorum*, qui in Hispania doctrinâ claruere, quæ duplex est, altera *fusior*, brevior altera. Obiit in urbe *Tremiffena* anno Egiræ 610.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN IARBU ex *Faen*, oppidum *Balas* بللس, *Velez*, vel *Balsa*, in *Lorca* ditione coluit, ubi Grammaticam & Rhetoricam docuit. Edidit de *Arithmetica*, præclarum opus, & varia carmina. Obiit anno Egiræ 610.

MOHAMAD BEN ABDELMALEKUS BEN ABI NASSIR ex oppido *Tibala* طيبالة in ditione *Murciæ*, Jurisconsultus & Historicus diligentissimus, *Murciæ*, ubi Præturam gessit, obiit anno Egiræ 611.

MOHAMAD BEN SOLIMAN BEN ABDELAZIZ ALSALAMI *Satabensis*, vir Arithmeticis & Geometricis planè excultus, oppido *Elche* الش in Regno *Murciæ* præfuit, ubi diem obiisse traditur die 23. Ragebi, anno Egiræ 612.

MOHAMAD BEN ABDELAZIZ BEN SAADA ABU ABDALLA *Satabensis*, Utriusque Juris peritiâ, & morum integritate clarissimus, *Satabi* mortuus est centum annos natus, anno Egiræ 614. Christi 1217. feriâ 2. die 9. mensis Schevali.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN AISCHUN ABU OMARUS, *Allakamita*, ortus est in oppido, quod vocant *Iakat* إكات in Regno *Murciæ* anno Egiræ 538. Jurisconsultus & Historicus magni nominis. Inter alia opera, quæ ipsi adscribuntur, elucet opus laudatissimum, *Scriptorum Hispanorum vitas obitusque* complectens. *Murciæ* tandem obiit anno Egiræ 614.

MOHAMAD BEN ALI, vulgò *ABU BAKERUS BEN ALMORKHI*, *Hispalensis*, Phi-

lologus & Historicus pernobilis, edidit *Historiam Equorum*, & *Tractatum De Stilo gravi & presso*. Naturæ concessit anno Egiræ 614. Christi 1217. feriâ 7. die 27. mensis Dilcadat.

MOHAMAD BEN BAKERUS ALPHAHRI ABU ABDALLA *Valentinus*, Medicus & Chronographus insignis, obiit in oppido *Purchena* in *Almeriæ* ditione anno Egiræ 618. Christi 1221. feriâ 4. die 15. Moharami.

MOHAMAD BEN ABDELVAHED, vulgò *ALGAPHKI ALMALAHI*, è nobili stirpe natus est in oppido *Almalahat* الملاحة, quod à *Granata* milliaribus XII. abest, anno Egiriano 549. Hic rerum Hispanarum Scriptor fuit peritissimus, simulque accuratissimus; edidit enim *Arabum & Persarum Historiam*, qui in Hispania sedem fixere; ut & *Illiberitanos Annales*, multiplici eruditione & stylo presso atque arguto conscriptos. Obiit die 5. mensis Schabani, anno Egiræ 619.

MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN ABRAHIM ABUVCASSEMUS, ortus in Regno *Granatensi*, in oppido *Novalis* نوالش, quod ad *Bigam* باغة jurisdictione pertinet, Orator & Historicus idem nobilis, diem obiit anno Egiræ 620.

MOHAMAD BEN AHMAD ABU ABDALLA, vulgò *EBN ALIATIM*, *Almeriæ* natus est anno Egiræ 539. Christi 1144. feriâ 2. die 5. Rabii prioris. Hic litteris humanioribus operam dedit in oppido, cui nomen *Cangera* قنجر, in ditione *Almeriæ*. Is ut viros doctrinâ & eruditione clarissimos audiret, Hispaniam, Africam, Asiam perlustravit: quorum postea, in patriam reversus, vitas & scripta publicavit. *Almeriæ* obiisse fertur anno Egiræ 663.

MOHAMAD BEN ALI ABU BAKERUS, qui *ALCARSCHI*, & *AZAHRI* etiam vocitatur, *Hispalensis*, Medicus Regius, & Philosophus præstantissimus, decessit in

pa-

patria, nonagesimum annum agens, die 15. mensis Dilcadat, anno Egiræ 623.

MOHAMAD BEN ALI BEN IAHA ALGAPHEKI ABU ABDALLA, ex oppido *Al-scharat*, *Al-sarat*, vel *Al-xarat* الشارة, id est *Alcira*, in *Valentiæ* ditione, Utriusque Juris Doctor eximius, & Historicus non ignobilis, varia de *Jure Canonico* scripsit, quæ apud suos maximo in pretio habentur. *Septa* annos nonaginta natus, obiit anno Egiræ 624.

MOHAMAD BEN ALHOSSAIN BEN MOHAPHAK Majoricensis, Scriptor insignis, fato functus est mense Schabani, anno Egiræ 626. Christi 1228. sexto mense ante *Majoricam* à Christianis expugnatam.

MOHAMAD BEN ALI BEN JOSEPH BEN MOTHREPH ALAMVI Malacitanus, Annalium *Malacæ*-conditor, & annonæ Præfectus, natus est, ut ipse memoriæ prodidit, anno Egiræ 552. Christi 1157. feriâ 3. die 9. mensis Gemadi prioris; mortuus verò in oppido *Dacuan*, vel *Zacuan* ذكوان, ad *Malacæ* Occidentem sito, anno Egiræ 636. Christi 1238. feriâ 1. die 7. Rabii posterioris; at scribendum prioris, in quem feria 1. cadit in diem 7. ut ex calculo facilè cuivis patebit.

MOHAMAD BEN ALI ALGASANI, vulgò *BEN ASAKER Malacitanus*, Philologus, Jurisconsultus, necnon Chronographus celeberrimus, edidit Opus *De Utriusque Juris Institutionibus*, & alia quinque de rebus *Philologicis*, solutâ & strictâ oratione conscripta. Illius obitus accidit *Malacæ*, ubi Curia Præses erat, anno Egiræ 636. feriâ 3. die 4. Gemadi posterioris.

MOHAMAD BEN ISMAEL, vulgò *BEN KHALPHUN*, Hispaniarum Historiæ tum sacræ, tum profanæ Scriptor præcipuus, cujus operum indicem diligenter attexit nolter Auctor, ortus est in oppido

Onuba اونبة, an *Huelva*? ubi vitam finivit anno Egiræ 636.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN ABRAHIM, vulgò *BEN CASSUM ALAKHAMI*, *Hispalensis*, vir pietate, atque eruditione clarus, edidit Opus tripartitum, *Hispalensium* vitæ sanctitate præstantium res præclare gestas complectens, inscriptumque *Virorum pietatis famâ conspicuorum Venustates* محاسن الاجرار. Obiit & senex & cæcus in Regio *Hispalensi* Monasterio anno Egiræ 639. Christi 1241. feriâ 4. die 4. mensis Dilhagiat.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN KHALAPH BEN CASSEMUS ALANSARI Valentiæ nobili genere ortus est anno Egiræ 554. Christi 1159. feriâ 3. die 15. Ramdani. Ibi Rhetoricam & Poëticen per plures annos docuit, scripsitque plures de *Vita Monastica* libros. *Oriolæ*, sive *Oribuelæ* decessit anno Egiræ 640. Christi 1242. feriâ 4. die 10. Schevali: quo quidem die Princeps *AHMAD BEN MOHAMAD BEN HUD* cum Christianis *Murciam* pervenit, eamque illis dedisse traditur.

MOHAMAD BEN IAHA BEN HESCHAM ALKHAZRAGITA, vulgò *EBN ALBARDHAI*, ex oppido *Eliosana* اليسانية, nimirum *Lucena*, in *Corduba* Regno, Arabicæ linguæ peritissimus: qui, ut sermonem Arabicum in universa Hispania puriorem, cultiorem eruditioremque redderet, Asiam peragravit, viros quosque in eloquendi arte versatissimos consulturus. Copiosâ inde codicum ea de re tractantium supellectili secum in Hispaniam allatâ, animum ad scribendum appulit. Quare ejus studio *Grammaticæ Institutiones* prodire cum *Dictionary Etymologico*; tum Libri IV. *Prolusiones Rhetoricas & Poëticas* complexi. *Tuneri* supremum diem obiit anno Egiræ 646. feriâ 1. die 14. Gemadi posterioris.

MOHAMAD BEN JOSEPH ALVARAC,

EX

ex urbe *Guadalaxara*, Historicus planè idoneus, scripsit *Africa Geographiam*, & *Historiam*, quam Regi Hispaniarum *ALHAKEMO ALMOSTANSERO BILLA* dedicavit. Annales pariter contexuit urbium *Orani*, *Segelmessæ*, *Nocuræ* & *Septæ*, in plures Tomos distributos. Hujus meminit in *Hispaniæ Annalibus* *GARIBAI BEN SAID*, *Cordubensis*, necnon *EBN ALPHARDI* in *Bibliotheca Arabico-Hispana*, qui ejus obitum referunt ad annum *Egiræ* 363.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN SOPHIAN ALTAGIBI Satabensis, vir exquisitæ eruditionis, edidit *Epitomen Historicam de Viris Hispanis*, qui scribendo claruere. Mortuus est, teste *BEN AIAD*, & *ABU MOHAMAD BEN HAZAM* in opere *De Hispaniæ Laudibus*, anno *Egiræ* 558.

MOHAMAD BEN IAHA BEN SAID ALANSARI ABU ABDALLA Ilerdensis, Philologus & Poëta magni nominis, *Valentiæ* plus quam octogenarius obiit anno *Egiræ* 559. die 3. Gemadi prioris.

MOHAMAD BEN MALEK BEN ABDELRAHMAN ABU ABDALLA, vulgò *BEN ALCAZAZ*, ex *Almeria*, oppidum *Leriam*, incoluit, ubi *Almeriæ Historiam* scripsit. Præfecturam oppidi nomine *Schobrob*, vel *Xobrob* شهر ب, fortè *Segorbe*, in *Valentiæ* Regno sub vitæ extremum obtinuit, ibique fato concessit anno *Egiræ* 559. Christi 1163. feriâ 4. die 5. mensis *Dilcadat*.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN AMER ALBALUI Dertusensis, qui & *SALEMI* nuncupatus est, quòd nempe ex urbe *Medina-Celi* originem duxerat. Fuit ille pluribus scientiis imbutus, de quibus non pauca edidit opera: è quorum numero sunt *Vitæ Virorum excellentium*, titulo *Margarita*; *Tractatus De Medicina* tripartitus; *Opusculum De sermonis Arabici Usu & Proprietate*; alterum verò *De Comparationibus*. Ejus mors incidit in annum *Egiræ* 559.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN HASSAN ex urbe *Faen*, in oppido *Beliena* بلينا in *Murciæ* ditione Rhetoricam professus est. Quo autem anno vixerit, minimè docet Auctor.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN ABDELVADUD ALBAKERI, ex Insula, vulgò *Majorica*, cui ad tempus præfuit. Obiisse memoratur eodem prorsus anno & die, quo *Majorica* ipsa à Christianis capta est, anno videlicet *Egiriano* 627. Christi 1229. feriâ 3. die 14. mensis *Saphari*.

MOHAMAD BEN ALI BEN ALZOBAYER ALCODHAI, in oppido *Honda* انده, quod *Valentiæ* ditionis est, claris ortus parentibus anno *Egiræ* 544. Christi 1149. feriâ 2. horis pomeridianis die 15. Gemadi prioris; Utriusque Juris scientiâ claruit; *Hondæ* patriæ suæ Præturam bis gessit; *Valentiæ* verò supremum diem obiit anno *Egiræ* 627. feriâ 4. die 16. Gemadi posterioris.

MOHAMAD BEN ISMAIL BEN KHAMIS, vulgò *ABU AMER ALGIOMAH*, ex oppido *Costantania* قسطنطانية, an *Concentanea*? quod ad *Deniam* jurisdictione pertinet, *Valentiæ* & *Satabi* Prætoris munere perfunctus est, ubi antea humaniores litteras & Canones publicè docuerat. Decessit in patria jam senex die 16. *Saphari*, anno *Egiræ* 629.

MOHAMAD BEN ALI BEN MARUAN ALHAMDANI Oranensis, Jurisconsultus insignis, *Tremiffenæ* & *Marochi* Præturam per plures annos eâ gessit æquitate, prudentiâ clementiaque, ut neminem unquam flagellis cædi jusserit. Mortuus est anno *Egiræ* 601. Christi 1204. ad vespertas feriæ 1. die 9. Gemadi prioris.

NASSERUS BEN ABDALLA BEN ABDELAZIZ ABU OMAR ALGAPHEKI ex oppido *Forgoleti* فرغلجة, in *Seguræ* ditione, Jurisconsultus & Chronographus non contemnendus, *Quesadæ* Jura prælegit, ubi inter alios Arabas à Christianis, qui eam urbem in potestatem suam

redegerant sub finem mensis Ramdani anno Egræ 621. Christi 1224. captus est. Pretio tandem à suis redemptus, *Lorcã* venit, ibique fato concessit anno Egræ 623. Alii ad annum 627. ejus obitum referendum existimant.

NAM BEN MOHAMAD BEN DAISAM ABULOLA Cesarangustanus, Philologus, vir ingenii acumine præditus, obiit anno Egræ 551. Cujus meminit in sua *Bibliotheca Hispana EBN SOPHAN*.

NAGEBA BEN IAHA ALRAINI ABULHASSENSUS Hispalensis, Theologus & Jurisconsultus, *Marochi* Prætor delectus fuit. Diem obiisse fertur in *Insula Cabtel قبطيل* anno Egræ 591. Christi 1194. feriâ 1. die 3. Gemadi posterioris.

ABDALLA BEN JOSEPH BEN GEUSCHAN ex urbe *Daroca دروقه*, *Satabis* incola, Philologus & Medicus insignis, *Cordubæ*, ubi Medicinam docuit, mortuus est anno Egræ 514.

ABDALLA BEN JOSEPH BEN AIUB ALCARSCHI ALPHARI ex tractu *Satabensi*, in quodam loco *Rogat رغات* dicto natus anno Egræ 469. *Deniæ* Jurisprudentiam docuit, ibique decessit anno 548. die 14. mensis Schevali.

ABDALLA BEN ISA BEN ABI HABIB ABU MOHAMAD in urbe *Silves* ex illustri familia ortus est anno Egræ 484. Christi 1091. feriâ 3. die 8. Rabii prioris. Is Arabici sermonis, ac Juris peritiæ tum Chronologiæ, tum Astronomiæ doctrinam sanè non mediocrem adjecit. Quo factum est, ut *Silves* præfecturam annos novem obtinuerit: qua tandem, ut studiis vacaret, se se abdicavit. Hinc ad viros doctrinâ & eruditione claros audiendos iter in *Africam* & *Asiam* aggressus est. Obiit in urbe *Herrat* apud *Perfas* die 5. Rabii prioris anno 551.

ABDALLA BEN MUSA ABU MOHAMAD, vulgò *EBN BARTHOLUS*, *Murciæ*

nobili genere natus est anno Egræ 481. ubi maximi Templi sacerdos factus, doctrinæ & pietatis famâ inter suos claruit. Fuit auditor nobilissimi Poëtæ *ABU BAKERI BEN ABI DERHEM Oscensis*, cujus vitam ipse postea litteris mandavit. Diem supremum obiit anno 563.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN ZAIDUM ALMAKHZUMI Cordubensis, *Hispalis* incola, genere, eruditione & Juris scientiâ insignis, in foro morte occidit repentina ad vespertas feriæ 2. die 8. mensis *Dilhagiat*, anno Egræ 564. Christi 1168.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN SAHL ALDHARA Granatensis, scientiis Mathematicis instructissimus, à Principe *ABU ABDALLA BEN SAD* in sui filii Magistrum electus fuit. *Murciæ* præclaris de re Mathematica libris relictis, obiit die 15. mensis *Dilcadat*, anno Egræ 571.

ABDALLA BEN BAKER BEN KHALAPH, vulgò *BEN KUTER*, ex oppido *Sorba شربة*, vel *Serba*, in *Hispalensi* tractu, Jurisconsultus, idemque Historicus sanè eruditus, *Cordubæ* decessit anno Egræ 575.

ABDALLA BEN IAHA ALHADHRAMI, vulgò *BEN SAHEB ALSALAH*, in oppido *Palma بلمة*, in ditone *Deniæ* clarissimâ stirpe natus, Philologus, idemque Historicus celeberrimus, *Bibliothecam Arabico-Hispanam* evulgavit. *Valentiæ* denique, ubi Artes liberales in Regio Collegio diu professus est, obiit anno Egræ 578. Christi 1182. ad vespertas feriæ 7. die 1. mensis *Ragebi*.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN ALI, vulgò *BEN OBADALLA ALHAGIARI*, origine *Toletanus*, amplissimâ ortus familiâ in oppido *Cangera قنجاير*, quod ab urbe *Almeria* XXX. milliaribus abest, qua *Malacã* itur, Juris scientiâ, ac multiplici eruditione quàm maximè claruit. *Almeria* à Christianis capta, *Septam* secessit, ubi mortuus est anno Egræ

122 591. Christi 1194. feriâ 7. die 1. mensis Saphari.

ABDALLA BEN MARUAN ALTAGIBI ABULAHASSENUS *Valentinus*, Jurisconsultus, Præfectus oppidi *Sobrob*, id est *Segorbe* in Regno *Valentiæ*, vit prudentiâ & æquitate conspicuus, natus est anno Egiræ 539. mortuus verò anno 593. Christi 1196. feriâ 7. horis vespertinis die 15. mensis Schevali.

ABDALLA BEN AHMAD ABU MOHAMAD, aliàs *BEN GALLUS* dictus, *Hispaniensis*, *Marochi* civis, ubi Rhetoricam & Jurisprudentiam docuit. *Cordubæ* diem obiit anno Egiræ 592.

ABDALLA BEN ABDELRAHMAN ALANSARI, vulgò *ALZAHRAVI*, quòd in urbe *Zabra* *زهره*, id est *Flos*, quæ à *Corduba* miliaribus V. distat, teste *GEOGRAPHO NUBIENSI Climat. IV. Parte I. pag. 166.* natus fit, Philologus & Arabicarum antiquitatum pluriumque linguarum peritiâ atque usu ornatissimus, interiit anno Egiræ 600. die 6. Rabii prioris.

ABDALLA BEN ALHASSAN BEN ABDALLA ALANSARI, vulgò *EBN ALCORTHABI*, ortu *Malacitanus*, origine *Cordubensis*, antiquitate generis & gloriâ majorum, uti & temporum rerumque gestarum cognitione clarissimus, *Historiam Hispaniæ* scripsit accuratissimam. Decessit anno Egiræ 611. Christi 1214. ad vespertas feriæ 6. die 7. Rabii posterioris.

ABDALLA BEN ABRAHIM, cognomento *BEN MONTEL*, ex urbe vulgò *MORVIEDRO* *مردیتر*, *Valentiam* coluit, ibique cum litterarum studiis, tum auctorum & operum notitiâ clarus, obiit anno Egiræ 611. die 15. Ragebi.

ABDALLA BEN SOLIMAN ABU MOHAMAD ALANSARI, vulgò *BEN HAUTHALLA*, in oppido *Honda*, è regione *Valentiæ* clara stirpe ortus est anno Egiræ 549. Christi 1154. feriâ 4. die 4. mensis Ragebi; at scribendum *Schabani*, in cu-

Tom. II.

jus diem 4. incidit feria 4. Cæterum dies 4. Ragebi est feria 2. non autem 4. ut mendosus habet Codicis locus. Hic fanè est eruditæ *Bibliothecæ Hispanæ* auctor, & *Annalium Valentinorum* scriptor egregius. *Cordubæ*, *Hispalis*, *Murciæ*, aliarumque Hispaniæ urbium præfecturas obtinuit. *Granata* demum decessit anno Egiræ 612. Christi 1215. feriâ 5. die 4. Rabii prioris.

ABDALLA BEN AHMAD BEN SOLIMAN ALANSARI, vulgò *EBN THAILESAN*, nobilis *Cordubensis*, scripsit *Bibliothecam Philologorum Cordubensium*. Obiit anno Egiræ 614. Christi 1217. feriâ 3. die 21. Rabii prioris.

ABDALLA BEN ABI BAKERUS ALCOHDHAI, Scriptoris nostri pater, in oppido *Honda* natus est anno Egiræ 571. A puero studiorum causâ *Valentiam* venit, ibique variâ eruditione & doctrinâ morumque integritate claruit. Ejus obitus, ut ipse testatum reliquit, accidit anno Egiræ 619. Christi 1222. horis meridianis feriæ 2. die 5. Rabii prioris.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN MATHRUH ALTAGIBI, ortu *Valentinus*, origine *CæsarAugustanus*, Jurisconsultus & Orator disertissimus, *Deniæ* Præfectus fuit & *Valentiæ*, ubi vitæ finem implevit anno Egiræ 635. Christi 1237. feriâ 6. die 5. mensis Dilcadat, Christianis per id temporis *Valentiam* obsidentibus.

ABDALLA BEN CASSEM BEN KHALAPH ALLAKHAMITA, cognomento *ALHARIRI*, *Hispali* claris ortus est parentibus anno Egiræ 591. feriâ 6. die 12. mensis Schabani. Vir fanè doctus & eruditus, rerumque Hispanarum maximè studiosus fuit. Ejus enim operâ & nomine prodiit *Historia Hispaniæ*, in qua nullam non Arabicæ gentis rem illustrem suo tempore notatam reperias. Præterea familiarum origines magno volumine exposuit. Bibliothecam etiam edidit viro-

R rum,

rum, qui litteris in univërfa Hispania floruerunt. Obiisse traditur eodem die & anno, quo capta est *Hispalis* à Rege *Castella*, anno videlicet Egiræ 646. Christi 1248. feriâ 2. die 5. mensis Schabani.

ABDALLA BEN AHMAD BEN HAPHS ALANSARI ex urbe *Denia*, domicilio & disciplina *Satabensis*, Medicus & Historicus insignis, *Cairi* supremum diem obiit anno Egiræ 645. feriâ 7. die 29. mensis Schabani.

ABDALLA BEN MOHAMAD ALSCHACPHI ALSUSI *Cordubensis*, Philosophus & Medicus præstantissimus, evulgavit de re Medica opus egregium, quod inscripsit *Experimenta usu probatissima*. A Barbaris *Cordubæ* interfectus est anno Egiræ 403.

ABDALLA BEN SAID ALUAGEDI ABU MOHAMAD, ex oppido quod *Vageda* وجرّة vocant, in *Tremiffeni* ditone, Jurisconsultus, *Valentia* præturam bis gessit, ab anno videlicet Egiriano 495. Christi 1101. quò quidem anno, mense Ragebo ea urbs Christianis erepta; ibique obiit anno 510. relictis præclaris monumentis. In his maximi Templi conclave celebratur, quod ipse ære suo condidit, atque extitisse constat usque dum Christiani *Valentiam* in suam potestatem iterum redegere: quæ res accidit die 17. mensis Saphari, anno Egiræ 636. Christi 1238.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN HAGIAGE, vulgò *EN IASEMIN*, patriâ *Fessanus*, sede & scholâ *Hispalensis*, vir Arithmeticæ scientiâ excultissimus, Poëma *De Algebra* scripsit nobilissimum, quod omnium manibus teritur. *Marochi* anno Egiræ 600. jugulatus est.

OBAIDALLA BEN MALEK ALPHAHRI *Cordubensis*, adeo Juris scientiâ præstitit, ut *ABDELRAHMANUS*, hujus nominis primus Hispaniarum Rex, eum *Cordubæ* Prætorem delegerit: quod munus an-

nos XIV. summa cum laude gessit. Obiit tandem die 14. mensis Dilcadat, anno Egiræ 182.

OBAIDALLA BEN OMAR BEN HESCHAM ALHADHRAMI, *Hispalensis* origine, *Cordubæ* natus educatusque est. Orator ac Poëta scriptis clarissimus, *Murcia*, *Almeria* & *Marochi* bonas Artes docuit. *Hispali* mortuus est anno Egiræ 550. Illius operum de rebus ad *Philologiam* pertinentibus nostro in Codice occurrit Index.

OBAIDALLA BEN ABDALLA AISCHUN ALMAPHERITA, ex loco *Lobrecat* لبرقة قاط quod ad *Insulam*, vulgò *Ibiza* ايبيشة, spectat, Jurisconsultus & Historicus celeberrimus, studiorum causâ regiones varias perlustravit. Templum extruxit *Valentia* prope portam *Alcanthara* dictam, ibique cælebs ad vitæ usque exitum degit.

OBAIDALLA BEN ALI BEN GALENDO *Cæsaraugustanus*, *Hispalis* incola, Medicus & Philologus egregius, bibliothecam penè integram excrispsit, codicisque ferè omnes notis eruditus illustravit. *Marochi* obiit anno Egiræ 581.

OBAIDALLA BEN ABDELRAHMAN ABU MARUAN, vulgò *ALSAICAL*, *Cordubensis*, Rhetorices professor, eruditionis ac pietatis famâ claruit. Annum ætatis suæ centesimum agens, mortuus est in oppido *Osuna* اشونة anno Egiræ 593.

OBAIDALLA BEN MOHAMAD BEN ALVALID, aliàs *ALMAZHAGI* nuncupatus, in oppido *Biga* ex illustri & antiqua familia progenitus, *Cordubam* incoluit, ubi Medicinam, cujus in primis gnarus erat, & docuit & scriptis locupletavit. Decessit anno Egiræ 612. Christi 1215. feriâ 3. die 14. Rabii posterioris.

ABDELRAHMANUS ABU MATHREPH *Illiberitanus*, vir doctrinâ & morum integritate conspicuus, de *Re Rustica* ingens scripsit volumen, ubi præcipuè de

de Plantis quæ *Denia* nascuntur ad maris litus & in radicibus montis nomine *Caon* قانون, sive *Caun*, ut illum *Nubiensis* appellat in *Climatis IV. Parte I. pag. 160.* quem Hispani vocitant *Mongon*. Is obiisse fertur seculo Egiræ quarto.

ABDELRAHMANUS BEN ABDALLA BEN MAISERAT, *Cæsaraugustæ* & civis & prætor, fato functus est ibidem anno Egiræ 442. Christi 1050. feriâ 3. die 17. mensis Ragebi, quo die Templi maximi *Cæsaraugustani* accidit incendium.

ABDELRAHMANUS BEN ABDALLA ABU ZAID *Valentinus*, Mathematicis disciplinis unus omnium maximè floruit. Ei *De Arithmetica & Algebrâ* Opus, quod omnium teritur manibus, adjudicatur. Mortuus est anno Egiræ 456.

ABDELRAHMANUS BEN MOHAMAD ABULMOTHEREPH *Toletanus*, adolescens *Cordubam* studiorum causâ profectus est; ibique tantam Medicinæ & Jurisprudentiæ navavit operam, ut Magisterii laureâ donatus, utramque disciplinam publicè tradiderit. Edidit Opus tripartitum *De Medicamentis simplicibus*; Tractatum *De Somno*; volumen denique *Collectionis* titulo inscriptum, de *Re* nimirum *Rustica*, in qua versatissimus erat: adeo ut Regii *Viridarii Toletani* Præfectus constitutus fuerit. Natus anno Egiræ 389. obiit anno 467. Christi 1074. feriâ 6. die 20. mensis *Ramdani*.

ABDELRAHMANUS BEN MOHAMAD BEN SIDABUH ex urbe *Agabra*, vulgò *Cabra* قمبره, Jurisconsultus, *Cordubæ* annonæ Præfectus fuit. *Granatæ* decessit anno Egiræ 489.

ABDELRAHMANUS BEN MUSA BEN ABI DERHEM ALTAGIBI, vulgò *ABULMATHREPH*, Jurisconsultus, nobilis *Oscensis*, & patriæ suæ Proprætor: quæ quidem dignitas hæreditario jure illi obtigit. *Oscæ Historiam* ad annum usque Egiræ 501. conscripsit.

Tom. II.

ABDELRAHMANUS BEN MOHAMAD ALCAISI, vulgò apud Arabes *GATHI*, Hispanè *Gato*, patriâ *Cordubensis*, professione Medicus, eruditionis laude claruit. Cujus meminit in *Hispaniæ Annalibus ABULKHALEDUS IAZID BEN ABDELGIABAR*, cognomento *ALMARUANI*, referens ejus obitum ad annum Egiræ 548.

ABDELRAHMANUS BEN AHMAD ABU GIAPHAR, aliàs *EBN ALCASIRI* dictus, *Granatensis*, Scriptor eruditus & Jurisconsultus insignis, complura posteris doctrinæ suæ reliquit monumenta, in quibus elucent *Historia Granatæ Naturalis & Litteraria* in plures tomos distributa; opus *De Jure Hispano*; alterum *De Verborum usu*, ubi præcipuè de *Amphibologiis*. A Christianis in portu *Tunetano* interfectus est sub finem anni Egiræ 576. Hujus meminere Scriptores Hispani *EBN MUMEN*, *EBN ALMAGIUM*, & *ABU ABDALLA BEN BALEG*.

ABDELRAHMANUS BEN ABDALLA ABU ZAID, vulgò *ALSAHILI*, *Malacæ* nobili genere natus anno Egiræ 509. in omni scientiarum genere floruit. Huic non pauca, & quidem docta adscribuntur opera, è quorum numero sunt, Opus Virorum illustrium vitas complectens, cui titulus *Pratum novum* در و صفة ادق, ex centum & ultra monumentis selectum; De rebus diversis *Quæsitæ*; tum Commentarii in *Alcorani* verba. *Marochi*, ubi Jurisprudentiam per plures annos docuit, mortuus est anno Egiræ 581. Christi 1185. ad vesperras feriâ 4. die 25. mensis *Schabani*.

ABDELRAHMANUS BEN MOHAMAD ABULCASSEMUS, alio nomine *BEN HOBALISCH* nuncupatus, *Almeriæ* clara stirpe ortus est die 15. Ragebi, anno Egiræ 504. Hic, quemadmodum Scriptores tradunt, originem ex oppido *Seraca* سراقه, nimirum *Xerica*, in *Valentiæ* ditone, duxit. Ut *Cordubæ* studiorum curriculum absolvit, statim ad patriam rever-

R 2

tus

fus est : quâ à Christianis captâ anno Egiræ 542. Christi 1147. *Murciam* se contulit, ubi Rhetoricam & Philosophiam annos decem in Regio Collegio prælegit. In Arabicarum Antiquitatum studio sic versatus erat, ut illum Asiæ & Africæ Doctores tamquam sui ævi oraculum consulere. Edidit inter cætera opus impensè eruditum *De Nominibus Gentilitiis familiarum Hispanarum*; item aliud *De Disciplina Militari* plures in tomos distributum. Denique *Murciæ* jam octogenarius fato functus est anno Egiræ 584. Christi 1188. feriâ 4. die 14. mensis Saphari; sepultusque extra portam *Ben Ahmadi* appellatam.

ABDELRAHMANUS BEN JOSEPH EBN ROCHIA ALAZHARAMI Fessanus, domicilio & disciplinâ *Cordubensis*, vir multiplici eruditione conspicuus, Bibliothecam habuit lectissimam, quæ testamento filix suæ legata, quatuor aureorum millibus veniisse traditur: summâ profectò tunc temporis longè maximâ. Diem obiit supremum anno Egiræ 605.

ABDELMALEKUS BEN HESCHAM, vulgò *Ebn Athala*, ex urbe *Silves*, ubi nobili genere ortus est anno Egiræ 475. Christi 1082 feriâ 6. die 2. mensis Saphari. Adolefcens ad omnem doctrinam quasi natus, in patria sua Rhetores insignes *Abi Abdalla Ben Schebrin*, & *Abilhassenum Musa*, vulgò *Candela* nuncupatum, audivit; *Hispali* verò summos Philosophos, utrumque videlicet *Abulhassenum Alakhdhar*, & *Alscharaih*; *Corduba* denique Jurisconsultos *Ebn Serage*, *Ben Atab*, *Abi Bahr*, *Abilvalid* & alios. Iis disciplinis instructus, Historiarum tum veterum, tum recentium studio se tradidit: quarum tantam est assequutus peritiam, ut *Genealogiarum libros III.* multò doctissimos conscripserit. Mortuus est anno Egiræ 551. Christi 1156. feriâ 4. die 25. mensis Saphari.

ABDELMALEKUS BEN ZAHR, vel auctore *Herbelotio*, *Ebn Zohr*, vulgò *Avenzohar*, aliàs dictus *Abu Maruan Ben Abdelmalek Ben Mohamad Ben Maruan*, *Hispalensis*, genere & doctrinâ spectatissimus, professione Medicus, edidit opus *De Medicamentis simplicibus compositisque* longè celeberrimum, cui titulus *Taisir* قيسير, id est *Preparationis Methodus*; necnon aliud *De Morborum Curatione*, quod *Abrahamo Principi*, *Josephi Ben Taspkini* filio, nuncupavit. *Hispali* decessit anno Egiræ 557.

Id opus *De Medicamentis simplicibus & compositis* recensetur in Catalogo MSS. Arabicorum Regiæ Bibliothecæ Parisiensis, Num. MXXVIII. Eiusdem meminit *Herbelotius* in *Bibliotheca Orientali*, pag. 938. ubi auctorem origine & religione *Judaum* fuisse ait.

ABDELMALEKUS BEN ABDALLA BEN BADRUN ALHADRAMITA ex urbe *Silves*, Poëta & Orator insignis, carmen Poëtæ *Ben Abdun* erudito Commentario, cui titulus *Floris Calyx*, illustravit. Vixit sexto Egiræ seculo.

ABDELAZIZUS BEN TABET BEN SUARIUS ex oppido *Belala* بلالة, sive *Vallalat*, Hispanè *Vallada*, quod ad *Satabis* ditionem pertinet, Scriptor non ignobilis, claruit anno Egiræ 453.

ABDELAZIZUS BEN OMAR BEN HANNUC, vulgò *Abu Iones* vocitatus, ex oppido *Montschon* منتشون, videlicet *Monzon*, in Orientali Hispaniæ plaga, *Casaraugustæ* litteris operam dedit, ubi & annonæ Præfectus delectus est, anno scilicet Egiræ 463.

ABDELAZIZUS BEN MOHAMAD, vulgò *Abulabagheus*, ex oppido *Valschid* بلشيد, seu *Valsed*, nimirum *Belchite*, in *Casaraugustana* ditione, Chronographus, vixit anno Egiræ 555.

ABDELAZIZUS BEN HOSSAIN, vulgò *Ebn Halala*, ex oppido *Tebar* طبره, sive *Teva*, quod ad *Hispalis* occasum

jacet, Historicus, *Bassora* obiit anno Egiræ 617. Christi 1220. feriâ 4. die 7. Ramdani.

ABDELAZIZUS BEN ALI BEN ZAIDAN ALSAMATI *Corduba* natus est anno Egiræ 549. Astigi verò litteris institutus, in quibus tantum profecit, ut idem Orator, Poëta, Philosophus insignis evaserit. *Fessa*, Scriptis editis clarus, diem obiit anno Egiræ 624. Christi 1226. feriâ 2. die 6. mensis Ragebi.

ABDELVAHAB BEN ISAC ABU MOHAMAD ALPHARI, vulgò EBN ALHAMRI, ex oppido *Alhamra* الحمر, in *Satabis* ditione, Poëta insignis, fato functus est anno Egiræ 525.

ABDELVAHAB BEN MOHAMAD BEN ALI ALCAISI *Malacitanus*, qui & ALMONSCHERI dicitur à loco *Monscher* منشش, sive *Monseri*, in *Malaca* territorio, *Historiæ Malacitanæ* Scriptor, decessit anno Egiræ 598. Christi 1201. horis matutinis feriâ 7. die 14. mensis Schevali.

1676
MDCLXXI.

Codex litteris Cuphicis exaratus, & sine & anni notâ carens, quo continetur *Bibliotheca Arabico-Hispana* cum Prolegomenis de Hispania ab Arabibus expugnata ac Regum Omniaditarum ferie quæ, quidem inscribitur *Viri cupidi res expetita* (1): auctore AHMEDO BEN IAHA BEN AHMAD BEN AMIRA ALDHOBI *Cordubensi* (2), qui Bibliothecam hanc perduxit ad annum Egirianum 592. Scriptoris insignis *Majoricensis*, nomine ALHOMAIDI, vestigiis insistens.

(1) Titulus : كتاب بغية الملتمس في قيار بين رجال اهل الاندلس

EXCERPTA

EX

HUIUSMODI BIBLIOTHECA.

MOHAMAD BEN ALHASSENUS ABU BAKER, vulgò ALZOBAYDI, *Hispalensis*, Grammaticus & Philologus celeberrimus, composuit opus egregium *Grammaticæ Institutiones & Grammaticorum Historiam* complectens, item aliquot Poëmata. Eidem quoque assignatur *Lexicon Arabicum*, *Ain العين* كتاب العين, id est *Fons*, inscriptum, quod omnium primum apud Arabas prodiit. *Corduba* decessit anno Egiræ 330.

MOHAMAD BEN HARETH ALKHASCHANI *Cordubensis*, multiplici eruditione & Juris scientiâ clarissimus, edidit opus *Historicum*, tomis VI. comprehensum, *Jurisconsultorum*, atque *Historicorum Hispanorum vitas & obitus* complectens. Hic anno Egiræ 330. in vivis adhuc erat.

MOHAMAD BEN KHALAPH BEN SOLIMAN BEN PHATHVN ex *Oribuela*, *Jurisconsultus* scriptis nobilis, *Denia* Prætor electus, honorem sibi oblatum respuit, ut sibi & litteris liberius viveret. Inter alia scripsit opus doctum simulque ingeniosum *De Contractibus Forensibus*, quod absolvere noluisse traditur, admonitus ab Amicis, id si operis publicam aliquando lucem aspiceret, campum litibus apertum iri latissimum, Judicesque plus æquo defatigandos. Mortuus est anno Egiræ labente 519.

MOHAMAD BEN SOLIMAN BEN TALID *Oscensis*, *Jurisconsultus*, *Oscæ* & *Cesaraugusta* Præturam gessit. Diem obiit anno Egiræ 295.

Mo-

(2) Auctor : قاليف احمد بن يحيى بن احمد بن عميرة الضبي القرطبي

MOHAMAD BEN ALTHAIEB ALOTKI ABU BAKERUS ex urbe *Tadmir*, Jurisconsultus & Monachus, pietate doctrinâque apud suos conspicuus, *Corduba* & *Murcia* litterarum studiis incubuit. Expugnationi *Zamora* سمورة & *Comimbrica* قلمرية, superstitionis religionis causâ ductus, interfuit; occisusque tandem est anno *Egira* 379.

MOHAMAD BEN ABDELALA BEN SALEM, vulgò *ALKASCHKINANI*, ita dictus à loco *Kaschkinan* كشكينا, in agro *Cordubensi*, edidit opus criticum *De Scriptorum Erroribus*, uti & *Bibliothecam Jurisconsultorum Judicumque Hispanorum*. Vixit seculo *Egira* quarto.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN MOSLAMA ABU AMERUS *Hispalensis*, genere & *Viziri* dignitate insignis, scripsit *Tractatum De Hortorum Cultu*, necnon carmina eadem de re non pauca.

MOHAMAD BEN ABDALLA BEN MOHAMAD, vulgò *ABU BAKERUS BEN ALARABI*, qui *Hispali*, ubi natus est anno *Egira* 468. liberales disciplinas summa cum laude plures per annos docuit; inde in Orientem profectus, egregia opera scribere aggressus est, quorum aliqua inchoata tantum, morte præreptus, posteris reliquit. Quæ autem ille ad umbilicum perduxit, hæc nempe sunt: *Assyriorum Fura*, tomis VI. comprehensa; Opus *De Opinione probabilis ac probabiliori*, necnon de licito earundem in Jure usu; Commentarii in opera *Juridica Doctoris MALEKI BEN ANES*; atque Opusculum *De Verborum Grammaticorum usu apud Jurisperitos*. Ejus pulchra *Noctis in somnis* Descriptio Poëtica extat in nostro Codice. *Hispali*, cujus Præturam gessit, diem obiit anno *Egira* 543.

MOHAMAD BEN ABDELSALAM ALCHASCHKINI *Cordubensis*, *Historiæ Hispaniarum* universæ auctor, qui vitæ finem implevit anno *Egira* 310.

MOHAMAD BEN ABDELAZIZ BEN ZABAT *ALKALABITA Cordubensis*, Jurisconsultus, natus anno *Egira* 445. interiit anno 528. Christi 1133. quo quidem anno memoranda *Fraga* Pugna contigit.

MOHAMAD BEN PHARAGI, Jurisconsultus celebris, *Corduba* clara stirpe natus est anno *Egira* 404. Christi 1013. quo condita esse fertur urbs ab *ASLAO BEN RAZIN*, quæ hodie *Santa Maria* شنتيمرية dicitur. Edidit *Tractatum De Contractibus*; & alium *De Nova rerum Productione*, de qua magna apud Theologos Mahometanos lis est, aliis aientibus, negantibus aliis. Mortuus anno *Egira* 497.

MOHAMAD BEN PHATUH ABU ABDALLA, vulgò *ABA NASSER ALHOMAIDI*, *Hispalensis*, Jurisconsultus, *Bibliothecæ Arabico-Hispanæ*, quæ *Analecta* inscribitur, auctor, *Bagdadi* obiit anno *Egira* 488. Hunc Scriptor noster ut *Historiographum* accuratissimum ubique laudat, cæterisque anteponit.

MOHAMAD BEN HESCHAM BEN ABDELAZIZ ex Regia *Ommiaditarum* stirpe, *Cordubensis*, Orator & Poëta eximius, claruit anno *Egira* 340. scripsitque *Historiam Poëtarum Hispanorum*.

AHMAD BEN MOHAMAD BEN ABD-RABBOH BEN HABIB ABU OMAR, nobilis *Cordubensis*, vir litteris & exquisita eruditione insignis, diem obiit anno *Egira* 328. plusquam octogenarius. Edidit *Annales Cordubenses* & opera Poëtica, quæ in XX. Partes digesta, in Regia *Bibliotheca Cordubensi* Auctoris nostri tempore asservabantur.

AHMAD BEN SAID BEN HAZAM ABU OMAR ALMONTEGILI *Hispalensis* scripsit *Historiam Virorum eruditorum*. Decesit autem anno *Egira* 350.

AHMAD BEN ABDALLA ABU OMAR, vulgò *ALBAGI*, *Hispalensis*, genere, doctri-

ctri-

trinâ atque omni eruditione clarissimus, quarto Egiptæ seculo vixit.

AHMAD BEN ABDALLA BEN ZAIDUN ABULVALID Cordubensis, Poëta quidem acutus & disertus, sed maledicus, atque in carpendis hominum vitiis mordacissimus, simulque liberrimus, multorum id genus Epigrammatum artifex extitit, quorum nonnulla in nostro Codice occurrunt.

AHMAD BEN ABDELMALEK ABU AMER, vulgò *BEN SCHAHID*, *Murciæ* anno Egiptæ 382. illustri & perantiqua stirpe natus est. Orator fuit, ac Poëta incomparabilis, Medicus quoque non contemnendus. Edidit opus, cujus inscriptio *Aromataria Officina* حانوت عطاري, Carmina varia & Descriptiones Rhetoricas complectens. *Cordubæ* decessit anno Egiptæ 426. Christi 1034. feriâ 6. die 30. Gemadi prioris.

AHMAD BEN ABDELVALI ABU GIAPHAR ALBATI, ex *Bata* ٤٢٣, Regni *Valentia* oppido, Poëta elegans & eruditus, miserè periit vivus concrematus anno Egiptæ 488. Christi 1095. id jubente victore Christianorum Rege, qui *Imperator* nuncupatur.

AHMAD BEN OMAR BEN ANES ALADRI ABULABBAS ex urbe *Almeria*. Is, ut viros per ea tempora litteris celebres audiret, in *Asiam* profectus est: ubi reconditâ Arabicarum Antiquitatum eruditione, de quibus plura volumina conscripsit, celebratissimus, obiit anno Egiptæ 478. Christi 1085. mense *Moharami*, quum *ALPHONSUS* Rex *Toledo* potitus est.

AHMAD BEN NASSER Cordubensis, *Arithmeticus* & *Geometra* nobilis scripsit opus de *Geometria* præstantissimum. Decessit anno Egiptæ 332. Christi 943. ad vesperas feriæ 5. die 24. mensis *Ragebi*.

AHMAD BEN MOHAMAD BEN PHARAGI ABU AMRU ex *Faen*, Poëtarum

Hispanorum omnium primus Carmen Epicum Orientalium more panxit. Huic plurima adjudicantur scripta, in his *Hispaniæ Annales*, atque *Regum Omniaditarum gesta*, titulo *Hortus Arboribus confitus* كتاب الحرايق, in tomos IV. distributi, quorum duo priores interciderunt. Cum sententiarum gravitate, tum verborum cultu in primis excelluit, ut colligere est ex paucis ejusdem versibus in nostro Codice relatis. *Cordubæ* periit articulari morbo, quem ex immodico vini usu contraxerat, anno Egiptæ jam labente 360. imperitante in *Hispania Albakemo*, aliàs *Almostansero Billa*, cui & gratus & familiaris erat.

AHMAD BEN MOHAMAD BEN ABDELBER Valentinus, virorum qui in *Hispania* Juris scientiâ floruerunt, *Historiæ* conditor, vixit quarto Egiptæ seculo.

AHMAD BEN MOHAMAD BEN ABDALLA ABU OMAR in urbe *Talamanca* honestis parentibus natus est anno Egiptæ 340. *Jurisconsultus* & *Historicus* celebris, *Bibliothecam Historicorum Hispanorum* evulgavit. Mortuus est anno 430.

AHMAD BEN MOHAMAD BEN MUSA BEN ALARIPH Hispalensis, Poëta ingeniosus, & *Calligraphiæ Artis* peritissimus; quippe qui sic versus exarabat, ut singuli alia prorsus manu exarati viderentur. Diem obiit supremum *Cordubæ* anno Egiptæ 536.

ABRAHAM BEN KHIRAT ABU ISAC, vulgò *EBN ALSABAGI*, nobilis Poëta *Hispalensis*, seculo Egiptæ quarto clauit: cujus Epigramma *De Nube procellosa*, ut pote lectoribus non ingratum, hîc referendum censuimus.

*Dies erat atrâ nube indutus,
Quâ tanquam alis Sol oriens obtectus est.
Terra imbre perfusa, hujus absentiam
deslet; Fulgur irridet;*

*Tonitru diferta voce declamat; Aër
veluti mæstus flet.* (a)

ISMAIL BEN MOHAMAD ABU ALPHARARES, Jurisconsultus Cordubensis, obiit anno Egiræ 357.

ISMAIL BEN OMIA Toletanus, Historicus, fato functus est Toleti anno Egiræ 303.

ISMAIL BEN ALCASSEMUS, vulgò ABU ALI ALCALI, in oppido Manar Giord منار جرد ditionis Bagdadi natus est anno Egiræ 288. Is Cordubam, ubi Rhetoricam docuit, venit anno Egiræ 330. Rege Abdelrahmano, cognomento Alnasser, cujus filium Alhakemum erudiit. Apud utrumque eâ valuit gratiâ & auctoritate, ut florentissimum Imperium ex ipsius tantum arbitrio pendere videretur. Ob eximiam Arabicæ linguæ peritiam, summamque pariter eloquentiam Hispania Philologi cognomentum adeptus est. Plura de Arabum sermone ac eruditione Opera laudatissima composuit, è quorum numero sunt Liber *Exquisite Eruditionis* النوادير, varias narrationes Philologicas completens; Liber, *Arte Prestans* البارع inscriptus, Lexicon videlicet Arabicum; tum alius *De Orthographia Arabica*, omnium, qui hactenus hac de re prodierunt, accuratissimus. Corduba tandem decessit anno Egiræ 356. die 3. Rabii posterioris. Hujus meminit HERBELOTIUS in *Bibliotheca Orientali*, pag. 245. Verbo Cali.

ISAC BEN ABRAHIM BEN MOSSARRA Toletanus, Poëta insignis, Toleti obiit anno Egiræ 352. Christi

963. feriâ 7. die 22. mensis Ragebi.

ISAC BEN SALAMA ISACI FILIUS ALCAINI *Valentinus*, quinti Egiræ seculi Scriptor eruditus, edidit *Hispania Annales*, in plures Partes distributos: ubi de Prætoribus, Consulibus, Ducibus, Jurisconsultis & Poëtis clarissimis, necnon de Præfidiis, atque Præliis agitur.

EDRISUS BEN ALIAMAN ABU ALI, qui ALIEBUSI, ab Insula vulgò *Ibiza*, appellatur, Poëta inclytus, qui ineunte quarto Egiræ seculo floruit. Dicitur etiam ALSCHABINI à verbo *Alschabin* الشبين, quod Arborem *Pinum* sonat, quâ illa insula maximè abundat.

JOB, Ducis MUSA BEN NASSIRI ex sorore nepos, qui, ut in suis *Chronicis* refert ABDELRAHMANUS, hujus nominis secundus, Hispaniarum Rex, interfecto Abdelazizo memorati Musa Ben Nassiri filio, à militum Præfectis Imperator salutatus est; idque anno Egiræ 97.

HAIAN BEN KHALAPH BEN HOSAIN BEN HAIAN ABU MARUAN Cordubensis, tertii Egiræ seculi Scriptor nobilissimus, edidit *Chronologiam Hispanam*, quam vocant *Majorem*.

KHALAPH BEN SAID ALMINI, Historicus, idemque miles strenuus, *Hispanus* in loco quodam *Minia* مينة, vel *Alminia* dicto natus, in prælio adversus Christianos commisso cecidit anno Egiræ 305.

KHALAPH BEN ABBAS ABULCASSEM, vulgò ALZAHRAVI, خلق بن عباس ابو القاسم الزهراوي Corduba, ubi natus est, Me-

(a) يوم كان سحابة لبست فمامي المصامت

حجبت بها شمس الضحى بمثال اجنحة الفراخت

فالغيث بيكي فاقدرها والبرق يضحك ضحك شامت

والرعد يخطب مغمصا والجوء كالمعزن ساكت

Medicus fuit, simulque Chirurgus peritissimus. De utraque facultate, videlicet de theorica ac practica medendi Arte, ac de Chirurgia, egregiè scripsit. *Cordubæ* decessit anno *Egiræ* 500. A Latinis variè, *ABBUCASIS*, *BUCASIS GALAF*, *ALSARAVIUS*, *AZARAGI* vocitatur. Utrumque opus Latinè jam redditum est, Chirurgicum anno 1532. Medicum verò prodiit anno 1519. Augustæ Vindelicorum. De iis differens *ABU MOHAMAD ALI* in *Historia Medicorum Hispanorum*, hæc habet: „ Fateor Doctoris *ALZAHRAVI* libros Medicinæ & Chirurgiæ quàm maximè utiles esse „ atque longo rerum usu comprobatos: adeo ut nemo, quod ego sciam, „ opus ullum hac de re illis utiliùs, „ pleniùs, vel accuratiùs hæctenus „ conscripserit „. Ex Latinis verò *Paulus Ricius* Auctorem nostrum hisce verbis laudat: „ Quem utique (pace „ aliorum dixerim) nullo Medicorum „ post Medicinæ parentem Hippocratem ejusque Interpretum, inferiorem „ dicere minimè erubesco.

KHALASAT BEN MUSA BEN AMRAN ALRAH, vir doctrinæ & pietatis famâ inter suos clarus, illustri familia natus est in oppido *Raia* راية, ad Meridiem *Cordubæ* & ad Orientem *Algezirath* spectante, quod frugum pomorumque copiâ felix habetur. *Cordubæ*, cujus erat incola, mortuus est anno *Egiræ* 376. Christi 986. feriâ 4. die 5. Ragebi.

SOLIMAN BEN GIOLGIOL Valentinus, Medicus, scripsit *Historiam Medicorum Hispanorum*; floruitque seculo *Egiræ* quinto.

SAID BEN SALEM ABU OTHMAN, vulgò *ALMAGERITI*, ex oppido *Magerit*, quod olim *Majoritum*, hodie *Madrid* vocitatur. *Magerit* ماجرديت autem, vox Africana, *Meatum*, *Aqueductum* & *Curriculum* denotat. Is *Toleti* studuit,

utriusque Juris scientiam ibidem professus. Tandem in patriâ obiit anno *Egiræ* 376.

SAID BEN NEMR BEN SOLIMAN ALGAPHEKÆUS ex oppido *Baira* بايرا, Hispanis *Vera*, in ditione *Almeria*, Jurisconsultus insignis, mortuus est anno *Egiræ* 269.

SAKEN BEN SAID Hispalensis, Historicus, edidit *Bibliothecam Scriptorum Hispanorum* cum Notis criticis. Diem obiit anno *Egiræ* 457.

ALSAMAH BEN MALEK ALKHULANI, Hispaniarum Prorex, & summus exercitus Dux, in prælio à Christianis superatus, occubuit anno *Egiræ* 103.

ABDALLA BEN MOHAMAD, vulgò *ALBAGI*, ex urbe *Begia* بجا, id est *Beja*, in Hispania; non autem *Bugia*, Africae urbe, de qua *LEO AFRICANUS Lib. V. fol. mihi 206*. Id enim nominis *ALBAGI* ad *Bejam* potiùs urbem in nostro Codice referendum videtur. *Hispali* Jurisprudentiam plures annos docuit, ubi decessit anno *Egiræ* 378.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN MOGHIT, vulgò *EBN ALSOPHAR*, *Cordubensis*, vir planè eruditus, apud *Alhakemum* Hispaniæ Regem, *Almostanser* nuncupatum, Chronographi munus obtinuit: cujus & jussu *Historiam Regum Ommiaditarum* scripsit, ubi eorum carmina collecta reperias. Obiit *Toleti* anno *Egiræ* 352.

ABDALLA BEN AHMAD ABU ABDALLA BEN ABDELRAHIM ALGASSANI, Jurisconsultus insignis, *Malacæ* natus anno *Egiræ* 456. obiit anno 543. Christi 1148. feriâ 3. die 26. Moharami.

ABDALLA BEN ABRAHAMI BEN GIAPHAR ALAMUI, vulgò *ABU MOHAMAD ALASILI*, ex urbe *Siduna* سدينة, scilicet *Medina Sidonia*, utriusque Juris Doctor celeberrimus: quem famâ impulsus *Alhakemus* Rex, litteratorum singularis fautor, *Cordubam* accivit, ubi Ju-

ris scientiam docuit; tandemque obiit anno Egræ 392. Dicitur verò *ALASILI* ab urbe *Afila*, sive *Azila* أصيلة ^{أزيلة}, unde originem duxit, quæ non longè à *Tanger* abest; sed nunc everfa funditus jacet.

ABDALLA BEN HAIAN ALRUSCHI *Valentinus*, Jurisconsultus eruditus: qui, teste *EBN ALCAMA* in *Hispania Annalibus*, selectam adeoque copiosam sibi comparavit Bibliothecam, ut ejus voluminibus saccos centum & quadraginta impleverint hæredes. Obiit anno Egræ 484.

ABDALLA BEN SAID ALBASCULAI, à *Basculi* بشكلاو, sive *Pasculo*, qui campus est, vel planities in agro Cordubensi, vulgò *Campiña*, Jurisconsultus non contemnendus, *Corduba*, scriptis clarus, decessit anno Egræ 458.

ABDELRAHMAN BEN MOHAMAD BEN ABDALLA BEN HOBASCH ABULCASSEMUS *Hispalensis*, Juris scientiâ & multiplici eruditione nobilissimus, cui cum in dicendo, tum in scribendo uberrimum suppetebat ingenium. Obiit anno Egræ 584. Christi 1188 feriâ 5. die 15. mensis Saphari.

ABDELMALEKUS BEN HABIB ABU MARUAN ALSALAMI, nobilis *Cordubensis*, Jurisconsultus insignis, atque omni eruditionis genere planè ornatus, edidit amplissimum *De Jure* Tractatum. *Corduba* decessit anno Egræ 239. Christi 853. feriâ 7. die 18. mensis Dilhagiat.

OBALDIS BEN MAHMUD ABULCASSEMUS ex urbe *Faen*, Poëta disertus, scripsit opus singularissimum *De Hispana Eloquentia*, ubi earum sententiarum Catalogum contexuit, quas aliarum nationum auctores ab Hispanis mutuatas in sua scripta transferre solent. Mortuus est *Cairi* anno Egræ 511.

ISA BEN MOHAMAD ALABDERITA, Poëta amœnissimus, natus in urbe vul-

gò *Elche* الش من نظر قديمير, quæ, ut Codicis nostri verba apertissimè testantur, *adversum urbem Tadmira* exsurgit. Ex quo planè patet *Tadmira* atque *Elche* non unam eandemque esse urbem, ut quidam ætatis nostræ Scriptorum falsò sibi persuasere. Is autem floruisse traditur quarto Egræ seculo.

OMARUS BEN SCHAIB ABU HAPHS, aliàs *ALGALIDH* nuncupatus, *Cordubensis* ex loco, quem vocant *Fahs Albellota* فحصى البوط ab arboribus glandiferis, quæ ibi felicissimè veniunt, haud procul à *Corduba*. Is insulam *Cretam* اقرديطس expugnavit post annum Egræ 220. ejusque Prætor fuit, ubi etiam obiit anno 240.

OMARUS BEN OBALDALLA BEN JOSEPH BEN HAMED ALHAZLI, vulgò *ALZAHRAVI*, Jurisconsultus insignis, natus est in urbe *Alzabra* الزهراء, id est *Flos*, quam condidisse prope *Cordubam* fertur Rex *Abdelrahmanus Alnasserus*. Decessit *Valentiæ* anno Egræ 425.

OMARUS BEN NEMARA ABU HAPHS *Cordubensis*, Historicus, scripsit *Bibliothecam Jurisconsultorum Cordubensium*; obiitque anno Egræ 491.

OTHMANUS BEN RABIA *Hispalensis*, edidit *Historiam Poëtarum Hispanorum*. Vitæ finem implevit *Corduba* anno Egræ 411.

OTHMANUS BEN SAID ABU AMRU ex urbe *Denia*, Jurisconsultus & Philologus magni nominis, scripsit volumina de vario doctrinæ genere centum & ultra. Diem obiit anno Egræ 444.

ALI BEN MOHAMAD ABU ALHASSAN *Valentinus*, Orator & Poëta celeberrimus. Huic fanè adscribendum est Opus illud eruditum de *Similitudinibus*, quas in carmine usurpare solent Hispani Poëtæ. Decessit anno Egræ 439.

ALI BEN SOLIMAN ABULHASSENUS *Cordubensis*, qui & *ALZAHRAVI*, vulgò *AL-*

ALZARABI dicitur, Mathematicis disciplinis apprime instructus, necnon Medicus idem insignis fuit. Quo autem seculo ille vixerit, Scriptor noster non indicat.

ABBAS BEN MOHAMAD ALSALEHI ex pervetusta urbe, quam vocant *Talca* طلكة, non longè ab *Hispali* distitâ, antiquitus *Italica*, Poëta acutus, sed mordacissimus, obiit anno *Egiraë* 329.

GALEBUS BEN MOHAMAD ALCAISI, vulgò *ALCATHINI*, ex oppido *Cathin* قطين in insula *Majorica*, incola *Deniaë*, nobilis Philologus, sed pietate nobilior, fato functus est anno *Egiraë* 403.

CASSEMUS BEN AHMAD BEN SABEGHUS ex urbe *Baëna* بيانة, *Cordubaë* incola, ubi mortuus est anno *Egiraë* 340. Plura edidit opera, quorum series in nostro Codice occurrit: ubi inter alia recensentur volumina III. *De Jure Mahometano*; Commentarii in *Alcoranum*; Liber de *Coraisitarum* Familia, unde genus duxit Pseudopropheta; Libri *Etymologiarum* V. & Liber *De Hispania Laudibus*, qui magno est in pretio.

CASSEMUS BEN TABET BEN HAZEM ABU MOHAMAD Cesar Augustanus, auctor Libri *Traditionum*, cui titulus *Peregrinus* الغريب. *Cesar Augusta* obiit anno *Egiraë* 369.

MUSA BEN AHMAD ABU AMRAN, vulgò *ALBALZUZI*, ex oppido *Balzuz* بلزوز in tractu *Almeriensi*, Poëta antiquus & clarus, vixit seculo *Egiraë* secundo, multaque composuit carmina, quorum Collectionem publicavit *ABULKHATHABUS BEN HAZAM*, Scriptor *Cordubensis*.

MUSA BEN NASSIR ABU ABDELRAHMANUS, totius *Africaë* Dux, sub cuius auspiciis *Hispania* subacta est. Ducis *Musa Ben Nassiri* Historiam condidit ejus nepos, nomine *MOAREK*

Tom. II.

BEN MARON. Illius mors cadit in annum *Egiraë* 97. & secundum alios, sed minus probabiliter, in annum 99.

HESCHAMUS BEN MOHAMAD BEN HESCHAM, qui & *ALBASCHTANI* nuncupatur à loco in *Hispania Orientali* *Baschtana* بشتنة, fortè *Pastrana*. Vir in primis erat subacti ingenii & immensæ lectionis, ac proinde eruditionis minimè vulgaris: à quo non pauca defumfit *RASIS*, *Historiæ Hispaniæ* Scriptor. Vixisse traditur tertio *Egiraë* ineunte seculo.

JOSEPH BEN ABRAHAMI ABULHAGIAGEUS, vulgò *ALTHOGHRI*, *Murcianus*, Jurisconsultus insignis, Jura prælegit in Collegio *Calioscha* قليوشة, vel *Colioxa*, quod oppidum est in ditione *Orihuela*. Floruit seculo *Egiraë* quarto.

JOSEPH BEN HARUN ALKINDI ABU AMR, vulgò *ALRAMADI*, ita dictus à loco *Ramada* رمادة in *Mauritania*, unde originem duxisse fertur, ortu *Cordubensis*, Poëtarum facile Princeps, ut ex *Academiæ Cordubensis* Censura in nostro Codice relata planè liquet. Inter alia, quæ posteris reliquit, memoratur Opus præstantissimum, carmine conscriptum, *De Avibus*. Vixit anno *Egiraë* 333.

JOSEPH BEN IAHA ABU OMAR ALAZADITA, vulgò *ALMAGAMI* dictus à loco in *Toletana* ditione, nomine *Magama* مغامة, fortè *Magan* nobilis Grammaticus, diem obiit anno *Egiraë* 183.

EBN SOLAD Cordubensis ex oppido *Selaha* صلاحة, vel *Selha*, Grammaticus & Philologus celeberrimus, scripsit opus de *Arabum* sermone & eruditione in Partes centum divisum, cui titulus *Præceptor*; uti & Librum *Dialogorum*. Decessit *Corduba* anno *Egiraë* 360. Rege *Alhakemo Almostanfero*, cui opera ille sua dedicavit.

EBN ALAITAM Cordubensis, Medicus laudatissimus, scripsit Libros tres

De Alimentis, De Venenis, & De Herbarum viribus ac naturis. Vitâ functus est anno Egræ 455.

1677
MDCLXXII.

Codex litteris Cuphicis nitidè exaratus anno Egræ 609. die 25. Ramdani, quo continetur Bibliotheca Arabico-Hispana, in decem Partes distributa, inscripta (1) *Munus Chronologicum Hispanum*: auctore *ABULCASSEM*, vulgò *BEN BASCKUAL*, id est *PASQUAL*, *Cordubensi*, (2) qui summam operi manum imposuit anno Egræ 534. die 3. Gemadi.

EXCERPTA

EX

HUJUSMODI CODICE.

AHMAD BEN ABDELRAHMAN ABU AMRU, vulgò *BEN ALABSI*, *Hispalensis*, Juris scientiâ & multiplici eruditione clarus, edidit *Juris Institutiones*, atque Opus De Theologia Mystica, cui titulus *Meditationes*. Natus anno Egræ 293. obiit die 3. Saphari anno 379.

AHMAD BEN SAID BEN ABRAHIM ALHAMDANI, aliàs *EBN ALHENDI* vocitatus, *Cordubensis*, qui præter eximiam Jurisprudentiam fuit rerum Hispanarum scientissimus; adeoque de iis Historiam condidit in Partes VIII. divisam, quam postea notis eruditis maxime locupletavit. Decessit die 3. Ramdani, anno Egræ 399.

AHMAD EBN MOHAMAD ABU GIAPHAR, vulgò *BEN MAIMON*, *Toleti* generosâ stirpe natus anno Egræ 353. morum integritati doctrinam non vulgarem adjecit, & incredibile conqui-

rendorum librorum studium, quos fanè non ad ornamentum, neque ad ostentationem, sed ad animi eruditionem acquisivit. Enim verò quotquot habuit codices, eos notis vel ornavit, vel castigavit. Pretiosam hanc supellectilem ferunt Scriptores mirâ providentiâ è flammis, quibus urbs ferè tota exarserat, ereptam fuisse. Mortuus est in eadem urbe anno Egræ 400. Christi 1009. feriâ 1. die 8. mensis Schabani.

AHMAD BEN ABDELMALEKUS BEN HASCHEM, vulgò *EBN ALMEKUI*, *Hispalensis*, Jurisconsultus insignis idemque Curie *Cordubensis* Præses, jussu *Alhakeimi* Hispaniarum Regis Pandectas Hispanos ex centum codicibus collegit & in unum contraxit. Obiit anno Egræ 401 feriâ 7. die 7. Gemadi prioris.

AHMAD BEN MOHAMAD BEN APHIPH EBN MARIUEL, *Cordubensis*, doctrinæ & pictatis famâ spectatissimus, edidit Tractatum *De Exequiis*; Opus quinquepartitum *De Methodo docendi*, & Historiam *Jurisconsultorum Cordubensium*. Præfecturam obtinuit *Lorca*, ubi decessit anno Egræ 420. Christi 1029. feriâ 1. die 17. Rabii posterioris.

AHMAD BEN ABDELCAHER BEN SAID ALAMVI ABU AMRU *Hispalensis*, Philologus, varia eruditione ornatus, scripsit Opus bipartitum *De Variantibus Alcorani Lectionibus*, alterumque *De Testamentis*, in Partes XV. divisum. Hujus obitus incidit in annum Egræ 420.

AHMAD BEN ABDALLA ALGAPHKI, vulgò *EBN ALSAPHAR*, *Cordubensis*, vir Arithmeticis instructissimus, cujus Opus de hac disciplina nulli sanè igno-

(1) Titulus : كتاب الصلاة في تاريخ اجمة الاندلس

(2) Auctor : قاليف ابي القاسم خلق بن عبد الملك بن بشكوال القرطبي

notum. Obiisse traditur anno Egiræ 426.

AHMAD BEN SAID BEN ALI AL-CANTHARI, dictus EBN ALHAGIAL, *Gaditanus*, litteris *Cordubæ* operam dedit, ubi & Jura prælegit. *Hisपालi* tandem fato functus est anno Egiræ 428.

AHMAD BEN KHALAPH BEN ABD-ALLA ALAKHAKAMITA *Cordubensis*, Grammaticus insignis, domicilio & scholâ *Hisपालensis*, senex & cæcus plura *De Arabica Lingua peritia* dictavit opera. Diem supremum obiit, annos centum natus, in Castello, quod vocant *Teliatha* طلياطة, scilicet *Tablada*, anno Egiræ 449.

AHMAD BEN MOHAMAD BEN HEZBALLA ABULHASSENUS *Valentinus*, Jurisconsultus & Prætor *Toleti*, obiit anno Egiræ 453.

AHMAD BEN ABDELRAHMAN BEN MOTHASHER ALCANSAREUS ABU GIAPHAR *Toletanus*, edidit *Historiam Jurisconsultorum & Judicum Toletanorum*. Deceffit *Toleti*, imperitantibus Christianis, anno Egiræ 489.

ISMAEL BEN MOHAMAD BEN OBAD ABULVALID, *Hisपालis* Prætor, ubi & doctrinâ claruit; diemque obiit anno Egiræ 410. Christi 1019. feriâ 1. die 5. Rabii posterioris.

ISMAEL BEN MOHAMAD BEN KHAZRAGÆUS, vulgò BEN HARETH, *Hisपालensis*, scripsit *Historiam Litterariam Virorum Hispanorum*, qui aliquid doctrinæ eruditionisque litteris mandarunt, in Partes quatuor divisam, cui titulus *Selectiora* كتاب الانتقاء, quò quæ memoratu digniora visa sunt, diligenter contulit. Mortuus est anno Egiræ 421. die 3. Moharami.

GIAPHAR BEN MOPHREGE BEN ABDALLA ALHADRAMITA *Hisपालensis*, Medicinæ & Arithmetices peritissimus, obiit anno Egiræ 535. feriâ 6. die 8. mensis Moharami.

HASSANUS BEN MOHAMAD BEN ALHOSSAIN, vulgò ALCABSCHI, nobilis *Cordubensis*, edidit *Historiam Hispania*, gesta Regum, atque Jurisconsultorum vitas complectentem. *Murcia* deceffit anno Egiræ 430.

KHALAPH BEN MERUAN BEN OMIAT, qui ALSAKHRI dicitur ab *Alsakbra* الصخرية, id est *Rupe*, *Cordubam* incoluit, ibique litteris & pietatis famâ clarus, obiit anno Egiræ 401. Christi 1010. feriâ 2. die 6. mensis Ragebi.

KHALAPH BEN BAHLUL, vulgò ALBARBALI *Hisपालensis*, insignis Jurisconsultus, qui *Utriusque Juris Institutiones* eâ scripsit ratione, ut omnibus, quæ prodierunt, meritò quidem præluceant. Diem supremum obiit anno Egiræ 443. Christi 1051. feriâ 4. die 4. Rabii posterioris.

KHALAPH BEN JOSEPH ABULCASSEMUS, dictus ALBARBASCHTRI در دشتتر ab urbe *Barbastro*, Juris scientiâ & multiplici eruditione nobilis, pestilentia extinctus est die 10. mensis Schabani, anno Egiræ 451. Christi 1059.

KHALAPH BEN MOHAMAD BEN ABD-ALLA BEN SAVAB, *Cordubæ* perillustri familiâ ortus anno Egiræ 424. Christi 1032. feriâ 5. die 2. Moharami, famâ pietatis & scriptis egregiis claruit. *Hisपालi* fato concessit anno Egiræ 514. Christi 1120. feriâ 5. die 2. Gemadi prioris.

SOLIMANUS BEN BEITER (Petri filius) BEN SOLIMAN ABU AIUB *Cordubensis*, ex oppido *Damas* دمشق, nimirum *Adamuz*, à *Cordubæ* haud longè distito; scripsit *Bibliothecam Cordubensem*, in Partes VIII. divisam. *Malacæ* obiit anno Egiræ 404.

SOLIMANUS BEN MOHAMAD BEN BATAL *Pacensis*, *Cordubæ* liberalibus disciplinis operam dedit. Multa & præclara scripsit, atque in primis Opus *De Juris Institutionibus*, Judici cuique pla-

nè necessarium. Hic adè Oratoria & Poëtica facultate excelluit, ut anteferratur illi nemo, pauci pares putentur. *Illiberi* decessit anno Egiræ 404.

SOLIMANUS BEN ABRAHAM BEN HELAL ALCAISI ABULRABII Toletanus, vir morum integritate & doctrinæ laude insignis, qui ut pietatis & Philosophiæ studiis vacare posset, amplissimo patrimonio pauperibus erogato, in remotissima secessit loca, minimè arbitratus se posse & virtutes & divitias simul possidere. Obiit denique in oppido quod vocant *Gormag* غرماج, hodie *Gormaz*, anno Egiræ 406. Extat ibi ejus sepulchrum, quod Hispano-Arabes, transacto sui Paschatis festo, religionis causâ quotannis adire, & donis votisque celebrare solebant; tantaque ejusdem fama ac reverentia ea tempestate percrebuerat, ut illud oppidum incolis evaserit frequentissimum.

SOLIMANUS BEN KHALAPH BEN SAD BEN AIUB ALTAGIBI, vulgò *ABULVALID ALBAGI*, qui in urbe vulgò *Beja*, olim *Pax Augusta* dicta, generosis parentibus natus est anno Egiræ 403. Christi 1012. feriâ 3. die 14. mensis Dilcaddat. *Cordubæ* Jura complures annos prælegit, ubi & Prætor fuit. Is *Almeriæ* decessit, relictis *De Jure* egregiis libris, anno Egiræ 474. Christi 1081. feriâ 4. die 19. mensis Ragebi. Clarissimi hujus Scriptoris meminit *HERBELOTIUS* in *Bibliotheca Orientali*, pag. 169. ubi illum Africanum facit, ratus gentile nomen *ALBAGI*, vel *BAGI* ab urbe *Vaga*, vel *Baga*, hodie *Bugia*, ad Africam pertinente derivari. At ex Codice nostro id nomen ab urbe *Beja* interdum deduci posse deprehendimus. *Bagi* enim sonat *Pacensis*, nomen deductum ab urbe, quæ Latinis *Pax Augusta*, Arabibus, corrupto vocabulo, *Page* dicta.

SAID BEN MOHAMAD BEN SCHOAIB Cordubensis, Orator elegans & erudi-

tus, Præturam in insula *Cabtaur* قبتور, id est *Caput Tauri*, obtinuit; ibique prope nonagenarius obiit anno Egiræ 410. Christi 1019. feriâ 6. die 7. Gemadi posterioris.

SAID BEN ISA ALASPHARI, aliàs *ABU OTHMAN* nuncupatus, Philologus & Dialecticus ingeniosissimus, edidit Tractatum *De Argumentationibus*. E vita migravit Toleti anno Egiræ 415.

SAID BEN AHMAD BEN ABDELRAHMAN BEN MOHAMAD BEN SAED ABULCASSEMUS, origine *Cordubensis*, ortu *Almeriensis*, Toleti Prætor, vir Juris scientiâ, exquisita eruditione, rerum civilium peritiâ nemini fanè posthabendus. Inter alia quæ reliquit doctrinæ monumenta, habentur *Hispaniæ Annales* & *Mahometanorum Historia* in Epitomen contracta, cujus dictio nitidissima, methodus verò maximè perspicua est. Hanc porrò Historiam, quam refert *GREGORIUS ABULPHARAGIUS* in *Historia Dynastiæ*, pag. 100. *EDUARDUS POCOCCIUS* & Latine convertit, & notis eruditus illustravit. *Toleti* tandem obiit die 4. mensis Schevali, anno Egiræ 462. Videtis *HERBELOTIUM*, pag. 730. & 1003.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN NASSERI ALAZADI ALHAPHEDI, vulgò *ABULVALID EBN ALPHARDI*, *Cordubensis*, ingenuis artibus & multiplici eruditione instructus, luculentam planè scripsit *Historiam Virorum Hispanorum*, qui litteris & scriptis quàm maximè claruere; tum *Bibliothecam Poëtarum Hispanorum*; necnon *Dictionarium Historico-Criticum*, ubi ambigua & mutila Auctorum nomina, aperta simul & plena exhibentur. *Cordubæ* à Barbaris interfectus est anno Egiræ 403. Christi 1012. feriâ 1. die 6. mensis Schevali.

ABDALLA BEN OMAR BEN ISA BEN VALID, vulgò *Ebn Alaslami*, ex urbe, quam

quam vocant *Medinat Alphargi* مدينة الفرج, hodie *Guadalaxara*. Id ipsum tradit in *Historia Arabum* RODERICUS TOLETANUS pag. 32. his verbis: „ *Medina Alphragel*, quæ nunc dicitur *Guadalfajara*. Jurisconsultus magni nominis, edidit Tractatum tripartitum *De Juris Institutionibus*; Opusculum *De Potionibus*; itemque Opus *De Grammatica* singularissimum. *Cordubæ* mortuus est anno *Egiræ* 451.

ABDALLA BEN SAID ABU MOHAMAD, vulgò *EBN ALSCHPHAC*, *Cordubensis*, Regiæ Curia Præses, vir acri judicio, Jurisperitiâ & scriptis editis clarissimus, obiit anno *Egiræ* 426. Christi 1034. feriâ 2. die 18. Moharami.

ABDALLA BEN RADA BEN KHALED, *Eboræ Algarbiorum* اجرة من الغرب, natus anno *Egiræ* 354. Hic autem obiter observes Arabum Scriptores Lusitaniam *Algarb*, id est Occidentem appellare solitos; *Africam* verò & *Mauritaniam* rariùs *Algarb*, ferè semper *Almagreb* ad illius discrimen vocitare. Poëta fuit disertus atque elegans, qui sententiarum gravitatem cum verborum cultu mirè conjunxit. *Hispalis* mortuus est die 30. mensis Dilcadat, anno *Egiræ* 429.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN ZAIAD ALANSARI, nobilis *Cordubensis*, politioribus litteris & pietatis famâ floruit, scriptis mandavit præclarum opus *De ratione scribendarum Epistolarum*. Obiit anno *Egiræ* 435. Christi 1043. ad vesperas feriæ 4. die 4. Ramdani.

ABDALLA BEN SAID BEN LABAGE ALAMAVI ex oppido *Santaella*, Concionator pietate ac doctrinâ juxta insignis, qui publica Principum vitia acriter & coram reprehendere non semel ausus est. Plura scripsit *Ascetica*, quæ omnium manibus teruntur. Supremum obiit diem in Monasterio, quod sibi

construxit non procul à *Corduba*, anno *Egiræ* 436. Christi 1044. feriâ 6. die 4. Ragebi.

ABDALLA BEN ALVALID ABU MOHAMAD BEN BAKERUS ALANSARI, *Carmonensis* ex loco *Soticas* شتيفش من عمل قرمونه dicto, qui ad *Carmonæ* ditionem pertinet, Jurisconsultus & Historicus eruditus, natus est anno *Egiræ* 360. mortuus verò *Damasci* anno 448. die 14 Ramdani.

ABDALLA BEN MUSA BEN SAID ALANSARI, qui & *ALSCHARACI* vocitatur, ab oppido *Scharaca* شارقة, scilicet *Xerica*, in territorio urbis *Schorob* شبرب *Segorbe* dictæ, *Toletanus*, vir magna vitæ austeritate, pari doctrina inclytus, fato functus est anno *Egiræ* 456.

ABDALLA BEN MOHAMAD BEN SAID ALAMAVI, cognomento *ALBASCULAI*, ita dictus ab oppido *Basculi* باشلاو, incoluit *Cordubam*, ibique Jurisprudentiæ Professor, obiit anno *Egiræ* 461. plusquam octogenarius.

ABDALLA EBEN MOHAMAD BEN DERI ALTAGIBI, qui *ALRIKLI* dicitur, ab oppido *Cæsaraugustani* tractûs *Rikla* ركل, *Satabim* incoluit, ubi doctrinâ & scriptis celeberrimus, obiisse traditur anno *Egiræ* 498. Christi 1104. feriâ 4. die 28. Moharami.

ABDALLA BEN MOHAMAD ABU AHMAD BEN ALSAIED *Bacensis*, Grammaticus & Jurisconsultus insignis, multorum quoque operum scriptor egregius extitit: cui in docendo tanta inerat facilitas atque felicitas, ut complures ad illum audiendum undique convenirent. Opera autem, quæ emisit in vulgus, hæc nempe sunt: Tractatus *De Studiorum ratione*; Opus *De Causis*, cur *Juris antistites inter sese discrepent*; alterum verò *De Judicio Forensi*. Mortuus est anno *Egiræ* 521. die 15. Ragebi.

ABDALLA BEN AHMAD BEN SAID BEN IARBU natus est urbe vulgò *Santa Maria*; atque hîc notandum est, Geographos & Chronographos Arabas duplicem civitatem *Sanctæ Mariæ* nomine agnoscere, quarum altera ad Occidentalem Hispaniam, ut ipsi loquuntur, altera ad Orientalem pertinet, vulgò *Albarracin*; domicilium autem *Cordubæ* fixit. Vir subacti ingenii, ac reconditæ eruditionis, edidit inter alia Opus fanè præstantissimum *De Utriusque Juris Allegationibus*; tum Supplementum Operis Canonici *DOCTORIS ABI NASSERI ALKLABADI*, & Commentarium in Opera Canonica *DOCTORIS MOSLEMI BEN ALHAGIAGI*. *Hispani* decessit anno *Egira* 522. Christi 1128. feriâ 1. die 9. mensis *Saphari*.

ABDALLA BEN ISA ALSCHAIBANI ABU MOHAMAD ex oppido *Quinta* *قنينة*, hodie *Quinto*, quod ad *Cæsaraugustæ* tractum pertinet, Jurisconsultus haud infimæ notæ, *Valentiæ*, scriptis relictis, diem obiit anno *Egira* 530.

ABDALLA BEN JUNES BEN THALHA BEN AMRUN Oranensis, Artis Medicæ & Arithmeticæ peritissimus, *Hispalim* venit anno *Egira* 429. quo contigit magna, & memorabilis illa fluminis exundatio; & vixisse fertur annos octoginta.

ABDELRAHMANUS BEN OTHMAN ALSADPHI ABULMETHREPHUS, *Toleti* natus est anno *Egira* 327. Hic studiorum causâ Orientem peragravit, unde codices, quoscunque ibi pretiosiores invenit, magno pretio mercatus, secum in Hispaniam asportavit. Scripsit Opus *De Mulierum Colloquio*, in plures partes divisum; Tractatum Asceticum *De Abstinentia*; & alterum *De Morborum Causis*. Obiit *Cordubæ* anno *Egira* 403.

ABDELRAHMANUS BEN MARUAN ALANSARI, vulgò *ALCANAZEI*, *Cordubæ* illustri familia ortus anno *Egira*

341. à puero se pietati & litteris dedit: adeo ut talis evaserit, qualem cognitum cives judicarunt sui. Inter ingenii monumenta ab ipso relicta occurrit Tractatus *De Contractibus*, prætereaque *Historia Philosophorum Cordubensium*. Obiit anno *Egira* 413. Christi 1022. ad vespertas feriâ 4. die 12. *Ragebi*.

ABDELRAHMANUS BEN OMAR, vulgò *ALVALID*, Philologus, auctor *Historiæ Principum Almeritarum*, in urbe *Corduba*, ubi natus est, interiit anno *Egira* 423.

ABDELRAHMANUS BEN ABDELRAHMAN BEN RAGIA ALHAGERI, aliàs *SCHEMENTANI* dictus, à loco *Schementan* *شمنتان*, fortè *Mentesa* in Regno *Faen*, *Almeriæ* incola, Mathematicis disciplinis institutus, obiit ibidem Prætor anno *Egira* 486.

ABDELRAHMANUS BEN ABDALLA ABU ZAID, vulgò *BEN MENTEL*, cum genere, tum pietatis & doctrinæ famâ clarissimus, *Cæsaraugustæ* natus anno *Egira* 451. decessit anno 515. Hujus carmina nonnulla in nostro Codice referuntur.

ABDELRAHMANUS BEN MOHAMAD BEN IAZID ABULHASSENUS Cordubæ natus est anno *Egira* 432. Christi 1040. feriâ 3. die 13. mensis *Dilcadat*, Jurisconsultus insignis, & *Cordubæ* Prætor. Decessit anno 515. Christi 1121. feriâ 5. die 15. mensis *Dilhagiat*.

ABDELRAHMANUS BEN OMAR ABULCASSEMUS, vulgò *ALBAIASI*, *Cordubensis*, Juris scientiâ apprimè excultus, Regiæ *Cordubensis* Curia à Secretis delectus fuit. Cujus muneris partes ita præclare sustinuit, ut omnes humanitate magis quàm auctoritate sibi devinxerit. Mortuus ibidem est anno *Egira* 525. feriâ 2. die 1. *Ramdani*.

ABDELRAHMANUS BEN ABDALLA BEN GASCHALEON Cæsaraugustanus, Histori-

ricus peritus ac diligens, *Cordubæ*, ubi fedem fixit, fato functus est anno *Egiræ* 541. Christi 1146. feriâ 6. die 17. mensis *Ramdani* (scribendum *Schevali*) cujus dies 17. in feriam 6. incidit. Hujusmodi errores Chronologici, qui in nostris Codicibus passim occurrunt, Amanuensium incuriæ sunt merito regerendi.

ABDELRAHMANUS BEN AHMAD BEN KHALAPH Cordubensis, Juris scientiâ & multiplici eruditione ornatus, *Alcorani* Interpres in Regio *Cordubensi* Collegio, & postea ejusdem urbis Decurio. Obiit anno *Egiræ* 545. Christi 1150. feriâ 3. die 10. Gemadi posterioris.

ABDELMALEKUS BEN AHMAD BEN ABDELMALEK BEN SCHAHID ABU MARUAN Cordubensis, Orator ac Poëta egregius, sed in primis Chronographus excellentissimus, qui Arabum Annales in Partes centum distributos, annorum seriem & Regum ordinem secutus, confecit. Domi insidiis interfectus est anno *Egiræ* 393. Christi 1002. feriâ 1. die 4. mensis *Dilhagiat*.

ABDELMALEKUS BEN TARIPH ABU MARUAN Cordubensis, Grammaticus insignis, edidit Opusculum *De Verborum Conjugatione* omnium longè absolutissimum atque accuratissimum. Ejus obitus cadit in annum *Egiræ* 400.

ABDELMALEKUS BEN MASSARRA BEN PHARAGI BEN AZIZ ALIAHSI ABU MARUAN, nobilis *Cordubensis*, qui originem duxisse fertur ex urbe, vulgò *Santa Maria de Albarracin*, quæ ad Orientalem Hispaniæ plagam pertinet, vir fuit planè eruditus, & in Arabum Antiquitatibus versatissimus. *Cordubæ* decessit anno *Egiræ* 552. Christi 1157. feriâ 5. die 8. mensis *Ragebi*.

ABDELAZIZ BEN OMAR, aliàs *BEN GARZIA* nuncupatus, ex urbe *Guadalaxara*, doctrinæ & pietatis famâ clarus, decessit anno *Egiræ* 382.

Tom. II.

ABDELGIABAR BEN ABDALLA BEN AHMAD BEN ASBAGHI ALMARUANI ex Regia *Ommiaditarum* stirpe, *Cordubæ* natus est anno *Egiræ* 450. Litteris humanioribus, ac temporum doctrinâ rerumque gestarum cognitione præcelluit. Scripsit Historiam Hispaniæ universalem, cui titulus *Regum & Regiminis Spectaculum* *عمون الامامة ونواظر السياسة*. E vivis excessit *Hispali* anno *Egiræ* 516. die 3. *Ramdani*.

OMAR BEN MOHAMAD BEN ABDELVAHAB ABU HAPHS Cordubensis, qui *ALZAHRAVI* dicitur, ab oppido *Zahra* *نهر هرا*, quod *Florem* sonat, haud procul à *Corduba* sito, vir eruditione & pietatis famâ clarissimus extitit. Natus, ut refert *Historiographus BEN HAIANUS*, in oppido *Alzahra* anno *Egiræ* 361. obiit anno 454. Christi 1062. feriâ 6. die 10. mensis *Saphari*.

OTHMANUS BEN SAID ABU AMRU, vulgò *EBN ALSAIRAPHI*, nobilis *Cordubensis*, ex loco *Cota Rosa* *قوتة راسة*, *Deniæ* incola, ubi *Alcoranum* multos per annos interpretatus est, in quem & plures doctosque juxta commentarios edidit. In eo eluxit cum dicendi gratiâ summa vitæ gravitas sic morum suavitate temperata, ut omnibus amori simul esset & venerationi. *Deniæ* tandem admodum senex decessit anno *Egiræ* 444. Christi 1052. feriâ 7. die 15. *Schevali*.

ALI BEN AHMAD BEN SAID BEN GALEB ALPHARESI Cordubensis, litteris humanioribus apprimè instructus, nec non sacræ & profanæ Historiæ peritissimus, præter opera bene multa, quæ posteritati reliquit, volumina omnigenæ eruditionis referta tercentum & ultra manu sua descripsit. Obiit anno *Egiræ* 456. feriæ 2. die 2. *Schabani*.

ALI BEN ISMAEL, vulgò *BEN SADA*, *Murcianus*, nobili loco natus, Orator idem & Philologus præstantissimus

T

ex-

extitit. Edidit inter alia Tractatum *De Arabici sermonis proprietate & usu*; atque alterum *De vera & genuina tùm veterum, tùm recentiorum Arabum Poëtarum intelligentia*. Hujus mors incidit in annum Egiræ 458.

ABBAS BEN OCBATA ALHAMDANI, dictus EBN ALSACA, ex oppido Arabibus *Aclin Albasal* أفليم البصل, Hispanis *Cebolla*, ditionis Hispalensis, ubi mortuus est anno Egiræ 414. Is *Corduba* litteris politionibus operam dedit, quas & postea ibidem summa cum ingenii laude docuit.

AMRU EBN OTHMAN ABU HAPHS *Corduba* perantiqua & nobili familia natus anno Egiræ 312. Jurisconsultus insignis, atque Historiæ non ignarus fuit. Diem supremum obiit in oppido *Cantes* فنتيش (legendum *Fuentes* فنتيش) anno 400.

AMRANUS BEN ABDRAHOM, vulgò AZLOR, vir eximiæ doctrinæ & pietatis: adeo ut nescias utrum eruditionem, an morum integritatem prius in eo demireris. Hic opus *De Morborum Causis & Signis* Medici clarissimi ALASILII in epitomen contraxit. Mortuus est *Corduba*, ubi natus, anno Egiræ 421.

PHATHUS BEN ABRAHAM ALAMUI, aliàs EBN ALCASARI nuncupatus, *Toletanus*, litteris ac morum suavitate, sed in primis pietate longè spectabilis fuit. Is sanè non pauca munificentia suæ monumenta reliquit, in his *Templa* duo quæ *Toleti* extruxit, alterum in *Monte Frigido* جبل البارد, alterum in *Foro Coriariorum* سوق الربيغين, uti & *Castra Vacsch*, vel *Vekes*, ac *Makeda* حصن وقش ومكادة. E vita migravit anno Egiræ 403. Christi 1012. feriâ 5. die 1. mensis Ragebi.

PHARAGIUS BEN JOSEPH ABU OMAR ex urbe *Soria* سرية, Philologus & Historiæ peritus, obiit anno Egiræ 393.

Christi verò 1002. feriâ 3. die 6. Rabii prioris.

MOHAMAD BEN SAID BEN ALSARI ABU ABDALLA *Cordubensis*, Jurisconsultus magni nominis, cujus *Scriptorum Indicem* refert Historicus ABU HAPHS ALZARAVI, vulgò ALZAHRAHI. Hæc autem hujusmodi sunt: Tractatus *De Juridicis Probationibus & Præsumptionibus*; Opus Historico-Juridicum *Hortus Jurisperitorum*, & Opusculum *De Actionibus Viri Religiosi diurnis atque nocturnis*. A Barbaris bello Civili interfectus est *Corduba* anno Egiræ 403. feriâ 1. die 6. Schevali.

MOHAMAD BEN CASSEM ALAMUI ABU ABDALLA, qui ALGIALETHI dicitur ab oppido *Algialetha* الجالطة, fortè *Julietta* territorii *Velie*, sive *Olia* اولية, in agro *Cordubensi*, quem Arabes Hispanorum more *Campina* قنباينة vocitant: vir acri ingenio & doctrina non vulgari, *Curia* *Cordubensis* adlectus *Præses*, haud facile est dictu, quantâ prudentiâ, æquitate, fide id muneris administraverit. Natus anno Egiræ 333. à Barbaris domi occisus est anno 403. die 6. Schevali.

MOHAMAD BEN ABDELRAHMAN BEN BASCHAR ABU ABDALLA *Lusitanus* ex oppido *Muragek* مر جيق, an *Murascia*? Jurisconsultus & Theologus insignis, *Hispali*, cujus *Præturam* triennio gessit, vitâ functus est anno Egiræ 503. die 3. Ramdani.

MOHAMAD BEN ABDALLA ALMUI, vulgò BEN FORNES, *Cæsaraugustanus*, vir doctus & pius, edidit *Historiam Virorum*, qui *Cæsaraugustæ* litteris claruerunt. Obiisse traditur die 29. Saphari anno Egiræ 512.

MOHAMAD BEN ABI NASSERI PHATHUH BEN ABDALLA ALAZADITA, vulgò ABU ABDALLA ALHOMAIDI, patriâ *Majoricensis*, origine *Cordubensis*, pietatis, & multiplicis eruditionis famâ clarissimus,

mus, scripsit *Bibliothecam Arabico-Hispanam* planè accuratam, quæ apud eruditos magni fit: adeo ut complures eam perpetuis Commentariis & ornarent & locupletarint. Denique *Bagdadi* obiit anno Egiræ 488.

MOHAMAD BEN SOLIMAN ALKALAI *ABU BAKERUS*, vulgò *EBN ALCASIRA*, *Hispalensis*, eloquentiæ Arabicæ per ea tempora facilè princeps, fato functus est anno Egiræ 508.

MOHAMAD BEN ALI BEN ABDEL-AZIZ BEN HAMDAIN ALTHALABI *Cordubensis*, Regiæ Cordubensis Curia Præses, litteris humanioribus cæterisque scientiis instructissimus, *Cordubæ* decessit anno Egiræ 508. Christi 1114. horis meridianis feriæ 6. die 28. Moharami.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN ISMAEL, vulgò *ABU AMER*, *Toletanus*, *Cordubæ* incola, *Historiæ Toletanæ* Scriptor diligentissimus, obiit anno Egiræ 523. Christi 1128. feriâ 7. die 17. Rabii prioris.

MOHAMAD BEN AHMAD BEN KHALAPH BEN BETRO, qui & *EBN ALHAGIGI* nuncupatus, *Cordubæ* clara stirpe ortus est anno Egiræ 458. ubi ob summam Juris, Chronologiæ, aliarumque disciplinarum peritiam ad Regiæ Cordubensis Curia Præfecturam bis electus est. Denique in Templo maximo preces Deo fundens, à perditissimis hominibus interfectus fuit anno Egiræ 529. Christi 1134. feriâ 6. die 4. Saphari.

MOHAMAD BEN ABRAHAM BEN GALEB *ABU BAKERUS* ex urbe *Silves*, Orator disertus & eruditus, Concionatoris munus in patria sua per plures annos gessit, ubi scriptis editis clarus, obiit anno Egiræ 532. Christi 1137. feriâ 3. die 3. Gemadi prioris (scribendum posterioris, cujus dies 3. cadit in feriam 3. anni, de quo supra.)

Tom. II.

MOHAMAD BEN SOLIMAN BEN MARUAN, vulgò *ALBONETI*, *Valentinus*, Historicus & Jurisconsultus, *Almeriæ* decessit anno Egiræ 536. ad vespertas feriæ 2. die 11. Saphari.

MALEK BEN ABDALLA ABULVALID *Cordubensis*, qui & *ALSAHLI* nuncupatur à loco adjacente, cui nomen *Sahlat Almodobar* سهلة المدور, id est *Vicus Orbicularis*, hodie *Villa de Almodovar del Rio*, omni scientiarum genere, atque imprimis Mathesi excelluit: de qua etiam egregiè scripsit. Memoriae proditum est nullum ab eo lectum fuisse librum, quin aliquid notatu dignum in sua adversaria retulerit; vel siquid castigandum esset, ad Codicis oram emendatum adscripserit. *Cordubæ* decessit anno Egiræ 507. feriâ 7. die 8. Schabani.

MOTHREPHUS BEN ISA ALGASSANI *ABU ABDELRAHMANUS Granatensis*, Chronographus & Geographus illustris. Hic ut viros per ea tempora litterarum famâ celebratos audiret, Hispaniam universam & Africam diuturnis itineribus peragravit. Tandem in patriam reversus, jussu Regis *Alhakemi* confecit opus illud præstantissimum *De Illiberis Descriptione*. Mortuus est ibidem anno Egiræ 377.

MASLEMA BEN AHMAD ABULCASSEMUS, vulgò *ALMAGRITHI*, videlicet *Matritensis*, Arithmetices peritissimus, obiit die 11. Dilcadat anno Egiræ 395.

MAUPHAC BEN SID *ABU TAMAM ALSCHACAC*, *Hispali* natus, origine tamen *Lusitanus* ex oppido *Oros*, vel *Aros* أروس, vir genere & Juris scientiâ clarissimus, obiit anno Egiræ 426.

HESCHAM BEN AHMAD BEN KHALLED ABULVALID, vulgò *ALUACSCHI*, *Toletanus*, Orator, Poëta, Jurisconsultus, Historicus & Mathematicus insignis fuit, qui plura de omni scientiarum genere, & quidem doctè, scripsisse fertur.

T 2

tur.

tur. Decessit in urbe *Denia* anno Egiræ 489. Christi 1095. feriâ 2. die 1. Gemadi posterioris.

HESCHAMUS BEN AHMAD BEN SAID ABULVALID, vulgò *BEN AVODIO*, *Cordubensis*, vir integerrimus & Jurisprudentiæ peritiâ clarissimus, scripta bene multa posteris reliquit. Mortuus est *Cordubæ* anno Egiræ 509. Christi 1115. feriâ 1. die 3. mensis Saphari.

HARON BEN MUSA BEN GIONDO-LA ABU NASSERUS, ortu *Cordubensis*, origine *Marritensis*, Orator summus, humanitate, comitate, pietate nemini ætatis suæ posthabendus, obiit, teste *BEN HAIANO*, anno Egiræ 401. Christi 1010. feriâ 2. die 5. mensis Dilhagiat.

IAHIA BEN MOHAMAD BEN VAHAB ALTAMIMI, vulgò *ABU ZACHARIA*, ex urbe *Guadalaxara*, nobilis Geographus, edidit *Meccæ Descriptionem*, necnon Opus de illius *Ponderibus & Mensuris*. Vitæ finem implevit anno Egiræ 394. Christi 1003. feriâ 6. die 29. Schevali.

JOSEPH BEN HARON ALRAMADI, vulgò *FANNES ABU AMRU*, Poëtarum *Cordubensium* facilè Princeps, plura variis de rebus, præsertim de *Re Equestri*, ac de *Venatione* carmina conscripsit. Ob eloquentiæ dulcedinem *Principum virorum Deliciæ* appellabatur. Is *Cordubæ* obiit jam senior in summa rei familiaris inopia anno Egiræ 403.

JOSEPH BEN OMAR ALGIAHANI, aliàs *EBN ABI THALTA* dictus, *Toletanus*, qui præter litteras humaniores Jurisque peritiâ, Astrorum cognitione maximè claruit. Fato functus est anno Egiræ 435. relictis egregiis libris, Tabulas Astronomicas complectentibus novis observationibus illustratas, quas ipse XXX. annorum spatio accuratissimè fecerat.

JOSEPH BEN ABDALLA ABULCASSEMUS BEN ABDELBAR, vulgò *ABU AM-*

RU, *Cordubæ* natus est anno Egiræ 368. feriâ 6. die 25. Rabii posterioris. Jurisconsultus & Historicus fuit celeberrimus, quippe qui de Utroque Jure præstantissima ediderit opera: è quorum numero sunt *Pandectæ Hispani*, in Partes XC. distributi & litterarum serie digesti; *Historia Scholarum*, quatuor Dogmata de Utroque Jure complectens, ubi de earum consensu & dissensu etiam agitur; *Historia Cordubensis* tum Naturalis, tum Litteraria, varia denique carmina. Obiisse fertur anno Egiræ 463. in urbe *Satibi* feriâ 6. die 3. Rabii posterioris.

JOSEPH BEN ABDELRAHMAN BEN GEMAD ABU JACOB, Grammaticus & Chronographus, *Matrii* *مجر ديت* illustri familia ortus anno Egiræ 395. obiit anno 473.

JOSEPH BEN MUSA ALASADI, vulgò *BEN ALBABAS*, *Toletanus*, Jurisconsultus gravissimus, Proprætor *Satibi* bis fuit. Denique supremum diem obiit in oppido, quod vocant *Olmos* *ولميش*, anno Egiræ 475.

JOSEPH BEN ABDELAZIZ BEN ODAISA, vulgò *ABULHAGIAGEUS*, ex oppido *Schorion* *شرديون*, an *Surium* Ptolemæi? *Toleti* Jurisprudentiam prælegit; ibique Bibliothecam ad publicum usum suo ære construxit. *Fessæ* decessit anno Egiræ 505. die 15. Schevali.

JUNES EBN ABDALLA BEN MOHAMAD ABULVALID, vulgò *BEN ALSAPHAR*, *Cordubensis*, vir litteris politioribus, morum probitate, atque Juris scientia spectatissimus, urbis *Badajoz* & *Cordubæ* Præturam complures annos gessit: quâ tandem abdicatâ, in loca remotiora secessit, ubi pietatis studio & contemplationibus omnino intentus, varia conscripsit opera Ascetica: quorum en Catalogum: Liber *De Monachorum Vita*, ejusque præstantia; Liber *De voluptate & dulcedine*, quam ex-

periri solent qui, rebus mundanis posthabitis, ad aeternae felicitatis praemia contendunt; Liber De Afflictorum clamoribus ad Deum; Liber De Libertate & Captivitate; Liber De Gaudio & Laetitia quae ex sincero Dei amore percipiuntur; atque alia permulta ejusdem argumenti Carmina. Decessit nonagenario major anno Egræ 429. Christi 1037. feriâ 6. die 28. Ragebi.

JUNES BEN MOHAMAD BEN MOGHIT ABULHASSENUS, Cordubæ nobili genere natus est anno Egræ 447. ubi omni doctrinâ fuit excultus ac politus, quippe qui dicendi copiâ, Juris cognitione, Historiæ Geographiæque Hispanæ peritiâ unus omnium maximè floruerit. Obiit in patria anno Egræ 532. Christi 1137. feriâ 1. die 8. Gemadi posterioris.

JOMON EBN AHMAD ALTAGIBI ABU MUSA Toletanus, Grammaticus & Jurisconsultus nobilissimus, scripsit inter alia Opusculum De Pœnitentia, ut & Opus celeberrimum De Filiorum Educatione, in Partes V. distributum. Vitâ functus est anno Egræ 390. Christi 999. feriâ 6. die 1. mensis Dilhagiat.

INDEX

F O E M I N A R U M

quæ litteris in Hispania maximè claruerunt.

AISCHA BENT, seu Filia AHMEDI Ducis, Poëtria Cordubensis, ingenio, eruditione & pangendi carminis facultate singularis, adeo ut Regibus in amore ac deliciis fuerit. Ejus Carmina perinde atque Orationes sapissimè in Regia Academia Cordubensi summo omnium plausu legebantur. Vitam egit calibem & castam ad obitum usque, qui contigit anno Egræ 400. relictis non paucis ingenii monumentis, necnon locupletissimâ simul & lectissimâ Bibliothecâ.

LABANA, Cordubæ nobili genere orta, Poëtria accuratissima, Philosophiæ & Arithmeticæ haud ignara, Regi Alhakeno ab Epistolis, simulque à Secretis fuit. Florente adhuc ætate, non sine gravi doctorum desiderio interiit anno Egræ 374.

MAZANA Cordubensis, & Regia & doctissima fœmina, prudentiâ, ingenio, consilioque summo prædita, Regi Alnassero Ledinalla idcirco gratissima ejusque adhibita consiliis. Mortua est anno Egræ 358.

SAPHIA Hispalensis, Oratoria & Poëtica facultate nobilis, Calligraphiæ Arte adeo præcelluit, ut Scribis etiam peritissimis admirationi simul esset atque exemplo. Obiit, triginta annos nata, anno Egræ labente 417. Illius occurrit in nostro Codice Epigramma De Arte bene scribendi.

RADHIA, Regis ABDELRAHMANI liberta, ortu Cordubensis, fœmina in dicendi facultate versatissima, quippe quæ plura De Arte Oratoria volumina conscripserit. Hæc centum & septem annos vixisse fertur, tandemque anno Egræ 423. decessisse.

VALADA, Regis ALMOSTAKPHI filia, Cordubensis, humanioribus litteris mirificè exculta, eoque nomine ab Scriptoribus plurimum celebrata: quæ cum Academicis eruditione claris non semel & solutâ & strictâ oratione contendens, iis palmam semper præripuit. Mortua est anno Egræ 484. Christi 1091. feriâ 3. die 2. mensis Saphari.

PHATHEMA, JOSEPHI BEN IAHLA ALMOGAMI filia, Valentiaæ orta, Cordubæ Jurisprudentiæ operam dedit, ubi scriptis & pietatis laude nobilis, obiit anno Egræ 319.

PHATHEMA, AHMEDI, vulgò ALBAGI, viri clarissimi, soror, Hispalensis, quæ cum fratre Juris Institutiones peritissimè scripsit, & suæ ætatis Historiam, ubi

ubi styli gravitatem atque elegantiam mireris.

PHATHEMA, *ZACHARIE* Prætoris, *AL-SCHABLARI* dicti, filia, *Cordubensis*, doctrinâ insignis, plurima volumina manu suâ pereleganter descripsit. Virginitate, quoad vixit, sanctissimè servatâ, obiit anno Egiræ 427. annos nonaginta & quatuor nata.

ALGASANIA Hispalensis, Oratoriâ ac Poëticâ facultate præcellens, plura edidit carmina in aliquot Regum laudem, quorum non pauca celebrat *ALHOMAI-DEUS* in *Bibliotheca Hispana*.

MARIA, *ABI JACOBI ALPHAISULI*, filia, *Hispali* ex nobili stirpe procreata, eruditione & Arte Poëtica longè celeberrima. Hujus occurrit in nostro Codice Epigramma admodum elegans atque ingeniosum, quod si cùm aliis insignium Poëtarum conferas, nullum eo præstantius fortè reperiatur. Floruit anno Egiræ 411.

THONA, quæ & *HABIBA* vocitatur, *Valentina*, Grammaticæ & Jurisprudentiæ peritissima, de utraque facultate libros scripsit egregios. Obiit anno Egiræ 506.

INDEX ALTER PRÆSTANTIUM LITTERIS Fœminarum, EX EBN AL-HATHIBI BIBLIOTHECA.

MARIA, *ABRAHAMI BEN ALTHOPHAIEL* filia, *Granatensis*, ingenio, memoriâ, doctrinâ & Musices Arte insignis, fato functa est anno Egiræ 545.

MOHGIA Granatensis, stirpe clarâ, lætæ indolis fuit fœmina, moribus & fortunis ornatissima, & ad rem Poëticam suapte naturâ facilis.

MOSADA, Historiæ cùm sacre, tum profanæ perita, *Granata* obiit anno Egiræ 593.

LEILA Granatensis, antiquitate generis, gloriâ majorum, doctrinâ & prudentiâ omnium maximè floruit.

Alias complures Fœminas doctrinâ celebres, quæ in nostris Bibliothecis MSS. Arabicis occurrunt, prætermittimus, brevitati consulentes.

INDEX

BIBLIOTHECARUM Arabico-Hispanarum quæ in hoc Codice laudantur.

Bibliotheca Grammaticorum, Scriptoris *ABI AMRI Satabensis*.

Bibliotheca, seu Annales Scriptorum *Hispanorum*, auctore *ABU NAS-SERO ALHOMAIDEO Majoricensi*.

Bibliotheca Jurisconsultorum *Cordubensium*, scriptore *ABI AMRI BEN APHIPHI Cordubensi*.

Bibliotheca Philologorum, auctore *ABU BAKERO ALHASSENO*, vulgò *AL-CABSCHI, Valentino*.

Bibliotheca, sive Historia Scriptorum *Hispanorum*, auctore *HIANO BEN MARUAN Cordubensi*.

Bibliotheca *ABI ISAC ABHRAHAMI*, vulgò *BEN SCHANZIR*.

Bibliotheca Jurisconsultorum *Tolanorum*, auctore *ABU GIAPHARO BEN MOTHASER Hispalensi*.

Bibliotheca *ABI AMRI BEN ABDEL-BERI Cordubensis*.

Bibliotheca *ABI ABDALLA BEN ABED Murciani*.

Bibliotheca *Hispalensis*, auctore *ABU ABDALLA*, vulgò *ALKHULANI*.

Bibliotheca *Valentina*, auctoribus *ABU ABDALLA MOHAMAD BEN ATAB*, ejusque filio *ABULCASSEMO*.

Bibliotheca *ABI OMARI AHMAD BEN MOHAMAD*, aliàs *BEN ALHOZ* nuncupati, *Cesaraugustani*.

Bibliotheca Interpretum *Alcorani*, au-

au-

auctore *ABU MOHAMAD BEN KHAZRA-
GI, Hispanensi.*

Bibliotheca Medicorum, scriptore
ABULCASSEMO BEN MODIR.

Bibliotheca Philosophorum, scriptore
ABU ALI ALGASSANO.

Bibliotheca Universalis eruditissimi
viri *ABI THALEBI ALMARUANI, Cordu-
bensis.*

1698
MDCLXIII.

Codex litteris Cuphicis exaratus,
mutilus & anni notâ carens, quo con-
tinetur Tomus Secundus *Bibliotheca
Arabico-Hispana*, quam Autor anonymus
vestigis *ABULCASSEMI*, vulgò *KHAL-
LAPH BEN BASKUAL*, de quo in Codice
proximè superiori, diligenter insitens,
litteris mandavit, atque in duos To-
mos distributam, ad annum Egirianum
645. perduxit.

Tomus hic Secundus, quem no-
stra exhibet Bibliotheca, litteras, quæ
sequuntur, habet, nimirum. د. ح. ح. ن. ط. ل. م. م.
Varia ibi occurrunt
Locorum, Oppidorum, Castrorum no-
mina, quæ apud alios quæsieris fru-
stra; quæque ad illustrandam tum Hi-
storiam, tum Geographiam Hispani-
cam maximè conducunt.

1699
MDCLXIV.

Andalusiense inq. in el 1560. vid. D. de la Cruz.
Codex mutilus, Tomum comple-
tens octavum Bibliothecæ Universalis,
in Tomos X. divisæ, cui titulus *Clas-
ses Virorum illustrium* (1): auctore *ABU-
LABBAS ABILHASSENO*, vulgò *BEN MAN-
GIUR* (2), de cujus patria, perinde at-
que ætate nihil ferè explorari afferre li-
cet, nisi quod castigatus sermo, quo
ipse utitur, *Hispanum* fuisse indicio sit.

(1) Titulus : طبقات الاعيان

(2) Auctor : تاليف ابو العباس ادبي
الحسن بن منجور

Hujusmodi autem Bibliotheca apud Ma-
hometanos omnes summo est in pre-
tium, quippe quæ de viris pietate, do-
ctrinâ & bellica virtute clarissimis agit,
eorumque scripta accuratissimè recen-
set.

1680
MDCLXXV.

Codex litteris Cuphicis exaratus, &
quidem autographus, quo continetur
Tomus V. operis Historici, cujus inscri-
ptio *Itinerarium* (3): auctore *BEN RA-
SCID BEN AHMAD ALNAUSCHRISI* (4) *Ne-
brissensi*. Is, ut viros doctrinæ laude,
Scriptorumque famâ celeberrimos au-
diret, *Africam, Ægyptum, Syriam*
perlustravit anno Egiræ 673. In eo
opere præcipua earum Regionum loca,
perinde ac Bibliothecæ, & Academiae
clarissimæ describuntur; prætereà do-
ctorum Virorum, quorum consuetu-
dine Scriptor noster usus est, vitæ &
scripta referuntur.

Hujusmodi Itineraria in nostris Bi-
bliothecis Arabicis MSS. frequentissimè
occurrunt. Mos enim erat per ea tem-
pora doctis Hispanis solemnissimus, in
varias scilicet orbis plagas excurrere, vi-
ros litteratos visendi consulendique gra-
tiâ; inde eorum scripta cum Hispanis
Academiis communicare.

1681
MDCLXXVI.

inq. in el 1792/3 1912
Codex litteris Arabico-Ægyptiacis
exaratus, & punctis diacriticis planè
destitutus, in quo habetur Anonymi
*Bibliotheca Judicum, ac Prætorum qui
in Ægypto floruerunt*. Hæc autem Colle-
ctaneorum potius nondum in ordinem
digestorum speciem exhibet, quàm or-
dinatæ Bibliothecæ.

Co-

(3) Titulus : رحال

(4) Auctor : ابن رشيد بن احمد
النوشريسي

¹⁶⁸²
MDCLXXVII.

Codex litteris Cuphicis exaratus, & sine & anni notâ carens, quo continetur Bibliotheca Arabico-Hispana, quæ à nomine Sabek سابق incipit, definitque in nomen Schaker شاك. Inscríbítur *Supplementum* (1), ejusque auctor est EBN ABDELMALEKUS, vulgò ALMARAKSCHI (2), patriâ Valentinus, qui sexto Egiræ seculo claruisse perhibetur.

¹⁶⁸³
MDCLXXVIII.

759 Codex litteris Cuphicis exaratus Granata anno Egiræ 759. Christi 1357. feriâ 7. die 27. mensis Schabani, quo continetur Opus Historicum, quadripartitum, in Capita XII. distributum, magni quidem apud Mahometanos pretii & auctoritatis, inscriptum *Liber Authenticus & Genuinus* (3), ubi de Mahometi missione, dictis & gestis, stylo elegantissimo disseritur: auctore CADHI ALAD Septano, cujus non semel meminimus.

¹⁶⁸⁴
MDCLXXIX.

971 Codex nitidè descriptus Cairi anno Egiræ 971. Christi 1563. horis pomeridianis feriæ 5. die 15. Rabii posterioris, Volumen videlicet quintum Operis, quod *Via Directionis* (4) inscribitur, in V. volumina digesti, Mahometi ejusque Sociorum acta completentis: auctore MOHAMAD BEN JOSEPH (5) Damasceno quidem, sed Cairi urbis incola, qui anno Egiræ 974. feriâ 1. die 17. Moharami supremum diem obiit.

(1) Titulus : تكملة

(2) Auctor : ابن عبد الملڪ السراكشي

(3) Titulus : كتاب الشفا بتعريف حقوق المصطفى

In hoc & superiori Codice, ut etiam in aliis, anni Egiriani notæ à Tabulis Chronologicis Joannis Gravii, aliorumque omnino discrepare videntur: secundum quas dies 27. mensis Schabani anni Egiræ 759. incidit in feriam 6. non autem in feriam 7. & dies 15. Rabii posterioris anni 971. non in feriam 5. sed in feriam 4. cadit; similiter dies 17. Moharami anni 974. in feriam 7. non autem in feriam 1. Hoc enim loco diligenter animadvertendum est duplicem esse apud Arabas Mahometanos Epochæ Egirianæ computum, Vulgarem nempe & Astronomicum. Prior, quem aliqui Historici sequuntur, à feriâ VI. initium sumit, ac proinde à die XVI. Julii; posterior verò, cui ferè omnes Astronomi adhærent, à feriâ V. nimirum à die XV. Julii ducitur. Id ipsum aliis verbis adnotat ULUG BEIKUS in egregio *Epocharum* opere, à JOANNE GRAVIO è Persico in Latinum sermonem converso, ubi pag. 8. hæc habet: „Initium hujus Epochæ est principium Moharam illius anni..... & illud secundum medium calculum, est feria quinta; sed secundum phasim Lunæ, dies Veneris. Nos autem feriam quintam accipimus. Videtis GOLIVM in *Notis in Alphergranum*, pag. 55. & 56.

¹⁶⁸⁵
MDCLXXX.

Codex nitidè exaratus die 15. Ragebi, anno Egiræ 725. Mahometi Vitæ & Miracula continens, cui titulus *Fax in tenebris* (6): auctore ABU ABDALLA MOHAMAD BEN MUSA BEN AL-

(4) Titulus : سبيل الہدي

(5) Auctor : قالیق مجمل بن یوسف الشامي ذریبل القاهرة

(6) Titulus : مصباح الظلام

ALNAMAN ALMOZALI Hispalensi (1), qui eodem Egræ anno 611. quo id operis absolvit, è vita migravit.

¹⁶⁸⁶
MDCLXXXI.

Codex nitidè exaratus absque anni notâ, quo continetur Tomus IV. *Vita Mahometi*, quam edidit vir eruditus *MOHAMAD EBN ATA*, Alcorani Prælector & Interpres in Regio *Cairensi* Collegio.

¹⁶⁸⁷
MDCLXXXII.

Codex litteris Cuphicus exaratus, anni notæ prorsus expers, continens Mahometi Historiam in Partes XX. distributam, cui titulus *Liber Vita Mahometi* (2): auctore *ABU SAID ABDELRAHMANO BEN ABDALLA*, vulgò *ALBAR-KI* (3), ex *Barca* urbe in Africa.

¹⁶⁸⁸
MDCLXXXIII.

¹⁶⁸⁹
Codex nitidè exaratus die 6. Moharami anno Egræ 915. quo continetur Opus Historicum, inscriptum *Miracula maximè singularia* (4), Mahometi leges, resque gestas complectens: auctore *GELALELDINO ASIUTHÆO*. In eo opere, ut in aliis id genus, nihil est quod miteris præter inaniam fabularum portenta, nihil quod probes, præter styli elegantiam.

¹⁶⁸⁹
MDCLXXXIV.

Codex litteris Cuphicus exaratus absque anni notâ, quo continetur Tomus III. Operis Sociorum Mahometi Tom. II.

- (1) *Auctor*: أبو عبد الله محمد بن موسى بن النعمان المزالي الأشبيلي
(2) *Titulus*: كتاب سيرة محمد
(3) *Auctor*: تاليف أبو سعيد عبد الرحمن بن عبد الله البرقي
(4) *Titulus*: كتاب المعجزات والخصائص

Acta complectentis, litterarum ordine digesta, hoc insignis titulo: *Sociorum Historia* (5), quod edidit celeberrimus Annalium Mahometanorum conditor *EBN HALANUS Septanus*, seculo Egræ IV. clarus. *Sociorum* autem *Mahometi* nomine intelliguntur Pseudopropheta Discipuli, caterique Mahometanæ Legis Doctores, qui tanquam SS. Patres apud suos habentur colunturque.

¹⁶⁹⁰
MDCLXXXV.

¹⁶⁹¹
Codex manu perita exaratus *Grænata* anno Egræ 731. quo continetur Opus in Partes X. distributum, inscriptum *Codex Orthodoxorum Propositorum de Traditionibus Divinis* (6), quæ centum numerantur: auctore *ALI BEN BALBAN Valentino* (7), qui seculo Egræ quinto per universum Mahometanum orbem doctrinâ ac pietate floruisse traditur. (8)

¹⁶⁹¹
MDCLXXXVI.

Codex pereleganter exaratus anno Egræ 815. quo continetur *Traditionum Historia* in Partes XI. divisa, *Lumen Propheticum* (9) inscripta, quam *HASSANUS BEN MOHAMAD Saganensis*, gente *Persa*, publicavit anno Egræ 661.

¹⁶⁹²
MDCLXXXVII.

Codex nitidis litteris exaratus absque anni notâ, complectens Vitam viri sanctitate inter suos clari, patriâ *Murciani*, professione Monachi, nomine

V Abu-

- (5) *Titulus*: كتاب معرفة التابعين
(6) *Titulus*: كتاب المقاصد السننية في الاحاديث الالهية
(7) *Auctor*: علي بن بلبان البلمسي
(8) *Initium*: فان عبد
افضل العلاء
وم
Finis:
(9) *Titulus*: مشارق الانوار النبوية

Abulabas Ahmad, vulgò *Afchadheli* (1), ita dicti ab oppido *Schadhela* شاذله, haud procul ab urbe Tuneto, qui claruisse traditur anno Egiræ 694. Auctorem habet *TAGEDDINUM ABULHASSAN EBN ATALLA*, aliàs *IACUT* nuncupatum (2), virorum qui apud Mahometanos sanctitatis laude florere, vitarum Scriptorem celebratissimum. (3)

MDCLXXXVIII.

Codex nitidè exaratus anno Egiræ 805. die 20. Saphari, quo continentur:

1.º Historia Caliphæ *Ali* res gestas, & prælia ipsum inter & *Moaviam Ben Abi Sophianum* commissa de Imperii summâ, cui titulus *Notitia Victoria Ali, ejusque Juris in Caliphatum* (4): De bellis *Ali* consule *GEORGIUM ELMACINUM* pag. 38. & *ABULPHARAGIUM* pag. 119. & 120.

2.º Opusculum de Arte Divinaria, quam ejus Professores vocitant *Zaiergiam*, inscriptum *Circulus Elementaris* (5); insertis compluribus Tabulis, ad usum hujusmodi nugatorix Artis delineatis. Ejus auctor est *AHMEDUS ALGOZI* (6) seculo Egiræ VIII. clarus.

MDCLXXXIX.

Codex nitidè exaratus, sed mutilus, continens Historiam *Scheriphorum*, seu *Nobilium*, qui genus à Mahometo du-

(1) *Titulus*: سيرة أبو العباس أحمد الشاذلي

(2) *Auctor*: قاج الدين أبو الحسن بن عطاء الله ياقوت

(3) *Initium*: فاني قصدت في هذا
Finis: باجزا النصيب

(4) *Titulus*: كتاب اعلام النصر وفضل علي بنو النسيبين

(5) *Titulus*: ادوار العنصرية

(6) *Auctor*: أحمد الغزالي

cere se jactitant, *Explanatio* (7) inscriptam, quam Doctor *ALHASSENUS BEN MOHAMAD ALHASSENI* (8) edidit *Cairi* anno Egiræ 700. Ibi agitur de Jure Pontificio Mahometano quod penès Caliphas erat, qui principio dignitatem Regiam simulque Pontificiam habuerunt; eorum autem everso imperio, *Meccæ* Antistites sibi vindicarunt.

MDCXC.

Codex litteris Cuphiceis exaratus, absque anni notâ, foliis 192. constans, quo continetur Tomus secundus *Magna Collectionis Canonum Mahometanorum*, quos celeberrimus Traditionis affectator *ABU ISA MOHAMAD ALTHARMADHI* (9) in volumina XVI. contulit, ubi præter *Canonas*, *Sectæ Mahometanæ Historiam*, & quidem absolutissimam, reperias.

MDCXCI.

Codex autographus, die 6. *Rabii* prioris anno Egiræ 713. absolutus, *Regum Perfarum*, præcipuè *Dilemitarum* & *Samanidarum*, *Annales* complectens, quorum titulus *Virorum sapientum Horti* (10), in tomos duos distributos: auctore *ABU ABDALLA ALNAGETI MAHMUD BEN OMAR Nisaburiense* (11); adjectis præterea egregiis *MAHMUDI BEN SEPKETKIN* Commentariis. Hujus

(7) *Titulus*: كتاب التقريب فيما يتعلق بالسيد النقيب

(8) *Auctor*: تاليف الشيخ الحسن بن محمد الحسيني

(9) *Auctor*: أبو عيسى محمد الترمذي

(10) *Titulus*: جساتين الفضلا ورياحين العقلا

(11) *Auctor*: أبو عبد الله النجاشي
محمد بن عمر النيسابوري

justmodi Historia eo est apud Arabas in pretio, ut elegantiarum sermonis Arabici ac eloquentiæ penus jure censeatur.

¹⁶⁹⁷
MDCXCII.

Codex pereleganter exaratus die 7. Scheuali, anno Egiræ 903. quo continetur Opus historicum de *Mahometanorum Secta & Progressu*, inscriptum *Legum & Ceremoniarum Liber* (1), Perficè elucubraturum à *MOHAMAD BEN ALHOSEN BALKHITA*. (2)

¹⁶⁹⁸
MDCXCIII.

Codex nitidis litteris exaratus die 4. Rabii posterioris, anno Egiræ 626. quo continetur Chronologia prisorum Arabum, hoc titulo: *Magnum Genealogiarum Volumen* (3); auctore (4) *MOHAMAD BEN ALSAIEB ALKHALBI Cordubensi*. (5)

HISTORICI

IN QUARTO.

¹⁶⁹⁹
MDCXCIV.

Codex nitidè exaratus die 5. Saphari, anno Egiræ 969. quo continetur Volumen prius *Historiæ Universalis* ab Orbe condito ad annum usque Egiræ 652. in volumina duo distributæ: auctore Anonymo. Id autem voluminis ad annum duntaxat ejusdem Æræ 380. perducitur.

¹⁷⁰⁰
MDCXCV.

Codex litteris Caphicis exaratus absque anni notâ, in quo primus *Tom. II.*

- (1) *Titulus*: كتاب المثنوي
(2) *Auctor*: محمد بن الحسين البلخي
(3) *Titulus*: كتاب النسب الكبير
(4) *Auctor*: تاليف محمد بن السائب الكلبي القرطبي

mus occurrit Historiæ universalis, quæ tribus comprehensa, titulum præ se fert *Mundi Annales* (6), res gestas omnium temporum complectens: ubi de Mundi Creatione, de Patriarchis, & Prophetis secundum Traditiones Mahometanas & Rabbinicas differitur; tum de veterum Arabum gestis; de Caliphis, aliisque Mahometani Imperii Regibus. Occurrit præterea ad Codicis calcem Mahometi Testamentum. Auctor est *ABU ABDALLA MOHAMAD BEN MODHARAPH*.

¹⁷⁰¹
MDCXCVI.

Codex nitidè exaratus die 15. Ragebi, anno Egiræ 969. continens Historiam universalem omnium Nationum, quæ *Sectarum Notitia* (7) inscribitur, ubi vir eruditione & doctrinâ clarissimus *MOHAMAD BEN ABDELKARIMUS*, vulgò *ALSCHHEHERESTANI* (8), qui anno Egiræ 540. in Perfide magnum fanè nomen adeptus est, agit de Sectarum Auctoribus, singula eorum dogmata recensens: opus profectò perutile ad variarum nationum exterarum statum administrationemque pernosendam, maximè Indorum, Magorum, Sabæorum, in quibus Scriptor noster vixit, quorumque mores & linguas probè calluit.

¹⁷⁰²
MDCXCVII.

Codex eleganti ac peritâ manu exaratus, quo continentur:

1.º Opusculum centum Narrationes complectens satis lepidas, cum solutâ, tum strictâ oratione scitissimè

V 2 con-

- (5) *Initium*: ولد مريـهـ هـ
Finis: هـ بنو الهـ بن مريـهـ
(6) *Titulus*: تاريخ العالم
(7) *Titulus*: كتاب الملـ والنـ
(8) *Auctor*: محمد بن عبد الكريم الشهرستاني

conscriptas, cui titulus *Medulla Medullarum* (1) : auctore *ABULHASSENO AHMAD BEN MOHAMAD ALASCHARI* (2) Syro, magni nominis Theologo. Hoc autem Opusculum exaratum est anno Egiræ 996. Christi 1587. pomeridianis quidem horis feriæ 5. die 26. Ramdani.

2.º Tractatus de Filiorum educandorum ratione, inscriptus *Selectioris Juventutis Exemplar* (3) : auctore (4) *MOHAMAD BEN MOHAMAD BEN DAPHAR Meccano.* (5)

3.º Opusculum, *Animadversiones in Carmina Poëta ABILTHAIEB* (6) inscriptum : auctore *ABDELRAHMANO ABU KATHIR Egyptio* (7). Is in opera celeberrimi Poëtae *ALMOTANABI ABILTAIEB* eruditum cenforem agens, modò bona quæque illius carmina à malis secer nit, modò singula indicat quæ vel ipse aliis furripuerit, vel alii ab illo, aut mera, aut partim immutata desumferit. Id autem Commentationis exaratum est anno Egiræ 993. Christi 1584. feriâ 6. die 26. Rabii posterioris.

4.º Poëma in *Mahometi* laudem *GEMALELDINI EBN HOMAIR, Granatensis* (8).

5.º Opusculum Historicum Doctoris *ASIVTHÆI*, inscriptum *Odor Rosæ Damascenæ* (9), de quibusdam videli-

cet Mahometi Sociis, qui annos centum & viginti vixere.

6.º Censura Theologica in Pronuntiata *LXXVII.* ad fidem, morefque pertinentia, quæ olim tradidit *CAMUSI* auctor, quæque ut à verò prorsus aliena Theologi Orientales pro scripsere.

1789
MDCXCVIII.

1918. vid. Doerenbantz
Codex litteris Cuphicus exaratus anno Egiræ 524. Præfationis expers, 524 continens priscorum Arabum Historiam, titulo *Annales* (10) : auctore *ABU OMAR MOHAMAD ALMOTHARAZI* (11), peritissimo Antiquitatum Arabicarum Scriptore. Ibi de Arabum moribus, legibus, studiis, vestibus, cibo & potu uberiùs differitur; recensentur etiam viri genere, litteris, bellicâ virtute clarissimi. Occurrit præterea Nomenclatura Dierum, Mensium, atque Annorum cum singulari variarum rerum notiâ.

1784
MDCXCIX.

Codex litteris Cuphicus exaratus absque anni notâ, quo continentur veterum Arabum Annales, *Monumenta* (12) inscripti : auctore *ABU AMRU JOSEPHO BEN ABDALLA BEN ABDELBER*, vulgò *ALNAMARI* (13), *Cordubensi*, qui an-

(1) Titulus : لب اللباب في لطايف الحكايات

(2) Auctor : قاليبف ابو الحسن احمد بن محمد الاشعري

(3) Titulus : الغرر والغرر

(4) Auctor : محمد بن محمد بن ظفر المكي

(5) Initium : سبحان الله خال الانسان

ومعني كلشاه ملك الطين

(6) Titulus : قنبية الاديب علي مافسي شعر ابي الطيب من الحسن والمعيب

(7) Auctor : قاليبف عبد الرحمن ابو كتير المصري

(8) Auctor : جمال الدين ابن حمير الغرناطي

(9) Titulus : رسالة ربيع التسيدين

(10) Titulus : اخبار العرب

(11) Auctor : قاليبف ابن عمر محمد المطرزي

(12) Titulus : الانتباه في ذكر اصول القبائل ومعرفة الانساب

(13) Auctor : ابو عمرو يوسف بن عبد الله بن عبد البر النمري

anno Egiræ 460. compluribus scriptis clarus obiit. Eo autem in opere sermo fit de Arabum origine, Familiarum serie, nominibusque gentilitiis. (1)

MDCC.

Codex Cuphicus litteris exaratus, quo continentur:

1.º Historia Arabum Equitum & Equorum, veterum monumentis maximè celebratorum, inscripta *Equorum Equitumque Nomenclatura* (2): auctore *ABU ABDALLA MOHAMAD BEN ZALAD ALARABI* (3) *Cordubensi*.

2.º Opus Historico-Genealogicum de Equis, qui inter Arabas nobilissimi atque generosissimi habiti sunt, cui titulus *Equorum Genealogia & Historia* (4): auctore *ABULMONDERO HESHAM BEN MOHAMAD ALKALBI*, *Valentino* (5). Id autem exaratum est anno Egiræ 450.

3.º Camelorum Historia, *Camelorum Liber* (6) inscripta: auctore *ABU SAID ABDELMALEKO ALASMAEO* (7), qui de Arabum Antiquitatibus egregiè scripsit anno Egiræ 200.

4.º Collectio Arabum Proverbiorum cum explanatione, cui titulus *Adagiorum Liber* (8): auctore *ABU AKRAMA AMERO BEN AMRAN ALDHABI* (9), Scriptore vetustissimo.

5.º Opusculum de Arabum Origi-

ne, ubi de *Cahtano & Adnana*, à quibus Arabes *puri*, & *adscititii*, qui & *Mostarabes* vocitantur, originem traxisse dicuntur. Auctor est *ABUELABBASUS MOHAMAD BEN LAZID* (10), qui in ejusmodi opusculo, quod *Cahtani & Adnani* *نسب عربان وقحطان* *Originem* inscripsit, de Arabum Tribubus, Regibus, Mensuris & Ponderibus eruditè agit.

6.º Arabum Adagia lectissima explanata, auctore *ABU PHAID EBN ALMOUARGIO*. (11)

Scriptorum supra recensitorum Collectio ad Arabicæ litteraturæ studium cultumque mirum quantum faciat. Ibi enim rerum quæ vel Naturam, vel Artem spectant, omnino insolentium Descriptiones reperias, uti & veterum Arabum mores atque Historiam, præter Adagia, Formulas, & infinita propemodum Vocabula, quorum vera ac perfecta cognitio non aliunde sanè quam ab hujusmodi monumentis est petenda.

MDCCI.

Codex litteris Cuphicus, anni notæ expers, quo continetur Anonymi opus dicta & facta lectissima Arabum Poëtarum, atque Calipharum, qui *Alraschedin* vocitantur, videlicet *ABUBAKER*, *OMAR*, *OTHMAN*, & *ALI*, completens, inscriptum (12) *Narrationes*. (13)

(1) *Initium*: فاني ذكـــــــــــــــــرت

Finis: وذكرنا الاختلاف في ذلك

(2) *Titulus*: كتاب اسما خيل العرب
وفرسايتها

(3) *Auctor*: قاليبق ابو عبد الله محمد بن
بن زياد الاعرابي

(4) *Titulus*: كتاب نسب الخيـــــــــــــــــل
واخبارها

(5) *Auctor*: قاليبق ابي المنذر هشام بن
محمد الكلبي البلسني

(6) *Titulus*: كتاب الابـــــــــــــــــل

(7) *Auctor*: قاليبق ابي سعيد عبد الملك
الاصمعي

(8) *Titulus*: كتاب الامـــــــــــــــــثـــــــــــــــــال

(9) *Auctor*: قاليبق ابي عكرمة عامر
بن عمران الضبي

(10) *Auctor*: ابو العباس محمد بن
يزيد

(11) *Auctor*: ابو فيد ابن المـــــــــــــــــورج

(12) *Titulus*: حكايات عن الخلفـــــــــــــــــاء
الراشدين والشعرا المتقربين

(13) *Initium*: قال ابو عمـــــــــــــــــر
Finis: لتسكن فيها

MDCCLII

Codex pereleganter exaratus anno Egiræ 946. Christi 1539. feriâ 3. die 19. Schabani, in quo habetur *Medinæ* urbis restitutæ *Historia* tripartita, inscripta *Solutio Mahometo debita* (1): auctore *ALI BEN ABDALLA BEN AHMAD*, vulgò *ALSAMHUDI*, *Medinensi* (2). Ibi describitur *Templi Medinensis* incendium, quod contigit anno Egiræ 654. feriâ 5. die 1. Ramdani. *Templi* verò ædificium instauratum fuisse perhibetur anno 729. Sequuntur & alia memorabilia, ad varios *Medinæ casus* spectantia.

MDCCLIII.

Codex nitidè exaratus, quo continentur:

1.° *Chronicon Orientale*, *Sufficiens* inscriptum, & in *Partes tres* divisum, *Calipharum Regumque Syriae & Egypti* seriem, resque gestas complectens: auctore (3) *TAKILDINO MOHAMAD BEN ALI ALHASSANI Fessano*, & *Meccæ Judice* (4). Opus mole quidem perexiguum, sed rara & multiplici eruditione refertissimum, quam apud *Scriptores Latinos* frustra quaesieris. Etenim *Dynastiæ Orientalium Historia*, quæ *EDUARDI POCOCCI* studio Arabicè & Latinè prodit, non-

nisi pertenuem exhibet earum notitiam.

2.° *Historia Calipharum*, elegantissimis versibus conscripta ab *HASSENNO BEN MOHAMAD ALOTHMANI*, *Demiatensi*, *Meccæ incolæ* (5); *Hominum Oblectamentum* inscripta. (6)

3.° *Historia*, *Vir Elegans* (7) inscripta, quam in vulgus emisit *ABULBACA*, vulgò *BEN ALGIAN* (8), anno Egiræ 883. Ibi *Egypti Regis Almaleki Alaschraphi*, *Abu Nasser Caietbai* res præclare gestæ potissimum describuntur. Hujus meminit laudatus *Pocockius* in *Supplemento Historiæ Dynastiæ*, pag. 27.

4.° *Præconium Doctorum Meccanorum*, à *MOHIELDINO ABDELCADER BEN SAHSAH Egyptio*, ex urbe *Fejuma* (9) editum, titulo *Prolusio Elegans*. (10)

5.° *Laus Viziri Soliman Bascha Afaph Khan*, inscripta *Uniones & Corallia* (11): auctore *MOHAMAD ABULPHATH ALKANANI*, *Medinensi*. (12)

6.° *Descriptio Templi Medinensis*, anno Egiræ 939. inchoati, absolutique anno 944. cui titulus *Pulchrum Munus* (13): auctore *MOHAMAD BEN KHEDHER ALRUMI* (14), seu gente *Græco*.

MDCCLIV.

Codex mutilus, volumen secundum *Historiæ Belli Arabici*, quæ titulo

(1) Titulus : الوفا بما يجب لحضرة المصطفى

(2) Auctor : علي بن عبد الله بن أحمد السمهودي المدني

(3) Auctor : قاليبوق تقي الدين محمد بن هلي الحسن الفاسي قاضي مكة

(4) Initium : ان بعض من والائسي بالاحسان

Finis : وختم لنا ولهم بخير

(5) Auctor : نظم حسن بن محمد العثمان الرمياني نزيل مكة

(6) Titulus : فزرة الاذم

(7) Titulus : المستظرف

(8) Auctor : ابو البقا بن الجيعان

(9) Auctor : محي الدين عبد القادر بن صغاح المعري الفيومي

(10) Titulus : المقامة البرديفة

(11) Titulus : اللؤلؤ والمرجان

(12) Auctor : قاليبوق محمد ابو الفتوح الكناني المدني

(13) Titulus : تحفة اللطيفة

(14) Auctor : محمد بن خضر الرومي

lo *Nationes subactæ* (1) circumfertur, complectens, ubi Calipharum prælia adversus Persas & Afros suscepta fuissè describuntur; occurrunt etiam varia & callida Ducum stratagemata. Auctoris nomen latet.

1710
MDCCV.

424 Codex litteris Cuphificis exaratus anno Egiræ 424. quo continetur Pars X. Historiæ Calipharum, cujus inscriptio *Rerum Temporumque Series* (2); hæc verò Pars ab anno Egiræ 64. initium sumit, perduciturque ad annum usque 314. auctore *ABU OMARO AHMAD BEN MOHAMAD BEN ABDRABOH* (3) Cordubensi. (4)

1711
MDCCVI.

376 *perkins - lang and specimens of his modern, n. 1382 vid. Berlin bonny*
Codex litteris Cuphificis exaratus anno Egiræ 874. Christi 1469. feriâ 6. die 7. Ramdani, complectens *Annales Mauritanie*, qui *Hortus foliorum amænus* (5) inscribuntur, ubi & ejus Regum seriem & urbes ab iis conditas aptè descriptas, & eorum adversus Christianos Hispaniæ Reges prælia uberius enarrata perlegas. Hujusmodi *Annales* bifariam distributi, ducto initio à Regia *Edrisitarum* familia, quæ rerum in Mauritania ab anno Egiræ 172. potita est, ad annum 610. pertingunt. Auctor est *ABU MOHAMAD BEN ABDELHALIM Granatensis* (6), qui anno Egiræ 726. floruit. Huic non pauca adjudicantur opera eruditissima,

- (1) *Titulus* : تجارب الامم
(2) *Titulus* : كتاب العقبر
(3) *Auctor* : تاليف ابي عمر احمد بن محمد بن عبد ربه
(4) *Initium* : واستخلف معود
Finis : اما ذراه من هو ان يسرع
(5) *Titulus* : كتاب الانيس بروض القرطاس

in his Hispana Chronologia, cui titulus *Horti Excerpta* (7), quæ fortè in Regia Escorialensi Bibliotheca olim extitit, & incendio deperit. Habes præterea in nostro Codice peraccuratam, perelegantemque urbis *Fessæ* Descriptionem, quam sic dictam putat Scriptor à *Bipenni aurea* in loco, ubi condita est Fessa, casu repertâ; vel ab urbe perantiquâ *Sef*, jam dirutâ, inverso litterarum ordine, appellatam *Fes* فاس. Videfis *LEONEM AFRICANUM Lib. III. pag. 106.* qui *Fessam* ab *Edriso* conditam esse tradit anno Egiræ 185. cum veriùs, ut notat nostri Codicis Auctor, condita sit anno Egiræ 192.

1712
MDCCVII.

Codex Cuphificis litteris exaratus absque anni nota, quo continetur Opus Historicum, *Analecta* (8) inscriptum, *Josephi* Granatæ Regis, cognomento *Abulhagiagi*, res gestas complectens, qui plura bella cum Christianis gerere coactus, viribus impar, ab Africa Regibus opem per legatos litteris, ac muneribus amplissimis instructos petit. Auctor Operis *AHMAD ALNUSCHARSI* (9), Chronographus Hispanus, qui absolvit illud anno Egiræ 750. laudatoque supra *Josepho* Regi nuncupavit. Ibi cum hujus, tum plurium Africa Regum de bello in Christianos jam victores instaurando Epistolæ alternæ quinquaginta occurrunt. (10)

Co-

- (6) *Auctor* : ابو محمد بن عبد الحليم الغرناطي
(7) *Titulus* : هرة البستان في اخبار الزمان
(8) *Titulus* : كناسة الزكان بعهد انتقال السكان
(9) *Auctor* : احمد النوشارسى
(10) *Initium* : فاني عثرت لمانوك
Finis : ويحرس مجدكم والسلام

¹⁷¹³
MDCCVIII.

Codex nitidè exaratus, sed mutilus & anni notæ expers, Historiam Ægypti continens, *Nassero* Regi nuncupatam, titulo *Sukardan* (1) id est *Vas Sacchariferum*: auctore *AHMAD EBN ABI HAGELA*, *Tremissenensi*, qui *Cairi* 776. diem obiit. Hujus Codicis exemplar aliud extat in Regia Bibliotheca Parisiensi *Num. DCXCII.*

¹⁷¹⁴
MDCCIX.

Codex nitidè exaratus, & sine & anni notâ carens, quo nempe continetur Anonymi *Historia Regum Persarum, & Arabum*, quorum bella præclaraque facinora describuntur.

¹⁷¹⁵
MDCCX.

Codex pereleganter exaratus, quo continetur Liber, cui titulus *Joseph & Zolikhâ* (2) sive *Historia Josephi Patriarchæ*, quam potius fabulam Milesiam dixeris, de *Josephi & Zolikhæ* uxoris *Putipharis* amoribus, versibus Turcicis ex Arabico sermone expressa: interprete *HOMAIKO*. Ejus verò auctor est celeberrimus Poëta, *NADHAMI* vocitatus, qui illam Persicis versibus, & quidem perelegantissimis, persequutus est. Hujus meminit *HERBELOTIUS* in *Bibliotheca Orientali*, pag. 939. pluraque præterea ejusdem asservantur exemplaria in Regia Bibliotheca Parisiensi.

¹⁷¹⁶
MDCCXI.

Codex litteris Cuphicis exaratus, initio ac fine mutilus, quo continetur *Josephi* Historia, tum stricta, tum so-

luta oratione Arabicè pereleganter conscripta, cujus auctorem ignoramus.

¹⁷¹⁷
MDCCXII.

Codex Turcicâ linguâ exaratus Constantinopoli die 5. *Ramdani*, anno *Egiræ* 960. continens Historiam Regis *Persarum*, nomine *Ardeschir*, in duas Partes distributam. Ibi bellum inter *Iran & Turan* gestum describitur. *Ardeschir* autem *Iran* Imperator, præfecto copiis *Kiran Habek*, humili quidem loco nato, sed eximiæ fortitudinis viro, multas de *Idrage*, *Turan* Rege, victorias reportavit: opus primùm ab *ABU-THAHERO MUSA THARSUSI* (3), seu *Tharsensi* Persicè conscriptum, postea in linguam Turcicam Anonymi studio conversum. Nominè *Turan* omnino *Turquestaniam*, nomine verò *Iran* intelligimus *Persidem*.

¹⁷¹⁸
MDCCXIII.

Codex nitidè exaratus, sed mutilus, complectens Historiam Calipharum, aliorumque Orientis Regum, Turcicè conscriptam.

¹⁷¹⁹
MDCCXIV.

Codex eleganti litterarum formâ, litterisque aureis passim distinctus, exaratus anno *Egiræ* 844. quo continetur Liber *Ortus Luminum* (4) inscriptus, sive *Fabula Milesia* Persicè conscripta ab ingeniosissimo Poëta, gente *Persa*, *ABDELRAHMANO*, vulgò *ALGIAMI*, de rebus gestis *Alexandri Magni*; de præclaris facinoribus Regis *Bahram*; Græcis *Varanes*, sive *Vararanes* dicti, ex stirpe *Arfacidarum*; de amoribus *Chosrois & Schirin*, necnon *Leili*, atque

(1) Titulus : كتاب السکردان

(2) Titulus : كتاب يوسف وزليخا

(3) Auctor : تاليف ابو طاهر موسى الطرسوسي

(4) Titulus : كتاب مطلع الانوار

que *Magenuni*. Hocce Opus variis Codicibus comprehensum, in Regia Bibliotheca Parisiensi exhibetur.

¹⁷²²
MDCCXV.

¹⁰⁰² Codex nitidè exaratus anno Egiræ 1002. Christi 1593. feriâ 2. die 22. Gemadi posterioris, in quo habetur Historia *Mecca*, seu *Arabia Felicis*, inscripta *Fulgur Iemanense* (1), ubi de illius urbis origine & nomine; de Arabum Regibus; de Mahometo illiusque Successoribus ad deletum usque ab Othomanis illorum Imperium. Varia quoque ibidem bella adversùs tùm Christianos in Africa, tùm Ægypti Reges enarrantur; præterea de urbe *Tuneto* disseritur à *Sinano Bassa* expugnata anno Egiræ 982. ingenti Hispanorum classe partim captâ, partim procellis disjecta; atque Arce, cui Arabicè nomen *حصن حلق الواد* *Fluvii Fauces*, Hispanè *La Goleta*, in *Selimi*, hujus nominis secundi, Turcarum Imperatoris ditionem redactâ. Hujus Historiæ auctor est vir clarissimus *COTHBEDDINUS Meccanus* (2), *Sinani Bassæ* familiaris & Chronographus, cui hocce opus summâ dicendi elegantia perpolitum nuncupavit. Aliud ejusdem exemplar extat in Regia Bibliotheca Parisiensi *Num. DCCCXLV*.

¹⁷²¹
MDCCXVI.

⁹⁹⁹ Codex exaratus anno Egiræ 999. Christi 1590. feriâ 2. die 21. Gemadi posterioris, complectens alterum superioris Historiæ exemplar, inferioris tamen notæ.

Tom. II.

- (1) *Titulus*: المرق اليماني في فتح العثماني
(2) *Auctor*: قطب الدين المكي
(3) *Titulus*: اعيان العصر واعيان النصر

¹⁷²²
MDCCXVII.

Codex nitidè exaratus, quo continetur Pars VII. Historiæ virorum tam doctrinæ, quàm fortitudinis laude apud Mahometanos insignium, ordine alphabetico digestæ, cui titulus *Viri atatis suæ illustiores, & belli Principes* (3): auctore *THALAB BEN ABIK BEN ABDALLA ALSAPHADI* (4), gente *Syro*. Hæc autem Pars eos tantummodò exhibet viros, qui nominibus *Ali*, *Omar*, & *Isa* præditi sunt; perduciturque ad annum Egiræ 758.

¹⁷²³
MDCCXVIII.

Codex luculentus, sed foliis nonnullis sub finem mutilus, quo nimirum continetur Pars prior Historiæ universalis, cui titulus *Obitus virorum illustrium* (5). Eam accuratè, eruditè, eleganterque scripsit celeberrimus Historiographus, *SCHAMSEDDINUS ABULABBAS AHMAD BEN MOHAMAD*, vulgò *EBN KHALCAN* (6), gente *Syrus*, & *Damasci Prætor*, qui anno Egiræ 608. natus, obiit anno Egiræ 681. Nobilissimam hanc Historiam, litterarum serie dispositam, plures eodem ordine profecti sunt; nonnulli etiam illustrarunt notis, accessionibusque locupletarunt; eandemque *MULA ADHEREDDINUS* Perficè reddidit. Ibi virorum Mahometanorum cujusvis nationis, ævi, dignitatis, qui doctrinæ, bellicæ virtutis, Artis politicæ laude claruerunt, vitæ, patriæ, mores, res gestæ, necnon scripta uberius referuntur. Hæc eadem Pars extat in Regia Bibliotheca Parisiensi *Num. DCCCLXIV*.

X

Co-

- (4) *Auctor*: طلب بن ابيك بن عبد الله الصفري
(5) *Titulus*: وفيان الاعيان
(6) *Auctor*: شمس الدين ابو العباس احمد بن محمد بن خلكان

657. ut ex eodem Codice planè liquet.

¹⁷²⁹
MDCCXXIV.

Codex litteris Cuphicus exaratus anno Egiræ 663. Christi 1264. feriâ 3. die 22. Ramdani, quo continetur Bibliotheca Arabico-Hispana, quæ titulum præ se fert *Index Doctorum Hispania* (1): auctore ALI ABI ALHASSAN ALRAINI *Hispalensi* (2), qui anno Egiræ 656. huic operi manum admovens, multa Hispanorum virorum monumenta litteraria in unum coniecit.

¹⁷³⁰
MDCCXXV.

Codex litteris Cuphicus exaratus, quo continetur Bibliotheca Arabico-Hispana ad annum Egiræ 650. deducta, cui titulus *Alphabetum* (3): auctore viro erudito ABU BAKERO ALCODHAI, vulgò BEN ALABAR, *Valentino*, cujus opera non semel ante recensuimus.

EXCERPTA QUÆDAM

EX

EODEM CODICE.

AHMAD BEN ABRAHAM BEN MOHAMAD BEN KHALAPH, vulgò BEN ABI LEILI, *Granatensis*, incola *Murciæ*, & *Silves* Prætor, vir multiplici eruditione clarissimus, obiit anno Egiræ 514. Christi 1120. quo quidem tempore accidit prælium, quod vocant *Kotanda*, vel *Cotanda* كتنرة وفتنرة; utroque enim modo apud Scriptores Arabas reperias. Porrò *Kotanda*, vel *Cotanda* oppidum est ad urbis *Darocæ* tractum pertinens, ubi Christianos inter & Almoraviditas acriter pugnatum est. Ex Almoraviditis viginti hominum

Tom. II.

millibus cæsis, victoria tandem à Christianis stetit. De die, quo contigit hæc pugna, Auctores variant; alii eam ad diem 23. Rabii prioris anni 514. alii ad diem 18. ejusdem mensis referentes.

AHMAD BEN MOHAMAD ABU GIAPHAR, vulgò EBN ALMORKHI, ortu *Hispalensis*, scholâ *Cordubensis*, vir doctrinâ & pietate insignis, fato functus est in oppido *Scharana* شراذنة, fortè *Serena* ad urbis *Xerez* tractum pertinente, anno Egiræ 533.

ABRAHAMUS, JOSEPHI BEN TASPINI filius, BEN TARCON, BEN VARTANTHAR ABU ISAC, *Murciæ* Princeps, matrem habuit nomine *Taischat*. Litteratorum virorum Mæcenas, Poëta quoque non vulgaris extitit; idemque omnes æquales suos bellica laude longè superavit. Enim verò, eodem Duce, munitissima Arx, quam vocant *Alitham* البيضا, expugnata est; & prælium *Barcinonense*, aliàs *Aliorat* البورت dictum, anno Egiræ 508. licet infelici Marte, commissum fuit.

MOHAMAD BEN JOSEPH BEN ABDALLA ABU THAHER natus loco *Afchtorqui* اشتر كوي, *Asturik* in *Tudela* dititione, vir omni scientiarum genere excultus, plura edidit doctrinæ monumenta, in his Poëmata *de Traditionibus*; atque *Ecclesiæ Mahometanæ Historiam* ad annum Egiræ 538. perductam, quo anno *Corduba* mortuus est die 5. Gemadi prioris.

MOHAMAD BEN ABILKHASSAL ABU ABDALLA, vulgò DULVAZRATIN, *Cordubensis*, vir ordine equestri, eloquentiâ, eruditione, atque scriptis plurimis celeberrimus fuit. Eum originem traxisse à loco nomine *Vescara* بشقورة, qui & *Virgiliath* فرغليط dicitur, Hispaniæ

X 2

Scri-

(1) Titulus: برنامج علماء الاندلس

(2) Auctor: قاليبغ علي ابي الحسن

الرعيبي الاشميل
(3) Titulus: المعجم

Scriptores ferunt ; eundemque mortuum esse *Corduba* anno *Egiraë* 540. Christi 1145. feriâ 1. die 13. mensis *Dilhagiat*.

MOHAMAD BEN AHMAD ABU BAKER ALCALSI, Scriptor nobilissimus, qui in urbe *Beja* nobili genere natus, *Hispanim* studiorum causâ incoluit, ubi diem obiit anno *Egiraë* 542. *Beja*, quam Latini *Pacem Augustam* vocitant, Arabes *Bagia* باجة, vel *Bage* dixerunt; Exteri *Vaga*, *Baga* & *Bugia* nominant; *LEO* VERO *AFRICANUS* *Lib. V. fol. 213*. *Beggia* appellat. Quocunque autem vocetur nomine, eam esse duplicem Arabum Geographi tradunt: quarum altera est *Africa*, altera *Hispania*, de qua *GEOGRAPHUS NUBIENSIS pag. 166*.

IAHIA BEN SOLEMAN ABULVALID, vulgò *ASCHIATI*, ex loco *Schiate* شية ad urbem *Ilerdam* pertinente, quod nomen Arabicum latine sonat *Signum*, vir pernobilis & planè doctus. Hic *Ilerda* Præturam gessit, quâ à Christianis captâ anno *Egiraë* 545. Christi 1150. *Valentiam* petere cogitur, in cujus ditione primum oppido *Albont* البنت, vulgò *Alpuente*, inde urbi *Santa Maria* شنتمردي præficitur; ibique obiit anno *Egiraë* 548.

1734
MDCCXXVI.

Codex litteris Cuphificis exaratus abfque anni notâ, complectens Scriptoris *BEN ALABAR*, de quo supra, Historiam virorum qui Regum à Secretis fuere, quique in rebus Imperii administrandis

(1) Titulus : *اعتاب* ————— *اب*

(2) Titulus : *كتاب افادة النصيح* —————

(3) Auctor : *قاليف ابي عبد الله محمد*
بن عمر بن مرشد الانرلسي

(4) Initium : *فاني لما رايت* ————— *ت*

Finis : *علي سمت السل* ————— *في*

(5) Titulus : *كتاب الاش* ————— *راف*

excelluere. Hæc titulum habet *Res ad-versæ* (1); ibique illorum gesta, dicta, varii casus referuntur.

1732
MDCCXXVII.

Codex litteris Cuphificis exaratus, quo continentur:

1.º Bibliotheca Arabico-Hispana Jurisconsultorum, *Moniti Utilitas* (2) inscripta: auctore *ABU ABDALLA MOHAMAD BEN OMAR BEN ROSCHD*, vulgò *AVERROES*, gente *Hispano* (3), qui anno *Egiraë* 700. claruisse traditur. (4)

2.º Bibliotheca Scriptorum de Traditionibus Sectæ Mahometanæ, cui titulus *Sacra Historia illustrata* (5), quam *ABU ALI BEN ABI SCHARAPH Cordubensis* (6) ad annum *Egiraë* 615. perduxit.

3.º Bibliotheca Theologorum, inscripta *Catalogus* (7), quam Auctor eruditus *ABULCASSEMUS BEN ABDALLA BEN MOHAMAD ALANSARI*, vulgò *EBN ALSCHATH* nuncupatus, *Hispalensis* (8) absolvit, ut ad Codicis calcem adnotatur, anno *Egiraë* 683. Christi 1284. feriâ 5. die 25. mensis *Dilcadat*. Is autem Codex exaratus est *Granata* anno *Egiraë* 705. feriâ 5. die 6. *Gemadi* posterioris.

1733
MDCCXXVIII.

Codex litteris Cuphificis descriptus in urbe *Almeria* anno *Egiraë* 538. Christi 1143. feriâ 6. die 4. *Rabii* posterioris, in quo habetur Bibliotheca Arabico-Hispana, sive Itinerarium eruditi viri

(6) Auctor : *قاليف ابي علي بن ابي*
شرف القرطبي

(7) Titulus : *جرنام* ————— *ج*

(8) Auctor : *قاليف ابي القاسم* ————— *بن*
عبد الله بن محمد الانصاري الشهير
بوابن الشاط الاشبيلي

viri *ABU MOHAMAD ABDELHAC BEN ATHIA GRANATAE PRÆTORIS* (1), qui, ut ipse testatum reliquit, postremam huic operi manum imposuit anno Egiræ 533. Christi 1138. feriâ 1. die 10. Ragebi.

¹⁷³⁴
MDCCXXIX.

Codex litteris Cuphicus exaratus, initio & anni notâ carens, continens Bibliothecam Arabico-Hispanam Poëtarum præstantissimorum, quorum non pauca eaque lectissima carmina ibidem legas. Auctor est *AHMAD BEN MOHAMAD ALCODAI*, ex oppido *Cambosch* *فردية زعفران بكنبش*, vulgò *Campillo* ad territorium *Giennii*, sive *Faenis* pertinente, quod fructibus, maxime vini copiâ & bonitate, felicissimum est.

¹⁷³⁵
MDCCXXX.

Codex litteris Cuphicus exaratus, & anni notâ carens & foliis mutilus, quo continetur Bibliotheca Arabico-Hispana, quam Auctor anonymus litteris mandavit anno Egiræ 689. eorum vitas describens, quoscunque in Hispania atque Africa doctrinæ famâ, scriptisque celebres nosse & visere potuit.

¹⁷³⁶
MDCCXXXI.

Codex Cuphicus litteris exaratus, & initio & fine mutilus, quo continetur Anonymi Bibliotheca Hispanos viros complectens, qui tum in Hispania, tum in Africa doctrinæ, pietatisque laude floruerunt ad annum usque Egirianum 711.

¹⁷³⁷
MDCCXXXII.

Codex litteris Cuphicus exaratus,

principii experts, continens Bibliothecam virorum illustrium qui in Africa sexto & septimo Egiræ seculo claruerunt. Scriptoris nomen omnino latet.

¹⁷³⁸
MDCCXXXIII.

Codex litteris Cuphicus exaratus die 15. Moharami, anno Egiræ 992. quo continetur Africae Itinerarium, sive Descriptio, inscripta *Iter Africanum* (2), quæ anno Egiræ 688. prodiit, auctore *ABU MOHAMAD ALABDERITA Valentino* (3). Ibi præcipuæ Africae urbes, Africanorumque mores stylo per-eleganti describuntur; & unâ virorum litteris spectatissimorum, quos in ea regione laudatus Scriptor vidit, referuntur opera.

¹⁷³⁹
MDCCXXXIV.

Codex litteris Cuphicus exaratus, sub finem mutilus, complectens tertium duntaxat volumen Bibliothecæ Aegyptiacæ, quæ *Iter Ben Raschidi* (4) interibitur, in Tomos V. tributæ: ubi ii tantum occurrunt viri, qui ab anno Egiræ 685. ad annum 700. in urbibus *Cairo* & *Alexandria* omni disciplinarum genere maxime floruerunt. Auctor est *ABDALLA ABU OMAR BEN RASCHID*, nobilis *Granatensis*.

¹⁷⁴⁰
MDCCXXXV.

Codex litteris Cuphicus pereleganter descriptus anno Egiræ 515. quo continetur Mahometi Vita, titulo *Propheta Mores* (5), ubi de illius indole, factis, dictisque, necnon de victûs & vestitûs ratione scrupulosius differitur: auctore *ALI EBN ROSCHD ALRAINI Cordu-*

(1) Auctor: *قالين ابو محمد عبد الحق بن عطية قاضي غرناطة*.

(2) Titulus: *رحلة المغربي*.

(3) Auctor: *قعيد ابو محمد العبدري البلمنسي*.

(4) Titulus: *رحلة بن رشيد*.

(5) Titulus: *كتاب شمائل النبي*.

dubensi (1), inter Traditionistas Hispanos celeberrimo. (2)

1741
MDCCXXXVI.

Codex litteris Cuphicis exaratus, mutilus, sub cuius finem unum, alterumve folium desideratur. In eo quidem occurrit Historia Mahometi genus & gesta complectens, in Capita L. distributa, cui titulus *Margarita inserta* (3): auctore MOHAMAD BEN AHMAD ALLAKHAMITA ALARPHINI Septano, MONACHO (4), qui anno Egiræ 633. claruit.

1742
MDCCXXXVII.

992 Codex nitidè exaratus anno Egiræ 992. feria 7. die 2. mensis Moharami, quo continetur Mahometi Historia, *Fax splendida* (5) inscripta, in Partes II. divisa, quarum priore de illius moribus ac miraculis, alterâ verò de Epistolis ad varios Reges exaratis fusiùs agitur: auctore ABDALLA BEN ABDELRAHMAN, vulgò EBN HADIDA ALKHAZRAGITA, Cairensi (6), qui huic operi summam imposuit manum anno Egiræ 779. feriâ 6. die 4. mensis Dilhagiat.

1743
MDCCXXXVIII.

Codex litteris Cuphicis exaratus, quo continentur:

1.º Mahometi, ejusque Sociorum

- (1) Auctor: *قالبق علي ابن مرشد الرعيني القرطبي*
 (2) Initium: *حدثنا الفقيه*
فانظروا عنمن قايخون دينكم
 (3) Titulus: *كتاب الدر المنظم في المولد الاعظم*
 (4) Auctor: *محمد بن احمد اللخمي ثم العرفيني السبتي الصوفي*
 (5) Titulus: *مصباح المصطفى*
 (6) Auctor: *قالبق عبد الله بن عبد الرحمن المعروف بابن حديد*

Acta, idque secundum Mahometanorum Traditiones probatissimas, hoc titulo *Historia genuina illustrata* (7); subjectis notis criticis AHMADI BEN MOHAMAD, vulgò ALSCHOMNI, Valentini (8). Is autem Liber exaratus est anno Egiræ 871. Christi 1466. feriâ 2. die

1. Gemadi prioris.
 2.º Opusculum, cui titulus *Occasio arrepta* (9), varias Quaestiones, quæ ad Sectæ Mahometanæ fidem ac mores pertinent, complectens: auctore MOHAMAD BEN AHMAD BEN MARZUC Hispalensi. (10)

1744
MDCCXXXIX.

896 Codex nitidè exaratus Meccæ die 10. Dilhagiat, anno Egiræ 736. quo continetur Mahometi Vita in epitomem contracta, *Compendium Vitæ Propheticae* (11) inscripta: auctore EBN GIOMAT ALKENANI, SECTÆ SCHAPHEITICÆ DOCTORE (12). Hujus meminit ASSIUTHÆUS in *Bibliotheca Grammaticorum*, ubi illum Hispanum esse, virumque magni apud Arabas Hispanos nominis & auctoritatis, eundemque octavo Egiræ seculo sermonis Arabici & Juris Canonici peritiâ claruisse tradit. Historiam hanc, quam Scriptor noster anno Egiræ 735. Cairi evulgavit, cæteris castigatiorem accuratioremque Doctores Mahometani

- الخزرجي المصطفى*
 (7) Titulus: *مزيل الخفا عن الغياظ الشفا*
 (8) Auctor: *قالبق احمد بن محمد الشمني البلسي*
 (9) Titulus: *اختتام القرصة في محادن عالم قفصة*
 (10) Auctor: *محمد بن احمد بن مرزوق الاشبيلي*
 (11) Titulus: *مختصر في سيرة النبوة*
 (12) Auctor: *قالبق ابن جماعة الكنازي الشافعي*

ni quinquaginta profitentur, ut ex eorum Censuris extremo Codici subjectis planè liquet. (1)

¹⁷⁴⁶
MDCCXL.

Codex eleganti & peritâ manu exaratus die 7. Moharami, anno Egiræ

987 987. quo continentur:

1.º Historia Mahometi partim solutâ, partim strictâ oratione conscripta, cui titulus *Astrum sublime & splendidum* (2): auctore *EBN HABIB Alepino*. (3)

2.º Carmina in laudem decem Sociorum, quos primos Mahometus ad impiam suam Sectam propagandam sibi adscivit, *Fenestra decem* (4) inscripta: auctore *MOHAMAD ABU ABDALLA BEN MASSUD*, vulgò *BEN ABI ALKHOS-SAL*, *Hispano*. (5)

3.º Eiusdem Opusculum de Mahometi Uxoribus, titulo *Columbæ*. (6)

4.º Opusculum de Pietate & religione Mahometo debita: auctore viro erudito, totiesque memorato *EBN BASHCUAL*, seu *PASCUAL*.

5.º Opusculum inscriptum *Mahometi vitæ Imitatio* (7), cujus auctor *EBN HABIB*, supra *Num. I.* laudatus.

6.º Opusculum tripartitum de Mahometi Prophetia & Apostolatu, quod

titulo *Chronologia Prophetica Lux* (8) *ASSIVTHEUS* publicavit.

¹⁷⁴⁶
MDCCXLI.

Codex nitidè exaratus absque anni notâ, quo continetur Historia, seu Descriptio Templi Meccani ac Medinensis versibus expressa, cui titulus *Beneficentia utriusque Templi* (9): auctore (10) *MOHAMAD BEN AHMAD BEN SAB ALAB-SI*, *Meccæ SACERDOTE*. (11)

¹⁷⁴⁷
MDCCXLII.

Codex litteris Cuphicis exaratus *Corduba* absque anni notâ, quo continetur Bibliotheca Auctorum principum Sectæ Mahometanæ, quam *ABU ABDALLA MOHAMAD BEN KHALPHUN AZADITA* (12) *Valentinus*, secundum Magnam Collectionem Doctoris *IAHIA AL-LAITHI Cordubensis*, notis illustratam edidit hoc titulo: *Liber Declaratio-num*. (13)

¹⁷⁴⁸
MDCCXLIII.

Codex exaratus anno Egiræ 664. ⁶⁶⁴ Christi 1265. feriâ 4. die 16. Gemadi posterioris, in quo Pars X. Historiæ universalis Mahometanæ, *Collectio Fundamentalis* (14) inscripta, quam anonymus Auctor ordine alphabeti-

(1) *Initium*: فهذا مختصر

Finis: وقيل يوم الاربعاء

(2) *Titulus*: كتاب النجم الناقص

(3) *Auctor*: تاليف ابن حبيب الحلبي

(4) *Titulus*: كتاب مناقب العشرة

(5) *Auctor*: محمد ابو عبد الله بن مسعود الشهير بابن ابي الخصمال الاندلسي

(6) *Titulus*: احكام

(7) *Titulus*: المقتفى من سير المصطفى

(8) *Titulus*: اشراق التواريخ في الانبياء

(9) *Titulus*: حسنات الحرمين في

مرح جد الحسينين

(10) *Auctor*: نظم محمد بن احمد بن سبع العبسي صاحب الصلاة الفرضية

(11) *Initium*: فانه لما قدر بي

دهري

Finis: أو افاض النبي

(12) *Auctor*: ابو عبد الله محمد بن خلفون الانردي

(13) *Titulus*: كتاب التلخيص

(14) *Titulus*: الجزء العاشر من جامع الاصول

co totam digessit. Hæc omnino complectitur cum Mahometi ejusque Sociorum, tum aliorum ejusdem sectæ Antistitum facta & dicta, quæ singillatim ex majorum traditione memorantur. (1)

1749
MDCCXLIV.

Codex litteris Cuphicis exaratus, mutilus, continet Anonymi Historiam Mahometanam Critico-Dogmaticam, in duas Partes distributam, quæ *Rerum sequendarum Inquisitio* (2) inscribitur.

1750
MDCCXLV.

977 Codex nitidè exaratus die 12. mensis Saphari, anno Egiræ 977. Vitæ piorum Mahometanorum completens, cui titulus *Astra simul coruscantia* (3). Hujusmodi autem Vitarum Scriptor, cujus nomen ignoratur, id opus absolvissè Cairi se profiteretur anno Egiræ 894 ad vespèras feriæ 4. die 15. Rabii posterioris. (4)

1751
MDCCXLVI.

1004 Codex nitidè exaratus anno Egiræ 1004. Christi 1595. feriæ 3. horis antemeridianis die 24. Rabii posterioris, quo continetur Anonymi Opus, cui titulus (5) *Dux Virorum piorum* (6). Ibi Sermo fit de Sectæ Mahometanæ Mar-

(1) *Initium* : حرف العيين

Finis : كرامته مع محمد

(2) *Titulus* : بغية البقا

(3) *Titulus* : الكواكب الزاهرة في اجتماع الاوليا

(4) *Initium* : بان العلوم وان نرختت بحارها

Finis : ورفعههم مكانا عليا

(5) *Titulus* : كتاب مرشش الزوار السي قبور الاجرار

(6) *Initium* : هذا كتاب ذكرت فيه

tyribus & Sanctis, quorum sepulchra Peregrinorum frequentia in diversis Mahometani Imperii locis celebrantur; occurrunt etiam ibidem Caremonia ritusque ea visendi.

1752
MDCCXLVII.

Codex litteris Cuphicis descriptus, carens anni notâ, continens vitam viri apud suos pietate insignis, *Schahabel-dini Abulabbas Ahmad Ben Omar Alanfari*, ortu *Murciani*, quam *ABULPHADHL AHMAD BEN ATA Cordubensis* (7) in vulgus emisit hac inscriptione: *Excellentia ABULABBASI*. (8)

1753
MDCCXLVIII.

Codex nitidè exaratus anno Egiræ 862. die 25. Rabii posterioris, quo continetur Vita *Abilphadhli Abdelrahmani*, qui *Cairi* anno Egiræ 763. die 25. Ramdani natus, pietatis & doctrinae famâ claruit: auctore *SERAGGEDDINO ALBALKINI* (9), cujus præterea varia Poëmata in laudem *Abilphadhli* eodem in Codice reperias. (10)

1754
MDCCXLIX.

Codex nitidè exaratus, in quo quidem occurrunt:

1.º Opus *Via Regia* (11) inscriptum, vitam *Abu Zacharia Mehiaddini Damasceni*, vulgò *Alnui*, completens, qui

Finis : وكنت اعده ودا

(7) *Auctor* : قاليق اجدو الغاضل احمد بن عطا القرطبي

(8) *Titulus* : لطايف المنن في مناقب ابي العباس

(9) *Auctor* : قاليق سراج الديني البلقيني

(10) *Initium* : فهذه ترجمه

Finis : تصريحا

(11) *Titulus* : منه سراج

morum integritate, doctrinæ famâ multaque scriptis clarus, *Damasci* obiit anno Egiræ 676. feriâ 4. die 25. Raggi. Id autem operis *ASSIUTHÆI* labore & studio prodiit anno Egiriano 871 feriâ 7. die 10. Saphari; exaratum verò *Cairi* anno 995. feriâ 1. die 2. Saphari.

2.º Ejusdem Historia Critica, ubi Traditionibus veris ab apochryphis secretis, utrarumque Catalogus proponitur. Inscribitur *Margarita dispersa* (1).

3.º Collectio Traditionum Mahometanarum, inscripta *Animi Hilaritas* (2): auctore *MOHAMAD BEN MAGH* (3), Traditionum Mahometanarum Doctore insigni.

4.º Collectio quarumdam Precum ad Mahometanorum usum, quam in vulgus emisit *ABULHASSANUS ALBHAKRI*, Templi *Damasceni* Sodalis & Aedituus primarius.

5.º Opusculum, Capitibus X. comprehensum, de Sacrificiis Mahometanis, cui titulus *Solenniores immolandi Ritus* (4): auctore *SCHAMSEDDINO MOHAMAD ALSCHARBINI* (5), Cæremoniarum in urbe *Mecca* Magistro.

¹⁷⁵⁵
MDCCL.

Codex litteris Cuphicis exaratus, anni notâ carens, qui Regiæ Bibliothecæ *Tom. II.*

(1) *Titulus*: الدرر المنشرة في الاحاديث المشهورة

(2) *Titulus*: كتاب طرب القلوب

(3) *Auctor*: محمد بن ماجه

(4) *Titulus*: المناسك الكبرى

(5) *Auctor*: شمس الدين محمد الشريفي

(6) *Titulus*: نفاضة الجراب

(7) *Initium*: وعملنا علي الصعود الي الجبل

Finis: لامل فلان في كذا

(8) *Titulus*: برنامج

Marochana olim fuit, secundam tantummodo Partem complectens Itinerarii Hispani tripartiti, quod *BEN ALKHATHIBI* supra memoratus edidit, *Analecta* (6) inscriptum (7). Exhibetur ibi plurimarum urbium, quas Auctor illustravit, descriptio; necnon virorum clarissimorum & Bibliothecarum recensio.

¹⁷⁵⁶
MDCCLI.

Codex litteris Cuphicis descriptus, nullâ anni notâ, Iter litterarium Hispano-Africanum continens, titulo *Catalogus* (8), quod emisit anno Egiræ 626. (9) *OBADALLA ALCASEM BEN JOSEPH BEN ALI ALTAGIBI* *Valentinus*. (10)

¹⁷⁵⁷
MDCCLII.

Codex litteris Cuphicis exaratus, fine anni nota, in quo habetur Arabicarum Antiquitatum Historia cum notis ad oram adjectis, titulo *Proverborum Liber* (11). Ejus auctor *ABI ABDALLA MOHAMAD BEN ABDELMUMEN BEN SALAM ALKHAZAGUI* (12), cum antiquitate, tum eruditione celeberrimus. (13)

¹⁷⁵⁸
MDCCLIII.

Codex nitidis exaratus litteris, quo continentur:

1.º Itinerarium Ægyptiacum, quod edidit anno Egiræ 876. Christi 1471.

Y fe-

(9) *Auctor*: عبید اللہ القاسم بن یوسف بن علی النجیبی

(10) *Initium*: اخبرنا الشیخ... ولرغبة الاصحاب في الاختصار

(11) *Titulus*: كتاب الامتثال

(12) *Auctor*: قالیق ابی عبد اللہ محمد بن عبد المؤمن بن سلام الخزاعی

(13) *Initium*: هذا كتاب الامثال وهي حکمة العرب في الجاهلیة والاسلام

Finis: قال الاصمعي

feriâ 2. die 8. Rabii posterioris *MOHAMAD BEN ALI ALSCHAMNI ALRARI Hispanus* (1).

2.º Epistola pereleganter exarata, feriâ 1. die 19. Dilcadat, anno Egiræ 898. Christi 1492. in qua Antistes *ABDALLAH AHMAD BEN IAHA ALNAUSCHERSIUS* Antistitem *ABU ABDALLAM BEN CASIAM* de Mahometanorum Granatenfium, captâ à Christianis *Granatâ*, Marochum adventu certiozem facit; simulque de improbo eorundem illuc iterum revertendi consilio vehementer conqueritur.

¹⁷⁵⁹
MDCCLIV.

Codex non una manu exaratus, quo continentur:

1.º Meccæ Privilegiorum Collectio, titulo *Mofchi Odores* (2): auctore *MOHAMAD ALGAZALI Meccano* (3).

2.º Opus Dogmaticum, *Impiarum Questionum Confutatio* (4) inscriptum: auctore *SCHEHABEDDINO AHMAD BEN EDRIS ALCARANI* (5), qui argumenta centum & sexaginta duo cum ex Veteri, tum ex Novo Testamento petita ibi adducit Christianisque objicit. (6)

Hujusmodi Operis impiissimi scribendi locum fecit aliud Opus Arabicâ linguâ conscriptum, quod Christianus vir, gente *Hispanus*, adversus Alcoranum olim publicaverat.

(1) Auctor: رسالة محمد بن علي الشنماني الرارمي الاندلسي

(2) Titulus: فوايح المسكينة

(3) Auctor: تاليف محمد الغزالي المكي

(4) Titulus: الاجوبة الفاخرة في رد الاسئلة الفاجرة

(5) Auctor: تاليف شهاب الدين احمد بن ادريس القراني

(6) Initium: فان بعض النصارى قد انشا

HISTORICI IN OCTAVO.

¹⁷⁶⁶
MDCCLV.

Codex litteris Arabico-Ægyptiacis, perita quidem manu exaratus, absque anni nota, quo continetur Pars secunda Historiæ Universalis tripartitæ, à clarissimo *Apameæ* Rege, vulgò *ABULPHEDA*, aliàs *SCHAHENSCHAH*, conscriptæ. Hæc autem Pars, quæ sola extat in Regia Bibliotheca Escorialensi, initium ducit ab anno Egiræ 42. indeque ad annum 542. perducitur.

¹⁷⁶¹
MDCCLVI.

Codex nitidè exaratus, anni notæ expers, continens Historiam Ægypti Regis, nomine *Almoezzledinalla*, ex Phathemitarum stirpe, cui titulus *Specimen Historicum* (7): auctore *MOHAMAD ABIELHASSAN Alexandrino* (8), qui in hocce opere Aulam Cairensẽ describens, quidquid ad illius mores, ritus, magistratus, administrationem tum civilem; tum militarem pertinet, singillatim recenset: Opus non pauca complectens, quæ apud Leonem Africanum frustra quæras. Sub finem legitur Diarium quoddam, ubi traduntur res memoratu dignæ, quæ, Rege *Almoezzeldinalla*, singulis mensibus contigerunt. (9)

Co-

رسالة مشتملت علي الاحتجاج بالقران وعلي صحة مذهب النصرانية

ولا يقبلوا ما فيها من الدلالة علي محمد

(7) Titulus: لمعت اخبار الايام

(8) Auctor: تاليف محمد ابي الحسن الاسكندراني

(9) Initium: كان بمصر ولادة مسروق ابن ابره

Finis: مسروق ابن ابره

1762
MDCCLVII.

Codex nitidè exaratus, in quo habentur:

1.º Historia Æthiopum, *Lumen Fuscorum* (1) inscripta, quam edidit *ABULPHARAGIUS EBN ALGIOZI*, sexti Egrææ seculi Scriptor non contemnendus.

2.º Historia Apologetica Nationis Æthiopicæ, in Capita VII. divisa, titulo *Triumphus Æthiopicus* (2), ubi de Æthiopum præstantia, præclarisque dotibus, quas pereleganti, ut solet, stylo persequitur *ASSIUTHÆUS*; ac eorum præterea nigredinis causam investigans, varias Auctorum de hocce argumento refert opiniones.

1763
MDCCLVIII.

Codex nitidis litteris exaratus, absque anni nota, ad usum olim Regiæ Bibliothecæ Marochanæ, quo continetur Historia Ægypti tripartita, cui titulus *Pulchra Confabulatio* (3): auctore *ASSIUTHÆO*, qui de illius Regibus, Præfectis, Judicibus, Doctoribus, Ducibus ac variis militiæ Ordinibus; item de ejusdem Ædificiis cum publicis, tum privatis, necnon de aliis rebus, quæ in urbe *Cairo* memoratu dignæ visuntur, uberius ibi differit. Sequitur Recensio Auctorum quinquaginta qui de rebus Ægyptiacis scripserunt. (4)

1764
MDCCLIX.

Codex pereleganter exaratus, ubi sub finem aliquot desiderantur folia,
Tom. II.

- (1) *Titulus*: تنوير العيش في فضل العيش
(2) *Titulus*: رفع شأن العيشان
(3) *Titulus*: ضمن المحاضرة في اخبار مصر والقاهرة
(4) *Initium*: اووردت كتاب
Finis: بالعرفان

continens Historiam Æthiopum, seu Abyssinorum, quam idem *ASSIUTHÆUS* publicavit hoc titulo: *Pergularum Ornamentum* (5). Hanc fanè non aliam esse à supra relatâ *Num. MDCCLVII.* quæ *Triumphus Æthiopicus* inscribitur, ex utriusque collatione comperimus, nisi quod hæc castigatior sit atque uberior.

1765
MDCCLX.

Codex nitidè exaratus, absque anni nota, quo continetur ejusdem Historia, *Varia Primarum rerum Cognitio* (6) inscripta, & Capitibus VII. comprehensa, ubi Primi rerum Inventores artiumque Auctores recensentur. Id operis, si fabulas Mahometanas excipias, planè utile est & viro cuique erudito haud ingratum. Primùm prodiit operâ Scriptoris *ALASSAKERI*, ordine atque Auctorum testimoniis planè destitutum: quod postea *ASSIUTHÆUS* erudita manu admotâ, & castigavit & meliorem in ordinem digessit. Extat in Regia Bibliotheca Parisiensi inter Arabicos Codices *Num. CDXLI.*

1766
MDCCLXI.

Codex eleganti quidem & perita manu exaratus, sed anni notâ carens, quo continetur Chronicon Ægyptiacum, cui titulus *Sectæ Mahometanæ Oblectamentum* (7): auctore viro erudito *BACTASCHO ALTOCATI* (8) *Cappadoce*, urbis *Cairi* Præfecto, qui Ægypti Reges resque eorum gestas ibidem refert, orsus à Caliphis ad *Selinum I.* usque
Y 2 Otho-

- (5) *Titulus*: كتاب انزهار العروش في اخبار العيش
(6) *Titulus*: الوسائل الي معرفة الاوائل
(7) *Titulus*: فزحة السنية في اخبار الملوك المصيرية
(8) *Auctor*: قاليف بكناش النوقاتي

Othomanum Imperatorem, qui anno Egræ 922. Regnum Ægyptiacum adeptus est. (1)

¹⁷⁶⁹
MDCCLXII.

Codex nitidè exaratus, & quidem autographus, sed absque anni nota, quo continetur Historia Templi Hierosolymitani in Capita X. distributa, titulo *Manuductor* (2): auctore *NASSER-EDDINO BEN KHEDHR ALEPINO* (3), à quo absolutum est opus die 10. Saphari, anno Egræ 948. Ibi Templum describitur, item amplissima ejus privilegia recensentur. (4)

¹⁷⁶⁹
MDCCLXIII.

Codex pereleganter exaratus die 25. Dilcadat, anno Egræ 836. quo continetur Historia *Meccæ*, Capitibus XL. comprehensa, quæ *Donum honorificum* (5) inscribitur. Illius auctor est *TAKIEDDINUS MOHAMAD BEN AHMAD BEN ALI ALHASNI*, ortu *FESSANUS*, *MECCÆ INCOLA* (6), qui hoc suum opus, aliis Scriptoribus in epitomen contractis, ad umbilicum perduxit anno Egræ 817. Agitur ibidem in primis de *Meccæ* origine à mundi usque incunabulis repetita; de illius Regibus, ac viris doctrinæ & fortitudinis laude præstantibus. Occurrit præterea ejusdem urbis, & Templi Meccani Descriptio accuratissima. Fit sermo de Collegiis XII. & Hospitiis publicis XLVIII. in eadem

(1) *Initium*: فهذه ذرّه

Finis: وفي الاخرة

(2) *Titulus*: المستقصى في فضائل المسجد الاقصي

(3) *Auctor*: ناصر الدين بن خضر الحلبي

(4) *Initium*: فهذا مختصر لطيف لخصته عاجلا

Finis: طول الزمن يرد

Civitate ad Peregrinorum commodum extructis. Idem opus, sed recentiori manu exaratum, extat in Regia Bibliotheca Parisiensi *Num. DCCXVI.*

¹⁷⁶⁹
MDCCLXIV.

Codex nitidè exaratus, in quo quidem occurrunt:

1.º Itinerarium *Locorum Sacrorum visendorum Cognitio* inscriptum (7), ubi, præter Descriptiones urbium locorumque quæ Monachus *Suphita ALI BEN ABI BAKERUS Heratensis* in Perside, Asia & Africa lustravit, multa viro- rum piorum Epitaphia referuntur.

2.º Epistola privilegia *Meccæ* incolarum complectens, quam ad Monachos scripsit Doctor & Antistes *ALHASANUS Basrensis*.

3.º Grammatica Doctoris *ALTAPHTAZANI*, cujus plura exemplaria habet nostra Bibliotheca.

¹⁷⁸⁰
MDCCLXV.

Codex scitè exaratus anno Egræ 979. Christi 1571. feriâ 5. die 16. 979
Ramdani, quo continetur Tractatus Historicus in Capita VII. distributus, de origine usuque potûs, vulgò *Cafè*: quem publicavit *ABDELCADERUS EBN MOHAMAD ALANSAREUS, ALGEZIRI ASSYRIUS* (8) anno Egræ 966. non autem anno Egræ 996. ut tradit Auctor Catalogi Regiæ Bibliothecæ Parisiensis pag. 204. ubi exemplar aliud occurrit in-

(5) *Titulus*: تحفة الكرام باخبار البلد الحرام

(6) *Auctor*: تاليف تقي الدين محمد بن احمد بن علي الحسن بن الفاسي المكي

(7) *Titulus*: كتاب في معرفة الزيارات

(8) *Auctor*: عبد القادر ابن محمد الانصاري الجزيري

(1) iste cod. parisiensis qui fuit venditus in la sale de Coust. Paris in el. n. 1294. se. hinc - Alhasani. & laudibus ista solitaria (sic) Cod. 1769. ut

inſcriptum *Communis Monachorum Suphitarum conſenſus de licito potionis Cafè uſu* (1). Hujusmodi potionis uſum, quem primus in *Meccam* invexit anno Egiræ 859. Monachus Suphita GEMAL-ELDINUS ABU ABDALLA ALZABGIANI (2), ex urbe *Zabgian* زبجان in Arabia Felici, Mahometani Pontifices, ut lege vetitum proſcripſere; at poſteà Concilio habito, excuſiſque in utramque partem rationibus, illum Alcorani jure permiſſum declararunt. Ad etymon verò vocis *Cafè*, ſive, ut Arabes efferunt, *Cahue*, quod ſpectat, deductam eam volunt à voce *Abſtinentia* الاقها; ſiquidem qui hujusmodi potione utuntur, vigiliis in mediamque ſæpiùs ac libentiùs tolerare ſolent. (3)

MDCCLXVI.

Codex nitidè exaratus, quo continentur:

1.º *Historia Monetæ Arabicæ, Res, Rationeſque contractæ* (4) inſcripta, quam clariffimus Scriptor, TAKIELDINUS ABU MOHAMAD, vulgò ALMACRIZI, *Syrus Heliopolitanus* (5), juſſu Ægypti Regis ALMALEKI ALMOVAIED ABU NASSERI ſcripſit, eique nuncupavit anno Egiræ 818. Hoc autem Opus rarum admodum eſt & ſingulare; quum ea de re nemo alius, quod ſciam, inter Arabum Scriptorum conſultò egerit. (6)

2.º *Ejuſdem Opusculum de Peregrinatione Meccana*, cui titulus *Aurum putum* (7), quod à MAKRIſIO

vulgatum eſt anno Egiræ 841. Ibi Caliphæ XI. & Reges XIII. hujusmodi peregrinationem agreſſi recenſentur.

Arabes Mahometani principio Monetam ſuorum Regum nomine ſignatam non habebant, Græcâ ac Perſicâ contenti ad OMARI Imperatoris tempora, qui, Imperio longè latèque prolato, primus Arabicam Monetam anno Egiræ 18. ſignari juſſit. Hujusmodi Moneta aurea erat & argentea: prior *Dinar* dicta, drachmam unam Arabicam pendebat, cujus pretium ſub variis Caliphis varium fuit; unus enim *Dinar* aureus initio XX. ſubinde XXV. nummos argenteos valuiſſe traditur; altera *Derhem* vocitatur, pondere quidem aureo nummo minor: ita ut unus argenteus *Derhem* cum ſemiſſe unam æquet *Drachmam*. Pro minuta autem Moneta Arabes per ea tempora *papyro*, ſive *crasſiori chartâ* in quadrum conſectâ uſi ſunt. Hunc fermè uſum in Regno *Catai* vigere narrat HAYTONUS à CALMETO relatus in Prolegomenis de *Monetâ ſignatâ vetuſtate*.

Quando autem cœperit Arabicæ Monetæ uſus, utrum effigie aliquando ſignata fuerit, haud facile definiat; quum Arabum Scriptorum de hac re parùm ſolliciti, nihil omnino litteris, ſi noſtri Auctoris opus excipias, mandaverint. Ex Latinis HERBELOTIUS in *Bibliotheca Orientali*, pag. 297. Monetæ Arabicæ initium & uſum ad annum Egiræ 76.

(1) *Titulus*: عمدة الصفوة في القهوة ☉

(2) *Auctor*: جمال الدين أبي عبد الله الزبجاني ☉

(3) *Initium*: فقد خبط المصنفون في تحريم القهوة ☉

Finis: فامنن واسع ☉

(4) *Titulus*: كتاب شردود العقود في

ذكر النقود ☉

(5) *Auctor*: ذنقي الدين ابو محمد المقرئ ☉

(6) *Initium*: فقد جرح الامم ☉

Finis: جمنة وكرم ☉

(7) *Titulus*: كتاب الذهب المسبوك في ذكر من حج ☉

76. Æræ verò Christianæ 695. refert. Alii Nummos Arabicos effigie signatos non nisi post Christianum seculum XI. & XII. apud Arabas obtinuisse arbitrantur. Nos verò in præsentia ut satis Quæstioni propositæ faciamus, aliqua ad rem pertinentia ex Auctore nostro excerpta proponemus.

„ Primus qui Mahometanam Moneta
 „ netam ad Persicæ exemplar cudit,
 „ fuit Calipha *OMARUS EBN ALKHATHAB*,
 „ idque anno Egiræ XVIII. in qua
 „ solum superaddidit: *Laus Deo, Ma-*
 „ *hometus Dei Apostolus*; vel *Non*
 „ *est Deus nisi Deus*; ad ejus verò
 „ latus nomen *Omarus* adscripsit.
 „ *ABDALLA BEN ZOB AIR* omnium pri-
 „ mus Moneta rotundam *Meccæ*
 „ signavit, incidens (ex adversa par-
 „ te) in circuitu: *Abdalla*; (in arêa)
 „ *Mahometus Dei Apostolus*; ex aver-
 „ sa verò: *Deus jussit restitutionem*
 „ *& justitiam*. Imperator *ALAMINUS*
 „ *MOHAMAD*, filius *HARUN RASCHI-*
 „ *DAI*, in parte superiori Moneta
 „ insculpi jussit: *Dominus meus Deus*;
 „ in inferiori: *Alabbas Ben Alphadhl.*
 „ Quum autem *ALAMINUS* filium *Mu-*
 „ *SAM*, quem vocavit *ALNATEK BI-*
 „ *LHAK*, *ALMODHPHER BILLA*, Impe-
 „ rii successorem designasset, num-
 „ mos aureos ejus nomine insigni-
 „ tos cudit hac inscriptione: *Omnis*
 „ *gloria & honor Musæ Almodhphe-*
 „ *ro*. *GIOHARUS ABU ALHASENUS Sicu-*
 „ *lus*, Regis *ALMOEZLEDINALLA* exer-
 „ citûs summus Imperator, Ægy-
 „ pti Regno subacto, conditaque an-
 „ no Egiræ 358. urbe *Cairo*, mo-
 „ netam *Almoeziatam* cudit, in cu-
 „ jus utraque parte versiculi tres in-
 „ scripti. In prioris versiculo primo
 „ legebatur: *Precatio Antisitis Moe-*
 „ *zi ad unitatem unius Domini*; in
 „ secundo: *Almoezledinalla Fidelium*
 „ *Imperator*; in tertio: *Cusus est*

„ *hic aureus in Ægypto, anno Egi-*
 „ *ræ 358*. In altera verò parte:
 „ *Non est Deus præter Deum; Ma-*
 „ *hometus Dei Apostolus, quem Deus*
 „ *misit ad directionem & fidei veri-*
 „ *tatem, ut fides hæc fide quacun-*
 „ *que sit clarior, invitis etiam Infidelibus.*
 „ Præterea anno Egiræ 567. imperan-
 „ te *ALMALEKO SALAHEDDINO JOSEPHO*
 „ *BEN AJUB*, *Cairi* publicè signata fuit
 „ moneta Arabica, quæ & antea in
 „ Ægypto cusa fuerat nomine Re-
 „ gum *ALMOSTADHI BAMRALLA*, & *AL-*
 „ *MALEKI ALA-DELI NUREDDINI MAH-*
 „ *MUD BEN ZANKI*.

„ *JOSEPHUS BEN TASCHPHIN* Mo-
 „ netam Arabicam in Hispania signavit
 „ hac inscriptione: *Non est Deus præ-*
 „ *ter Deum; Mahometus Dei Apostolus:*
 „ *Imperator Fidelium Joseph Ben Tasc-*
 „ *phin*; & in illius circuitu: *Qui aliam*
 „ *præter Mahometanam sequitur fidem,*
 „ *Deo placere nequit, atque in altera vi-*
 „ *ta peribit*. In adversa parte: *Dux*
 „ *Abdalla Fidelium Imperator Abbasida;*
 „ in circuitu demum cusæ monetae lo-
 „ cus & tempus.

„ *MOAVIA BEN ABI SOPHIAN* (pri-
 „ mus *Ommiaditarum* Calipha anno
 „ Egiræ 43.) nummos aureos signavit
 „ in quibus erat ejus effigies expressa,
 „ virum gladio cinctum referens. Simi-
 „ liter anno Egiræ 76. Calipha *ABDEL-*
 „ *MALEKUS*, præside *HEGIAGÆO*, artifi-
 „ ce verò Judæo quodam, nomine
 „ *Samir*, nummos & aureos & ar-
 „ genteos *Iraca* cudit symbolo, ef-
 „ figieque signatos, ex quorum alte-
 „ ra parte legere erat: *Deus unus;*
 „ ex altera: *Non est Deus nisi ipse.*
 „ In priori versu: *Cusa est Moneta*
 „ *hæc in urbe*; in altero: *Mahome-*
 „ *tus Dei Apostolus, ad dirigendos*
 „ *homines missus*, subjecto etiam no-
 „ mine *HEGIAGÆI*. Denique *ALMALE-*
 „ *KUS ALDHAHER RUKNEDDINUS BIBARS*
 „ *AL-*

„ ALBONDOKDARI ALSALEHI ALNEGEMI „ mos, quos vocant *Dhaberia*, leo-
 „ (*Aegypti* Rex anno *Egira* 658.) num- „ nis effigie signavit „ .(a)

Com-

(a) اول من ضرب في الاسلامية المعاملة عمر ابن الخطاب في سنة ثمانية عشر من الهجرة علي نقش الكسروية و زاد فيها الحمد لله محمد رسول الله وفي بعضها لا اله الا هو وفيها اسمها اسمها عمر بن عبد الله بن زبير ضرب بمكة دراهم مستدورة وهو الاول من ضرب هذه الدراهم ونقش بدورها عبد الله بن جاحد الوجهين محمد رسول الله وبالاخر امر الله بالوفاء والعدل الامين محمد بن هرون الرشيد نقش في السكة باعلي السطر ربي الله ومن اسفلها العباس بن الفضل ولما عهد الامين الي ابنه موسى ولقبه الناطق بالحق المطرف بالله ضرب الدنانير باسمه ونقش عليها كل عز ومفخر لموسي المطرف ولما دخل ابو الحسين جوهر الكاتب الصقلي الي مصر بعساكر امير المومنين المعز لدين الله في سنة ثلثمائة وثمانية وخمسين وبنى القاهرة المعزية وضرب الدينار المعزي ونقش عليه باحد وجهيه ثلثة اسطرا احدها دعا الامام معز لتوحيد الاحد الصمد وتحتته سطر فيه المعز لدين الله امير المومنين وتحتته سطر فيه ضرب هذا الدينار بمصر سنة ثمانية وخمسين وثلثمائة وفي الوجه الاخر لا اله الا اله محمد رسول الله ارسله بالهري ودين الحق ليظهره علي الدين كله ولو كره المشركون وفي سنة سبعة وستين وخمسمائة ضربت المعاملة بالقاهرة باسم الملك الناصر صلاح الدين يوسف بن ايوب وباسم امير المومنين المستضي بامر الله وباسم السلطان الملك العادل نور الدين محمود نرنكي

يوسف بن تشفين ضرب المعاملة في الاندلس ونقش عليها لا اله الا اله محمد رسول الله وتحت ذلك امير المسلمين يوسف بن تشفين وفي الدائرة وممن يتبع غير الاسلام ديننا فلن يقبل منه وهو في الاخرة من الخاسرين وفي الصفحة الاخرى الامير عبد الله امير المومنين العباسي وفي الدائرة سنة ضربة وموضع سكتة

معوذ بن ابي سفيان ضرب دنانير عليها تمثاله مقلدا سيفا عبد الملك سنة ست وسبعين ضرب بالعراق علي يد الحجاج الدنانير والدراهم وكان فيها نقش صورة وفيها الصانع كان يهوديا يقال له سمير ونقش علي احد وجهي الدرهم الله احد وعلي الاخر لا اله الا هو وفي الطوق الواحد ضرب هذا الدرهم بمدينة كزا وفي الاخر محمد رسول الله ارسله بالهري واسم الحجاج اما الملك الظاهر ركن الدين بيبرس البندقداري الصالح النجمي ضرب دراهم ظاهرة سبعة وجعل علي الدرهم صورة سبع

Complura numismata Arabica emblemate & effigie signata nobis exhibet Musæum *Arigonium*, necnon *HOTTINGERUS* in opusculo *De Cippis Hebraicis*, ubi occurrit inter alios Nummus *SALAHEDDINI*, *Ægypti* Regis, in quo caput cernitur capillo radiato. Nummi hujus lemma *Mundi Caducitas* جاييز الدنيا; inscriptio: *Job Rex victor Salaheddinus*, & *Orbis Religionis Restaurator* ايوب الملك الناصر صلاح الدنيا والدين; item Nummus Cupreus perantiquus, qui Calipham *MONTASSERUM* exhibet, thorace semilunæ instar pectore tenus cinctum, qui anno *Egiræ* 247. imperium auspicatus est.

Equidem ego antequam Auctoris nostri Codicem nactus essem, nummos Arabicos effigie signatos, adulterinos prorsus esse credebam, hoc in primis argumento nixus, quòd Mahometani perinde atque Hebræi omne imaginis vel simulacri genus, tanquam idololatriæ vestigia, sint semper averfati. Quo factum est, ut illi nullas in templis domibusque imagines extare necdum in ornatum patiantur. Hujus nodi difficultatem nonnulli apud *HOTTINGERUM* sentientes, ne hujusmodi Nummos falsos fateantur, Caliphas cæterosque Reges, quorum signata effigie moneta circumfertur, à Religionis institutis defecisse contendunt. Verùm quum Mahometani Scriptores eos nummos citra scrupulum probent, ac pro genuinis suisque habeant; non est cur nos de illorum veritate dubitemus.

Observandum tamen est, nummos Arabicos antiquos esse Cuphicas litteris, & quidem sine punctis diacriticis expressos, quæ non nisi Arabica

linguæ peritissimi supplere, adeoque scripta legere valeant.

¹⁷⁷²
MDCCLXVII.

Codex nitidè exaratus, anni notè carens, Regiæ olim Bibliothecæ *Marochanae*, quo continetur Historia *Pestis*, inscripta *Liberatio Vindictæ per orationem pro Defunctis* (1), eademque in duas Partes distributa, quam *AHMAD BEN ABI HAGELA Cairi* anno *Egiræ* 764. edidit. Ibi maximè agitur de insignioribus divinæ iræ flagellis, videlicet Fame, Peste & Terræmotu. Recensentur verò Pestes XXXIII. ab anno *Egiræ* 14. ad annum 764. in his tres illæ, quas nimirum anno 448. 749. & 764. universum orbem invasisse memoriæ proditum est. Præ cæteris denique memoratur *Pestis* anni 764. qua duorum duntaxat mensium spatio in una urbe *Cairo* DCCCC. hominum millia interiisse narrat Scriptor noster.

¹⁷⁷³
MDCCLXVIII.

Codex litteris Cuphicas, & quidem Auctoris manu exaratus. Eo continetur Historia Regum *Africæ*, qui *BENI MARIN* vulgò appellantur, partim solutâ, partim strictâ oratione conscripta, cui titulus *Odor Rosæ* (2): auctore *ABDALLA ISMAEL*, *JOSEPHI Ducis Malacæ* filio (3), qui hocce Opus, anno *Egiræ* 789. absolutum, *ABULABASO AHMEDO* Regi *Fessæ* nuncupavit.

¹⁷⁷⁴
MDCCLXIX.

Codex splendidè exaratus anno *Egiræ* 978. ad usum Regiæ Bibliothecæ *Marochanae*. Continet Historiam Regum urbis *Badajoz*, quam versibus elegant-

(1) *Titulus*: كتاب دفع النعمة فـى الصلاة على بني الرحمة
(2) *Titulus*: النار ينجح المسمى النفحة

النسر دني
(3) *Auctor*: تاليف عبد الله اسمعيل ابن الامير يوسف امير مالقة

gantissimis conscripsit *ABU MOHAMAD ABDELMAGID BEN ABDUN*, doctisque postea commentariis, quos exhibet Codex noster, adornavit *ABDELMALEKUS BEN BADRUN Septanus*. Alterum hujus exemplar alibi retulimus.

¹⁷⁷⁵
MDCCLXX.

Codex eleganter exaratus absque anni nota, quo continetur Anonymi Historia Medicorum circumforaneorum, quos *Charlatanes* vulgò vocitamus, *Liber Artium* (1) inscripta, ubi id genus hominum artes in venditandis medicamentis, curandisque morbis describuntur.

¹⁷⁷⁶
MDCCLXXI.

Codex litteris Cuphiciis exaratus *Granatae* die 5. Ramdani, anno Egiræ 765. quo continentur:

1.º Chronologia Calipharum Regumque Hispaniæ & Africæ, versibus conscripta, titulo *Vestis acu picta* (2), simulque in epitomen contracta à clarissimo Regum *Granatensium* Chronographo *ABU ABDALLA BEN ALKHATHIB BEN ABDALLA MOHAMAD*, cujus vitam, adjectis ejusdem Commentariis, alibi in hoc volumine describimus.

2.º Ejusdem Historia Regum *Granatae*, in partes quinque distributa, cui titulus *Specimen Plenilunii* (3).

¹⁷⁷⁷
MDCCLXXII.

Codex litteris Cuphiciis exaratus absque anni nota, in quo habentur:

1.º Chronologiæ Calipharum, de qua proximè dictum est, alterum exemplar.

Tom. II.

plar similiter litteris Cuphiciis descriptum, sed minùs emendatum.

2.º Anonymi Opus Historico-Philologicum, quo variarum Hispaniæ urbium laudes & ornamenta, tum Civium mores adumbrantur.

Jam verò Chronologiam atque Historiam Scriptoris *EBN ALKHATHIBI*, prætermisissis versibus, & quibusdam explicationibus Grammaticis, sed inserto textu Arabico, Latine convertere aggredimur.

„Memoriæ prodidit *ABU ISAC*,
„mortuo Dei Apostolo, electum esse
„non sine divino consilio in ejus loco
„cum *ABU BAKERUM*, feriâ videlicet 3.
„ab ejus obitu: qui, subactis Arabibus,
„atque habita ad populum oratione,
„prælium adversus Syros ineundum
„proposuit. Itaque Mahometani
„in *Syriam* profecti, bellum gravissimum
„cum Romanis gessere. Huic tandem
„vitâ jam functo successit
„*OMARUS BEN ALKHATHAB*, *ALPHARUK*
„dictus, qui omnium primus *Fidelium*
„Imperator nuncupatus est; eo enim
„imperitante, urbes complures
„expugnatae sunt. Is bellum in primis
„*Damascenum* ab *ABU BAKERO* ceptum
„confecit; inde expeditione in
„*Iracam* susceptâ, *Perfas* apud urbem
„*Cadisiâ* fudit: hinc magnus illi paruit
„ad alias victorias aditus. *Omarus*
„denique, dum orationi vacabat, ab
„*ABU LULLO*, *ALMOGAIERA BEN SCHOBEBE*
„puero, inter multæ noctis silentia
„interfectus est anno Egiræ 23. feriâ
„4. die 26. mensis *Dilhagiat*. (a)

Z

„Tri-

(a) قال ابو اسحق لما توفي رسول الله جمعهم الله علي ابي بكر وبيع له يوم الثلاثاء بعهه ولما فرغ ابو بكر قتال العرب خطب الناس وعرض عليهم غزو اهل الشام فتوجه المسلمون

(1) Titulus: كتاب العبيد (3) Titulus: الملحمة المدرية في الدولة المصرية
(2) Titulus: الحبل المرقوم المصرية

(1) En el texto de la edición de Turner esto está en la pág. 1 - aquí hay omitida mucha

„ Triduo post obitum OMARI Calipha electus est OTHMAN BEN AFAN, quo Rege, Imperium quàm maximè prolatum est. Dicitur autem fuit DHALNURIN, quòd duas Dei Apostoli filias in matrimonium duxisset. Nec parum splendoris ejusdem tempore Caliphatus accessit. Socii similiter atque amici amplissima etiam adepti sunt prædia & opes. Nimius tamen ejus erga propinquos amor effecit ut Ægyptii id ægrè ferentes, ejus domum circumfederint. Interea ab illo traditionem MERUANI BEN ABILHAKEMI BEN ALASI, ejus Scribæ & confanguinei, petierunt. Et quum iidem litteras ab eo Othmani nomine exaratas, per quas durissimum jugum subire intelligerent, interceptissent; Othmanus verò laudatum Meruanum ipsis tradere abnuisset, in eum irruentes, venerabile Alcoranum in sinu gestantem interfecerunt. (a)

„ Eodem die, quo OTHMANUS interfectus est, SAEDUS BEN ABI RACCAS, ABDALLA BEN OMAR, & ASAMA BEN ZAIDUS, ALI BEN ABI THALE-

„ BUM Calipham salutarunt, dissidentibus THALHA & ZOBAIRO, qui simul cum AISCHA Meccam se se receperunt, Othmani sanguinem ulciscendi causâ. Quum autem ALI AISCHAM ad prælium prodiisse intellexisset, Basoram se contulit anno Egræ 36. ubi acriter utrinque pugnatum. Contigit hoc prælium, quod Cameli postea dictum est, eodem anno feriâ 5. die 10. Gemadi prioris: in quo ex Cameli (quo vecta AISCHA exercitui imperabat) Sæctoribus XIII. hominum millia, ex ALI verò Sociis V. millia cecidisse memoriam proditum est. Fertur, interfecto Othmano, OMA HABIBAT filia ABI SOPHIAM BEN HARB ad MOAVIAM fratrem misisse subuculam OTHMANI sanguine tinctam, eum ad illius necis ultionem adhortans. MOAVIAS idcirco fortissimam Syrorum cohortem arcessivit: cui ALI CUPHA profectus die 5. Schevali ejusdem anni cum nonnaginta hominum millibus apud Damascum occurrit; MOHAVIAS etiam suas eduxit copias. Uterque castra castris in loco Sephian contulit, ubi

المسلمون الي الشام فكانت بينهم وبين الروم وقبيلة تبرك ثم تولي عمر الفاروق هو عمر بن الخطاب وهو اولي من تسمي بامير المؤمنين وفتحت في عهده الفتوح امضي عمر ما جراه ابو بكر من غزوة الشام ثم غزا العراقي وواقع بالفرس وقبيلة القادسية ثم قوالت الفتوح ثم قتل في المسجد غلسا ابو لؤلؤة غلام المغيرة بن شعبه وذلك يوم الاربعاء لاربع بقين من ذي الحجة عام ثلاثة وعشرين

(a) جودع عثمان بن عفان بعد عمر بثلاثة ايام وفتحت علي عهده فتوح عظيمة ودعي ذا النورين لمكان مصاهرتيه من رسول الله وعظمت في عهده الخلافة واقتني الصحابة الضياع واتسعت الاحوال ونقم الناس عليه استعمال قرابته وسار اليه اهل مصر فحصره وسالوه اسلام مروان بن ابي الحكم بن العاصي كاتبه وقريه وقد عثروا علي كتاب بخطه عن عثمان في شانهم بما يحملهم علي الصعب من الامر فاذكرة عثمان وابي من اسلامه اليهم فتمسوروا داره وقتلوه والمصحف الكريم في

حجرة

„ ubi non semel pugnatum est ; bellum-
 „ que centum & decem dies duravit,
 „ in quo ex utraque factione septua-
 „ ginta militum millia interfecta sunt.
 „ Verùm ubi Syrorum Proceres præ-
 „ lium multo steterit sanguine, victo-
 „ riamque *Aleditas* reportaturos ani-
 „ madvertunt ; Alcoranis ostensis , O
 „ *Arabes* , conclamant , *per Deum , per*
 „ *Sacra , esto inter Nos atque Vos Dei*
 „ *Liber*. Tum plures *ALI* Regi aucto-
 „ res fuere ut eorum votis annueret.
 „ Intereà duo viri , qui litem hanc di-
 „ rimerent diffidiisque finem facerent,
 „ ex utraque parte consultissimè sunt
 „ delecti, à Syris *AMRU BEN ALASI*, Ara-
 „ bum omnium callidissimus ; ab *Ira-*
 „ *cenfisibus* verò *ABA MUSA ALASCHARI*.
 „ Uterque *ALI* imperio abdicandum
 Tom. II.

„ esse judicavit. Post hæc *ALI Cupham* ,
 „ *MOAVIAS Damascum* reversi sunt.
 „ Quum anno *Egiræ* 40. ut fama est,
 „ rebelles quidam qui *Mecca* erant ,
 „ sermonem inter se de bello & dif-
 „ fidio constituissent ; ex iis tres , adhi-
 „ bita jurisjurandi fide , die 29. Ram-
 „ dani , propter publicam quietem , *ALI* ,
 „ *MOAVIAM* , & *AMRU* perdere statue-
 „ runt. Itaque vir , *ALBORK* dictus ,
 „ *MOAVIAM* orantem gladio percutiens ,
 „ ejus clunes tetigit. Alter itidem , qui
 „ vocatur *RADUIA* , in *OMARUM Egy-*
 „ *pti* Prætorem irruens , illum occidit.
 „ Denique impius *ABDELRAHMAN BEN*
 „ *MOLGEM* , vulnere capiti illato , *ALI*
 „ Calipham interfecit , qui domum
 „ translatus , obiisse fertur die 21. Ram-
 „ dani , anno *Egiræ* 41. (a)

Z 2

„ Porro

(a) بوبع علي بن ابي طالب يوم قتل عثمان وتخلق عن بيعته سعد بن ابي رصاص
 عبد الله بن عمر واسامة بن زيد وخالف امره طلحة والزبير وخرجوا الي مكة مع
 عايشة علي طلب دم عثمان ولما خرجت عايشة توجه علي الي البصرة سنة ست وثلاثين
 ووقعت بينه وبين عايشة وقبيلة يوم الجمل يوم الخميس لعشر خلون من جمادى
 الاولى من السنة وقتل من اصحاب الجمل ثلاثة عشر الفا ومن اصحاب علي خمس
 الاف قالوا لما قتل عثمان بعثت ام حبيبة بنت ابي سفيان بن حرب الي معاوية
 اخيها بقميص عثمان مخضبا برمه وحرصته علي طلب ثماره فدعا الي نفسه من
 بارض الشام وهم شوكة جيش المسلمين وكان مسير علي من الكوفة الي لقاية
 لخمس خلون من شوال من السنة المذكورة فعبر الي الشام في تسعين الفا وسار
 اليه معاوية فكان اللقاء علي صفين والمقام بها مائة يوم وعشرة ايام وقتل بها سبعون
 الفا من الطائيقتين وانه لما شارف علي الفتح وقد صحت الحرب كثيرا من الرجال
 تادت مشيخة اهل الشام بامعاشر العرب الله الله في الحرمات ورفعوا المصاحف ونادوا
 كتاب الله بيننا وبينكم فاشار الناس علي علي لقبول ماعوا اليه وانفقوا علي
 مرجلين من الفريقيين يحكمان بما يزيل الفتنة فاختر اهل الشام عمرو بن
 العاصي داهية العرب واختر اهل العراق ابا موسى الاشعري وانفق الحكمان علي
 خلع علي ثم سار الي الكوفة وانصرف معاوية الي دمشق فذكر ان في سنة
 اربعين اجتمع بمكة جماعة من الخوارج وذاكروا الناس وما هم فيه من الحرب
 والفتنة

„ Porro *ALHASSANUS* patris *ALI* in
 „ Caliphatu successor, ad bellum ad-
 „ versus *MOAVIAM* gerendum cum *Ira-*
 „ *censibus* perrexit, optavitque pugnae
 „ locum non procul ab urbe *Anba-*
 „ *ra*. Memoriae proditum est *ALHAS-*
 „ *SANUM*, conspecto utroque exercitu,
 „ perpensisque tot tantisque caedibus
 „ inde orituris, pacem hominumque
 „ salutem internecioni praefendam ju-
 „ dicasse. Quamobrem rebus composi-
 „ tis, *MOAVIAE* Regni gubernacula ul-
 „ tro tradidit; idque mense quinto, &
 „ die quinto ac vigesimo ab suo Cali-
 „ phatu. (a)

OMMIADITARUM IN ORIENTE CALIPHARUM SERIES.

„ *MOAVIA BEN ABI SOPHIAN BEN*
 „ *HARB* primus *Ommiaditarum* Impe-
 „ rator, diem obiit mense Ragebi an-
 „ no Egræ 61. octoginta annos na-
 „ tus, ut *Annalium*, qui *Acd*, & *Alua-*
 „ *phud* inscripti sunt, conditores tra-
 „ dunt. Is quum de abdicando Cali-
 „ phatu in gratiam filii *IAZIDI* cogita-
 „ ret, rem cum *AHNAPHO CAISI* filio

„ communicavit: qui consilium illud
 „ minus probans, ostendit *IAZIDUM*,
 „ perditis moribus hominem, tanto
 „ oneri ferendo imparem esse. Etenim
 „ Mahometanorum omnium primus il-
 „ le vino lufibusque publicè indulfit.
 „ Quum autem *Medinenses*, ut fertur,
 „ *IAZIDUM* Imperatorem jam renuncia-
 „ tum esse cognovissent; eum de folio
 „ deturbare moliti sunt. Quamobrem
 „ *ABDALLÆ BEN HANDHALA* Duci dele-
 „ cto provincia omnium consensu de-
 „ mandata est. Interea *IAZIDUS* exerci-
 „ tui conscripto *MOSLEMAM BEN OCBA*
 „ *ALMERIUM* praefecit, qui urbem *Me-*
 „ *dinam* circumfedit, captamque dierum
 „ trium intervallo diripuit. Interfecto
 „ autem *ABDALLA BEN HANDHALA*, ex
 „ *Chorasitis*, *Almohageritis*, & *Alna-*
 „ *saritis* mille & septingenti viri; ex
 „ reliquis decem millia militum præter
 „ fœminas puerosque cæsi dicuntur.
 „ Mortuo *MOAVIA*, *Cuphenses*, ut fa-
 „ ma est, Legatis ad *ALHOSAINUM*
 „ *ALI* filium missis, illi suum studium
 „ operamque polliciti sunt. *ALHOSAI-*
 „ *NUS Meccam*, *MOSLEMA BEN OCAL*
 „ contendit *Cupham*. *OBADALLA BEN*
 „ *ZAIAD*, acceptis *IAZIDI* litteris, *Bas-*
 „ *orâ*

والفتنة وقعا من ثلاثة منهم لاجل مراحة الناس من علي ومعوية وعمرو فاتوا عدوا في
 ليلة تسع وعشرين من رمضان فانطلق منهم رجل لقبه البرك الي معاوية فطعنه
 بخنجر وهو يصلي فاصاب البيت وانطلق الاخر ويعرف برادوية فقتل لعمر و قاضي مصر
 وانطلق الاشقي وهو عبد الرحمن بن ملجم وضرب علي بالسيف علي راسه فاحتمل
 علي الي منزله فكانت وفاته ليلة احدي وعشرين لرمضان سنة احدي واربعين

(a) ثم تولي الحسن الخلفه بعد ابيه ونزحوا باهل العراق الي حرب معاوية وكان
 اللفا بمسكن من ارض الانبار فيقال ان الحسن لما نظر الي العسكرين وفكر
 فيما يكون بينهما من القتل احب السلامة واختار للناس العافية واثر حقن الدما
 فصالح معاوية وسلم الامر اليه وذلك بعد خمسة اشهر وخمسة وعشرين يوما من
 خلافته

„ *forâ* egressus, copias *Cupham* rapuit;
 „ ibique *MOSLEMAM* interfecit. Cujus
 „ necis *HOSAINUS* inscius, iter *Cupham*
 „ aggreditur; ei verò ad XII. inde mil-
 „ liarium apud locum *Kerbela* dictum
 „ obviam fit *OBaidALLA BEN ZAId*
 „ cum equitum agmine, aliis atque
 „ aliis adversus *HOSAINUM* copiis adjun-
 „ ctis: contra quas fortiter ad inter-
 „ necionem usque ille pugnavit. Eo
 „ in prælio cum *HOSAINO* octoginta &
 „ septem viri domestici die 10. Mo-
 „ harami ceciderunt. Illius tandem Ca-
 „ put *IAZIDO* oblatum est. *IAZIDUS*
 „ quoque Dei consilio tabe consum-
 „ tus, ad publicam quietem è vivis
 „ sublatus est die 14. Rabii prioris, an-
 „ no *Egiræ* 64. (a)

„ Quum *IAZIDUS* Regni succes-
 „ forem filium *MOAVIAM*, annos vi-

„ ginti natum, constituisset; hic ut
 „ de re maturius deliberaret, in con-
 „ clave dies quadraginta secessit. Inde
 „ in publicum prodiens, convocato po-
 „ pulo, se Caliphatu palam abdicavit;
 „ paulòque post è vita excessit. Mox
 „ Imperium ad *MARVANUM ALHAKEMI*,
 „ filium *BEN ABILASSI BEN OMIA*, dela-
 „ tum est, anno videlicet *Egiræ* 64.
 „ feriâ 4. die 3. mensis *Dilcadat*,
 „ quum annos sexaginta & duos age-
 „ ret. Ferunt *MARVANUM* Regni guber-
 „ nacula ea lege suscepisse, ut ipsi
 „ postea *IAZIDUS KHALEDI* filius suc-
 „ cederet. Atque id ut ratum faceret,
 „ nuptias cum ejus matre jam vidua
 „ iniit. Accidit autem ut exorto se in-
 „ ter & filium dissidio, *MARVANUS* gra-
 „ vissimam in matrem contumeliam
 „ jecerit. Id *IAZIDUS* ægrè ferens, illam
 „ que-

ذكر دولة بني امية

(a) أول املاكهم معاوية بن ابي سفيان بن حرب توفي في رجب سنة احدى وستين وله ثمانون سنة حسب ما ذكره صاحب العقد وصاحب كتاب الوفود وكان قد ترك العهد الي ولده يزيد وعرض ذلك علي الاحنف بن قيس فلم يقبل رايه لانه كان حاد عن نهج الصواب وهو اول من شرب الخمر جهارا واتخذ الملاهي قالوا لما ولي يزيد واتفق راي اهل المدينة علي خلعه وجعلوا امرهم الي عبد الله بن حنظلة جهز يزيد الجيوش اليهم لنظر مسلم بن عقبة المري فاحاط بالمدينة فغلب عليها وقتل عبد الله بن حنظلة وانتهبت المدينة ثلاثة ايام وبلغ عدد من قتل من قريش — والشاهجرين والانصار الف رجل وسبعماية ومن ساير الناس عشرة الاف رجل سوي النساء والصبيان قيل لما مات معاوية ارسل اهل الكوفة في الحسين بن علي فلحق بمكة ووجه مسلم بن عقيل الي الكوفة وكتب يزيد الي عبيد الله بن زياد فخرج من البصرة مسرعا حتي لحق بالكوفة وقتل مسلم ورحل الحسين بريد الكوفة ولا علم عنده يوم قتل فلقبته خيل عبيد الله بن زياد بكر بلا وكاثر به العساكر فلم يزل يقاتل حتي قتل وقتل معه سبعة وثمانون من اهل بيته في يوم عاشوراء ودعت الي يزيد براسة ثم اراح الله من يزيد عن كبت لاربعة عشرة خلته من ربيع الاول سنة اربع وستين.

queribundus adiit, quæ *Per Deum*,
inquit, *injuriæ mihi pœnas ille dabit*.
Quare ipsa cubanti *MERVANO* ani-
mam injecto pulvino interclusisse
traditur, quum menses novem dies-
que aliquot ille regnasset. (a)

„ In *MARUANI* locum successus est
„ *ABDELMALEKUS* ejus filius, Regum
„ verè parens, & administrandæ Rei-
„ publicæ peritus. Eo Imperante, *EBN*
„ *ALZOB AIR*, qui *MARUANI EBN ALHA-*
„ *KEMI* tempore *Hegiazam* regionem
„ cum ejus territorio jam usurpave-
„ rat; subjectâ *Iracâ*, Caliphæ no-
„ men sibi arrogavit. Quare *ALHAGIA-*
„ *GÆUS JOSEPHI* filius ab *ABDELMALE-*
„ *KO* militiæ Dux designatus, *Meccam*
„ obsedit, eamque post dies quinqu-
„ ginta in suam potestatem redegit,
„ templo catapultis diruto: prælio item
„ superatus *ABDALLA BEN ALZOB AIR* an-
„ no 93. (Scribendum 73.) feriâ 3.
„ die 14. Gemadi prioris interfectus
„ est. Cujus inde Corpus, jubente
„ *ALHAGIAGÆO*, cruci affigitur. Eodem
„ duce, *OMARUS BEN SAID BEN ALASI*,
„ *Damasci* Præfectus, pactis legibus Ca-
„ liphæ nomen, quod sibi assumpsit,
„ abdicare cogitur; ac postea infidiis

„ periit. Illius præterea ductu *EBN ALA-*
„ *SCHAT BEN CAIS*, qui à fidelitatis sa-
„ cramento defecerat, ad locum *Gio-*
„ *magem* prælio superatus cecidit, an-
„ nos natus octoginta & ultra. Inter
„ hæc *HAGIAGÆUS*, *Iracensibus* jam jam
„ in Calipham rebellantibus, *Iracæ* præ-
„ ficitur. Denique per id temporis ea
„ *Africæ* pars, quæ ab *Alexandria* ul-
„ terius protenditur, *ABDELMALEKI* im-
„ perio paruit, qui *Damasci* fato fun-
„ ctus esse traditur anno *Egiræ* 86. fe-
„ riâ 7. die 14. *Schevali* (Scribendum
„ feriâ 4.). (b)

„ Imperii gubernacula suscepit
„ *VALIDUS* ejus filius, Princeps victo-
„ riarum famâ & bellicâ virtute inter
„ *Ommiaditas* celeberrimus. Hujus sub
„ auspiciis *MUSA BEN NASSERUS* Præ-
„ tor, provinciam obtinuit *Africam*
„ universam, cujus & ulterior pars,
„ *Mauritania*, ipso duce subacta est.
„ Eodem Prætoze, ejus Vicarius *TARE-*
„ *CUS EBN ZAIAD*, transmissis mari,
„ montem, qui ab eo nomen accepit,
„ conscendit anno *Egiræ* 92. Christi
„ 710. feriâ 5. die 5. *Ragebi* (Scri-
„ bendum autem est die 8. *Ragebi*).
„ Hinc Mahometanorum copiis occur-
„ rit

(a) وقرك يزيد هجره الي ولده معاوية وهو ابن عشرين سنة فلبث فيها اربعين يوما
محتجبا مستخيرا ثم خرج وجمع الناس وترك لهم خلافتهم وقضى الايام فقام بعده
بالامر مروان بن الحكم بن ابي العاصي بن امية يوم الاربعاء ثلاث خلون من
ذي القعدة سنة اربع وستين وهو ابن اثنين وستين سنة قالوا كان مروان قد اخذ
البيعة لنفسه وليزيد بن خالد بعده ثم اراد ان يضع منه بنكاح امه وجري بينهما
كلام فقال له مروان كلاما مفحشا من جهتها فدخل يزيد علي امه لا يما لها
فقاتت والله لا يغيبك بعدها فوضعت علي وجهه وسادة وهو نايم وقعدت عليها حتي
هلك وكانت مودة تسعة اشهر وايام

(b) وما بعده هو قبيد الملك بن مروان ابو الملوك وصاحب السياسة ودعي علي هجره
ابن الزبير لنفسه بالحجاز وما يواليها في مدة مروان ابن الحكم واستقامت له
الخلافة

rit *RODERICUS* Romanorum Rex, qui
 „ prælio commisso ad amnem *Lethen*,
 „ vulgò *Guadalete*, haud procul ab ur-
 „ be *Xerez*, victus occubuit. Atque
 „ ita nostris ad Hispaniam expugnan-
 „ dam aditus patuit. Huc etiam se pro-
 „ tinùs contulit *MUSA BEN NASSIRUS*.
 „ Ibi proh quantum gladius (avertat
 „ Deus) in Hispanorum capita ad præ-
 „ sentem usque diem defæviit! Mor-
 „ tuus autem est *VALIDUS* in oppido
 „ *Moran*, sepultusque *Damasci* die 15.
 „ Gemadi posterioris anno Egræ 96. (a)
 „ In *VALIDI* locum *SOLIMANUS*,

„ ejus frater, Calipha renunciatus est:
 „ qui rei militaris scientiæ, quâ maxi-
 „ mè præstabat, eloquentiam, jurisque
 „ peritiam adjecit. Fertur tamen helluo
 „ fuisse insignis. Illius obitus ad annum
 „ Egræ 99. refertur. (b)

„ Mortuo *SOLIMANO*, Imperator
 „ declaratur *OMARUS BEN ABDELAZIZUS*
 „ *BEN MARUAN*, qui matrem habuit
 „ *ASEMAM*, *OMARI BEN ALKHATHABI*
 „ filiam. Is rebus mundanis contentis,
 „ totum se pietati dedit. Obiit in Mo-
 „ nasterio *Simeonis*, ditionis *Emessa* sub
 „ finem Ragebi, anno Egræ 101. (c)

„ 1A-

الخلافة ودخلت في امرة العراق وبعث اليه عبد الملك الحجاج بن يوسف فحاصر مكة
 ورمي البيت بالمجانيق ودخلها لخمسين ليلة من حصاره وقاتل عبد الله بن الزبير
 بانه البيت حتى قتل يوم الثلاثاء لاربع عشرة من جمادي الاولى سنة ثلث وتسعين
 وولب الحجاج جنته واما عمر بن سعيد بن العاصي فدعا لنفسه بدمشق وقد خلفه بها
 فكر اليها واستنزله عن صلح ثم اغتاله وقتله واما ابن الاشعث بن قيس فخلع طاعته
 وتوجه اليه الحجاج والتقى بدير الجماجم ثم كانت الدائرة علي ابن الاشعث
 بعد نيف وثمانين سنة وولي العراق للحجاج لما سات طاعة اهله وفي مدة عبد الملك
 افتتح المغرب وهو ما ورا الاسكندرية ودفني بدمشق يوم السبت لاربعة عشرة من
 شوال سنة ست وثمانين

(a) وقام بالامر ابنه الوليد بعيد الاثر فارس بني امية وهو الذي افرد موسى بن
 نصر بولاية افرنجية واغراه المغرب الاقصى واجار البحر مولاه طارق ابن زياد فنزل
 الجبل المنسوب اليه يوم الخميس لخمس خلون من رجب سنة اثنين وتسعين
 وانتشرت غارة المسلمين وزحف اليهم لزيق ملك الروم فكانت به الوقعة علي نهر
 لد من احواز شريش وقتل فيها واستتب فتح الاندلس وجار اليها موسى بن نصير
 واللة يحفظ ما اسارتها السيوف منها الي هذه المدة وكانت وفاة الوليد بدير مهران
 ودفن بدمشق منتصف جمادي الاخرة سنة ست وتسعين

(b) قولي بعد الوليد اخوه ابو ايوب سليمان وكان فهيمًا برسوم الشريعة فارسًا
 فصيحًا وكان صاحب اكل كثير توفي سنة تسع وتسعين

(c) ثم قولي عمر بن عبد العزيز بن مروان واما عاصم بنت عمر بن الخطاب وكان
 كثير الزهد والورع وتوفي بدير سمعان من عمل حمص في اخريات رجب سنة
 احدي ومائة